

HALKBANK'TAN ULUSLARARASI BAŞARI

2,6 trilyon TL aktif büyüklüğe ulaşan Halkbank'a Stevie'den 18 ödül

Halkbank
Genel Müdürü
Osman Arelan

Ekovitrin

AYLIK İŞ ve EKONOMİ DERGİSİ

Eylül 2024

Sayı 297

24
yaşında

FİYATI: 75 TL

www.ekovitrin.com

MÜSİAD Genel Başkanı
Mahmut Asmalı:

“TÜRKİYE YATIRIMDA GÜVENLİ LİMAN”

ÖZEL
RÖPORTAJ

KÜRESEL GÜÇLER

2 TRİLYON DOLARLIK
KRİPTO PARAYA
GÖZ DİKTİ

1.

SELÇUK
BAYRAKTAR

2.

HALUK
BAYRAKTAR

3.

MUSTAFA
RAHMI KOÇ

VERGİ REKORTMENLERİ

TÜRK DÜNYASI, KÜRESEL
BARIŞIN TEMİNATI

İSO İKİNCİ 500 ŞİRKETLERİNDE
KÂRLILIK AZALDI

Altın Transferinin Güvenilir ve Hızlı Hali

Takasbank Altın Transfer Sistemiyle,
bankalar arası elektronik ortamda
güvenli, hızlı ve düşük maliyetle
altın transferi gerçekleştirebilirsiniz.

TAKAS
İSTANBUL

f x in y @ takasbank

www.takasbank.com.tr

DÜNYA'YA AÇILAN
SİHİRLİ KAPI

İSTANBUL

Istanbul Airport

www.istairport.com

 /igairport

İMTİYAZ SAHİBİ

Licence Holder
ULUSLARARASI YENİ HABER AJANSI UHA A.Ş.

YÖNETİM KURULU BAŞKANI

Chairman Of The Board
KAMURAN ABACIOĞLU

BAŞKAN YARDIMCISI

Vice Chairman
ŞEREF ÖZATA

GENEL YAYIN YÖNETMENİ VE SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ

Editor In Chief
ŞEREF ÖZATA

YAYIN KURULU ÜYELERİ

Editorial Board Members
KAMURAN ABACIOĞLU
ŞEREF ÖZATA
BİLAL KOÇAK

YAYIN DANIŞMANI

Publication Consultant
SEDAT YILMAZ

HABER MERKEZİ

News Center
ALİ KARABAŞ
BEKİR YILMAZ

MALİ İŞLER SORUMLUSU

Chief Of Financial Affairs
ALPTEKİN ATASOY

RUSYA TEMSİLCİSİ

Representative Of Russia
ERCAN BEKAR - TEL: +79182136565

FRANSA TEMSİLCİSİ

Representative Of The France
HASAN BENER - TEL: +33663559994

ALMANYA TEMSİLCİSİ

Representative Of Germany
ARIF KARACA - TEL: +00 491622984444

İNGİLTERE TEMSİLCİSİ

Representative Of The UK
MUSTAFA KÖKER - TEL: +447785258541

HOLLANDA TEMSİLCİSİ

Representative Of The Netherlands
YUSUF TÜRKMEN - TEL: +31104849532

MACARİSTAN TEMSİLCİSİ

Representative Of The Hungary
FADIL BAŞAR +30703109275

ROMANYA TEMSİLCİSİ

Representative Of Romania
DR. DURSUN ALTINIŞIK - TEL: +40213237200

AZERBAYCAN TEMSİLCİSİ

Representative Of Azerbaijan
CEMAL YANGIN - TEL: +994124982086

SUUDİ ARABİSTAN TEMSİLCİSİ

Representative Of Saudi Arabia
BÜNYAMİN TANOĞLU - TEL: +966506300610

KATKIDA BULUNANLAR

Contributors
PROF. DR. HÜSEYİN SELİMLER, PROF. DR. ENGIN
BAYUĞURLU, PROF. DR. RAĞIP ÖZYÜREK,
PROF. DR. RECEP BOZDOĞAN, DR. NAIM BABUROĞLU,
DR. BEYHAN YAŞLIDAĞ, AHMET NEDİM ERDEMİR,
TUBA SARAÇOĞLU, ALİ COŞKUN, TÜMAY MERÇAN,
EDA KARADAĞ, HARUN REŞİT TIĞLI, İŞLAY REİS YORGUN

HUKUK DANIŞMANI

Legal Advisers
Av. VEYSEL ÖZER
Av. ENES TAŞKIN

YÖNETİM YERİ

Headquarters
FABRIKALAR CAD. NO:1 BEŞYOL-FLORYA/İSTANBUL
TEL: (0212) 426 88 00 (PBX)
FAKS: (0212) 426 88 09

İNTERNET ADRESİ

Web Addresses
www.ekovitrin.com

MAİL ADRESİ

e-Mail
info@ekovitrin.com

BASKI VE CİLT

Printing And Skin
İHLAS MATBAACILIK
TEL: (0212) 545 30 14
www.ihlasmatbaacilik.com

DAĞITIM

DISTRIBUTION-DÜNYA SÜPER VEB OFSET A.Ş.

Ekovitrin dergisinde yayınlanan her türlü yazı ve haber kaynak belirtilmeden kullanılamaz. Başka kaynak veya gazeteden alıntı yazarlar ve dergi yazarlarına ait yazılardan dolayı Ekovitrin dergisi sorumlu tutulamaz.

editör

YENİ DÜNYA DÜZENİ..

Yeni dünya düzeninde hak, hukuk, adalet, insan hakları gibi mevhumun artık hiçbir anlamı yok. Şâyet bu yeni düzende hak, hukuk ve adalet olsaydı; Amerika ve İsrail hariç diğer BM üyesi ülkelerin istediği Filistin'de / Gazze'de bir yıl önce ATEŞKES olur, 40 binden fazla insan öldürülmez, soykırımcı İsrail Başbakanı Binyamin Netanyahu

çoktan Uluslararası Adalet Divanı'nda cezaya çarptırılırdı. Eğer yeni dünya düzeni dedikleri bu anlayışta hak ve hukuk olsaydı ünlü kripto para borsası şirketlerinden Binance, İsrail askeri kuvvetlerinin isteği ile Filistinlilerin paralarına erişimi kapatamazdı.

5 Kasım 2024'e günler kala, başını ABD'nin çektiği yeni bir dünya düzenine merhaba diyoruz. Bu yeni dünya düzeninde küreselcilere ve siyonizmin kurduğu yeni bir devir başlayacak gibi görünüyor. İstiyorlar ki dünya nüfusunun yarısı yok edilsin. Çünkü silah onlarda, güç onlarda, yönetim ve paraya erişim onlarda, tarım su ve yiyeceğe erişim de onların kontrolünde.

Birleşmiş Milletler (BM) dünyada barış ve güvenliği sağlamak, devletler arasında dostane ilişkileri desteklemek, kalkınma ve insan haklarını geliştirmek amacıyla 24 Ekim 1945 tarihinde resmen kurulmuştur. Aralarında Türkiye'nin de kurucu ülke olduğu BM'de, dünya düzeninin sağlanması için oluşturulan BM Güvenlik Konseyi'nde ABD, Rusya, Çin, Fransa ve İngiltere'ye veto hakkı tanınmıştır.

Bu 5 ülkeden biri çıkarlarına ters düşen güvenlik sorununu veto etme hakkına sahip olduğu için dünyada barış ve istikrarı sağlamak imkânsız.

ABD veto ettiği için Gazze'de İsraille ateşkes emri veremeyen bir BM durumu karşımızda.

Bunun ne demek olduğunu son 40 yılda çok daha iyi anladık. ABD kendi çıkarına olmayan her şeyi veto ederek dünyanın jandarması olarak "Güç kimdeyse onun dediği olur" şeklinde bir zorbalığın yolunu seçti.

İlk olarak Vietnam, ardından Afganistan, Irak, Libya, Venezüella gibi dünyanın birçok yerinde milyonlarca insanın ölümüne sebep olan işgal ve iç savaş başladı.

Bir yılı dolduran İsrail'in Gazze'deki katliamına dur demek için ateşkes çağrılarını veto eden ABD, daha çok insanın öldürülmesini, soykırıma uğramasını teşvik ediyor. 5 Kasım 2024'te yapılacak ABD Başkanlık seçimlerini kazanmak isteyen ve Joe Biden'ın istifasıyla başkanlık koltuğunu oturan Kamala Harris de siyonizmin finansal gücünün arkasına alarak güç gösterisi için uçak gemilerini ve savaş filosunu İran karasularına gönderdi. Şimdi ABD'nin yeni hedefi İran'ı işgal etmek mi?

Dünya nüfusu 8 milyarı geçti. Şimdi küresel güç diye tabir edilen siyonizmin uşakları dünya nüfusunun yarısını yok etme planları yapıyor. Listelerinde ilk sırada Orta Doğu, Rusya, Pasifik ülkeleri, Afrika ve Güney Amerika var.

Yeni dünya düzeni için çalışan küresel güç, hak, hukuk, adalet, nimetleri bölüşme, ekmeği paylaşma insanca yaşama gibi kavramları bir tarafa bırakmış, "Silahı ve gücü olan, herkesi yok eder" felsefesi ile her yere

Şeref ÖZATA

serefozata@ekovitrin.com

saldırıyor. Yeni dünya düzeni için sadece öldürmeyi, yok etmeyi düşünen bir grup küreselci maalesef İsrail eliyle Gazze'de her gün, bebek, yaşlı kadın erkek demeden katliam yapıyor. BM'ye üye 193 ülke ABD'nin vetosu yüzünden hiçbir şey yapamıyor.

Bu arada ABD tüm zayıf ülkelerin zenginliklerine, doğal kaynaklarına el koyuyor. En son kripto dünyasının popüler borsası Binance, İsrail'in talimatıyla Filistinlilerin tüm kripto varlıklarına el koydu. Resmen gasp etti. ABD devleti ve küresel şirketleri diğer dünya devletlerinin veya zengin kişilerin altın, madeni varlıklarını ve parasını donduruyor. ABD daha önce Libya, İran, Venezüella gibi ülkelerin altın ve döviz cinsi paralarına el koymuştu. BAE, Suudi Arabistan gibi birçok ülke yöneticilerini de tehdit ederek yüksek fiyattan milyarlarca dolar silah ve savaş malzemesi almaya zorlamıştı. Şimdi ise aynı ABD dolambaçlı yollardan borsa, finans, banka ve kripto borsaları üzerinden zenginliklere el koyması devam ediyor. Peki, bu demek?

Sadece güçlü ve elinde silah ve parası olanların yeni dünya düzenine merhaba demesi için gün sayılıyor. Böyle bir savaş kim kazanacak? Dünyada kaç milyar masum insan öldürülecek? ABD'nin ve uydusu İsrail'in zulüm ve gaddarlığına kim dur diyecek? Değerli Ekovitrin dostları, insanın karamsar olmaması mümkün değil. Fakat "Görelim Mevlâm neyley, Neylese güzel eyler.."

Asırlarca dünya birçok zalim krallar ve hükümdarlar gördü. Hepsi sonunda yok oldu. Umudumuz her zaman iyilerin kazanması.. Eylül sayımızı hazırlarken dünya ekonomisine ve siyasetteki olup bitenlere karşı duyarsız olamazdık. Özellikle dünyanın en borçlu devleti ABD yöneticilerinin göz diktiği 2 trilyonluk dolarlık kripto dünyasını mercek altına aldık. Çünkü burada milyonlarca insanın yatırımları yeni paraları güvende değil. Çünkü bir el hesaplara erişim şalterini indirmeye bağlantı kesilebiliyor ve paralara el konulabiliyor. Kripto para piyasasına kim hesap sorabilir ki? Ayrıca Türkiye, Orta Doğu'da yaşanacak her türlü olumsuzluktan etkilenen bir konumda. Gazze'deki katliam bir yılını dolduruyor. Filistin Lideri Mahmud Abbas Türkiye'ye geldi. TBMM'den dünyaya mesaj verdi. Dünyadaki güç dengeleri ile ilgili hazırladığımız bu dosya da ilginizi çekecek.

Diğer taraftan kapağa taşıdığımız MÜSİAD Başkanı Mahmut Asmalı röportajı iş dünyasına çok önemli mesajlar veriyor. Dünyada yeni güç oluşumları var. Çin ve Rusya'nın başı çektiği Şanghay Örgütü ve Türk Devletler Teşkilatı gibi kurulan yeni birliklikler ekonomik, kültürel ve bölgesel olarak yeni dengeleri hayata geçiriyor.

Türk Devletler Teşkilatı ve finans dünyasındaki gelişmeleri derlediğimiz dosyalar ile Genel Müdürlüğünü Osman Arslan'ın yaptığı Halkbank'ın uluslararası başarıları; Eylül ayında Avrasya bölgesinde ekonominin ve siyasetin gündemine ışık tutacak. Sağlıkla kalın.

Artemis®

DÜŞLEDİĞİNİZ BANYOYU ŞİMDİ SEÇİN,

5 AY VADE FARKSIZ KOLAYCA ÖDEYİN!

TÜM KREDİ KARTLARINDA GEÇERLİDİR.

Banyo
Danışma Hattı
0850
303 40 33

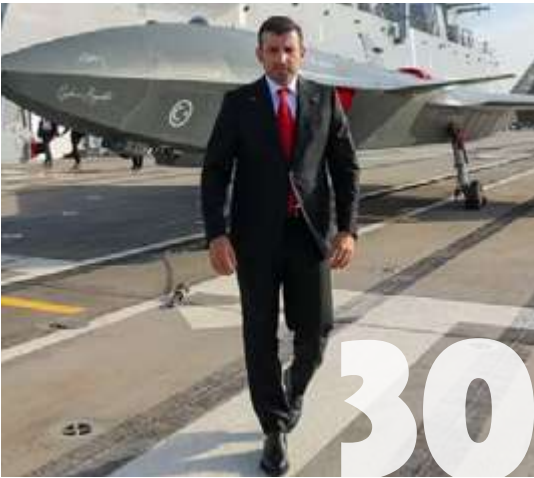
www.artemis.com.tr

İÇİNDEKİLER

KAPAK

“TÜRKİYE YATIRIMDA
GÜVENLİ LİMAN”

**2023 YILININ
VERGİ ŞAMPİYONU
SELÇUK BAYRAKTAR**

**HALKBANK'TAN
ULUSLARARASI BAŞARI**

**KÜRESEL BARIŞ VE
HUZURUN
TEMİNATI 'DÜNYA
TÜRKLERİ'**

54
EKONOMİ DOSYASI
**İSO İKİNCİ 500
ŞİRKETLERİNDE
SATIŞLAR DÜŞTÜ,
KÂRLILIK AZALDI**

**KRİPTO PARA DOSYASI:
KÜRESEL GÜÇLER
2 TRİLYON DOLARLIK
KRİPTO PARA
PİYASASINA GÖZ DİKTİ**

MAKALE

34

Sedat YILMAZ

Ekonomi 'Krizden
Çıkış' Sinyalleri mi Veriyor?

74

Dr. Beyhan YASLIDAĞ

Kripto Paralar Servet Aracı mı
Yoksa Servet Düşmanı mı?

84

Av. Ahmet Burak YALÇIN

Ortaklığın Giderilmesi
(İzale-i Şuyu) Davası

92

Dr. Hazar VURAL JANE

İsrail Gerçekten
Ateşkes İstemiyor

www.ekovitrin.com

Paraf'tan
hayatı
kolaylaştıran
güzellik

Paraf RingPay

Paraf RingPay yüzük şeklinde,
temassız ve çok pratik bir ödeme aracı.
Üstelik gören herkesi şaşırtacak kadar
şık ve havalı.

Türkiye'nin ödeme
yöntemi Troy'a sahip
Paraf RingPay'le
hayatı kolaylaştırın,
herkesi şaşırtın!

Paraf.

Paraf Mobil'i indirin,
tüm Paraf fırsatlarına ulaşın!

YABANCI YATIRIMCI BORSA İSTANBUL'DA HİSSE ALIMINA YENİDEN HIZ VERDİ

Yabancı yatırımcı, Ağustos'un son haftasında Borsa İstanbul'da alım tarafına geçerken 66 milyon dolarlık net hisse alışı yaptı. Öte yandan yabancılar net 1 milyar dolar tahvil sattı. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) tarafından açıklanan verilere göre, aynı hafta DİBS (Kesin Alım) net satımları 1 milyar 363 milyon dolar olarak gerçekleşti. Yurt dışında yerleşiklerin DİBS (Ters Repo) alımları net 2,5 milyon dolar, net DİBS (Teminat) satımları 405,6 milyon dolar oldu. DİBS (Ödünç) işlemi yapılmazken, şirket borçlanma senetleri satımları net 21,3 milyon dolar seviyesine ulaştı.

Yurt dışında yerleşik kişilerin hisse senedi stokları piyasa değeri 34 milyar 846,5 milyon dolar olarak gerçekleşti. DİBS (Kesin Alım) stokları 13 milyar 153,3 milyon dolar, DİBS (Ters Repo) stokları 1 milyar 614,1 milyon dolar, DİBS (Teminat) stokları 4 milyar 106,4 milyon dolar oldu. Genel yönetim dışındaki sektör ihracıları 393 milyon dolar seviyesinde açıklandı.

YATIRIMCI ÖNCE KARAR VERMELİ

Uzmanlar Borsa İstanbul'da yatırım yaparken dikkat edilmesi gerekenler hakkında bilgiler paylaştı. Yatırımcının öncelikle

Ancak 1,5-2 yıl sonrası için bir hikâye arıyorsanız, burada ciddi fırsatlar var" dedi.

GERİ ÇEKİLMELER ALIM FIRSATI OLARAK DEĞERLENDİRİLİYOR

Yatırımcıların borsada yaşanacak geri çekilmelerde borsadaki paylarını artırbileceğini dile getiren uzmanlar, "Eğer, borsa belli bir noktaya geldiye de yeniden sabit getiriye gidilebilir. Olumsuz durumlar yaşanıyorsa, jeopolitik gerginlikler varsa altına geçilip bir fırsat aranabilir. Ancak, şu anda yatırım yapılabilecek miktarın yüzde 50'sinin hisse senedi tarafında olması gerektiğine inanıyorum. Borsada 9.700 seviyeleri önemli bir taban oluşumuna aday. Buraya artı-eksi 300 puan olarak düşünebiliriz.

İÇ HATLARDA YOLCU SIKINTISI ÇEKEN DÖRT HAVALİMANI

Sivil havacılık platformu Hava Sosyal Medya, Devlet Hava Meydanları İşletmesi'nin (DHMI) yolcu sayısı verilerini paylaşarak, en az iç hat yolcusunun seyahat ettiği havalimanlarını açıkladı. Buna göre, söz konusu havalimanları arasında Balıkesir, Çanakkale, Uşak ve Eskişehir zirvede yer aldı. Veriler şöyle sıralandı: Balıkesir Merkez sıfır yolcu, Çanakkale Gökçeada sıfır yolcu, Uşak sıfır yolcu, Kocaeli Cengiz Topel 362 yolcu, Zonguldak Çaycuma 16 bin 230 yolcu, Tekirdağ Çorlu 18 bin 112 yolcu, Zafer Bölgesel 22 bin 323 yolcu, Isparta 32 bin 248 yolcu, Kastamonu 35 bin 497 yolcu, Siirt 41 bin 883 yolcu, Sinop 49 bin 637 yolcu, Amasya Merzifon 73 bin 382 yolcu, Hakkari 84 bin 97 yolcu, Tokat 93 bin 426 yolcu ve Eskişehir sadece dış hat uçuşları yapıldığından iç hat yolcusu bulunmuyor.

JAPON TÜCCAR FINDIK TOPLAMAK İÇİN GİRESUN'A GELDİ

Japonya'nın Fukuoka kentinde fındık ticareti yapan Ryo Nakahara, Japon müşterilerine fındığın üretim aşamalarını göstermek adına Giresun'a geldi. Giresunlu genç kadın girişimci Demet Öztürk'ün daveti üzerinde Piraziz ilçesine gelen Nakahara, fındığını hasat sürecini tüm aşamalarında bulundu. Nakahara, "Giresun'da 1,5 yıldır fındık ticareti yapıyorum. Hasada katılmak için ve Japon müşterilerime fındığın tüm aşamalarını göstermek için buradayım. Fındık toplamak zor ama fındığı çok sevdiğim için keyif alıyorum" dedi.

Yeni Nissan Qashqai e-POWER

NISSAN KUZHEY

Kimiz Sok. No:38 Küçük İş Merkezi Bahçelievler / İSTANBUL
Tel: 0 212 551 24 86
www.nissankuzey.com

Kampanyanın geçerli olduğu versiyonların WLTP ortalama CO₂ salınımı 118-158 g/km, yakıt tüketimi 5,2-7,0 lt/100 km aralığındadır. Yakıt tüketimleri 715/2007/EC'ye göre belirlenmiştir. Ayrıntılar www.nissan.com.tr/de.

TİCARET BAKANLIĞI İLE YÖK ARASINDA İŞBİRLİĞİ PROTOKOLÜ

İhracata yönelik eğitim faaliyetlerinin sürdürüleceği İhracat Akademisi çalışmalarını kapsamında Ticaret Bakanlığı ile YÖK arasında ihracatçıların da hazır bulunduğu toplantıda "İhracat Akademisi İşbirliği Protokolü" imzalandı. Ticaret Bakanı Prof. Dr. Ömer Bolat, YÖK Başkanı Erol Özvar ile Yükseköğretim Kurulu ile Ticaret Bakanlığı arasında düzenlenen İhracat Akademisi İş Birliği Protokolü İmza

Töreni'ne katıldı. Prof. Dr. Bolat Ticaret Bakanlığı ve YÖK arasında imzalanan protokol ile ihracatçıların eğitimi ve bilgilendirilmelerine yönelik çalışmaların büyük bir ivme kazandırılmış olacağını söyledi. Prof. Dr. Bolat, "Bu iş birlikleri ile sürekli güncel bilgiye ihtiyaç duyulan ihracat gibi dinamik bir alanda, öğretim üyelerimizin akademik birikiminden güç

alacağız" dedi. Protokolün imza töreninde konuşan YÖK Başkanı Erol Özvar Küresel ticaret arenasında rekabetin her geçen gün arttığını belirtti. Özvar, rekabette başarılı olabilmenin yolunun; iyi eğitim, alanında uzman, yenilikçi düşünebilen, çevresine duyarlı, üretken ve küresel trendleri takip edebilen yeni nesillere sahip olmaktan geçtiğini dile getirdi. İhracat Akademisi kurulmasının, imza altına alındığı protokolün

en somut çıktılardan biri olacağını savunan Özvar, "Akademi, üniversiteler ile sektörün iş birliği içinde çalıştığı, gençlerimizin ve mezunlarımızın ihracat alanında uzmanlaşmasını sağlayacak eğitim programları sunacaktır. Bu programlar, yalnızca teorik bilgiyle sınırlı kalmayıp, pratik uygulamalarla da desteklenecektir" şeklinde konuştu.

SANKO ÜNİVERSİTESİ'NDE KONTENJAN TAMAMEN DOLDU

Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) tarafından açıklanan Yükseköğretim Kurumları Sınavı (YKS) Merkezi Yerleştirme Sonuçlarına göre; SANKO Üniversitesi'nin lisans ve ön lisans kontenjanlarının yüzde 100'ü doldu. SANKO Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Güner Dağlı, başarı çitasını her yıl daha da yükselttiklerini belirterek, "Öğrencilerimizin ve ailelerinin üniversitemize olan ilgisi ve inancı başarılarımızın meyvesidir" dedi. Sağlık profesyoneli olmak isteyen gençlerin öncelikli tercihinin SANKO Üniversitesi olduğunu ifade eden Prof. Dr. Dağlı, Türkiye'deki 74 vakıf üniversitesi arasından yüzde 100 doluluk sağlayan 9 üniversite içinde yer aldıklarını söyledi.

SANKO Üniversitesi'nin 2023-2024 eğitim öğretim döneminde de yüzde 100 doluluk oranı sağladığını hatırlatan Prof. Dr. Dağlı, 2024-2025 eğitim-öğretim dönemi için Tıp Fakültesi, Sağlık Bilimleri Fakültesinin Hemşirelik, Beslenme ve Diyetetik ile Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümleri, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Ameliyathane Hizmetleri, Anestezi, İlk ve Acil Yardım ile Tıbbi Görüntüleme Teknikleri Programları kontenjanlarının ilk tercihte yüzde 100 doluluk oranına ulaştığını kaydetti. Prof. Dr. Dağlı, YÖK tarafından uygulanan depremzede öğrenci kontenjanlarının da tamamının dolduğunu, şehit ve gazi çocukları için ayrılan kontenjanın ise yüzde 60 doluluk oranında olduğunu sözlerine ekledi.

Çiloğlu

The season has
Started!

ÇALIŞAN SGK PRİM ORANI YÜZDE 2,25'E YÜKSELTİLDİ

Vergi Kanunları İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair 7524 sayılı kanun 02.08.2024 tarih ve 32620 sayılı Resmi Gazete'de yayımlandı. Kısa Vade Sigorta Prim Oranının Yeniden Belirlenmesi; 28'inci maddesi ile "31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 81'inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde yer alan "yüzde 2'sidir" ibaresi "yüzde 2,25'idir" şeklinde değiştirildi. 1 Eylül 2024 tarihi itibari ile kısa vade sigorta prim oranı yüzde 2,25 olarak uygulanacak.

ÜRETİM KAPASİTEMİZİ VE İSTİHDAMI KORUMALIYIZ

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Yönetim Kurulu Başkanı Rifat Hisarcıklıoğlu, Türkiye'deki sanayi odası başkanlarıyla bir araya gelerek ekonomiyle ilgili çeşitli kararlar aldılar. Açıklanan bildiriye, "Uygulanan makroekonomik programı destekliyoruz. Üretim kapasitemizi ve istihdamı korumalıyız. Şirketlerimizi bu süreçte yıpratmamalıyız ve Vergi adaleti ve kayıt dışılıkla mücadele öncelik olmalı" denildi.

ENERJİ İTHALATI YAZ AYLARINDA ARTIŞA GEÇTİ

Türkiye'nin enerji ithalatı için aylık ödediği tutar Haziran'da geçen yılın aynı ayına göre yüzde 5,1 artarak 4 milyar 548 milyon 619 bin dolar oldu. Türkiye İstatistik Kurumu ile Ticaret Bakanlığı'nca oluşturulan geçici dış ticaret istatistiklerine göre, Haziran ayında Türkiye'nin toplam ithalatı, geçen yılın aynı ayına kıyasla yüzde 4,4 azalarak 24 milyar 920 milyon 320 bin dolar olarak belirlendi. Bu dönemde ham petrol ithalatı ise yüzde 5,2 azalarak 2 milyar 841 bin 675 tona düştü.

YAPAY ZEKÂ İŞE ALIM SÜREÇLERİNİ KOLAYLAŞTIRIYOR

Yapay zekânın (YZ) yükselişi dahil gelişen teknoloji, dünyada değişen koşullarla da birleşerek, işgücüne yönelik taleplerde değişikliklere yol açıyor. Küresel danışmanlık şirketi McKinsey'in yayımladığı bir rapora göre, yapay zekâ, çalışan nüfusun yeni meslekler edinerek iş değiştirmesine sebep olurken, YZ destekli uygulamalar ile işe alım süreçlerinde duygu ve önyargıları ortadan kaldırarak, adayların yeteneklerini ve uygunluklarını daha doğru ve verimli bir şekilde analiz etmeyi hedefliyor. İş arayanlarla eleman arayanları buluşturan yenilikçi platform Bitoniş de YZ algoritmalarının yanı sıra oyunlaştırmayı da işe alım süreçlerine katmaya hazırlanıyor.

TATİLİN KAZANDIRANI OLUR MU?
SUR YAPI TATİL EVLERİ ANTALYA'DA OLUR!
TATİL BÜTÇENİZLE HEM KENDİ TATİL EVİNİZ
HEM DE ÖMÜR BOYU TATİLİNİZ OLUR!

**ANTALYA'DA İSTER TATİL
YAPIN İSTER KİRAYA
VERELİM, HEP KAZANIN**

PEŞİATSIZ - ARA ÖDEMESİZ - FAİZSİZ
**24
AYDAN
BAŞLAYAN
TAKSİTLE**

AYNI TAKSİT TUTARINA
**1 DEĞİL
2 HAFTA
ALIN**

TAPULU FULL EŞYALI
**YENİ
NESİL
DEVRE
MÜLK**

KUVEYT TÜRK İLE TÛMOSAN'DAN YATIRIM VE ÜRETİM İŞBİRLİĞİ

Tarımsal yatırıma ve üretime yönelik finansman desteğini artıran Kuveyt Türk, ülkemizin köklü traktör ve dizel motor üreticilerinden TÛMOSAN ile protokol imzaladı. Traktör finansmanından yedek parça ve servis hizmetlerine kadar birçok alanda çiftçilere ve bayilere finansal kolaylık sağlanacak.

Katılım finans kuruluşu Kuveyt Türk, tarımsal yatırıma ve üretime destek olmak amacıyla yeni bir iş birliğine imza attı. Ülkemizin önde gelen traktör üreticilerinden TÛMOSAN ile yapılan iş birliği kapsamında Kuveyt Türk, traktör finansmanından servis hizmetlerine kadar çiftçilere ve TÛMOSAN bayilerine birçok alanda finansal destek sağlayacak. TÛMOSAN Genel Müdürlük binasında gerçekleştirilen imza törenine Kuveyt Türk KOBİ Bankacılığında Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı Abdurrahman Delipoyraz ve TÛMOSAN Genel Müdürü Halim Tosun katıldı.

FINANSAL ÇÖZÜMLERE İMZA

Yapılan iş birliği kapsamında, TÛMOSAN bayilerine özel olarak, traktör finansmanından teminat mektubu oranlarına kadar geniş bir yelpazede finansal çözümler sunulacak. Kuveyt Türk, tarım sektöründe faaliyet gösteren çiftçilere ve bayilere sunduğu finansman olanaklarıyla hem çiftçilerin finansal yükünü hafifletmeyi hem de tarım sektöründeki ekonomik büyümeyi teşvik ederek ülke ekonomisine de katkı sağlamayı hedefliyor.

GÜZİDE KURULUŞLARLA İŞBİRLİĞİ

Kuveyt Türk KOBİ Bankacılığında Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı Abdurrahman Delipoyraz, imza töreninde yaptığı açıklamada, "Tarımsal yatırıma ve üretime destek olmak için güzide kuruluşlarımızla iş birliklerine imza atıyoruz. Ülkemizin köklü dizel motor ve traktör üreticilerinden TÛMOSAN ile iş birliği yapan ilk katılım finans kuruluşu olmaktan dolayı memnuniyet duyuyoruz. Yaptığımız iş birliğiyle çiftçilerimize ve tarım sektörüne yönelik desteğimizi bir adım ileriye taşıyoruz. Çiftçilerimizin finansal ihtiyaçlarına etkin çözümler sunmaya ve sektörün öncü kurumlarıyla iş birliklerine imza atmaya devam edeceğiz" dedi.

İŞ SÜREÇLERİ DAHA İYİLEŞECEK

TÛMOSAN Genel Müdürü Halim Tosun da, "Kuveyt Türk ile yaptığımız iş birliğinin çiftçilerimize ve tüm paydaşlarımıza büyük katkılar sağlayacağına inanıyoruz. Bayilerimiz, finansman çözümlerimizle ve kendilerine sunacağımız avantajlarla iş süreçlerini daha da iyileştirecek. Amacımız, çiftçilerimizin traktör ve diğer tarımsal ekipman ihtiyaçlarına en iyi şekilde yanıt vererek onlara sürdürülebilir, verimli tarımsal üretimlerinde yardımcı olmaktır. Bu süreçte bize

Kuveyt Türk KOBİ Bankacılığında Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı Abdurrahman Delipoyraz ve TÛMOSAN Genel Müdürü Halim Tosun işbirliği protokolünü imzaladı.

destek veren Kuveyt Türk yönetimine ve protokol çalışmalarını yürüten tüm ekip arkadaşlarıma teşekkür ediyorum ve başarılı bir iş birliği dönemi geçireceğimize inanıyorum" diye konuştu.

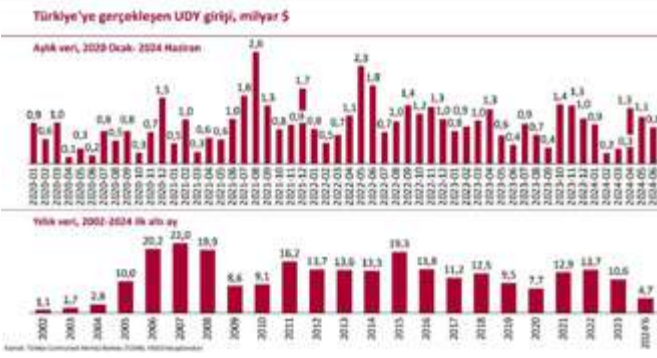
BAYİ VE ÇİFTÇİLERE FINANSAL DESTEK

Yapılan iş birliği kapsamında Kuveyt Türk, TÛMOSAN bayilerine katkı paylı traktör finansmanı için vade farksız ve yılda bir ödeme imkânı sunacak. Ayrıca bayiler, özel oranlı teminat mektubu ve DBS (Doğrudan Borçlandırma Sistemi) anlaşması gibi avantajlardan faydalanabilecek. Çiftçiler ise servis ve yedek parça alımlarında 12 aya kadar ötelemeli ödeme seçeneklerine sahip olacak. Tohum Kart'la da çiftçilere tarımsal faaliyetlerde ihtiyaç duyulan mazot, gübre, zirai araç, tarımsal ekipman, tohum, yem gibi harcamaları finanse etme ve ödemeleri hasat dönemine kadar erteleme fırsatı sunulacak.

Üç Öğün Dört Mevsim

Türk Mutfağı'nın Yıldızları

2024 YILININ İLK 6 AYINDA 4,7 MİLYAR DOLAR UDY GELDİ

2024 yılının ilk 6 ayında, Türkiye'ye, 4 milyar 692 milyon dolar değerinde Uluslararası Doğrudan Yatırım (UDY) girişi gerçekleşti. Uluslararası Yatırımcılar Derneği'nin (YASED) verilerine göre, söz konusu yatırımların 2,84 milyar doları yatırım sermayesi şeklinde geldi. Güncel bu istatistikle beraber, yılın ilk 6 ayında 2023'ün aynı dönemine kıyasla yüzde 5'lik bir düşüş kaydedilirken 2024'ün ilk altı ayında çekilen UDY, aynı dönem içerisindeki cari açığın yüzde 28'ini karşıladı. 2002 yılından itibaren Türkiye'ye gelen UDY girişlerinin toplam değeri ise 268 milyar doları aştı. 2024'ün ilk altı ayında ülkeler özelinde, Hollanda yüzde 20 ile en büyük paya sahip olurken, onu yüzde 13 ile Amerika Birleşik Devletleri (ABD), yüzde 10 ile Almanya, yüzde 9 ile İrlanda, yüzde 8 ile Norveç ve yüzde 8 ile Birleşik Krallık (BK) takip etti.

THY SPOR ANONİM ŞİRKETİ RESMEN KURULDU

Türk Hava Yolları (THY), İstanbul Ticaret Sicili Müdürlüğü nezdinde THY Spor Anonim Şirketi'nin kuruluş işlemlerini tamamladı. THY'nin Kamuyu Aydınlatma Platformu'nda yer alan açıklamasında, "5 Nisan 2024 tarihli duyurumuzda bilgisi verilen 'THY Spor Anonim Şirketi'nin kuruluş işlemleri 20 Ağustos 2024 tarihinde İstanbul Ticaret Sicili Müdürlüğü nezdinde tescil edilerek tamamlanmıştır" ifadelerine yer verdi. Şirketin sermayesi 1 milyon lira olarak tescil edilirken, THY, THY Spor Kulübü çatısı altında yürütülen spor faaliyetlerinin tamamını veya bir kısmını kurulan anonim şirket yapısı altında gerçekleştirecek.

ÖDEMELER DENGESİNDE 9 AY SONRA FAZLALIK OLUŞTU

Türkiye'de cari denge Haziran ayında 407 milyon dolarla tahminlerin üzerinde fazla oluştu. Cari denge böylece 9 ay sonra fazla vermiş oldu. Önceki ay cari denge 1,01

milyar dolar açık vermişti. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın (TCMB) verilerine göre, yıllıklandırılmış cari dengede 24,8 milyar dolar açık oluştu. Mayıs'ta bu rakam 24,5 milyar dolardı. Net hata noksan kalemi Haziran'da 775 milyon dolar fazla verdi. Mayıs ayında net hata noksan 4,5 milyar dolar fazla vermişti. Çekirdek denge olarak bilinen altın ve enerji hariç cari işlemler hesabı ise Haziran'da 4,55 milyar dolar fazla gösterdi.

TİCARİ ARAÇLAR YILSONUNA KADAR TAŞIT TANIMA SİSTEMİ TAKTIRMAK ZORUNDA

5 Ekim 2023 tarihinde Resmi Gazete'de yayınlanan UTTS tebliğine göre 31.12.2024 tarihine kadar ticari araç sahiplerinin araçlarına Taşıt Tanıma Birimi (TTB) montajı yaptırmak zorunda. Aksi durumda bu tarihten itibaren akaryakıt alımlarını gider gösterebilmesi mümkün olmayacak. Turpak Satış ve Pazarlamadan Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı Alper Önkol, UTTS, yani Ulusal Taşıt Tanıma Sistemi ile akaryakıt piyasasında rekabet eşitliğini sağlamak ve kayıt dışı ekonomiyle mücadele etmenin amaçlandığını söyledi.

Gelişim rüzgarları
esmeye devam etsin
diye

ÖNLEYİCİ SİGORTACILIK **CORPUS'TA**

İş hayatında riskleri doğru saptamak önemlidir. Corpus Sigorta risk mühendisliği sigortalısı olun ya da olmayın işletmenizdeki olası farklı senaryoları değerlendirir, analiz eder, raporlar ve çözüm sunar. Corpus Sigorta ile riskleri öngörmek, öngördüklerini önlemek, önleyemediklerinin ise ödenebilir primlerle sonuçlarını önlemek mümkün.

**Kısacası, içiniz rahat, öncesi de sonrası da bizde.
Önleyici sigortacılık, Corpus'ta!**

CORPUS
SİGORTA

corpussigorta.com.tr

YÖNETİMİNİ YENİLEYEN DOĞYAP'TAN YENİ KENTSEL DÖNÜŞÜM PROJESİ

Doğyap, üst ve alt yapı çalışmalarının yanı sıra sosyal yaşam alanları, toplu konut, AVM ve ticaret merkezi gibi temel alanlarda yurt içi ve yurt dışında faaliyetlerini sürdürüyor. Özellikle Afrika'da önemli projelere imza atan şirket, meyve ve sebze hali ile TIR parkı inşaatlarının ardından yeni yatırımlara hız verdi. Doğyap, İstanbul'un merkezi lokasyonlarından Yenibosna'da bir kentsel dönüşüm projesine başlıyor. Yaklaşık 10 dönüm arsa içerisinde 24.000m2 konut 10.000m2 ticari alan yapılması planlanıyor. Şirket yatay mimariye sahip, az katlı bu proje ile Türkiye'nin dönüşen yüzüne önemli bir katkı sunmayı hedefliyor. Bu arada Doğanlar Holding, Doğyap Yönetim Kurulu Başkanlığı görevine Murat Doğan'ı atadı. Doğyap'ın Genel Müdürlük görevine ise daha önce Biotrend firmasında COO olarak görev yapan Hakan Hasan Emek getirildi.

KONUT KREDİ FAİZLERİ YÜKSELDİ İPOTEKLİ SATIŞLAR GERİLEDİ

Konut kredi faizlerinin yüksek olması nedeniyle ipotekli konut satışları düşüyor. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre, Türkiye genelinde ipotekli konut satışları, Temmuz ayında bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 20,9 düşüş göstererek 11 bin 496 oldu. Buna göre konut satışları geçen yılın ilk altı ayına göre yüzde 0,5 düşüşle 672 bin 162 olarak gerçekleşti. İpotekli satışlardaki düşüş de dikkat çekti. Konut kredi faizlerinin yüksek olması ipotekli konut satışlarına da düşüş olarak yansdı. Ocak- Temmuz döneminde gerçekleşen ipotekli konut satışları bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 53,8 azalışla 62 bin 911 oldu. Yabancıların Türkiye'de konut yatırımına ilgisi azaldı. Yabancılara yapılan konut satışları Temmuz ayında bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 16,1 azalarak 2 bin 350 oldu. Yabancılara yapılan konut satış sayısının en fazla olduğu iller sırasıyla 878 ile Antalya, 752 ile İstanbul ve 218 ile Mersin oldu.

AYİDER'DEN YEŞİL DÖNÜŞÜMLÜ KENTSEL DÖNÜŞÜM ÇAĞRISI

Anadolu Yakası İnşaat Mütahhitleri Derneği (AYİDER) Başkanı Hakan Şişik, kentsel dönüşümün, binaların çevre dostu yapılara dönüştürülmesi için bir fırsat oluşturacağını söyledi. Binaya yapılacak minimum 10 bin dolarlık bir yatırımla binaları yeşil binalara dönüştürmenin mümkün olduğunu belirten Hakan Şişik, "Kentsel dönüşüm sürecinde yeşil binalar için çalışmalıyız. Binalara yapılacak çevresel faktörlerle, gri su atıkları, enerji panelleri, yağmur sularının toplanması sağlanabilir. Vatandaşa da bu yatırımın 2 yıl sonra geri dönüşünün sağlanacağını anlatmalıyız. Bugün su kitliğini konuşuyoruz. Onun yerine 'Su kullanımını nasıl azaltırız' konusunu gündeme taşımamız gerekiyor. Çünkü bir dış fırçalamada, el yıkamada akıp giden su tüketimi çok ciddi. Yeşil bina konsepti en azından 5 binlik planlarda işlenmeli, zorunlu hale getirilmeli" dedi.

TÜRKİYE'NİN
500 BÜYÜK SANAYİ
KURULUŞU
2023

İSO 500'de 240. SIRADAYIZ

İstanbul Sanayi Odası (İSO) tarafından belirlenen Türkiye'nin 500 büyük sanayi kuruluşu listesinde 51 basamak yükselerek 240. sırada yerimizi aldık.

Tarımın Köklerinden Türkiye Sanayisinin Zirvesine

Capital 500'de 377. SIRADAYIZ Yerimizi Aldık!

Güçlü adımlarla zirveye doğru ilerliyoruz.
Türkiye'nin en büyük 500 şirketi arasında
yer almanın gururunu yaşıyoruz!

tumosan

www.tumosan.com.tr

TİCARET BAKANI BOLAT: HAZIR GİYİM VE TEKSTİL GÖZBEBEĞİMİZ

Ticaret Bakanı Prof. Dr. Ömer Bolat, "Sonbahardan itibaren ABD ve AB faiz indirimlerini hızlandıracak. Küresel pazarlardaki canlanma talebe yansiyacak. İnşallah tekstil ve konfeksiyon için yeni pazar imkânları açılacak" dedi. İstanbul Hazır Giyim ve Moda Fuarı'nda (IFCO) konuşan Prof. Dr. Bolat, hazır giyim ve tekstilin Türk sanayinin başlangıç noktası ve omurgası olduğunu ve bu iki sektörü Türk sanayinin gözbebeği olarak gördüklerini söyledi. Prof. Dr. Bolat, "Türk konfeksiyon ve tekstili dünya çapında üne sahip. Avrupa Birliği'nin (AB) üçüncü, dünyanın yedinci büyük tedarikçisiyiz. Bu başarı siz ihracatçılarımızın on yıllar boyunca süren emeği, gayretleri ve bizim hükümet olarak desteklerimizin birleşmesiyle gerçekleşti" ifadesini kullandı. TİM ve İHKİB Başkanı Mustafa Gültepe de, "Hazır giyim ve konfeksiyonun ülke ekonomisi için orta ve uzun vadede de kritik önemini koruyacağına inanıyoruz. Bütün stratejilerimizi, oyun planlarımızı bu doğrultuda kurguluyoruz" diye konuştu.

SOFRALIK ZEYTİN İHRACATI 200 MİLYON DOLARA ULAŞIYOR

Kahvaltıların vazgeçilmezi, makarnalardan pizzalara, hamur işlerinden salatalara pek çok yemeğin içeriğini zenginleştiren güçlü bir E vitamini deposu sofralık zeytinde Türkiye 200 milyon dolar ihracata yaklaştı. Sofralık zeytin ihracatı miktar bazında yüzde 23 azalırken, ortalama ihraç fiyatındaki yüzde 49,5'lik artış sayesinde elde edilen döviz miktarı yüzde 15 fazla oldu. Sofralık zeytinde ortalama ihraç fiyatı 1,80 dolardan 2,69 dolara yükseldi. Türkiye, 2023-24 sezonunun 10 aylık döneminde sofralık zeytin ihracatını yüzde 15'lik artışla 152 milyon dolardan 175 milyon dolara çıkardı. Aynı dönemde sofralık zeytin ihracatı miktar bazında ise 84 bin 749 tondan, 65 bin 325 tona geriledi. Ege Zeytin ve Zeytinyağı İhracatçıları Birliği Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Davut Er, "Türkiye'de 85 milyon insanımızın ihtiyacını karşıladığımız gibi 116 ülkeye 65 bin 325 ton ihracat yaptık. 2024/25 sezonunda ihracatta 100 bin tona ulaşmayı hedefliyoruz" dedi.

PASLANMAZ ÇELİK SEKTÖRÜNDE 400 BİN KİŞİNİN İŞİ TEHLİKEDE

Paslanmaz çelikte Posco Assan TST'nin talebi ile başlatılan anti-damping soruşturması devam ederken, paslanmaz çelik kullanan sektörlerde kriz derinleşiyor. 800 binden fazla kişiye istihdam sağlayan ana hammaddesi paslanmaz çelik olan 40 bin işletmede işten çıkarmalar artarken, paslanmaz çelikteki ek vergiler ve anti-damping soruşturması sonrası artan fiyatlar nedeniyle hem iç pazar daralıyor hem de ihracat düşüyor. İlk 7 ayda mutfak ve mutfak ekipmanları ihracatının 1 milyar dolar azaldığını kaydeden Endüstriyel Mutfak, Çamaşırhane, Servis ve İkram Ekipmanları Sanayicileri ve İş İnsanları Derneği (TUSİD) Yönetim Kurulu Başkanı Bekir Topuz, yılsonuna kadar kaybın 1,5 milyar dolara ulaşacağını söyledi. Topuz, anti-damping sonrası gelebilecek ek vergiler nedeniyle sektör 400 bin kişinin işsiz kalma tehlikesi ile karşı karşıya olduğunu kaydetti.

MEKTEBİM
KOLEJİ

Gelecek Benim

BİZİM ÇOCUKLAR MEKTEP GÖRMÜŞ

Atatürk'ün kurduğu Millet Mekteplerinden
aldığımız ilhamla dünya standartlarında
eğitim imkânı sunuyoruz.

TÜRKİYE ÇİN'DEN SONRA DIŞ TİCARETTE EN YÜKSEK FAZLA VEREN ÜLKE

Sürdürdükleri ihracatı artırma çabalarını devam ettirdiklerini belirten Züccacıyeciler Derneği (ZÜCDER) Başkanı Mesut Özsüz, yurtiçi ve yurtdışı fuar etkinlikleriyle bu çabaları üst seviyeye çıkardıklarını söyledi. Ekovitrin'e açıklamalarda bulunan ZÜCDER Başkanı Öksüz, Türkiye'nin züccacıyede 6 milyar dolar ihracat ile dünyada 9'uncu sırada yer aldığını söyledi. Çin'in 300 milyar dolarlık pazarda ihracatın yarısından fazlasını elinde tuttuğunu belirten Öksüz, "Ülkemiz ithalatta yaklaşık 1,5 milyar dolar ile çok daha gerilerde 30'uncu sırada. Türkiye'miz dünyada züccacıyede ilk 10 ihracatçı içerisinde ve Çin'den sonra dış ticarete en yüksek fazla veren ülke. Bu da küresel alanda sektörümüzün gücünü tüm çıplaklığı ile ortaya koyuyor" dedi.

Mesut Öksüz, uluslararası fuarlar ile her yıl 50-70 civarı ülkeden getirdikleri yabancı alıcılarla, üreticileri Antalya'da buluşturduklarını, her yıl asgari 3 ülkede yaptıkları ticaret heyeti organizasyonlarıyla uluslararası arenada sektörün bilinirliğini zirveye taşıdıklarını söyledi. Almanyadaki Ambiente Fuarı'na 300'ün üzerinde firma ile katıldıklarını, dünyanın Ambiente'den sonra en büyük fuar organizasyonu haline getirdikleri ZUCHEX'i etkin şekilde kullandıklarını belirten Mesut Öksüz, "Geçen sene hedef aldığımız pazarlardan birisi Rusya, birisi Suudi Arabistan idi. Suudi pazarında genel olarak Türkiye bir artış yaşadı. İhracatımızın en çok olduğu Avrupa pazarı durgunluğu atmış gözüküyor. Merkez bankaları faiz indirimi dönemine girdi. Biz ne olursa olsun ihracatımızı artırma yolunda çalışıyoruz ve bunu başarıyoruz" bilgisini verdi. Mesut Öksüz, paslanmaz çelikte maliyetleri artıran gümrük vergisinin ivedilikle kaldırılmasını veya yeni bir düzenleme ile oranların mümkün olan en alt düzeye indirilmesini beklediklerini kaydetti.

Züccacıyeciler
Derneği (ZÜCDER)
Başkanı Mesut
Özsüz

Arzum Mali ve
Kurumsal İşlerden
Sorumlu Genel
Müdür Arda Altınok

İLETİŞİM PROFESYONELLERİNDEN ARZUM RAPORUNA PLATİN ÖDÜL

Türkiye'nin elektrikli ev aletleri markası Arzum, Amerikan İletişim Profesyonelleri Birliği'nin (LACP) düzenlediği Vizyon Ödülleri kapsamında 2023 yılı Faaliyet Raporu ile kendi kategorisinde 100 üzerinden 99 puan alarak 'Platin Ödül'ün sahibi oldu. Arzum'un "Hayata Yeniliklerle Değer Katıyoruz" temalı 2023 yılı Faaliyet Raporu toplamda 6 ödüle layık görüldü. Dünyanın en itibarlı halkla ilişkiler platformlarından, San-Diego merkezli LACP (League of American Communications Professionals - Amerikan İletişim Profesyonelleri Birliği) tarafından yapılan değerlendirmede Arzum, 2023 Yılı Faaliyet Raporu ile kendi kategorisinde 100 üzerinden 99 puan alarak, bu alanda alınabilecek en yüksek derece olan 'Platin Ödül'ün sahibi oldu. "Hayata Yeniliklerle Değer Katıyoruz" temalı rapor ile Arzum, dünyadaki tüm raporlar arasına 57'nci sıradan girdi. Arzum Mali ve Kurumsal İşlerden Sorumlu Genel Müdür Arda Altınok, "Arzum olarak 2021 faaliyet raporumuzla LACP'den Platin Ödül'ün, 2022 yılı faaliyet raporumuzla Gold Ödül'ün sahibi olduk. 2023 yılı faaliyet raporumuzla bu yıl ise yine Platin Ödül'ü evimize getirdik. Sektörümüzde kat ettiğimiz yolun özeti niteliğindeki raporumuzla kendi kategorimizde platin ödülün sahibi olmanın haklı gururunu yaşıyoruz" dedi.

Arzum THERMOGUSTO

Dođrar, Karıştırır, Piřirir.
Tüm İşi Tek Makinede Bitirir.

řef
**MAKSUT
AřKAR**

arzumthermogusto.com

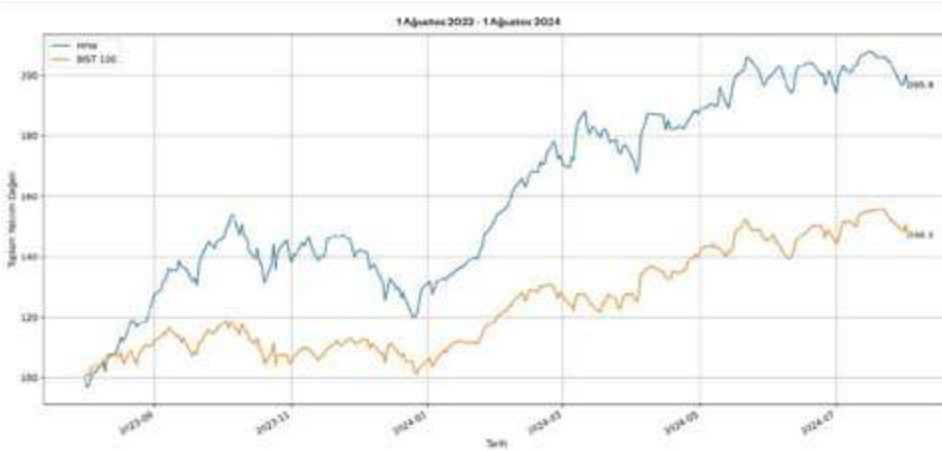
ALDATMAYA SON, YETKİSİ OLMAYANLAR İLAN GİREMeyecek

Ticaret Bakanlığı'nın otomotiv ve emlak sektöründeki fahiş fiyatı önlemek üzere hayata geçirdiği Elektronik İlan Doğrulama Sistemi'nin (EİDS) 2'nci aşaması olan yetki doğrulama uygulaması devreye alınacak. 1 Ocak'tan itibaren yetkisi olmadan hiç kimse ilan giremeyecek. Antalya Emlakçılar Odası Başkanı İsmail Çağlar, yetki doğrulama uygulaması hakkında 15 Eylül 2024-1 Ocak 2025 tarihleri arasında vatandaşlara bilgilendirme ve emlakçılara uyarı yapılacağını belirterek, "1 Ocak'tan itibaren yetkisi olmadan kimse ilan giremeyecek. Ev sahibine yetki belgesi numaramızı vereceğiz ve bizi e devlet üzerinden yetkilendirecek" dedi. Ticaret Bakanı Ömer Bolat, "15 Eylül'de yeni bir düzenleme başlayacak. Emlakta, ilan sitelerinde doğrulanmış ilan dönemine geçilecek. Böylece ilan sitelerinde gördüğünüz ilanların hiçbirini katakullü ya da tüketiciyi aldatmaya yönelik olmayacak" demişti.

TÜRKİYE SİGORTA 100 MİLYAR TL PRİME ODAKLANDI

Bu yılın ilk yarısında 50,4 milyar TL prim üreten Türkiye Sigorta yılsonu hedefini 100 milyar TL olarak belirledi. 6 aylık finansal sonuçlarını açıklayan Türkiye Sigorta Genel Müdürü Taha Çakmak, 2023'te 6,1 milyar TL kâr sağladıklarını, 2023'ün bir yıllık kârını 2024'ün ilk yarısında elde ettiklerini söyledi. Taha Çakmak, "Öz kaynak kârlılığımız yüzde 72 ve sermaye yeterliliği rasyomuz yüzde 147. Sağlık branşında 2024'ün ilk 6 ayında yüzde 111'lik artışla 1 milyon sigortalıya ulaştık. Reasürans kapasitemizi 2025'te yüzde 40 artırmayı hedefliyoruz" dedi. Çakmak, Türkiye Hayat Emeklilik'in yılın ilk 6 aylık kârının 4,7 milyar TL, öz sermayesinin ise 13,7 milyar TL'ye ulaştığını dile getirerek, "Türkiye Sigortadan 1 milyar TL, Türkiye Hayat Emeklilik'ten de 2 milyar 250 milyon TL temettü ödeyeceğiz" diye konuştu.

MUTSUZLUĞUN EKONOMİYE MALİYETİ 91 MİLYAR DOLAR

Happy Workplaces Türkiye'nin En Mutlu İş Yerleri Listesi'ne girmeyi başaran ve Borsa İstanbul'da işlem gören 24 şirket son bir yılda yüzde 95,8 büyüme kaydederken, BIST 100 endeksinde yer alan şirketlerin büyüme oranı yüzde 46,1'de kaldı. Aradaki yüzde 49,7'lik kaybın Türk ekonomisine bir yıllık maliyeti 91 milyar dolar oldu.

Happy Workplaces, her yıl çalışanlara göndermiş olduğu anketler ve derinlemesine analizler sonrasında Türkiye'nin En Mutlu İş Yerleri Listesini yayınladı. Buna göre Türkiye'nin

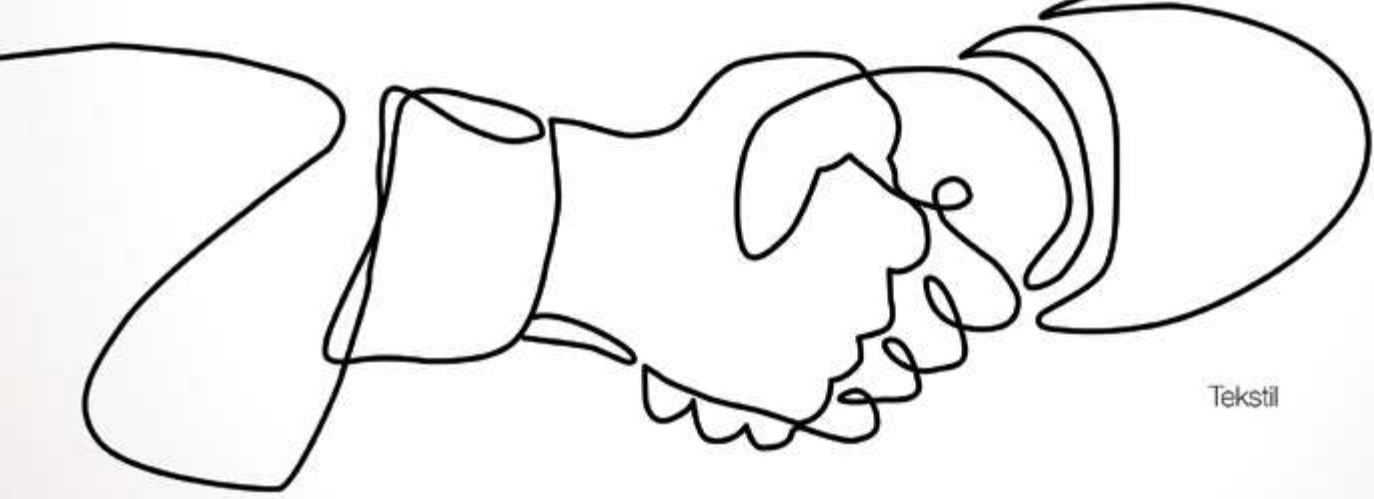
En Mutlu İş Yerleri Listesine girmeyi başaran ve Borsa İstanbul'da işlem gören 24 şirket hissesi 1 Ağustos 2023 - 1 Ağustos 2024 döneminde yüzde 95,8 oranında büyüdü. Borsa İstanbul'da işlem gören en büyük 100 şirketin büyüme oranı ise yüzde 46,1'de kaldı. Aradaki yüzde 49,7'lik kaybın Türk ekonomisine bir yıllık maliyeti 91 milyar dolar olarak ölçüldü. Happy Workplaces MENA Bölge Müdürü Prof. Dr. Türker Baş, "Mutluluk sadece Türkiye'de değil, tüm dünyada kazandırıyor" ifadelerini kullandı.

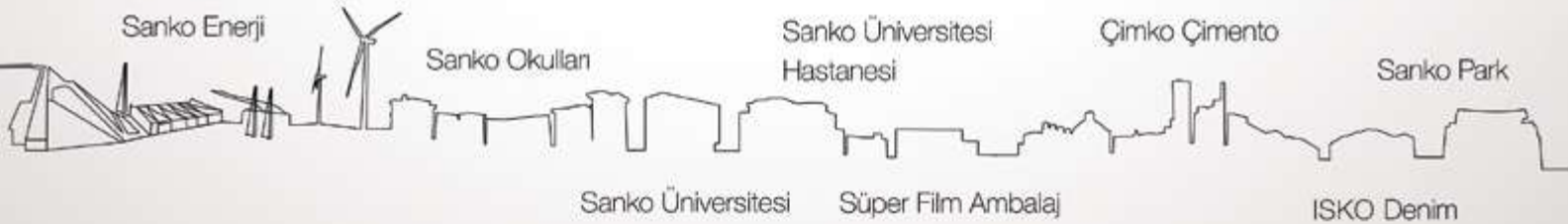
BİRLİKTE GÜÇLÜYÜZ

Türkiye'nin önde gelen sanayi kuruluşlarından biriyiz. Bir asrı aşan başarılı geçmişimizle geleceğe güvenle bakmanın haklı gururunu yaşıyoruz.

Farklı sektörlerde, binlerce çalışmamızla üretip, 100'ü aşkın ülkeye ihracat yapıyoruz, her adımda daha güzel bir Türkiye hedefi ile ilerliyoruz.

Tekstil

İSTANBUL AYDIN
ÜNİVERSİTESİ

20 Yıl

İstanbul Aydın Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü,

Kariyerinde yüksekleri hedefleyenleri

171 farklı

YÜKSEK LİSANS ve DOKTORA

programıyla 2024-2025 Güz Dönemi başvurularıyla hedeflerine ulaştırıyor.

Başvuru ve Bilgi için:

apply.aydin.edu.tr/lisansustu/ • iauenstitu@aydin.edu.tr

İAÜ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM
ENSTİTÜSÜ

FLORYA YERLEŞKESİ

www.aydin.edu.tr X f @ y lisansustuiaul

TOGG T10F'İN MÜHENDİSLİK TESTLERİ TAM GAZ

Togg'un 2019 yılında ön gösterimini yaptığı ve dünyanın en büyük teknoloji fuarı CES 2024'te dünya kamuoyuyla güncel tasarımını paylaştığı ikinci akıllı mobilite cihazı T10F'in mühendislik testleri sürüyor. Türkiye ile yurt dışındaki akredite test merkezlerinde güvenlik, dayanım ve aerodinamik testleri devam eden T10F, önümüzdeki dönemde yaz ve kış gibi mevsimsel testler için zorlu parkurlarda performans gösterecek. Togg CEO'su M. Gürcan Karakaş, T10F testlerinin başarıyla sürdüğünü belirterek, "Zamanın ruhunu yansıtan bir fastback modeli olan ikinci akıllı mobilite cihazımız T10F'i 2025 yılı ilk çeyrek itibarıyla Türkiye'den başlayarak kullanıcılarımızla buluşturacağız. Kısa, orta ve uzun vadeli planlarımıza tüm gücümüz ve hızımızla hedeflerimiz doğrultusunda devam ediyoruz" dedi.

OTOMOTİVDE TOPLAM ÜRETİM YÜZDE 5 GERİLEDİ

Otomotiv Sanayii Derneği (OSD) 2024 yılının ilk 7 aylık dönemine ilişkin verileri açıkladı. Geçen yılın aynı dönemine göre toplam üretim yüzde 5 gerileyerek 823 bin 636 adet olarak gerçekleşti. Geçen yılın ilk 7 aylık dönemine göre yüzde 2 azalan otomobil üretimi ise 542 bin 177 adede ulaştı. Traktör üretimiyle birlikte toplam üretim ise 853 bin 704 adede yükseldi. Yılın ilk 7 ayında, bir önceki yılın aynı dönemine göre, toplam otomotiv ihracatı adet bazında yüzde 1 geriledi, otomobil ihracatı ise yüzde 1 oranında arttı. Bu dönemde, toplam ihracat 581 bin 865 adet, otomobil ihracatı ise 380 bin 383 adet düzeyinde gerçekleşti. 2024'ün ilk 7 aylık döneminde toplam pazar, geçen yılın aynı dönemle paralel seyretti ve 698 bin 368 adetten kapandı. Bu dönemde, otomobil pazarı da yüzde 3'lük artışla 536 bin 351 adede ulaştı.

İŞKUR - TOBFED İŞBİRLİĞİ KADIN VE GENÇLERİ SEKTÖRE KAZANDIRIYOR

Türkiye Araç Satış Sonrası Hizmetler Federasyonu (TOBFED) ile İŞKUR İstanbul İl Müdürlüğü, kadın ve genç istihdamı için bir araya geldi. TOBFED Genel Merkezi'nde düzenlenen törende, Federasyon ile İŞKUR İstanbul İl Müdürlüğü arasında iş birliği protokolü imzalandı. TOBFED ve üye işletmelerin İŞKUR tarafından sunulan istihdam ve işe yerleştirme ile iş ve meslek danışmanlığı hizmetlerinden, kurs ve programlardan, iş kulübü faaliyetlerinden ve yürürlükte bulunan istihdam teşviklerinden yararlanması hedefleniyor. Protokol kapsamında İŞKUR, TOBFED'e bağlı işletmelerin mesleki eğitim kursları başvurularını alacak ve uygun iş gücünü temin edip işe yerleştirecek. İşbaşı eğitim programlarını ve diğer programları tamamlayan katılımcılara katılım belgeleri verecek ve bu süreçlerin mevzuata uygunluğunu denetleyecek. İŞKUR İstanbul İl Müdürü Uğur Oto da protokolün, ortak çalışmaların devamlılığı noktasında önemli bir adım olduğunu belirtti ve üye işletmelere iş gücünün İŞKUR'dan sağlanacağını söyledi. TOBFED Başkanı Serkan Bakırtaş, "Bu protokol, gençlerin yanı sıra toplumun da yararına ve ekonomik kalkınmayı destekliyor" dedi.

GELECEĞİNE
GÜÇ KAT

EMPOWER YOUR FUTURE

T625 GÖKBEY

GENEL MAKSAT HELİKOPTERİ
MULTIROLE UTILITY HELICOPTER

TUSAŞ - Türk Havacılık ve Uzay Sanayii A.Ş.

TSRGV'nin Bağlı Ortaklığı ve SSB'nin İştirakidir.
Subsidiary of TAFF and affiliate of SSB.

tusas.com

TÜRKİYE'DEN PETROL VE DOĞALGAZDA REKOR ÜRETİM

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Alparslan Bayraktar, 2024'ü petrolde ve doğalgazda üretimi arttırma yılı ilan ettiklerini belirterek, "Hedefimize emin adımlarla ilerliyoruz. Ağustos'ta petrol ve doğalgaz üretimimiz tarihteki en yüksek seviyelere ulaştı. 17 Ağustos'ta ham petrol üretimimiz, 107 bin 621 varil oldu. Bu üretimin 95 bin 656 varillik kısmını, TPAO gerçekleştirdi. Aynı gün, Gabar Dağı'ndaki kuyulardan 47 bin 58 varillik bir üretim rakamına ulaştık" dedi. Bayraktar, doğalgazda da bu ay üretim rekoruna imza atıldığına dikkati çekerek, "15 Ağustos'ta 7 milyon 609 bin 427 metreküp ile üretim rekoru kırdık. Bu üretim de de aslan payını yine TPAO'nun. TPAO, 15 Ağustos'ta 7 milyon 335 bin 47 metreküplük doğal gaz üretimi yaptı. 15 Ağustos'ta sadece Karadeniz'de bulunan Sakarya Gaz Sahası'ndan gerçekleşen üretim, 6 milyon 146 bin 886 metreküp oldu" bilgisini verdi.

TANAP'IN ÇEVRE DUYARLILIĞI VE YENİLİKÇİLİĞİ TESCİLLENDİ

Trans Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı (TANAP), iş süreçlerinin yönetiminde göstermiş olduğu üstün performans ile uluslararası başarılarına yenisini ekledi. TANAP, ABD merkezli coğrafi bilgi sistemi şirketi ve aynı zamanda sektörün en büyük kuruluşu olan ESRI (Environmental Scientific Research Institute) tarafından dünya çapında binlerce başvuru arasından seçilerek lâyük görüldüğü "Coğrafi Bilgi Sistemleri Özel Başarı Ödülü'nü Türkiye'de düzenlenen törenle teslim aldı. TANAP Ankara Ofisi'ndeki ödül törenine ESRI Türkiye Genel Müdürü Barış Uz, TANAP Genel Müdürü Dr. Saltuk Düzyol ve Genel Müdür Yardımcısı Mustafa Ayan katıldı. Dijitalleştirme çalışmaları ile TANAP'ın operasyonel maliyetleri düşürülürken, çevresel etki en aza indirildi. Kazanılan "Coğrafi Bilgi Sistemleri Özel Başarı Ödülü" ile TANAP'ın bir kez daha çevreye duyarlılığı ile teknolojik yenilikçiliği tescillendi.

YENİLENEBİLİR ENERJİ SEKTÖRÜ YENİ FİNANSMAN MODELLERİ BEKLİYOR

Global Enerji Derneği Başkanı Murat Dilek, "Yenilenebilir enerji yatırımcılarının finansmana ulaşmada yaşadığı zorluklar, Türkiye'nin belirlediği her yıl 5 GW'lık yeni rüzgâr ve güneş enerjisi yatırımı devreye alma hedefini riske sokuyor" dedi. Murat Dilek, söz konusu proje stokunun hayata geçebilmesi için finansman maliyetlerini aşağı çekecek, ucuz finansman kaynaklarının Türkiye'ye girmesini mümkün kılacak adımların atılması ve her ölçekteki yatırımcılar için yeni finansman modellerinin ve geliştirilmesi gerektiğini bildirdi. Murat Dilek, "Örneğin Yeşil tahvil ihraçlarını yaygınlaştıracak ve bunların yenilenebilir enerji projelerine aktarılma oranını artıracak veya kitle fonlaması uygulamalarının yaygınlaştırılması gibi yenilikçi çözümlerin geliştirilmesi gerekiyor" diye konuştu. Enerji ve Tabii Bakanlığı tarafından 2022 yılında yayımlanan "Ulusal Enerji Planı" ile rüzgâr ve güneş enerjisinde her yıl 5 GW'lık yeni kapasitenin devreye alınarak Türkiye'nin 2035 yılında güneş enerjisinde 52,9 GW, rüzgâr enerjisinde ise 29,6 GW düzeyinde kurulu güce ulaşması hedefleniyor.

İSTANBUL'DA EN BÜYÜK İNOVASYON BULUŞMASI

Türkiye'nin dünyada daha fazla söz sahibi olması için inovasyon ekosistemini geliştirmek ve büyütmek gerektiği bilinciyle yola çıkan Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM), Türkiye Innovation Week buluşmasının 11'incisini 10-12 Ekim tarihleri arasında gerçekleştirecek. Haliç Kongre Merkezi'nde düzenlenecek Türkiye Innovation Week 2024 (Türkiye İnovasyon Haftası) her yıl olduğu gibi Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın katılımı ile yapılacak. Ticaret Bakanlığı koordinasyonu, Türkiye İhracatçılar Meclisi ev sahipliğinde hayat bulacak 11. Türkiye Innovation Week 2024, bu yıl "Out of the Box: Human, Culture, Model" temasıyla gerçekleştirilecek. Her zaman olduğu gibi "cesaret edenleri", "alışılmışın dışına çıkanları", "kalıplarına sığmayanları" ve "ezber bozanları" buluşturacak olan Türkiye Innovation Week, tam 11 yıldır büyük bir inanç ve motivasyonla düzenleniyor. Etkinlik, ekonomik kalkınmanın inovasyonla nasıl desteklenebileceğini ve sürdürülebilir başarıya nasıl ulaşabileceğini tartışmak için kritik bir platform olma özelliğini de sürdürüyor. TİM Başkanı Mustafa Gültepe, "Türkiye Innovation Week ülkemizin bir gurur markası. 10 yılda 500 bini aşan katılımcımızı Türkiye'nin ve dünyanın yenilik öncüleri ile araya getirdik. Dünyanın en saygın organizasyon ödülleri kazandık. 2028 yılı için de 375 milyar dolar mal, 200 milyar dolar hizmet ihracatı hedefimiz var. Bu hedefler için daha çok üretmek durumundayız ama sadece üretmemiz yetmiyor. Halen 1,5 dolar civarında olan kilogram birim değerimizi 3 doların üzerine çıkarmalıyız" dedi.

İHRACATÇIDAN TEXHIBITION İSTANBUL HATIRA ORMANI'NA 30 BİN FİDAN

Ağustos ayı içerisinde Türkiye'nin çeşitli şehirlerinde meydana gelen orman yangınları sebebi ile İstanbul Tekstil ve Hammaddeleri İhracatçıları Birliği (İTHİB), harekete geçti. İstanbul Tekstil ve Hammaddeleri İhracatçıları Birliği (İTHİB) Yönetim Kurulu Başkanı Ahmet Öksüz, "Türk tekstil sektörü olarak sadece yarattığımız katma değer,

üretimde ve ihracatta adımlar atmıyoruz. Sorumluluk bilincimizle hareket ederek, geçtiğimiz yıl Texhibition İstanbul fuarımız adına karbon ayak izini azaltmak amacıyla 10 bin ağaç dikerek hayata geçirdiğimiz hatıra ormanımıza, bu defa yanan ciğerimize merhem olması için 30 bin ağaç kampanyası başlattık" dedi.

İTHİB Başkanı Ahmet Öksüz konuşmasına devamla, "11 - 13

Eylül 2024 tarihleri arasında 500'ü aşkın nitelikli tekstil firmamızı, 30 bine yakın ziyaretçi ile buluşturacağımız Texhibition İstanbul fuarımız; ihracatçılarımız adına çok zor geçen 2024 yılında firmalarımıza en doğru katkıyı sağlayacağı gibi ülkemize de yetişen fidanlarımızla nefes aldıracak. Bu çerçevede her ziyaretçimiz için 1 fidanı toprakla

buluşturacağız" ifadelerini kullandı.

İTHİB Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı ve Fuarlar Komitesi Başkanı Fatih Bilici de, "Tekstil sektörümüzün 15 milyar dolarlık ihracat hedefine en doğru katkıyı, İTHİB olarak Texhibition İstanbul fuarımız ile sağlıyoruz" dedi. Konuşmalar sonunda, ihracatçı temsilcileri Texhibition İstanbul Hatıra Ormanı'na ağaç dikti.

Türkiye'nin 2023 gelir vergisi rekortmeni Baykar Yönetim Kurulu Başkanı Selçuk Bayraktar oldu.

2023 YILININ

VERGİ ŞAMPİYONU SELÇUK BAYRAKTAR

Türkiye'nin 2023 gelir vergisi rekortmeni, Baykar Yönetim Kurulu Başkanı Selçuk Bayraktar olurken, ikinci sırada Baykar Genel Müdürü Haluk Bayraktar, üçüncü sırada Koç Holding Şeref Başkanı Mustafa Rahmi Koç yer aldı.

Gelirler İdaresi Başkanlığı (GİB) 2023 yılı vergi rekortmenlerini açıkladı. Buna göre, Türkiye genelinde 2023 vergilendirme dönemi yıllık gelir vergisi beyanlarına ilişkin olarak, 4 milyon 541 bin 644 mükellef tarafından yıllık gelir vergisi beyannamesi verildi. Türkiye'nin 2023 gelir vergisi rekortmeni Baykar Yönetim Kurulu Başkanı Selçuk Bayraktar olurken, ikinci sırada Baykar Genel Müdürü Haluk Bayraktar, üçüncü sırada Koç Holding Şeref Başkanı Mustafa Rahmi Koç yer aldı. Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek,

2023 yılı vergi rekortmenlerine vergilerini 'zamanında' ödediği için teşekkür etti. Şimşek, mesajında, "Vergilerini tam ve zamanında beyan ederek ödeyen tüm mükelleflerimize teşekkür ediyoruz" dedi.

MATRAH BEYAN 682,5 MİLYAR TL

GİB açıklamasında şöyle denildi: "Verilen yıllık gelir vergisi beyannameleri ile 682 milyar 451 milyon 749 bin 283 TL matrah beyan edilmiş ve beyan edilen bu tutar üzerinden 205 milyar 531 milyon 271 bin 153 TL gelir vergisi tahakkuk ettirilmiştir. Türkiye geneli gelir vergisi mükelleflerinden en fazla vergi tahakkuk ettirilen ilk 100 mükellefin illere göre dağılımı; İstanbul (72), Ankara (14), İzmir

(5), Gaziantep (5), Eskişehir (2), Tekirdağ (1) ve Çorum (1) olarak gerçekleşmiştir. Türkiye genelinde 2023 vergilendirme dönemi için her bir mükellef ortalama 150 bin 265 TL matrah beyanında bulunmuş ve bu matrah üzerinden ortalama 45 bin 255 TL gelir vergisi tahakkuk ettirilmiştir."

KURUMLAR VERGİSİNDE İLK ÜÇ SIRA

Gelirler İdaresi Başkanlığı (GİB) tarafından yapılan açıklamaya göre, Türkiye genelinde 2023 yılı vergilendirme dönemi kurumlar vergisi beyanlarına ilişkin olarak 1 milyon 111 bin 944 mükellef tarafından kurumlar vergisi beyannamesi verildi. Türkiye kurumlar vergi rekortmeni ilk üç sıra Ziraat Bankası, Garanti Bankası ve

Akbank şeklinde oluştu.

ÜÇ YILDA ÖDEDİKLERİ VERGİ 12 KAT ARTTI

2021 yılında Selçuk Bayraktar 153 milyon TL, Haluk Bayraktar 143 milyon TL gelir vergisi öderken, 2022 yılında bu rakamlar sırasıyla 564 milyon TL ve 319 milyon TL'ye yükseldi. 2023 yılı itibarıyla Selçuk Bayraktar 1 milyar 952 milyon 680 bin lira, Haluk Bayraktar ise 1 milyar 683 milyon 198 bin lira gelir vergisi ödeyerek rekor kırdı. Böylece Selçuk Bayraktar ve Haluk Bayraktar'ın toplam ödedikleri vergi miktarı 2021-2023 yılları arasında 12 katın üstünde artış göstermiş oldu.

BAYKAR'IN CİROSUNUN YÜZDE 90'I İHRACAT

Savunma ve havacılık sektörünün lideri Baykar, ihracat başarılarıyla da dikkat çekiyor. 2023 yılında Baykar'ın cirosunun yüzde 90'ı ihracat gelirlerinden elde edildi. 2022 yılında 1.2 milyar dolar ihracat yapan Baykar, 2023'te bu rakamı yüzde 50 artırarak 1.8 milyar dolara yükseltti. Böylece tüm sektörlerde en çok ihracat yapan ilk 10 firma arasına girmeyi başardı. Savunma Sanayi Başkanlığı ve Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) verilerine göre savunma ve havacılık sektöründe 2021, 2022 ve 2023 yıllarında ihracat lideri olan Baykar, 2023 yılında sektördeki ihracatını 3'te 1'ini tek başına gerçekleştirdi. 2023 yılından bugüne imzalanan sözleşmelerin yüzde 97,5'i ihracat kaynaklı oldu.

ÖZ KAYNAKLARIYLA BÜYÜYEN DÜNYA DEVI

Tüm yatırımlarını ve Ar-Ge çalışmalarını öz kaynakları ile finanse eden Baykar, Ağustos 2024 itibarıyla 4900'den fazla personel istihdam ediyor. Bugüne kadar devletten teşvik ya da hibe almadığını ve banka kredisi dahi kullanmadığını açıklayan firma, elde ettiği tüm gelirleri Ar-Ge ve üretim faaliyetlerine yatırım yaparak büyümeye devam ediyor. Baykar, 2003 yılındaki İHA Ar-Ge sürecinin başlangıcından itibaren tüm gelirlerinin yüzde 83'ünü ihracattan elde etti. Baykar'ın büyüme stratejisi doğrultusunda insan kaynağına yaptığı yatırımla da dikkat çekiyor. Aralık 2023'teki 4200 kişilik istihdam, Ağustos 2024'te yaklaşık yüzde 17 oranında artarak 4900'e ulaştı.

43 ÜLKE İLE İHRACAT YAPIYOR

Dünya üstünde en çok ülkeye SİHA ihracatı gerçekleştiren firma olan Baykar, Ağustos 2024 itibarıyla Bayraktar TB2 SİHA için 33 ülkeye,

2023 gelir vergisi rekortmenleri; Baykar Yönetim Kurulu Başkanı Selçuk Bayraktar, Baykar Genel Müdürü Haluk Bayraktar ve Koç Holding Şeref Başkanı Mustafa Rahmi Koç oldu.

2023 YILI VERGİLENDİRME DÖNEMİ GELİR VERGİSİ TÜRKİYE GENELİ İLK 20

SIRA NO	ADI SOYADI	FAALİYET TÜRÜ	TAHAKKUK EDEN VERGİ TUTARI (TL)	İLİ
1	Selçuk Bayraktar	Kendi Adına Menkul Sermaye İradı Faaliyetleri	1.952.680.474,13	İSTANBUL
2	L. Haluk Bayraktar	Kendi Adına Menkul Sermaye İradı Faaliyetleri	1.683.198.305,27	İSTANBUL
3	M. Rahmi Koç	Kendi Adına Menkul Sermaye İradı Faaliyetleri	480.080.162,58	ANKARA
4	(*)	(*)	(*)	(*)
5	İpek Kıraç	Kendi Adına Menkul Sermaye İradı Faaliyetleri	323.300.723,37	İSTANBUL
6	(*)	(*)	(*)	(*)
7	M. Ömer Koç	Kendi Adına Menkul Sermaye İradı Faaliyetleri	261.773.294,90	İSTANBUL
8	(*)	(*)	(*)	(*)
9	(*)	(*)	(*)	(*)
10	(*)	(*)	(*)	(*)
11	(*)	(*)	(*)	(*)
12	(*)	(*)	(*)	(*)
13	(*)	(*)	(*)	(*)
14	(*)	(*)	(*)	(*)
15	Gönenç Gürkaynak	Hukuk Danışmanlığı ve Temsil Faaliyetleri	144.021.356,54	İSTANBUL
16	Mert Gür	Ücret Geliri Elde Etme Faaliyetleri	142.688.394,24	ANKARA
17	Hüseyin Erdoğan	Parfüm ve Koku Verici Diğer Sıvı Ürün, M. P. müztahtar	141.742.097,70	İSTANBUL
18	Mehmet Sinan Tara	Kendi Adına Menkul Sermaye İradı Faaliyetleri	137.225.359,16	İSTANBUL
19	(*)	(*)	(*)	(*)
20	(*)	(*)	(*)	(*)

Bayraktar AKINCI TİHA için ise 10 ülkeyle olmak üzere 3 kitada toplam 43 ülkeyle ihracat anlaşması imzaladı. Baykar'ın milli ve özgün olarak geliştirdiği SİHA'larının küresel alandaki başarısı, kritik operasyonlarda net bir şekilde görüldü. Milli SİHA'lar Türkiye'nin terörle mücadelesinde üstlendiği kritik rollerin yanında uluslararası operasyonlarda da üstün performanslarıyla kendilerini

kanıtladı. Milli SİHA'lar, Libya, Ukrayna, Mali, Burkina Faso'daki savaşların yanı sıra 30 yıllık Karabağ işgalinin sonlandırılmasında kilit rol oynadı. Bayraktar TB2 SİHA ve Bayraktar AKINCI TİHA platformları, Asya ve Afrika ülkelerinin yanı sıra, AB ve NATO üyesi ülkeler tarafından da tercih ediliyor. Bu başarılar Türk savunma sanayinin etkileyici yükselişinin dünya çapında yankı bulmasına neden oluyor.

KONUKOĞLU AİLESİ VERGİ REKORTMENLERİ LİSTESİNDE

Hazine ve Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı 2023 vergilendirme dönemine ilişkin yıllık gelir vergisi ve kurumlar vergisi rekortmenleri açıklandı. İsmi açıklanan mükellefler arasında Gaziantep'ten listede Konukoğlu ailesi yer aldı.

Gelir İdaresi Başkanlığı kurumsal sitesinde yayımlanan açıklamaya göre Konukoğlu ailesi'nden Hakan, Adil Sani, Fatih, Abdulkadir ve

Zeki Konukoğlu kardeşler Türkiye genelinde en çok vergi beyan eden ilk 100 mükellef arasında bulunuyor. SANKO Holding Yönetim Kurulu Üyesi Hakan Konukoğlu 57'nci, Yönetim Kurulu Başkanı Adil Sani

Konukoğlu 75'inci, Yönetim Kurulu Başkan Vekili Fatih Konukoğlu 76'ncı, Onursal Başkanlar Abdulkadir Konukoğlu 77'nci, Zeki Konukoğlu ise 90'ıncı sıradan listeye girme başarısını gösterdi.

AJANS PRESS
technology

NEWSCOPE İLE TANIŞIN, MARKANIZI GELECEĞE TAŞIYIN!

197 ülkeyi kapsayan,
40 sosyal medya
platformunu ve
152 milyon haber sitesini
anlık olarak takip eden
Newscope, markanızın
geleceğine yön veriyor.

 NEWSCOPE

**GÜÇLÜ, GÜVENİLİR
ÖLÇÜMLER EDİNİN**

**YAPAY ZEKÂ DESTEKLİ
ÖNERİLERE ERİŞİN**

**EN GENİŞ TAKİP
HAVUZUNA SAHİP OLUN**

444 9 522

info@aptech.com.tr

 AjansPressMT

AjansPress.Turkey

SEDAT YILMAZ

Ekonomi 'Krizden Çıkış' Sinyalleri mi Veriyor?

Ekonomik gidişatta sanki iyileşmeler var.. Ödemeler dengesi, bütçe ve tasarruf açığı yıllardır ülkeye nefes aldırma ama 2024 yılından itibaren ekonominin baş sorunlarından "üçüz açık" yavaş da olsa kapanma yolunda ilerliyor. Zannediyorum enflasyon ateşini körükleyen bu meseleler yapısal reformların tam olarak devreye girmesiyle ortadan kalkacak. 2026 yılı ortalarında ekonomide olumlu bir tablo görebileceğine dair öngörüler ağırlık kazanmaya başladı.

Ödemeler dengesi 2024 Haziran'ında 9 ay sonra aylık 407 milyon dolar fazla verdi. Önceki ay cari dengede 1,01 milyar dolar açık oluşmuştu. Yıllıklandırılmış cari dengede Haziran'da 24,8 milyar dolar açık gerçekleşti. Mayıs'ta bu rakam 24,5 milyar dolardı. Çekirdek denge olarak bildiğimiz altın ve enerji hariç cari işlemler hesabı da Haziran'da 4,55 milyar dolar fazla verdi. Mayıs ayında 4,5 milyar dolar fazla veren net hata noksan kalemi Haziran'da 775 milyon dolar fazla vermesine karşılık yönünü aşağı çevirdi. Yıllık bazda cari dengede gözlenen 0,4 milyar dolarlık bozulmada temel belirleyiciler net birinci ve ikinci açıkta (1,1 milyar dolar) 0,5 milyar dolarlık ve dış ticaret açığında (-4,1 milyar dolar) 0,3 milyar dolarlık yükseliş oldu.

Son 12 ayda 2023 yıl sonuna göre cari dengede gözlenen 20,2 milyar dolarlık iyileşmede temel belirleyici dış ticaret açığında (-66,4 milyar dolar) gözlenen 20,5 milyar dolarlık düşüş olarak kayıtlara geçti. Dolayısıyla yıllıklandırılmış cari dengedeki toparlanma eğiliminin açıklanacak Temmuz'da da süreceği tahmin ediliyor. İktisadi faaliyetin hızı, uluslararası doğrudan yatırımlar, enerji fiyatlarının seyri ve turizm sektörünün performansı cari denge görünümü açısından önemli belirleyiciler olacağı gözleniyor. Bu arada Türkiye'ye uluslararası doğrudan yatırım (UDY) girişi bu yılın ilk 6 ayında 2023'ün aynı dönemine kıyasla küresel durgunluk sebebiyle yüzde 5 düşerek 4,7 milyar dolar oldu. Söz konusu yatırımları da

arttırmak üçüz açıkları frenleyici etki yapacaktır.

MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇESİNDE NİSPİ İYİLEŞME

Merkezi Yönetim Bütçesi'nde 2023 Mayıs ayında 118,9 milyar lira fazla verilirken 2024 yılı Mayıs ayında 219,4 milyar lira fazla oluşmuştu. 2024 yılı Ocak-Mayıs döneminde 471,9 milyar 903 lira açık verilmişti. 2024 Mayıs'ında faiz harcamaları 475,1 milyar lira olarak kayıtlara geçmişti. Merkezi Yönetim Bütçesi Haziran'da ise aylık 275,3 milyar lira, Ocak - Haziran döneminde 747 milyar lira açık vermişti. Faiz giderleri aylık yüzde 165,6 artışla 99,2 milyar liraya çıkmıştı. Faiz giderleri 6 aylık dilimde yüzde 108,7 artarak 574,4 milyar lirayı bulmuştu. Bütçede Temmuz'da 96,7 milyar lira, Ocak-Temmuz

döneminde 843,9 milyar lira açık gerçekleşti. Faiz dışı fazla, geçen yıl Temmuz'da 86,2 milyar lira iken bu yılın aynı ayında 4,2 milyar lira açık hesaplandı.

Temmuz'da faiz hariç bütçe giderleri, geçen yılın aynı ayına göre yüzde 75,8 artarak 735 milyar 167 milyon liraya yükseldi. Faiz giderleri, geçen yılın aynı ayına göre yüzde 145,4 artışla 92,5 milyar liraya Ocak-Temmuz döneminde faiz giderleri yüzde 113,1 artarak 666,9 milyar liraya ulaştı.

Bakan Şimşek 2024 yılsonu bütçe açığının 2023 yılı bütçe açığından (1.375,0 milyar lira) 2024 resmi hedefinin 2.651,9 milyar lira olmasına rağmen daha iyi olabileceğini belirtiyor.

Gözlenen o ki; yılbaşından bu yana elde edilen veriler, yıllık açık hedeflerine göre daha iyi bir görünüm sergiliyor olsa da, sıkı para ve maliye politikası tedbirleri nedeniyle ekonomik faaliyetlerdeki olası yavaşlama, önümüzdeki dönemde vergi gelirleri üzerinde bazı olumsuz baskılara yol açabilir. Ancak Mayıs ayında açıklanan tasarruf önlemleri ile Temmuz ayında yasalaşan yeni vergi paketi ve devamında alınan potansiyel gelir artırıcı tedbirler bütçe görünümünü destekleyebilir.

ÜÇÜZ AÇIK BİRBİRİNİ TETİKLİYOR

Hanehalkında tasarruf daha fazla rağbet görüyor. Tasarruf sahipliği açısından Türkiye yüzde 25'lik bir orana sahip. Yani her 4 kişiden biri tasarruf yapıyor.

Tasarruflar açısından açıklara baktığımızda; özel kesimin tasarrufları yatırımlarından fazla ise özel kesimde tasarruf fazlası var anlamına geliyor. Şayet tersi olursa tasarruf açığından söz ediliyor. Kamu kesiminde gelirler giderlerden fazla olduğunda bütçe fazlası, aksi durumda bütçe açığı ortaya çıkıyor. Böyle durumda dış kaynak kullanılarak bütçe açığı kapatılmaya çalışılıyor.

Türkiye'deki tasarruf ve bütçe açığı sebebiyle yurtdışından sağlanan dövizler ile yurtdışına ödenen dövizler farkından cari dengede fazlalık veya açık oluşuyor. Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'in göreve gelmesinden bu yana atılan adımlarla cari açık ve bütçe açığında düşüşler gözleniyor olsa da "üçüz açık"ların devam ettiğini söylemek durumundayız.

Bütçe dengesi ve cari dengeyi aynı anda açık verdiği durum "ikiz açık", ikiz açığa tasarruf yatırım açığının eşlik ettiği durumda ise "üçüz açık" tezahür ediyor. Bütçe açığı ile tasarruf açığının cari açığı direkt etkilediği gözlenirken cari açığın GSYH'ya oranının yüzde 5'i aştığı durumlar ise ülke ekonomileri için kriz ve kırılganlık göstergesi şeklinde algılanıyor. Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, ikinci çeyrekte yıllık cari açığın milli gelire oranının yaklaşık yüzde 2,2'ye, üçüncü çeyrekte ise yüzde 2'nin altına gerilemesini öngördüklerini söylüyor ki, bu da şayet gerçekleşirse ekonomide

iyi bir sayfanın açılacağına işaret ediyor.

Ödemeler dengesi ile bütçe, "kırılganlıkla" ilgili net bilgi veriyor. Şayet yüksek ikiz açık veriliyorsa CDS'ler (credit default swap) S.O.S veriyor! Dövizde, tahvilde ve diğer piyasa enstrümanlarındaki hareketlerde de CDS baskısı hissediliyor. Türkiye CDS'leri bugünlerde 270'lerde hareket ediyor. Yüksek ama yine de birkaç sene öncesine göre iyi durumda. CDS'ler 2022 Temmuz'unda 900'lü rakamları görmüştü.

ŞİMŞEK'İN YÖNETİM ÇARKI NASIL İŞLİYOR

Ekonomide tasarruf yatırım dengesi ve bütçe dengesi açık vererek cari açıkları genişletiyor. Genişleyen cari açık yüksek miktarda kısa vadeli sermaye akımlarıyla (portföy) finanse ediliyor ve bu durum ekonomi için büyük bir risk oluşturuyor. Cari açıktaki bu tehlikeli seyri aşağı çekmenin yolu bütçe açıkları ve tasarruf yatırım açıklarını kontrol altına almaktan geçiyor ki şimdi bu

uygulama elden geldiği kadar icra edilmeye çalışılıyor.

Bütçe açığını düşürücü politikalar cari açığın azalmasına sebep olmasına karşılık bütçenin sıkılaştırılmasına yönelik uygulamaların vergi artışları veya kamu yatırım ve cari harcamaların azaltılması cari açığın kapatılmasına katkı veriyor. Tabii bunlar geçici ve yetersiz uygulamalar. Asıl ihracatı teşvik edici, üretimde verimliliği artırıcı ve rekabet gücünü yükseltici hamleler cari açığı düşürmede etkili olacak.

Cari açığın düşürülmesinde tasarruf açığının aşağı çekilmesi de önemli rol oynuyor. İç tasarrufları artırıcı tedbirler almak, iç tasarruflar ve dış tasarruflarla yatırım yapmak cari dengede pozitif bir tabloyu ortaya çıkarırken özellikle faizden uzak durmak bütçe dengesini daha sağlıklı hâle getirdiği gibi cari dengeyi de güçlü bir şekilde destekliyor.

Söz konusu kertede borçtan söz etmeden geçilemez... Genel olarak bakıldığında sorunların baş kaynağı borç ekonomisi... İş dünyası veya kamu, finans yetersizliği sebebiyle kredi ve borçlanma ile iş yaptığından sürekli açık veriyor. Çark dönsün diye yüksekten borçlanıyor, ucuzdan satıyor veya kur makasına takılıyor... Dolayısıyla borç ekonomisi terk edilmeden, "kurtuluşu yakaladık" demek zor.

BİR DAHA KRİZ YILLARINA DÖNMEYELİM

Geçen yıllara bakıldığında ekonomi düşük enflasyon zamanlarında da yüksek cari açık verdiği malumumuz. Fakat kriz dönemlerinden çıkışlarda cari işlemler fazlası verildiği unutulmamalı. Yani demek istediğim Türkiye cari işlemler fazlası verdiği zaman sanki krizlerden, kırılganlıklardan kurtulma aşamasına geçiyor. 1994, devamında 2001 ve 2018 yıllarındaki ekonomik krizlerden

çıkışlarda hep cari fazla rakamları tablolara yansıdı. Dolayısıyla 2024 yılı olarak rakamların söylediği; ekonomide bir dengelenmenin ortaya çıktığı izlenimi var. Bu durumu döviz kurundaki stabilizasyondan da fark edebiliyoruz.

Mamafih, söz konusu olumlu tabloyu sadece krizlerden çıkışlarda değil, aynı zamanda ekonomide iyileşmeyi süreklilik hâline getirebilirsek, ekonomide birçok sorunu halletmiş olacağız. Yapılacak iş şu: Para politikasını reel sektör üzerine kurgulayıp cari açığı düşürürken yerli kaynakları harekete geçirip hem sanayi üretimini, hem de reel büyümeyi yukarıya çekmek gerekiyor.

FAİZLE OYNAYANIN ELİ DEĞİL PARASI YANAR

Mahfi Eğilmez üstadımız şöyle diyor:

"Ateşle oynarsan elin, faizle oynarsan paran yanar. Kumda oynamanın tehlikesi yoktur. Oysa hep söylediğim şey şuydu: Faiz tek başına bir ekonomiyi batırabilir ama tek başına bir ekonomiyi çıkaramaz. Yanında mutlaka yapısal reformlar da yapılmalı. Harcamaları artırıyoruz, enflasyonun düşmesini bekliyoruz. Dış borçlanmayı artırıyoruz, faizlerin düşmesini bekliyoruz. Riskleri artırıyoruz, kurun düşmesini bekliyoruz. Sonra da dünyanın bizi anlamasını bekliyoruz. İlginç insanlarız..."

Ekonominin stagfasyona gittiği yolunda iddialar olsa da büyümenin devam ettiği, işsizliğin tek haneli rakamlarda gezindiği, enflasyonun ise zirveden giderek aşağı geldiği bir ortamda böyle bir savın gerçekleşmesi şimdilik mümkün görünmese de kırılganlığın her an yeni bir tehlikeyi ortaya çıkarabileceği mümkün. "Modeli değiştiriyoruz... Bundan sonra borçlanma kısmen rafa kalkmıştır. Faiz alışverişi bitmiştir... Bütçe dengesi öz gelirle sağlanacak. Bütçede gelirden 1 lira bile fazla harcama yapılmayacak... Toplam ihracat geliri kadar ithalat yapılacak... Kura, enflasyona, faize ve açıklara asla taviz verilmeyecek" denirse, tünelin ucundaki ışığı gördük, demektir. Enerji ve finansal kaynak sorunlarını çözmüş, yüksek enflasyonu önlemede maliye ve para politikalarını dengelemiş, ekonomik açıklarını ortadan kaldırmış, fiyat istikrarında ve kur dalgalanmalarında şoklardan etkilenmeyen, büyümede ve istihdamda sağlıklı bir trend yakalamış müreffeh Türkiye; hepimizin en büyük ideali değil mi?

Haberin Doğru Adresi

Başta ekonomi ve finans ile siyaset ve iş dünyasından son dakika haberleri olmak üzere her kesimden ilgi gören ekovitrin.com, özel haber ve röportajlar, video haberler, sektörel analizler, spor ve kültür sanat dünyasındaki gelişmeler gibi farklı birçok başlığı yine son dakika olarak okuyucularıyla paylaşıyor.

Aylık 2 milyon tekil kullanıcının üzerinde organik trafiğe sahip olan www.ekovitrin.com, reklam-advertorial-banner kullanımlarında kurumlara haber-içerik desteği sağlamaktadır.

Ekovitrin
www.ekovitrin.com

MÜSİAD Genel Başkanı Mahmut Asmalı:

TÜRKİYE YATIRIMDA “GÜVENLİ LİMAN”

“Doğrudan yatırımların hacminde küresel ölçekte yaşanan daralmaya karşın, Türkiye’nin uluslararası yatırımlarda cazibe merkezi olma niteliği sürmektedir. Son dönemde özellikle Çin menşeli otomobil üreticilerinin yatırım için ülkemizi tercih etmesi, tesadüf değildir.”

Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği (MÜSİAD) Genel Başkanı Mahmut Asmalı, doğrudan yatırımların hacminde küresel ölçekte yaşanan daralmaya rağmen

Türkiye’nin uluslararası yatırımlarda cazibe merkezi olma niteliği sürdüğünü, son dönemde özellikle Çin menşeli otomobil üreticilerinin yatırım için Türkiye’yi tercih etmesinin tesadüf olmadığını söyledi.

Ekovitrin’e özel röportaj veren MÜSİAD Başkanı Mahmut Asmalı, Türkiye’nin gri listeden çıkması, CDS’lerin düşmesi, kredi derecelendirme kuruluşlarının not yükseltmelerinin yanında yeni ekonomi yönetimiyle birlikte politikalarda daha şeffaf ve iletişimli bir döneme geçilmesinin ekonominin uluslararası güvenilirliğini arttırdığını belirtti.

EKONOMİDE POZİTİF BÜYÜME SÜRÜYOR

Yılbaşı mesajlarınızda, 2024’ten önemli beklentileriniz olduğunu ve umutlu olduğunuzu söylediniz. Yılın 8’inci ayı biterken 2024 yılını nasıl değerlendiriyorsunuz? Türkiye için yeni fırsat ve avantaj kapıları açıldı mı?

Türkiye ekonomisi yılın ilk çeyreğinde yüzde 5,7 oranında büyürken, bu performansıyla G20 ülkeleri içerisinde Hindistan’ın ardından 2’nci sırada yer aldı. Böylece son 15 çeyrek boyunca aralıksız bir şekilde pozitif büyüyen Türkiye ekonomisi, dolar bazında 1,2

MÜSİAD Genel Başkanı Mahmut Asmalı, vergi sisteminin sadeleştirilmesi, vergi türlerinin azaltılması, vergi tabanının genişletilmesi ve vergi oranlarının düşürülmesi gibi bir reform yapılması gerektiğini önerdiklerini söyledi.

trilyon dolarlık büyüklüğe ulaşmış oldu. Bu dönemde büyümeye en çok 5,5 katkı özel tüketim harcamalarından gelirken, söz konusu gelişmeye karşın özel tüketimin katkısının 2021’in ilk çeyreğinden bu yana en düşük seviyesine gerilediği gözlemlendi. Yılın ikinci çeyreğinden itibaren parasal sıkılaştırma adımlarının gecikmeli etkileriyle yurt içi talebin baskı altında kalması ve büyümenin ivme kaybetmesi muhtemeldir. Bununla birlikte ekonominin pozitif büyüme sürecinin devam ettiği gözlenmektedir. Bu bağlamda 2024 yılının tamamında

gerçekleşecek büyüme oranının yüzde 3,5 ile yüzde 4,0 arasında olması sürpriz olmayacaktır.

YATIRIMDA GÜVENLİ MERKEZ ÜLKEYİZ

Türkiye’nin gri listeden çıkması, CDS’lerinin 265 civarındaki seyri kredi derecelendirme kuruluşlarının henüz yatırım yapılabilir notu vermese de notunu yükseltmesi, Hollanda ve diğer Avrupa ülkelerinin yanında Çin’in otomotiv sektörüne yönelik Türkiye yatırımlarını nasıl değerlendiriyorsunuz? Türkiye gerek

“Devletimizin yeni teknolojileri ve Ar-Ge’yi Türkiye’ye getirme çabaları, ülkemizin yalnızca uluslararası yatırımlar için bir merkez değil, aynı zamanda bir inovasyon ve ileri yeşil teknoloji üssü olma potansiyelini de vurgulamaktadır.”

hukuki ve gerekse diğer yönlerden yatırım açısından cazip bir ülke mi?
OECD bünyesinde faaliyet gösteren Kara Paranın Aklanmasının Önlenmesine İlişkin Mali Çalışma Grubu FATF’in ülkemizi gri listeden çıkarması, Türk iş dünyası temsilcileri olarak bizleri oldukça memnun etmiştir. Bilhassa terörün finansmanı ile mücadele noktasında dünyanın sayılı ülkelerinden biri olan ülkemiz, haksız bir ithamdan da kurtulmuştur. Türkiye’nin gri listeden çıkmasının finansal sistemine olan güveni daha da güçlendirmesi, bankacılıktan reel sektöre kadar pek çok alanda olumlu yansımalarının görülmesi beklenmektedir. Bu sayede bankaların uluslararası finansal ilişkilerinin güçlenmesi ve kredi notlarının artması öngörülmektedir. Böylece bankaların daha düşük maliyetle fonlama sağlayabileceği ve uluslararası piyasalardan daha fazla kaynak butabileceği değerlendirilmektedir. Enerjiden inşaat ve altyapıya, turizmden sanayi ve imalata, gayrimenkulden diğer sektörlere kadar kararın uluslararası alanda olumlu etkilerinin hissedilmesi

beklenmektedir. Türk Lirası varlıklara ilginin artması da beklentiler arasında yer alıyor. Söz konusu gelişmeler; Türkiye’yi yatırımlarda yeniden güvenli liman hâline getirmiştir. Söz konusu gelişmelerle birlikte “sıcak para” girişinde gözlenecek muhtemel artışlar, döviz kuru üzerindeki baskıyı azaltarak iç piyasanın canlı görünümüne destek olacaktır. Türkiye’nin CDS risk priminin son 4 yılın en düşük seviyesine gerilemesinin yanı sıra kredi derecelendirme kuruluşlarının yukarı yönlü revizyonları, söz konusu gelişmenin en açık belirtileridir. Moody’s’in Türkiye’nin kredi notunu iki kademe yükselterek “B3”ten “B1”e çekmesi ve enflasyon beklentisini düşürmesinin yanı sıra diğer uluslararası kredi derecelendirme kuruluşlarından Fitch’in, Mart ayında Türkiye’nin kredi notunu “B”den “B+”ya yükseltmesi ve not görünümünü “durağan”dan “pozitif”e çıkarması; S&P’nin ise Mayıs yerel seçimlerin ardından Türkiye’nin kredi notunu B’den B+’ya yükseltmesi; ülkemizin küresel ölçekte düzelen algısına açık birer işaretlerdir. Türkiye’nin kredi notunun yükseltilmesi, borçlanma maliyetlerini düşürecek ve ekonomik büyümeyi destekleyecek bir faktördür. Kredi notu artışının, tahvil piyasasında işlem hacmini ve likiditeyi artırması beklenmektedir. Doğrudan yatırımların hacminde küresel ölçekte yaşanan bu daralmaya karşın, ülkemizin küresel yatırımlarda cazibe merkezi olma niteliği sürmektedir. Son dönemde özellikle Çin menşeli otomobil üreticilerinin yatırım için ülkemizi tercih etmesi, tesadüf değildir. Dünyanın en büyük elektrikli araç üreticisi BYD ile Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı arasında, BYD’nin Türkiye’de yatırım yapmasına yönelik imzalanan anlaşmanın ciddi ekonomik çıktıları olacaktır. Devletimizin yeni teknolojileri ve Ar-Ge’yi Türkiye’ye getirme çabaları, ülkemizin yalnızca uluslararası yatırımlar için bir merkez değil, aynı zamanda bir inovasyon ve ileri yeşil teknoloji merkezi olma potansiyelini de vurgulamaktadır.

SICAK PARA GİRİŞİNİN YOĞUNLUĞU AZALTILMALI
Ekonominin sıcak paranın sırtına bindirilmesi iş dünyası ve ticareti nasıl

etkiliyor? Sıcak paradan kurtulmanın yolları nelerdir?

Sıcak para giriş-çıkışlarının olağanüstü ve öngörülemez bir şekilde ve hızla gerçekleşebilmesine yönelik riskler, mutlaka göz önünde bulundurulmalıdır. Zira geçmiş tecrübelerimiz göstermektedir ki; kısa vadeli sermaye girişleri piyasaları anlık bir şekilde rahatlatmakta ama kalıcı bir çözüm sunmamaktadır. Buna karşın hızlı ve engellenemeyen sermaye çıkışları, piyasalar üzerinde kalıcı hasarlar bırakabilmektedir. Bu bağlamda MÜSİAD olarak görüşümüz; cari açığın finansmanında sıcak para girişinin yoğunluğunun azaltılması, orta ve uzun vadeli portföy yatırımları ve doğrudan yatırımların artırılmasına odaklanılması gerektiği yönündedir. Bu noktada ekonomi yönetimi tarafından oluşturulacak politikaların uzun vadeli etkinliğine sahip olması gerektiğini ifade ediyor. Türkiye ekonomisinde üretim, ihracat ve istihdam odaklı büyüme sürecinin devam edeceğine olan inancımızı yineliyoruz.

YATIRIM KREDİLERİ ÖZEL TEŞVİKLERLE DESTEKLENMELİ
Türkiye’deki enflasyon, fiyat artışları ve halkın geçim zorluğunu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Covid-19 sonrası küresel bir sarmal haline gelen krizler; enflasyon, faiz ödemeleri, fiyat artışları ve borçlanma gibi problemlerin temelini oluşturmuştur. Türkiye’de enflasyon süreci, küresel etmenlerin yanı sıra yerel bazdaki sorunlardan etkilenecek yükseliş göstermiştir. TL’deki değer kaybı, küresel parasal sıkılaştırmanın geç takip edilmesi ve artan kredi hacmi; Türkiye’deki enflasyonun nedenleri olarak öne çıkmaktadır. Son 2 yıla ilişkin yıl sonu enflasyon oranlarının sırasıyla yüzde 64,27 ve yüzde 64,77 seviyelerinde gerçekleşmesiyle, ekonomi gündeminin önceliği, kaçınılmaz bir şekilde fiyat artışlarının önlenmesi olmuştur. Özellikle düşük ve orta gelir gruplarını derinden etkileyen enflasyonun tek haneli rakamlara düşürülmesi fiyat istikrarının sağlanması için elzemdir. Enflasyonun 2 yıldan uzun süredir Türkiye gündeminde yer işgal etmesi ve toplumsal sorunlara neden olması gelir dağılımı ve huzuru da negatif etkilemiştir.

Bu çerçevede Hazine ve Maliye Bakanlığı bünyesinde verimli kamu harcama politikası öncelenirken, Merkez Bankası parasal sıkılaşmayla enflasyonla mücadele sürecini yönetmektedir. Hedef 2026'de yüzde 8,5'lik enflasyon ile tek haneli rakamlar olarak öne çıkmaktadır. Parasal ve mali sıkılaşmanın sonuçları 1 ila 2 senelik periyodun ardından hissedilmeye başlanır. Bu bağlamda Haziran 2023'te başlayan parasal sıkılaşmanın çıktılarının bilhassa 2024 yılının ikinci yarısında belirginleştiğini görmekteyiz. Elbette mevcut faiz oranları finansman kullanmak için cazip değildir. Yılın ikinci yarısından itibaren düşüş eğilimine girdiğini gördüğümüz enflasyonla birlikte, yıl sonu hedeflerinin tutturulmasıyla 2025 yılına daha umutlu gireceğiz.

MÜSİAD'IN YATIRIMLARA DAİR STRATEJİK EYLEM PLANI

MÜSİAD yurt dışına açılma, yatırım çekme ve karşılıklı ticaret anlamında hangi adımları atıyor. Stratejik Eylem Planı'nız nasıl işliyor?

MÜSİAD'da göreve geldiğimiz günden bugüne stratejik eylem planımıza uygun çalışmalar ve faaliyetler gerçekleştirdik. Göreve geldiğimizde yurt dışında 80 ülkede yer alıyorduk. Bugün hamdolsun çalışmalarımız neticesinde 100 yurt dışı temsil sayısına ulaştık. Eylül ayının ikinci haftası da Arnavutluk ve Kosova Şubelerimizin açılışını gerçekleştireceğiz. MÜSİAD Ailesi olarak; tüm dünyada açtığımız şube ve temsilciliklerle olsun, yaptığımız iş gezileriyle olsun, diplomatik ve ticari temaslarımızla olsun her zaman yeni ve güçlü ticari ilişkiler geliştirmek adına çaba gösterdik. Göstermeye de devam ediyoruz. MÜSİAD INVEST kuruluşumuz bu gayretimizde bize yardımcı oluyor. MÜSİAD INVEST, yurt dışından ülkemize yatırım yapmak isteyen yatırımcıları üyelerimizle buluşturarak güven çerçevesinde yatırım yapılmasına olanak sağlıyor.

KOBİ'LER İÇİN ENFLASYON MUHASEBESİ KARARI

MEMNUNİYET VERİCİ

Hükümetin ticari hayattaki yeni vergi politikalarıyla ilgili neler söyleyebilirsiniz? Sizin vergi reformu ile ilgili bir çalışmanız var mı? Bu çalışmalardan öne çıkanları paylaşabilir misiniz?

Bildiğiniz üzere MÜSİAD bünyesinde

MÜSİAD Genel Başkanı Mahmut Asmalı, mevcut durumda işletme kredileriyle yatırım kredilerinin daha net bir şekilde ayrılması ve yatırım kredilerinin özel teşviklerle daha fazla desteklenmesi gerektiğini dile getirdi.

14.000'den fazla üye barındırıyor. Bu üyelerimizin büyük bir çoğunluğunu ise KOBİ'lerimiz oluşturuyor. Son dönemde ise ekonomi politikalarımızın gündemini belirli vergi düzenlemeleri konusu oluşturuyor. Bunlardan birisi de enflasyon düzeltmesi farklarının vergilendirme hususuydu ki bizler

buna enflasyon muhasebesi diyoruz. MÜSİAD olarak bizler, KOBİ'lerimiz başta olmak üzere sanayicilerimizin, yükselen maliyetlerle giderek daha da zorlaşan rekabet koşullarıyla ve istihdam ortamının zorlayıcı faktörleri ile büyük bir mücadele verirken uygulanması istenilen enflasyon

muhasebesinin oluşturacağı bu haksız vergiyi yüklenerek durumu ve imkânı bulunmadığını dile getirmiştik. Daha sonra yeni düzenlemelerle Hazine ve Maliye Bakanımız Sayın Mehmet Şimşek'in geçtiğimiz günlerde açıkladığı 2023 yılı itibarıyla cirosu 50 milyon TL'nin altında kalan işletmelerimizin enflasyon düzeltilmesi kapsamının dışında bırakılması kararını büyük bir memnuniyetle karşıladık. Bu durum ekonomimizin lokomotif durumunda olan küçük işletmelerimiz adına oldukça memnuniyet verici bir gelişme olmuştur. Bu kapsamda başta Sayın Mehmet Şimşek Bakanımız olmak üzere bütün ekonomi yönetimine teşekkürlerimizi sunuyoruz. Bununla birlikte enflasyon düzeltilmesinin ekonomik büyüme ve istikrar üzerinde olumsuz etkilere yol açma noktasında yüksek bir risk taşıdığı da mutlaka göz önünde bulundurulmalıdır. MÜSİAD olarak daha önce de söylediğimiz gibi ekonomi yönetimimizi bu konuda daha dengeli bir yaklaşım benimsemeye ve ekonomik büyümeyi destekleyecek adımlar atmaya davet ediyoruz. Vergi düzenlemesi konularının gündeme geldiği günden itibaren ifade ettiğimiz gibi enflasyon düzeltilmesinden kaynaklanan farklar verginin konusu olmamalıdır. Zira bu düzeltme işlemi finansal tabloların gerçek durumu yansıtması adına yapılmaktadır. Buna ilaveten; enflasyon düzeltilmesi uygulamasının geçici vergi dönemlerinde değil, yılda bir kez uygulanacak şekilde düzenlenmesi bizlerce daha uygun olacaktır. Enflasyon düzeltilmesi farklarının vergilendirilmesinin yatırımcıların güvenini sarsma riski taşıdığı için tekrar en altını çiziyor, bu farkların vergi kapsamı dışında tutulması gerektiğini yeniden ifade ediyoruz.

YENİ BİR VERGİ REFORMU YÜKLERİ AZALTIR, GELİRLERİ ARTIRIR Ekonominin daha verimli ve katma değeri yüksek bir ortamda faaliyet göstermesi için vergi sistemi nasıl olmalı?

MÜSİAD olarak, vergi sisteminin sadeleştirilmesi, vergi türlerinin azaltılması, vergi tabanının genişletilmesi ve vergi oranlarının düşürülmesi gibi önemli değişiklikler içeren bir reform yapılması gerektiğini öneriyoruz. Vergi istisna, indirim ve muafiyetlerinin sınırlandırılması,

vergi yasalarının basitleştirilmesi ve vergi idaresinin dijitalleştirilmesi gibi adımların da hızla atılması gerektiğini söylüyoruz.

Vergi sisteminin sadeleştirilmesi sayesinde ekonomik ve sosyal kalkınmanın desteklenebileceği, vergi mükelleflerinin yükünün azaltılacağı ve vergi gelirlerinin artırılabileceği kanaatindeyiz. MÜSİAD olarak, vergi sistemimizin daha adil ve etkin hâle getirilmesi için toplumsal ve kültürel yapıyı göz önünde bulunduran reformlara ihtiyacımızın olduğunu, hükümetimizin, vergi politikalarını belirlerken sadece ekonomik verileri değil, aynı zamanda toplumsal dinamikleri de dikkate alması gerektiğine, kayıt dışı ile mücadelenin ancak bu şekilde başarıya ulaşacağına inanıyoruz. Aceleyle alınmış kararlarla değil toplumsal uzlaşmayla yapılacak olan reformlar ülkemizi adil, şeffaf ve katılımcı bir vergi sistemine sahip kılacaktır.

MÜSİAD EXPO BÖLGEMİZİN EN KAPSAMLI FUARI

MÜSİAD EXPO Fuarı ile ilgili hazırlıklarınız nelerdir? Fuara bu yıl yurt içi ve yurt dışından kimler katılacak? Ana teması ne olacak? MÜSİAD EXPO'dan bu yılki beklentileriniz nelerdir?

Evet, bu yıl MÜSİAD EXPO Ticaret Fuarımızı yine Tüya'ya 26-29 Kasım 2024 tarihlerinde gerçekleştireceğiz. Malumunuz MÜSİAD EXPO Ticaret Fuarımız Türkiye'nin ve bölgemizin en kapsamlı fuarı olma unvanını taşıyor. 20'nci kez düzenleyeceğimiz MÜSİAD EXPO'da, 25 bin metrekarelik alanda katılımcı ve ziyaretçilerimizi ağırlayacağız. 2022 yılında düzenlediğimiz fuar öncesi 124 ülkeden 100 bin ziyaretçi hedefiyle yola çıkmıştık.

Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan başta olmak üzere bürokrasimizin önemli isimleri ve yabancı ülkelere üst düzey bürokratik temsilcinin katılımı ise MÜSİAD EXPO'nun ne denli önemli bir organizasyon olduğunu gözler önüne seriyor. Allah'a hamdolsun fuarımız her geçen gün büyüyor, güçleniyor. Bu yıl gerçekleştireceğimiz fuarımızda bu rakamlarında üzerine çıkmayı hedefliyoruz. 24 farklı sektörün yer alacağı MÜSİAD EXPO yine 25 bin metrekarelik alana kurulacak. MÜSİAD EXPO kapsamında düzenlediğimiz IBF - Uluslararası İş Forumu 2024'te

“Türkiye'nin gri listeden çıkması, CDS'lerin düşmesi, kredi derecelendirme kuruluşlarının not yükseltmelerinin yanında yeni ekonomi yönetimiyle birlikte politikalarda daha şeffaf ve iletişimli bir döneme geçilmesi, ekonominin uluslararası güvenilirliğini artırmıştır.”

de iş dünyasını bir araya getirecek. Yurt dışından tabii misafirlerimiz gelecek. 2022'de olduğu gibi yine ülke 'pavilion'larımız olacak. Yurt dışı teşkilatımızın öncülüğünde fuarımıza katılım sağlayacak olan yabancı iş insanları misafirlerimiz B2B görüşmelere katılma imkânı bulacak..

MÜSİAD 6 ŞUBAT DEPREMİNİN İLK ANINDAN İTİBAREN BÖLGEDE YER ALDI

6 Şubat'ta yaşadığımız deprem sonrası 13 vilayetimiz etkilense de tüm Türkiye bu yıkımın zararını çekti ve hâlen çekmekte. MÜSİAD bölgedeki sosyal hayat ve bölge ekonomisiyle ilgili neler yapıyor?

6 Şubat 2023 sabahı ülkemizde elim bir deprem afeti gerçekleşti. Kahramanmaraş merkezli depremlerde maalesef birçok canımızı kaybettik. Vefat eden vatandaşlarımıza Yüce Allah'tan rahmet, kederli ailelerine

ve ülkemize baş sağlığı diliyorum. Kahramanmaraş merkezli gerçekleşen iki büyük deprem neticesinde tarihinin en büyük felaketiyle karşılaşan ülkemiz; GSYİH'deki payları yüzde 10,0 aşan ve toplam ihracatın yüzde 8,6'sını gerçekleştiren 13 ilimizde ekonomik aktivitenin ciddi anlamda sekteye uğramasıyla, büyük bir şok yaşamıştı. MÜSİAD olarak depremin ilk anından beri vatandaşlarımızın yanında olmak için bölgeye koştuk. Hamdolsun, "Bir ve Beraber" anlayışı ile her bir üyemiz, elini taşın altına koyarak darda olan kardeşine omuz verdi. İlk günden itibaren bölgeye 3000'den fazla gıda, yiyecek ve içecek içeren TIR'ları bölgeye gönderdik. Birçok ihtiyacı süratle bölgeye taşıdık ve bu çalışmalarımıza yerelde de koordineli bir şekilde sürdürüyoruz. Kahramanmaraş'ta üyelerimizin destekleriyle kurduğumuz 750 metrekaarelik etkinlik çadırında MÜSİAD Aşevi, günlük 10.000 kişiye 3 öğün sıcak yemek hizmeti sunuyordu. Burayı bir süre sonra Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi'ne devrettik. Kahramanmaraş Elbistan'da 1200 adetlik ve Adıyaman K-6 bölgesinde de 677 adet konteyner yaşam kentimizi hep beraber tamamladık. Aynı zamanda Hatay Defne'de bir sahra hastanesi oluşturduk ve vatandaşlarımıza hizmet vermeye başladık. MÜSİAD Karz-ı Hasen Sandığı oluşumumuz ihtiyacı olan iş adamlarımıza faizsiz, Allah rızası için borç verme anlamına gelen Karz-ı Hasen uygulamasını başlattı. Bugüne kadar 47 iş adamına faizsiz 6-8 ay süreli 17 milyon lira tutarında borç veya sosyal yardım vererek destek olduk. Üye eşleştirme sistemimizle depremzede iş insanlarımızın ticari hayata yeniden dâhil olmalarını kolaylaştırdık. MÜSİAD olarak deprem bölgesinde birçok projeyi hayata geçirdik.

FİLİSTİN İÇİN ELİMİZDEN GELEN HER YARDIMI YAPIYORUZ **Başta "İyilik Gemisi" olmak üzere Filistin bölgesine olan desteğiniz şu anda ne durumda? Bölgeye fasılasız yardımlar gidiyor mu?**

MÜSİAD olarak içerisinde 2.100.000 adet hazır gıda paketi olan 75.000 gıda kolisi bağışladığımız ve yaklaşık 3000 ton gıda, giyecek, medikal ve mutfak malzemesi içeren İyilik Gemimizi ilk etapta Mersin'den yolcu etmiştik. İkinci etapta yeniden 75.000

Mahmut Asmalı:
MÜSİAD olarak görüşümüz; cari açığın finansmanında sıcak para girişi yoğunluğunun azaltılması, orta ve uzun vadeli portföy yatırımları ve doğrudan yatırımların artırılmasına odaklanılması gerektiği yönündedir.

koli ve 2 adet ambulans göndererek MÜSİAD olarak Gazze'deki mazlum kardeşlerimize desteğimizi sürdürdük. Üyelerimiz müzayedeye katılarak 15 milyon TL bağışladı. Sonrasında gıda kolisi kampanyasıyla 150.000 adet koliye karşılık gelecek bağış toplandı. Tabii ki, bölgedeki yardım

kuruluşlarımız ile fasılasız bir şekilde iletişimimizi sürdürüyoruz. Elimizden ne gelirse onu yapmaya çalışıyor ve uğraşıyoruz.. En son geçtiğimiz hafta ve bu hafta içerisinde 2 milyondan fazla kardeşimizin acil yardım beklediği Gazze'de sıcak yemek, kumanya, ekmek ve temiz su dağıtımı gerçekleştirdik.

II. KOMMAGENE BİENALİ, SANKO SPONSORLUĞUNDA SANATSEVERLERE KAPILARINI AÇTI

Kapsadığı alan ve açık hava yerleştirmeleri ile Türkiye'nin en önemli çağdaş sanat etkinliklerinden biri haline gelen Kommagene Bienali'nin ikincisi SANKO Holding ana sponsorluğunda "İyileşmek" temasıyla Adıyaman'da düzenleniyor.

LAM Derneği koordinasyonunda, Adıyaman Valiliği ev sahipliğinde ve SANKO Holding ana sponsorluğunda gerçekleştirilen II. Kommagene Bienali bu yılki teması, bölgeyi derinden etkileyen yıkıcı depremin ardından «İYİLEŞMEK» olarak belirlendi. Bu yıl, Macaristan'dan Prof. Eros Istvan küratörlüğünde, bienale (iki yılda bir yapılan etkinlik) 20 farklı ülkeden 53 sanatçı katılıyor. Bu sanatçılar, bölgeyi sarsan zorlu bir dönemin ardından, iyileşmenin gücünü ve sanatın bu süreçteki rolünü farklı perspektiflerden irdelenecek eserlerini sergiliyor.

ESERLER TARİHİ MEKÂNLARDA SERGİLENİYOR

Adıyaman'ın tarihi ve kültürel zenginliklerini sanatla buluşturan II. Kommagene Bienali kapsamında eserlerin sergilendiği mekanlar arasında Nemrut Dağı, Kahta Kalesi, Cendere Köprüsü, Karakuş Tümülüsü, Belören Köyü ve Perre Antik Kenti gibi hem doğa hem de arkeolojiyle iç içe geçmiş alanlar bulunuyor. Bu tarihi mekânlarda, sanat eserlerinin sergilendiği yerler olarak, geçmişin mirası ile sanatın iyileştirici gücünü bir araya getiriyor. Bu yıl ayrıca, 3 Adıyamanlı sanatçının yer aldığı paralel bir sergi de gerçekleştiriliyor. Sergi, yerel sanatçıların gözünden iyileşme temasını işleyerek bölgenin kültürel mirasını ve yaratıcı potansiyelini ön plana çıkarıyor.

BİENALİ NEMRUT DAĞI ZİRVESİNDE AÇILDI

Nemrut Dağı Zirvesi'nde açılışı gerçekleştirilen bienal, farklı ülkelere gelen yazarların katılımıyla, güneşin ilk ışıkları eşliğinde iyileşme ve umut dolu bir başlangıç yaptı. Aynı gün, zirvede Moğolistan'dan gelen NEG-UUDEL Performance Art Group, izleyicilere eşsiz bir performans sundu.

Kommagene Bienali, sanatın ve kültürün iyileştirici gücünü vurgulayan eserlerle dolu bir program sunuyor. SANKO Holding, üretim tesislerinin bulunduğu Adıyaman ilinde, şirketin 120.yılına ithafen desteklediği bienale, bu eşsiz deneyimi paylaşmak üzere tüm sanatseverleri davet etti.

II. KOMMAGENE BİENALSANATÇI LİSTESİ

Alhan Tannverdi - Türkiye
Amarsaikhan Namsrajav - Moğolistan
Başak Karakoyun - Türkiye
Burhan Yılmaz - Türkiye
Ceyusu Ucan - Türkiye
Chrisel Attewell - Afrika
Çağla Meknuze & Mert Kamiller & Arda Gül / Lüksemburg - Türkiye
Danial İsmail & Türkan Sultan Yaşar / Malezya - Türkiye
Dora Moneti Faggin - Portekiz
Erdoğan Kaplan - Türkiye
Feng Feng & Xiao Li / Çin - Japonya
Gonca Dicle Akça Gonca - Türkiye
Guillermo Anselmo Vezzosi - Arjantin
Kahraman Turan - Türkiye
Karin van der Molen - Hollanda
Kinga Kovacs & Erno Endre Gergely - Romanya
Mahmut Aydın - Türkiye
Marisa Merlin - İtalya
Martin Fred - Fransa
Michael Chauvel - Fransa
Muhammet Bakır - Türkiye
Mustafa Duymaz - Türkiye

Narin Turanlı - Türkiye
NEG-UUDEL Performance Art Group / Moğolistan - İsviçre
Oya Yurt & Yaprak Deniz Yurt - Türkiye
Özgür Özcan - Türkiye
Patrick Jones & Kaori Jones - İngiltere
Rukiye Peyzo - Türkiye
Serpil Çetinkaya & İlgün Özer - Türkiye
Sezen Ümitti - Türkiye
Shabir Mir - Pakistan
Strl_ - Danimarka
Sophy King - İngiltere
Şölen Kıpöz & Hatice Gökçe - Türkiye
Taeyun Hur - Kore
Takashi Ikezawa - Kore
Talha Demiral - Türkiye
Kolozsi Tiberiu - Romanya
Yiğit Türüdü & Tuba Emiroğlu - Türkiye
Yusuf Aktoprak - Türkiye
Zsofia Majorosi - Macaristan

PARALEL SERGİLER

Onur Polat - Sirtlan Bilgisi
Birgül Tüfek - Çocuk Gelinler
Ali Osman Yanık - Kabuk

YENİLİKÇİ EĞİTİMİN ÖNCÜSÜ:

MEKTEBİM KOLEJİ

Eğitim girişimciliği serüvenine 2006 yılında hayata geçirdiği KPSS kursu ile başlayan Mektebim Koleji Kurucusu Ümit Kalko, 2011 yılında hizmete açtığı ve adını Büyük Önder Atatürk'ün verdiği Millet Mektepleri'nden alan Mektebim Koleji ile yenilikçi eğitimin öncüsü olmayı sürdürüyor.

Mektebim Koleji Kurucusu Ümit Kalko, üretken ve yenilikçi bir nesil yetiştirmek, ülkenin ve dünyanın geleceğine değer katmak, toplumsal ve küresel sorumluluk bilincine sahip, bilgiyi yaşama aktarabilen, teknolojiyi tüketen değil üreten, yabancı dil edinimi yüksek bireyler yetiştirme hayaliyle 150 öğrencisiyle çıktığı yolda şimdilerde 50'nin üstünde şube, binlerce çalışan ve okul öncesinden liseye kadar on binlerce öğrencisiyle birlikte bir hayali gerçekleştiriyor. Eğitim girişimciliği serüvenine 2006 yılında hayata geçirdiği KPSS kursu ile başlayan Mektebim Koleji Kurucusu Ümit Kalko, 2011 yılında hizmete açtığı ve adını Büyük Önder Atatürk'ün verdiği Millet Mektepleri'nden alan Mektebim Koleji ile yenilikçi eğitimin öncüsü olmayı sürdürüyor.

DÜNYAYA DEĞER KATAcak ÖĞRENCİLER YETİŞTİRİYORUZ

Dünya standartlarında eğitim imkânı sunduklarını ifade eden Ümit Kalko, "Mektebim Koleji olarak 1928 yılında Mustafa Kemal Atatürk'ün kurduğu Millet Mektepleri'nden aldığımız adımı ile eğitimde kalite anlayışını, ülkemizin birçok noktasında ulaştırarak öğrencilerimize dünya standartlarında eğitim imkânı sunuyoruz. Ders içeriklerimizi ve eğitim modelimizi çocuklarımızın; bedensel, zihinsel, sosyal ve ruhsal gelişimlerini ön planda tutarak oluşturuyor, yabancı dil eğitimimizle öğrencilerimize dünya

vatandaşı olma imkânı sağlıyoruz. Toplumsal ve küresel sorumluluk bilincine sahip, yaşadığı dünyaya değer katabilecek, yenilikçi, bilgiler arasında transfer yapabilen öğrenciler yetiştiren, ihtiyaçlara uygun çözümler üreten, proaktif, tüm paydaşlarıyla uyumlu ve iş birliğine dayalı ilişkiler geliştiren, ulaşılabilir bir eğitim kurumu olmak temel misyonumuz" dedi.

YENİ UFUKLAR AÇARAK DÜNYAYI MEKTEBİM'Lİ YAPACAĞIZ

Dünyayı Mektebim'li yapmak için büyük adımlar attığını vurgulayan Ümit Kalko, "Özbekistan'ın başkenti Taşkent'te Al-Farabi International School'un birikimi ve Mektebim Koleji'nin vizyonu ile bu birleşmenin eğitimde yeni ufuklar açacağıma inanıyorum. İki kurumun iş birliği, öğrencilere kültürel çeşitlilik, dil becerileri ve uluslararası ilişkilerde benzersiz bir avantaj

sağlayacaktır. Bu güçlü iş birliği ile Mektebim Koleji'nin öğrencilere sunduğu yenilikçi eğitim anlayışını daha da güçlendirecektir. Mektebim Koleji'nin eğitim hamlelerinin sınırları aşarak küresel bir vizyon kazandığını da vurgulamak isterim. Dünyayı 'Mektebimli' yapmak için büyük adımlar atıyoruz. Yine 2024 yılının başlarında Manchester'da 250 yıllık köklü bir geçmişe sahip Ackworth School ile kapsamlı bir iş birliği projesine imza attık. Yine önümüzdeki dönem en önemli hedeflerimiz arasında Türk Cumhuriyetlerine açılmak bulunuyor" ifadelerini kullandı.

MEKTEBİM KOLEJİ'NE MÜKEMMELLİK ÖDÜLÜ VERİLDİ

Mektebim Koleji, Dubai'de düzenlenen LTB Clup ödül töreninde 'eğitimde

mükemmellik' ödülüne layık görüldü. Mektebim Koleji Kurucusu Ümit Kalko, 'Atatürk'ün hedeflediği doğrultuda ülkemizi ve eğitim sistemimizi çağdaş medeniyetler düzeyine çıkartmak için gece gündüz çalışmaya devam edeceğiz' diyerek şu ifadeleri kullandı: "Geçtiğimiz Şubat ayında Dubai menşeli networking platformu olan Let's Talk Business Club (LTB Club) tarafından düzenlenen ödül töreninde, dünyanın pek çok ülkesinden gelen iş insanları ödüllendirildi. Türkiye, Almanya, İngiltere, Dubai ve Azerbaycan'dan konukların yer aldığı ödül töreninde inşaattan estetiğe, eğitimden yazılıma kadar pek çok alanda ödül verildi. 13 kategoride ödüllerin verildiği törende, Mektebim Koleji "Educational Excellence Award (Eğitimde Mükemmellik Ödülü)" sahibi oldu. Yine aynı törende ben de "Award in Educational Entrepreneurship (Eğitim Girişimciliğinde Inovasyon Ödülü)" aldım. Aldığımız bu ödüller emeklerimizin boşuna olmadığını bir anlamda göstergesi."

ÖĞRENCİLERİN YETENEKLERİNİ KEŞFETMESİ ÇOK ÖNEMLİ

Mektebim Koleji'nin, sadece sosyal bilimler, fen bilimleri ve matematikte değil; beden eğitimi, müzik, resim, drama gibi alanlarda da gelişmelerini hedeflediğini belirten Kalko, "Okullarımızda eğitim ve öğretimin eşgüdümlü ilerlemesini önemsiyoruz. Öğrencilerin yeteneklerini keşfetmesi bizim için çok önemli. Bu nedenle uygulamalı dersler koordinatörlüğü tarafından belirli dönemlerde yetenek tarama envanterleri uyguluyoruz. Tespit ettiğimiz yeteneklere göre de öğrencilerimizi ilgili alanlara yönlendiriyoruz. Yetenekleri ve yönelimleri tespit edilen öğrencilerin ailelerinin de bilinçlendirilmesi elbette büyük önem arz ediyor. Bu nedenle PDR servisimiz ile belirli dönemlerde anne-baba atölyeleri yapıyoruz. Bu yıl Psikolojik Danışman, Yazar ve Akademisyen Prof. Dr. Mehmet Palancı ile kısaca MODKİM dediğimiz Mizaç Odaklı Kişilik Modelini tüm kampuslarımızda hayata geçireceğiz. MODKİM, insanı "bireysel farklılıklar" üzerinden ele alan, bütüncül bir bakış açısıyla değerlendiren; bireyin eylemsel, duygusal ve bilişsel davranış özelliklerini "mizaç" kavramını merkeze alarak yorumlayabilen bir model. Bu modeli uygulayarak her bir öğrencimizin farklı mizaçlarına, kişilik yapılarına göre

yaklaşarak potansiyellerinin açığa çıkartılmasına yardımcı olacağız" diye konuştu.

FARK YARATIP YURT DIŞI YATIRIMLARLA BÜYÜMEYİ SÜRDÜRECEĞİZ

Eğitim sisteminde fark yaratmaya devam edeceklerini vurgulayan Kalko, "Mektebim Koleji olarak sektörde çağdaş, yenilikçi ve Atatürkçü vizyonla yeni adımlar atacağız. Kısa vadede Türkiye'deki, orta vadede ise yurt dışındaki yatırımlarımız ile büyümeye devam edeceğiz. Değişim programları ve çift diploma programı ile başlayan yurt dışı açılımını da farklı ülkelerde açacağımız yeni okullar ile

taçlandıracağız. Misyonuyla birçok öğrenciye ve ailesine değer katan okulumuz daha binlerce çocuğumuza ulaşarak eğitim sistemimizde fark yaratmaya devam edecek" dedi.

11 altın, 5 gümüş ve 2 bronz madalya ile zirveye oturdu

HALKBANK'TAN ULUSLARARASI BAŞARI

Halkbank, sektöre yönelik başarılı çalışmalarıyla 18 prestijli ödül olarak Türkiye'yi onurlandırdı. Banka, yılın ilk yarısında da büyüme ivmesini sürdürerek aktif büyüklüğünü 2,6 trilyon TL'ye taşıdı.

Halkbank, bankacılık alanında gerçekleştirdiği başarılı çalışmaları karşılığında 18 prestijli ödül olarak Türkiye'yi onurlandırdı. Halkbank, 21'incisi düzenlenen 2024 yılı Stevie Uluslararası İş Ödüllerinde 11 altın,

5 gümüş ve 2 bronz ödül almaya hak kazandı. İş dünyasının saygın ve en geniş ödül programından 18 prestijli ödülü ülkeye getiren Halkbank, Türkiye'den en çok ödül alan kurum oldu. Halkbank, iş dünyasının Oscarları olarak adlandırılan ödül organizasyonunda "Yılın Bankası" ve "Yılın Finans Kurumu" ödüllerini kazanarak Türkiye'nin gururu oldu. Halkbank Genel Müdürü Osman Arslan, bankacılık sektöründe "Yılın Yöneticisi" seçilerek bu kategoride altın ödüle layık görüldü.

Dünya çapında tüm kuruluşlara açık olan Stevie Uluslararası İş Ödüllerinin bu yılki ödül programında; 16 ana kategori ve 600'ün üzerinde alt kategoride uluslararası alanda başarı gösteren projeler yer alırken; programa bu yıl 62 farklı ülkeden 3.800'ün üzerinde başvuru yapıldı.

Halkbank, "Yılın Finans Kuruluşu" kategorisinde altın ödülün sahibi olarak başarısını tescilledi. Halkbank Genel Müdürü Osman Arslan ise, bankacılık sektöründe "Yılın Yöneticisi" seçilerek bu kategoride altın ödülü ülkemize kazandırdı.

KREDİ VE AKTİF BÜYÜKLÜĞÜ TOPLAMI 4,7 TRİLYON TL'YE ULAŞTI

Milli ekonomiye katkı sunmaya devam eden Halkbank, 86. yılının ilk yarısına dair finansal sonuçlarını açıkladı. Halkbank Genel Müdürü Osman Arslan, değer odaklı finansman modelleriyle

OSMAN ARSLAN STEVIE ÖDÜLLERİNDE 'YILIN YÖNETİCİSİ' SEÇİLDİ

İş dünyasının Oscar'ları olarak bilinen Stevie Uluslararası İş Ödüllerinde "yılın yöneticisi" olarak seçilen Halkbank Genel Müdürü Osman Arslan, "Halkbank olarak, sürdürülebilirlikten çevre duyarlılığına, kadın girişimci desteklerinden teknoloji alanındaki çalışmalarımıza kadar birçok alanda yeni ve katma değer oluşturan fikirlerle halkımızın yanında olmaya devam edeceğiz" dedi. Üreten, girişimci kadınlara büyük önem verdiklerini söyleyen Osman Arslan, "Kadınların üretime ve girişimcilik ekosistemine katılımı, bir ulusun ekonomik kalkınma yolculuğunda vazgeçilmez bir itici güç olarak karşımıza çıkmaktadır. Halkbank olarak; kadınların bilgi, beceri ve potansiyellerini en üst düzeye taşımalarını sağlamak amacıyla sunduğumuz destekler, onların ekonomiye olan katkılarını artırmakla kalmamakta; aynı zamanda toplumun genel refahını ve sosyal dayanışmayı da güçlendirmektedir" ifadesini kullandı.

Halkbank, iş dünyasının Oscarları olarak adlandırılan ödül organizasyonunda “Yılın Bankası” ve “Yılın Finans Kurumu”, Halkbank Genel Müdürü Osman Arslan, bankacılık sektöründe “Yılın Yöneticisi” altın ödülüne lâyık görüldü.

müşteri portföyünü büyümeye devam eden Halkbank'ın, 2024'ün ilk yarısında 1,2 trilyon TL'ye ulaşan ticari nitelikli kredilerinin yüzde 55'ini Türkiye ekonomisinin itici gücü olan KOBİ'lere tahsis ettiğini söyledi.

Halkbank 2024 yılının ilk yarısında, aktif büyüklüğünü yüzde 18,9 artırarak 2,6 trilyon TL'ye yükseltirken, nakdi kredilerini ise yüzde 7,6 artırarak 1,4 trilyon TL'ye ulaştırdı. Halkbank'ın 2024 yılının ilk yarısında toplam kredileri yüzde 11 oranında artarak 2,1 trilyon TL'ye ulaştı. Bankanın mevduatı, 2024 yılının ilk yarısında yüzde 15,4 artarak 2,2 trilyon TL'ye, öz kaynakları ise yüzde 6 oranında artış göstererek 136 milyar TL'ye ulaştı.

61 MİLYAR TL KREDİ KULLANDIRDIK

Halkbank Genel Müdürü Osman Arslan, 2024 yılının ilk yarısında KOBİ kredilerinde yüzde 7,2 büyüyerek sektörde KOBİ kredileri pazar payındaki liderliklerini sürdürdüklerini belirterek, “İkinci çeyrekte KOBİ kredilerinin bireysel krediler hariç nakdi krediler bakiyesi içindeki payını yüzde 55'e taşıdık. Esnaf kredi kullandırım tutarımızı bu yılın ilk yarısında 61 milyar TL'ye ulaştırdık” dedi.

STEVIE'DEN HALKBANK'A VERİLEN ULUSLARARASI ÖDÜLLER

Altın Ödül:

1. Yılın Finans Kurumu: Halkbank
2. Yılın Yöneticisi: Osman Arslan
3. Avrupa'da Yılın İş Sağlığı Güvenliği ve Çevre Programı: Halkbank Enerji ve Doğal Kaynak Yönetim Sistemi (EDYS)
4. Avrupa'da Sürdürülebilirlik Liderliği: Halkbank Sürdürülebilirlik
5. Avrupa'da Yılın Çevre Programı: Halkbank Enerji ve Doğal Kaynak Yönetim Sistemi (EDYS)
6. Finansal Hizmetler: Halkbank Kadın Girişimci Destekleri
7. Büyüme Alanında Başarı: Halkbank Girişimci Destekleri
8. Finansal Hizmetler: Halkbank Çocuk Bankacılığı
9. Kurumsal & Topluluk – Hackathon: JetLuck, HUBrica
10. Dijital Süreç Otomasyon Çözümü: Halkbank RPA ile Dijital Dönüşüm
11. Bilim ve Teknoloji Alanında Başarı: Halkbank RPA ile Dijital Dönüşüm

Gümüş Ödül:

1. Yılın Bankası: Halkbank
2. Yılın Yöneticisi - Finans Sektörü: Sn. Osman Arslan
3. Çevre Yönetimi Alanında Başarı: Halkbank Enerji ve Doğal Kaynak Yönetim Sistemi (EDYS)
4. Çeşitlilik ve Kapsayıcılık Alanında Başarı: Halkbank Kadın Girişimci Destekleri
5. İnsan Kaynakları Alanında Başarı: Halkbank Sosyal Destek Servisi, Obezite ile Mücadele Projesi

Bronz Ödül:

1. Finansal Alanda Başarı: Halkbank Kadın Girişimci Destekleri
2. Finansal Hizmetler: Halkbank Girişimci Destekleri

KOBİ BANKASI, HALKBANK GİRİŞİMCİNİN YANINDA

KOBİ'lerin ülkemiz ekonomisi için kritik bir rolü olduğunu söyleyen Osman Arslan, Halkbank'ın KOBİ alanındaki vizyonunu ise şöyle açıkladı: “Halkbank olarak amacımız, KOBİ'lerimizin, girişimcilerimizin, esnaf ve sanatkârlarımızın ekonomik gücünü artırarak, ülkemizin üretkenliğine ve ticari hayatına değer katmaktır”. Osman Arslan, 2021 yılından bu yana girişimcilik ekosistemini ihtiyaca yönelik özel ürünlerle destekleyen Halkbank'ın günümüze kadar 228 bin kadın girişimciye 68 milyar TL, her yaşta ve eğitim düzeyinden 164 bin girişimciye de 26 milyar TL destek sağladığını hatırlattı.

İGE İHRACATTA KADINI DESTEKLEME KREDİSİ

Halkbank'ın kadın girişimcilere sağladığı desteklere de değinen Osman Arslan, “Yeni dönemde kadın girişimcilerin ihracata katılımını daha güçlü bir biçimde destekleyeceğiz. Özellikle kadın girişimcilerin rekabet gücünü artırmak ve ihracat ailesine yeni firmalar kazandırmak için ihracatı Geliştirme A.Ş. (İGE) iş birliği ile İGE İhracatta Kadını Destekleme Kredisini hayata geçirdik. Bu kredi ile kredibilitesi olan fakat teminat yetersizliği nedeniyle finansmana erişmekte zorlanan ihracatçı kadın girişimcilere finansman imkânı sağlıyoruz” bilgisini verdi.

KÜRESEL BARIŞ VE HUZURUN TEMİNATI 'DÜNYA TÜRKLERİ'

Çin Seddi'nden Macaristan'a, Yakuteli'nden Orta Doğu ülkelerine uzanan geniş coğrafyanın bütünlüğü Türk birliğinin temelini teşkil ediyor. Birlik ve dayanışmadan birçok ülkenin rahatsız olmasına karşılık dünyanın istikbali, barış ve huzuru bölgedeki Türk birliğinden geçiyor.

SEDAT YILMAZ / ANALİZ

Türkiye, Rusya'nın içinde bulunan Türk özerk cumhuriyetleri ile Orta Asya'da bulunan bağımsız Türk devletlerinin ana temelini oluşturuyor. Türkiye'yi ve Türk Cumhuriyetlerini geleceğe taşıyacak "değerler" ve

"hedefler" bugünden belirlenmeli ve farklı ülkelerde yaşasalar da 300 milyonluk Türk dünyasının birlikteliği daha da kuvvetlendirilmeli. Türk Birliği Türkler için bir seçenek değil, jeopolitik bir zorunluluk olarak görülüyor. Türk Dünyası bir daha büyük güçler arasında parçalanmamak, açık ya da örtülü, ekonomik ya da siyasi

boyunduruk altına girmek için birleşmek zorunda olduğunu anlamış durumda. Bu entegrasyonun temeli, Türk Devletleri Teşkilatı'nın ve teşkilata bağlı kurumların kurulmasıyla atıldı. Bağımsız Türk cumhuriyetlerinin tam bir konfederasyon olarak birleşmeleri, ortak askeri bir güç kurmaları, ortak para birimine sahip olmaları Türk

Milleti'nin sahip olduğu zenginliklerin Türkler tarafından kullanılması küresel dengeleri değiştirecek en kestirme yollar. Türk Birliği'nin sağlayacağı 'kütleşim etkisi', Türklere karşı düşmanca siyaset izlemeyi alışkanlık haline getiren bazı ülkelerin tutumlarını gözden geçirmesine sebep olacak, tüm dünyadan öğrenciler Türk Birliği üniversitelerinde okumaya gelecekler, ortak Türk parası tüm dünyada geçerli bir rezerv para olacak, ortak Türk ordusu dünyanın dört bir yanında hareket kapasitesine sahip olurken Türk birliği uluslararası sorunların çözümünde karar mekanizması haline gelecek.

DÜNYAYI DEĞİŞTİREBİLECEK BİR KABİLEYET VE CESARET

Dünyanın tek kutuplu düzenden çok kutuplu düzene evrildiği bir dönemde Türkler sahip olduğu büyük potansiyel ve fırsatları doğru değerlendirerek dünya barışına katkıda bulunabilir. Türk milletinin adı, tarih boyu çektiği tüm acılara rağmen Orhun Kitabeleri'nden bugüne hâlâ yaşıyor. Türkler kurdukları imparatorluklar, edindikleri zaferler, yazdıkları, yaptıkları eserlerle insanlık tarihine damga vurmuşlarsa, bugün de dünyayı değiştirecek büyük işler başarabilecek kabiliyette. Avrasya Türk Dernekleri Federasyonu ve Doğu Türkistan Millî Merkezi Başkanı İsmail Cengiz'in ifadesiyle millî hassasiyetler çerçevesinde Türk Millî Politikası ile ilgili çalışmalar hız kazanmalı. İsmail Cengiz'e göre, Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı bünyesinde oluşturulacak "Türk Dünyası Strateji Geliştirme Merkezi"nde bu coğrafyayı tanıyan insanlar görevlendirilmelidir. Bu insanlara bağlı Kerkük masası, Uygur masası, Gagauz masası gibi sürekli projeler üreten ve sorunlara çözüm getiren koordinasyon masaları oluşturulmalıdır. Bu ve benzeri çalışmalarla 2030 yılının stratejik planlaması hazırlanmalıdır... Taşkent'siz Ankara, Astana'sız Eskişehir, Bakü'süz İzmir, Bişkek'siz Adana, Urümçü'süz Konya, Lefkoşa'sız Mersin, Üsküp'süz Bursa olmaz... Türkiye sadece Trakya ve Anadolu'dan ibaret değildir. Türkiye'nin millî güvenliği Kaşgar'dan, Tuva'dan, Kazan'dan, Kerkük'ten, Tebriz'den, Balkanlar'dan başlar...

TÜRK BİRLİĞİ DÜNYA BARIŞININ TEMİNATI

Türkiye'nin Türklerin yoğun olarak yaşadığı Orta Asya coğrafyası ile

en önemli iki bağlantısı var: Biri, İran üzerinden ulaşmak... Diğeri de Kafkaslar ve Azerbaycan üzerinden bağlantı kurmak...

İran ile zaman zaman sıkıntılar yaşıyor olsak da, bu ülkede yaşayan milyonlarca Azerbaycan Türkü, Kaşkaylar ve Sahra Türkmenleri her zaman Türkiye'nin garantisi olarak Türk dünyası ile arada köprü rolü oynama vazifesini ifa ediyor. Çin Seddi'nden Azerbaycan'a, Yakutel'inden Ahıska'ya uzanan coğrafyanın bütünlüğü Türk birliğinin temelini teşkil ediyor. 12 milyon km2 üzerindeki birlik ve dayanışmadan birçok ülkenin rahatsız olmasına karşılık dünyanın istikbali, barış ve huzuru bölgedeki Türk birliğinden geçiyor. Geçmişte Ermenilerin Kafkaslar'a getirilmeleri, burada Ermenistan adıyla bir devlet kurulması, Türk karşıtı stratejik planlamanın ürünü olduğu ortaya çıkıyor. Sebepi açık... Azerbaycan petrollerini kontrol altına almak, Türkiye'yi gözlemek ve Türkiye'nin gelecekte Kafkaslar üzerindeki hareketini kısıtlayarak Türkiye ile Türk Dünyası arasındaki bağlantıyı koparmak. Karabağ'ın Ermenistan'ın elinden alınması söz konusu Türk karşıtı stratejiyi engelleyen en önemli gelişmelerden biri olduğu unutulmamalı.

ÜRETİMLE ENTEGRASYON GELİŞTİRİLMELİ

Gelişmeler sonucunda; 21. yüzyılın

ilk çeyreğinde ise Türkiye'nin öncülüğünde güçlendirilen Türk dünyasıyla entegrasyon ülkenin daha fazla önem kazanmasına yardımcı olacak. Ortak kültürün gelişmesine, tecrübe paylaşımına, ticari rotaların Türk dünyası lehine ivmelenmesine ve ulaşımın kolaylaşmasına katkı sağlayacak yeni girişim, birçok fırsatı daha şimdiden ortaya çıkarıyor. Dünyada önemli enerji rezervlerinin bulunduğu Orta Asya farklı aktörlerin rekabet ettiği bir bölge. Türk dünyası

açısından rekabetin getirdiği olumsuz sonuçlar ardından daha fazla probleme ve rekabete neden oluyor. Bölge ülkeleri için Türk Devletleri Teşkilatı'nın kurulması küresel rekabet sebebiyle ortaya çıkan sorunların önüne geçebilir. Türk Cumhuriyetlerinin daha bağımsız hareket etmesine imkân sağlayacak girişim aynı zamanda Türkiye ile olan ilişkileri de yeni bir evreye taşımaya yardımcı olacak.

Kazakistan ve Kırgızistan'da bulunan Türk üniversiteleri, Türk gümrük birliği için altyapının hazırlanması ve demiryolu hatlarıyla iyileştirilen ulaşım birçok açıdan işbirliğinin geliştiğine işaret ediyor. Türk Devletleri Teşkilatı'nın ilanı ile birlikte mevcut potansiyel artarken Türk dünyası yeni ve küresel bir vizyonla dünya sahnesinde yerini yeniden tanımlıyor. Sonuç itibarıyla ekonomik potansiyeli daha fazla öne çıkan Türk dünyasının, birbirleriyle entegre üretim ağlarıyla işbirliği her alanda gelişmelidir.

TERÖR VE SURİYE BATAKLIĞI KURUTULMALI

Türkiye'nin önce Ukrayna, Gürcistan ve ardından Rusya ile iyi ilişkileri dünya barışını bozucu söz konusu planı tamamen geri plana itmiş hatta geçersiz bir duruma getiriyor. Türkiye'nin Orta Asya'daki kardeşleriyle bir araya gelmesi PKK ve Suriye batağını kurutmasıyla birlikte hız kazanacağı görülüyor. Böylece Türk dünyasını içine alan bölgesel ve küresel politikalar daha ön plana çıkacak.

Özetlemek gerekirse; Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Türkmenistan ve Azerbaycan ile Türkiye'nin kendi geleceklerini şekillendirmek için hazırlayacakları Türk dünyası stratejik planlaması "ortak bir akıl" tarafından bir araya getirildiğinde; kardeş ülkeler arasında kurulacak yüksek düzeyli stratejik işbirliği ortaklığı dünyaya barış yolunu açacak.

TÜRKİYE - ORTA ASYA BAĞLANTISI ZENGİZUR KORİDORU

Karabağ'ın yeniden Azerbaycan'a geçmesiyle Türkiye'nin artan jeopolitik etkisi "Adriyatik'ten Çin Seddi'ne Türk dünyası" coğrafyasına elbette olumlu etkisi olacak. Dolayısıyla Kafkasya'nın İsviçresi olarak bilinen Zengezur, Güney Kafkasya ve Türkistan coğrafyasında Türkiye'nin etkisine katkı yapacağı aşikâr. Genel hatlarıyla aktardığımız bilgilerden anlaşıldığı üzere

300 milyon nüfusa sahip Türk dünyası, gelecekteki küresel barış, huzur, ekonomi ve jeopolitik açıdan anahtar konumunda. Oluşturulacak Kerkük, Uygur ve Gagauz masaları Türkiye'de oluşturulacak Türk Dünyası Strateji Geliştirme Merkezi'nin ana masaları şeklinde görülüyor.

Nahçıvan'da kontrolün kaybedilmemesi Zengezur'da olası Azerbaycan hakimiyeti için kritik bir önem arz ediyor. Bununla birlikte Çin'in Kuşak-Yol Projesi'nin Batıya açılan kolu,

Rusya'nın enerji arz ettiği, nüfusunu bulundurduğu etki alanı ve ABD ile AB'nin hem Rusya'yı durdurmak hem de Çin'i çevrelemek adına planladığı bütün proje ve yapılanmalarının odak noktası.

Orta Asya'nın önem kazanan jeopolitiğinde 200 yılı aşkın hüküm süren Rusya'nın etkisi, günümüzde değişen dinamiklerle farklılaşıyor. Doğu Avrupa üzerinden gelen tehditlere karşı tarihi bir algısı bulunan Rusya'nın günümüzde Ukrayna ile giriştiği savaşla birlikte güney sınırlarına karşı hassasiyeti artarken, bu bölge üzerinde baskılama/yatıştırma ikileminde kalıyor. Rusya'nın Orta Asya'daki etkisinin Türkistan için olumlu ve olumsuz yönleri ile bölgenin selameti adına Türkiye'nin alabileceği roller önem kazanıyor.

ASYA DENKLEMİNDE TÜRKİYE-RUSYA'NIN ROLÜ

Son yıllarda, Türkiye'nin Orta Asya Türk Cumhuriyetleri ile kurduğu ilişkiler ekonomik, siyasi ve güvenlik alanlarındaki paydaşlıkları geliştirmiş, Türk Devletleri Teşkilatı ise bu ilişki modellemesine vücut oldu. 1990'lardaki dinamikler değişmiş, Türkiye'nin Türk dünyasındaki varlığı sağlam temellerle inşa olunurken, ayakları yere basan şekilde karşılıklı rızaya dayalı ilişkiler güven duygusunu da güçlendirdi. Yine son dönemde enerji ile başlayan ve siyasi ilişkilerle devam eden karşılıklı iyi niyet ve birliktelik Türkiye ile Rusya'yı

coğrafyanın ortak kaderi olarak yaklaştırdı.

Rusya, bugün Ukrayna savaşıyla birlikte yaşadığı siyasi, askeri ve ekonomik baskıların ortaya çıkardığı sorunlarla iç ve dış politikasında boğuşurken, güney sınırlarında çeşitli müdahalelerle ortaya çıkabilecek istikrarsız ortam, daha büyük sıkıntılara yol açabilir. Bu bağlamda Türkiye-Rusya ilişkilerinin tıpkı; Suriye, Libya, Güney Kafkasya ve Karadeniz'de olduğu gibi Orta Asya özelinde de "esnek rekabet"e ve "akıllı uyum"a dayalı bir modelle ilerlemesi gerekiyor.

Orta Asya'nın geleceği ve gelişimi için Türkiye'nin Rusya ile kurduğu tahıl koridoru gibi enerji kaynaklarının birlikte taşınması konusunda ilerleyen süreçte bölge üzerinde ortak politikalar üretmesini zorunlu kılmaktadır. Bu zorunluluğun Rusya açısından dinamikleri ise Batı'da kendine karşı oluşturulan bloka karşı izole olmaktan kurtulmanın, Karadeniz'den çıkışın ve böylelikle bir nefes alanı oluşturmanın bugünkü şartlarda tek mümkün yolunun Türkiye'den geçiyor olmasıdır.

COĞRAFYALAR MİLLETLERİN GERÇEKTEN KADERİ Mİ

Coğrafyaların milletlerin kaderi olduğundan bahsedilir. Rusya'da yaşayan Türklerin varlığı bölgede jeopolitik olarak birçok açılımları beraberinde getiriyor. Ortak ekonomik ve politik faydalar Türkiye - Rusya ilişkilerinde önemli bir yere sahip bulunuyor. Ünlü Türkolog M. Meyer'in ifadesiyle aynı coğrafyada yaşayan her iki ülkenin tarihi kaderleri, gelişimlerinin birlikteliği ve benzerliği, buna bağlı olarak ortak çıkarların mevcudiyeti, her iki toplumda iyi komşuluk kurma imkânlarını sınırlasa da köklü klişeleri muhafaza ediyor.

Aslında Rusya coğrafyasında yaşayan Türk dilli halklar, Türkiye - Rusya ilişkilerinde köprü vazifesi gören ve iki ülkeyi birleştiren, yakınlaştıran ortak paydalar. Ancak, Kafkasya ve Orta Asya'daki yeni bağımsız devletleri hâlen 'arka bahçesi' olarak gören Rusya, Türkiye'nin bu ülkelerle güçlü diyalog politikasını ve çatısı altında yaşayan Türkler ile işbirliği girişimlerini kendi milli çıkarlarına ve bütünlüğüne karşı bir tehdit olarak algılasa da bu algı gelişen konjonktürel yaklaşımlar sebebiyle giderek törpüleniyor. Dolayısıyla Türkiye, Rusya ilişkilerini akılcı bir politika ile yürütebilir ve geçmişten gelen köklü ilişkiler, komşu

Özerk Cumhuriyetlerde Türk halkları

Rusya Federasyonuna bağlı özerk cumhuriyetlerdeki Türk halklarının oranı listelenmiştir:

Bayrak	Cumhuriyet	Konumu	Türk halkları oranı	Türk nüfusu	En çok bulunan grup	Diğerleri
	Adige	Kafkasya	%0,7	-5.000	Tatar	-
	Altay Cumhuriyeti	Altaylar	%41,2	+85.000	Altaylı	Kazak, Teleüt, Tuba, Telengit
	Başkurdistan	Volga	%56,3	+2.300.000	Başkirt	Tatar, Çuvaş
	Buryatya	Altaylar	%0,8	-9.000	Tatar	-
	Çeçenistan	Kafkasya	%0,9	-9.000	Kumık	-
	Çuvaşistan	Volga	%70,2	-930.000	Çuvaş	Tatar
	Dağıstan	Kafkasya	%20,3	-520.000	Avarlar(Kafkasya halkı)	Nogay, Azeri, Kumık
	İnguşetia	Kafkasya	%0,1	-1.000	Kumık	Nogay, Balkar
	Kabardin-Balkar	Kafkasya	%12,3	-110.000	Balkar	Karaçay
	Kalmyk	Kafkasya	%2,8	-9.000	Kazak	Türkmen, Nogay
	Karaçay-Çerkes Cumhuriyeti	Kafkasya	%42,4	-180.000	Karaçay	Nogay, Tatar
	Karelya	Baltık	%0,1	-	Tatar	-
	Hakasya	Altay	%14,3	-75.000	Hakas	Tatar
	Kırmı Cumhuriyeti	Ural	%2,8	-30.000	Tatar	Çuvaş, Azeri
	Mari El	Volga	%7,2	-50.000	Tatar	Çuvaş
	Mordovya	Volga	%5,2	-50.000	Tatar	-
	Kuzey Ossetya	Kafkasya	%1,8	-13.000	Kumık	-
	Yakutistan	Sibirya	%48,3	-450.000	Yakut	Dolgan, Tatar, Başkirt, Azeri, Çuvaş, Özbek
	Tataristan	Volga	%56,4	-2.300.000	Tatar	Çuvaş, Başkirt, Azeri, Özbek, Kazak
	Tuva	Altay	%78,1	-235.000	Tuva	Hakas
	Udmurtiya	Volga	%7,1	-110.000	Tatar	-

dostluğuna evrilebilir.

RUSYA'DA TÜRKİYE İLİŞKİLERİNE ENGEL OLANLAR KİM

Rusya'da yaşayan Türkler Türkiye - Rusya'nın ortak paydasıdır. Rusya Federasyonu tek başına Türkiye için büyük bir pazar durumundadır. Bu ülkelerle sınırlı da olsa ticari ve kültürel bağların geliştirilmesi açısından Rusya ile yeni politikalar geliştirilmesinde fayda vardır.

Rusya Duması (meclisi) belki Türkiye'ye bir tepki olarak 14 Nisan 1995'te sözde Ermeni soykırımını kabul etti ama son Karabağ savaşındaki Türkiye yanlısı tavrı yeni politikaların gerekliliğini ortaya koyuyor. Diğer taraftan Türkiye'ye ve Türkiye ile her türlü işbirliğine karşı batılı Rusya'da çok etkin elit bir sınıf bulunuyor. Rusya'da Türkiye'yi yakından tanımaya yönelik yerleşik bir sistem söz konusu. 1818 yılında Şarkiyat Enstitüsü'nü kuran Rusya, başta bu kurum olmak üzere sonraki dönemlerde açılan ve doğrudan Rusya Dışişleri Bakanlığına bağlı Moskova

Uluslar arası İlişkiler Devlet Enstitüsü (MGİMO), M.V. Lomonosov Moskova Devlet Üniversitesi Asya Afrika Araştırmaları Enstitüsü gibi kurumlarda Türkiye uzmanları yetiştiriliyor, bu uzmanlar daha sonra Türkiye'deki Rus Büyükelçiliğinde ve konsolosluklarında çalışıyor. Rusya Federasyonu Dışişleri Bakanlığı'nda çok sayıda jeopolitik, sosyoekonomik, siyasi ve yabancı ülkeler Coğrafyası uzmanı bulunuyor. Cumhurbaşkanı Putin'in yardımcısı Dmitriy Peskov Türkçe'yi ana dili düzeyinde konuşmaktadır. Kısacası, Rusya Türkiye'yi çok yakından tanıyor ve takip ediyor. Çok yakından tanımaları kendileri açısından iyi bir gösterge olmasına rağmen, şüpheci karakteristik özelliklerinden dolayı çoğu zaman gereksiz yere Türkiye'yi suçlayıcı tavırlar da gözlenebiliyor.

RUSYA İLE POLİTİKALAR HASSASİYET İSTİYOR

Tabii bu konuda Türkiye'de ciddi hatalar yapıyor, en önemlisi kendisini anlatamama sıkıntısı yaşıyor. Türkiye'deki Rus Büyükelçilik

ve konsolosluklarında çalışan en basit görevliler bile Türkiye uzmanıyken, Ankara'nın Rusya politikalarını genellikle Rusça'yı ve Rusya'yı bilmeyenler belirliyor. Türkiye Cumhuriyeti'nin Moskova Büyükelçiliği'nde çalışmış olan büyükelçilerin ve diplomatların çoğu Rusya uzmanı değildir. Rusça bilmezler. Bütün bunlar Türkiye'nin zaten anlaşılması oldukça zor olan Rusya'yı ve Rusları anlamasını daha da zorlaştırıyor, yanlış adımların atılmasına, iki ülkenin arasının açılmasına, ekonomik ilişkilerin istenilen boyuta gelmemesine sebebiyet veriyor. Rusya'da siyaset ve ekonomik ilişkiler paralel değil iç içe gidiyor ve ayrılmaz bir bütün gibi hareket ediyor. Rusya farklı bir ülkedir, siyasi çıkarlar ekonomik çıkarların önüne geçebiliyor. Rusya ile olan ilişkilerde Türkiye'nin çok şeffaf ve olabildiğince anlaşılır ve açık olması gerekiyor. Türkiye doğru yaptığını zannettiği veya önemsemediği, Moskova açısından ise oldukça önemli olan adımlar atmamaya gayret göstermeli.

RESMİ VE GAYRİ RESMİ (BAVUL TİCARETİ) TİCARİ İLİŞKİLER

İki ülke ekonomilerinin 1990'lı yılların başında ortaya çıkan "birbirini tamamlama prensibi" ekonomik ilişkilerin çok yönlü gelişmesinde önemli rol oynamıştır. Rusya'nın önde gelen Türkiye uzmanlarından Natalya Ulçenko, Türkiye'nin son dönemde yakaladığı ekonomik

istikrar ve büyümeyi "Türk Ekonomi Mucizesi" olarak yorumluyor. İki ülkenin sahip olduğu ekonomik potansiyel 1991 yılından 2013 yılına iki ülke ekonomilerinin büyümesine paralel olarak, farklı dönemlerdeki krizlere rağmen ciddi bir sıçrama kaydetti. Burada gayri resmi olarak nitelendirilen bavlul ticareti büyük rol oynadı. 2023 itibarıyla 2 trilyon dolarlık GSYH'li Rusya ile Türkiye arasında 2002'den itibaren artan ikili ticari faaliyetler sayesinde 2002'deki 4,5 milyar dolar 2008 yılı itibarı ile 37,8 milyar dolara ulaştı. 2010'lu yıllarda 20 milyar dolar seviyesine gerileyen ticaret hacmi, 2023 itibarıyla hizmet ticareti hariç, ithalat 60 milyar dolar, ihracat 11 milyar dolar şeklinde gerçekleşti. Politik ilişkilerde yakınlaşmayla birlikte ticari ilişkiler gün geçtikçe daha da büyüyor. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın ifadesiyle Türkiye - Rusya ticaret hacminin 100 milyar dolar civarında olması için hiçbir sebep bulunmuyor.

RUSYA'DAKİ ÖZERK TÜRK DEVLETLERİ İLİŞKİLERİ PEKİŞTİRİYOR

Ortak noktaları, Rusya Federasyonu'nun parçası olan 21 özerk cumhuriyet kendi parlamentolarıyla yerel konularda kendi işlerini yürütürken ulusal konularda Moskova'ya tâbi olarak yönetilmektedir. Rusya Federasyonu içinde yer alan 21 özerk cumhuriyetten 7 tanesi Türk devletidir. Bu özerk devletler de Türkiye - Rusya ilişkilerini

daha da pekiştiriyor. Rusya içindeki Türk özerk cumhuriyetlerinin başında Başkurdistan geliyor. Müslüman Başkurdistan, Rusya Federasyonu'na bağlı federe bir Türk cumhuriyet. 11 Ekim 1991 tarihinde özerkliğine kavuştu. Güney Urallardan batıya doğru Belaya ve Kama nehirlerine kadar uzanan bölgede bulunuyor. Başkurtlar veya Başkortlar veya Başkırtlar, Türk halklarından biri. Çoğunluğu Rusya Federasyonu içindeki Başkurdistan'da yaşıyorlar. Asırlar boyunca çeşitli baskılara ve asimilasyon çalışmalarına maruz kalan Başkurtlar, her şeye rağmen milli kimliklerini ve İslâm inançlarını korumuşlar. Özellikle 90'lı yıllarda Sovyetler Birliği'nin yıkılmasıyla birlikte, dini değerlere ve geleneksel milli kültüre olan ilgi de önemli ölçüde artmış durumda.

ÇUVAŞISTAN VE HAKASYA ÖZERK CUMHURİYETLERİ

Cumhuriyetin adını aldığı Çuvaşlar, Türk halklarından biri. Ortodoks Hıristiyan Çuvaşistan, Rusya'nın orta kesiminde yer alıyor. Haziran 1920'de kurulan Çuvaşistan, 1991 yılında özerk cumhuriyet olmuş. Çuvaşça, Rusya'nın orta kesiminde, Ural Dağlarının batısında konuşulur ve Türk dillerinden biri. Türk dillerinin Ogur-/Bolgur grubu öbeğinden varlığını korumuş tek dili. Çuvaşça, Çuvaşların anadili ve Çuvaşistan'ın resmi dilidir ve yaklaşık iki milyon kişi tarafından konuşuluyor. 2002 verilerine göre Çuvaşya'da bu dili konuşan nüfusun yüzde 92 etnik olarak Çuvaş, yüzde 8'i ise başka etnik kökenli. Çuvaşistan'ın toplam nüfusunun 6'da biri müslüman.

Hakasya Özerk Cumhuriyeti de, Sibiry'a'da Rusya Federasyonu'na bağlı bir cumhuriyet. Orta Sibiry'a'nın güneyinde yer alır. Güney ve doğusunda Türk kökenli Tuva Cumhuriyeti, batısında Türk kökenli Altay Cumhuriyeti ve eski adı bir Türk topluluğu olan Şor Türklerinin yeri anlamında Şorya olan sonradan adı Kemerova olarak değiştirilmiş oblast (bölge), kuzeydoğusunda Krasnoyarsk oblastı ile çevrili. Hakaslar, Türk boyu olup Güney Doğu Sibiry'a'da yaşıyor. Hakaslar 1800'li yıllarda Rus İmparatorluğu'na katılmış, 1930'da özerk bölge statüsüne kavuşmuşlar. Hakaslar eski "şamanizm" inancına sahip.

Hakasça, Uygurca'ya yakın bir dil. Bugün bir yazı diline sahip olan

Hakasların dil ve edebiyat enstitüleri mevcut. Hakaslar Çarlık döneminde zorla kabul ettirilen Kiril alfabesini Sovyet Devriminden sonra bırakıp Latin alfabesine geçmişler, ama 1939'dan sonra yeniden Rus alfabesini kullanmak zorunda kalmışlar. Moğolca ve Çince öğelerin de rastlandığı Hakasça'nın sözcük dağarcığı daha çok ortak Türkçe'nin sözcüklerinden oluşuyor.

SAHA (YAKUTİSTAN) VE TATARİSTAN ÖZERK CUMHURİYETLERİ

Saha Türkleri, 13. ve 14. yüzyıllarda Moğol kökenli Buryatların akınlarından sonra Sibiry'a'nın Baykal Gölü bölgesinden kuzeye göçen ve Türkçe konuşan insanların torunları. Bölgenin yerlisi olan daha küçük sayıdaki Moğol, Even (Lamut), Tunguz ve Eski Asya halkları da Yakutlarla kaynaşmış. Yakutların nüfusu 1926 ile 1959 arasında kolektivizasyonun ve Sovyet baskısının sonucunda hızla düşmüş. Bugün Rusya Federasyonu topraklarının beşte birini oluşturan Yakutistan'ın toplam nüfusu 1 milyon. Yakutların bu nüfus içindeki oranı yüzde 46'dır ve cumhuriyetin nüfusunun çoğunluğunu oluşturuyor. Yakutça ya da Saha Türkçesi, Yakutların (Saha Türklerinin) konuştuğu lehçe. Türk lehçelerinin Sibiry'a grubuna bağlı. Bu lehçeyi konuşanların çoğunluğu Rusya Federasyonu'na bağlı Saha Cumhuriyeti'nde yaşıyor.

Müslüman Tataristan Özerk Cumhuriyeti: 6. yüzyılda Hazar Türkleri tarafından kurulmuş Hazar İmparatorluğu'nun yıkılmasıyla batıya ve kuzeye göç eden Kıpçak boyuna dahil bir Türk kavmi olan Bulgarlar "Kağan Asparuk" komutasında batıya giderek bugünkü Bulgaristan'ın temelini atarak Tuna Nehri havzasında Birinci Bulgar İmparatorluğu'nu, kuzeye giden Bulgarlar ise Volga Bulgarya devletini kurmuşlar. Bu iki devleti kuran Türklerin ataları bugünkü Tatarlar ve Çuvaşlar sayılıyor. Tataristan bölgesi 1922 yılına kadar Bulgaristan olarak anılmaktaydı. Başkenti Kazan. Tataristan devletinin adına kaynaklık eden "Tatar" adını, tarihte asıl meşhur eden "Altın Orda Devleti" olmasına rağmen, bu ad, komşuları (bilhassa Ruslar) tarafından kullanılmış.

TUVA VE ALTAY ÖZERK CUMHURİYETLERİ

Rusya Federasyonu'nun özerk bölgelerinden ayrılan Tuva, Bolşevik Devrimi'ni takip eden iç savaştan

Bağımsız Türk cumhuriyetlerinin tam bir konfederasyon olarak birleşmeleri, ortak askeri bir güç kurmaları, ortak para birimine sahip olmaları Türk Milleti'nin sahip olduğu zenginliklerin Türkler tarafından kullanılması küresel dengeleri değiştirecek en kestirme yollar.

hemen sonra Sovyetler Birliği'ne dahil olmamış, 1944 yılına kadar ayrı bir devlet olarak varlığını sürdürmüştü. Buna ek olarak, Tuva'nın dış sınırı bulunmuyor ve Tuva, Sibiry'a içinde yerli halkın çoğunlukta olduğu tek idari birim. Tuva Türkleri, Eski Türklerin dini olan Şamanizmin Gök Tanrı veya Tengrijilik inancına mensup. Aynı zamanda Budizm de kabul edilmiş. Çok az sayıda Tuvalı ise Rusya'nın ve başka Hıristiyanların yaptığı misyoner faaliyetler sonucu Hıristiyanlık dinine geçmiştir.

Altay Özerk Cumhuriyeti ise; Rusya'nın en güneyinde Rusya Federasyonuna bağlı bir özerk cumhuriyet. İklim bakımından karasal iklime sahip olan Altay'da yazlar sıcak ve kurak geçiyor. Bol yağış alan bölgede Türkiye'nin Karadeniz kıyılarıyla benzerlik gösteriyor. Dağlık olan ve sıra dağlarla çevrili olan bu eyalette önemli miktarda doğal su kaynakları bulunuyor. Sayısı yirmi binden fazla olan nehir ve derelerin uzunluğu

60.000 km'den fazla. 7.000 civarındaki gölün kapsadığı alan ise 700 km'yi aşıyor. Dağlık Altay zengin mineral kaynaklara sahip.

KABARDİNO – BALKAR ÖZERK CUMHURİYETİ

Balkarlar, Kırım Tatarları ve Kumıklara yakın bir halk. Hunların 4. yüzyıldaki Batı'ya göçünün ardından Kafkasya'da kalan Bulgar kabilesinden geriye kalan bir topluluk olduğu ve Kafkasya'da hayli eski tarihten bu yana yaşadığı da ileri sürülüyor. "Kabardeyler" veya "Kabartaylar", Kuzey Kafkas halklarından biri. Rusya Federasyonu içindeki özerk Kabardey-Balkarya Cumhuriyeti'ne adını veriyor. Kabardeyler Çerkezlerin (Adigelerin) en büyük kolu.

Balkarların konuştuğu Balkarca, Türk dillerinin Kıpçak grubuna bağlı bir dil. Karaçayların konuştuğu Karaçayca'ya oldukça yakın ve bundan dolayı iki dil Karaçay-Balkarca olarak da adlandırılıyor. 1926'ya değin Arap harflerini kullanan Balkarlar, sonra Latin alfabesini, 1940'ta da Kiril alfabesini benimsediler. Gelişmiş bir yazılı edebiyatları olmamasına rağmen zengin bir sözlü edebiyata sahipler.

KIRIM VE DAĞISTAN ÖZERK CUMHURİYETLERİ

Kırım Özerk Cumhuriyeti Rusya Federasyonu ile Ukrayna arasında ihtilafa neden olan alt ulusal birim. Rusya Federasyonu ise bölgeyi yaşanan Kırım krizi sonucu kendi federal yapısı içerisinde yer almakta olan Kırım Federal Bölgesi'ne bağlı bir bölge olarak görüyor. Kırım'ın yüzölçümü 26 bin 200 kilometrekaredir ve nüfusu bir milyon 973 bin 185'dir. Kırım Karadeniz'in kuzeyinde Azak Denizi'nin güneyinde bir yarımada. Dağıstan ise, resmî adıyla Dağıstan Cumhuriyeti Doğu Avrupa'nın Kuzey Kafkasya kısmında, Hazar Denizi kıyısında bulunan Rusya'ya bağlı, özerk bir cumhuriyet. Kuzey Kafkasya Federal bölgesinin bir parçası ve Büyük Kafkas Dağları'nın kuzeyinde konumlanıyor. Başkenti Mahaçkale olan Dağıstan 50.300 kilometrekare yüzölçümüne ve 30'dan fazla etnik grubun dâhil olduğu 3,1 milyonluk bir nüfusa sahip. Linguistik ve etnik çeşitlilik açısından Rusya'nın en heterojen cumhuriyetlerinden biri. Nüfusu büyük çoğunlukla Kuzey Kafkasya dillerini ve Türki dilleri konuşmakla birlikte Rusça da baskın şekilde kullanılıyor.

İSO İKİNCİ 500 ŞİRKETLERİNDE SATIŞLAR DÜŞTÜ, KÂRLILIK AZALDI

İstanbul Sanayi Odası (İSO) İkinci 500 şirketlerinde üretimden satışlarındaki değişimler, yıl sonu TÜFE enflasyonundan arındırılarak incelendiğinde 2023 yılında üretimden satışların yüzde 13,7 oranında gerilediği görüldü.

İSO İkinci 500 sonuçlarına göre 2023 yılında İSO İkinci 500'ün üretimden satışları yüzde 42,2 oranında artarak 695 milyar TL'den 988 milyar TL'ye çıktı. Ancak değişimler, yılsonu TÜFE enflasyonundan arındırılarak incelendiğinde 2023'te üretimden satışların yüzde 13,7 gerilediği görüldü.

İstanbul Sanayi Odası (İSO), Haziran ayında açıkladığı "İSO Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu-2023" araştırmasının ardından, 500 Büyük şirketlerine nazaran daha küçük ve orta ölçekli kuruluşları kapsayan "İSO Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu-2023" (İSO İkinci 500) araştırmasının sonuçlarını açıkladı. 2023 yılı İSO İkinci 500 sıralamasına üretimden satışları 2 milyar 958 milyon TL ile 1 milyar 294 milyon TL arasında kalan şirketler girebildi. İSO İkinci 500'ün 2022 yılı listesinde yer alan şirketlerin üretimden satışları ise 2 milyar 54 milyon TL ile 886 milyon TL bandında gerçekleşmişti. 2023 yılında 76 yeni kuruluş İSO İkinci 500 sıralamasında yer alma başarısı

gösterdi. 37 kuruluş geçen yıl İSO 500'de iken bu yıl İSO İkinci 500'e geriledi. 387 kuruluş ise son iki yılda da İSO İkinci 500 sıralamasında yer aldı. İSO İkinci 500-2023 araştırması, her yıl olduğu gibi bu yıl da KOBİ'lerin içinden geçmekte olduğu ekonomik ve finansal koşulları, ihracat performanslarını, Ar-Ge ve teknoloji faaliyetlerine ilişkin göstergeleri açısından önemli sonuçlar ortaya koydu. Şirketlerin performansında küresel durgunluk, 6 Şubat depremi ve ekonomi politikalarındaki dönüşüm etkili oldu. Sonuç olarak hangi gösterge kullanılırsa kullanılsın, 2023 yılında İSO İkinci 500'ün üretimden satışları enflasyonun altında kaldı ve reel olarak gerileme gösterdi. Örneğin eğer bu hesaplama, ortalama TÜFE enflasyonu kullanılarak yapılsaydı reel gerileme yüzde 7,6 olacaktı.

İSO İKİNCİ 500'ÜN EN BÜYÜK 3 ŞİRKETİ

İSO İkinci 500'ün, İSO tarafından oluşturulmuş olan 10'lu sektör gruplandırmasına göre dağılımına bakıldığında, İSO İkinci 500 içerisinde yer alan firmaların yüzde 65'e yakınının

İSO Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçıvan, "Yaşanan tüm zorluklara rağmen, yatırımlarıyla ekonomik büyümemize, ihracatımıza ve istihdama katkılarını sürdürmektedir" dedi.

4 sektör grubunda toplandığı görülüyor. Bunlar sırasıyla 109 firmayla "gıda ürünleri sanayi", 78 firmayla "kimyasal ürünler, plastik ve kauçuk ürünleri sanayi", 71 firmayla "tekstil ürünleri sanayi", 64 firmayla "ana metaller ve makine imalat sanayi" sektörleri. Söz konusu dört sektör aynı zamanda 2023 yılı verilerine göre üretimden net satışların da yüzden 63'ünden fazlasını gerçekleştiriyor. Diğer taraftan ilk ikideki sektörlerin üretimden net satışlar içindeki payı geçen yıla göre artarken takip eden iki sektörün payının azalış göstermesi de dikkat çekiyor.

2023 yılı İSO ikinci 500 sıralamasında üretimden satışlar büyüklüğüne göre ilk 10 şirketin sıralaması tablodaki gibi gerçekleşti. Buna göre İSO ikinci 500'de ilk sırayı 2 milyar 958 milyon liraya yaklaşan üretimden satışlar tutarı ile "Biska Tekstil San. ve Tic. A.Ş." aldı. Bu kuruluş 2022 yılında İSO 500'de 405. sırada yer alıyordu.

Bu firmanın hemen ardından ikinci sırada 2 milyar 949 milyon liralık üretimden satışları ile "Karel Elektronik San. ve Tic. A.Ş." bulunuyor. Karel Elektronik, 2022 yılında İSO İkinci 500 içerisinde 107. sıradaydı.

Üçüncü sırada yer alan kuruluş ise 2 milyar 945 milyon lira ile "Küçükçalık Tekstil San. ve Tic. A.Ş." oldu. Bu kuruluş da 2022 yılında İSO 500'de 374. sırada yer almıştı.

TOPLAM İHRACATIN GERİSİNDE KALDI

2023 yılında zayıflayan küresel büyüme dinamiklerine rağmen Türkiye'nin ihracatı binde 5 oranında artarak 255,4 milyar dolara yükseldi. Aynı yılda Türkiye sanayi ihracatı binde 2 düşüşle 245,6 milyar dolara geriledi.

İSO İkinci 500'ün ihracatı ise yüzde 6,5 düşüşle 15 milyar dolar olarak gerçekleşti. Türkiye genel ve İSO 500'ün altında bir performansa işaret eden bu durum, nispeten daha küçük ve orta ölçekli kuruluşların dış pazarlara açılma ve rekabet gücünü koruma anlamında önemli ölçüde zorlandığını gösterdi. Bu gelişmeler sonucunda İSO İkinci 500'ün Türkiye sanayi ihracatı içindeki payı 2023 yılında 0,4 puan azalarak yüzde 6,1'e düştü.

KÂRLILIKTA ZAYIF PERFORMANS

2023 yılında İSO İkinci 500, satışlarının yanı sıra kârlılıkta da zayıf bir performans ortaya koydu. Söz konusu yılda İSO İkinci 500'ün faaliyet kârı yüzde 44,9 oranında artarak 100,4 milyar TL'den 145,5 milyar TL'ye

2022 Sıra No	2023 Sıra No	Kuruluş	Üretimden Satışlar (Net) [TL]
-	1	Biska Tekstil	2.957.551.888
107	2	Karel Elektronik	2.949.091.598
-	3	Küçükçalık Tekstil	2.944.561.614
-	4	Bor Şeker	2.939.069.709
-	5	Dilek Petrokimya	2.935.868.496
-	6	Klimasan Klima	2.935.348.999
57	7	Çukurova İnşaat Makinaları	2.937.290.135
-	8	Orta Anadolu Ticaret ve Sanayi İşletmesi	2.918.318.601
121	9	Palmyre Dokuma İplik Tekstil	2.914.263.732
-	10	Kahtaramanmaraş Kağıt	2.908.213.559

çıkta. Buna karşılık aynı dönemde faaliyet kârlılığı oranı yüzde 12,6 ile aynı kaldı.

Benzer şekilde, faiz, amortisman ve vergi öncesi kar büyüklüğü yüzde 46'lık artışla 121,1 milyar TL'den 176,8 milyar TL'ye ulaştı. Bu artışa rağmen FAVÖK kârlılığı sadece binde 1 puan artarak

yüzde 15,3 oldu.

Vergi öncesi kâr ve zarar toplamı ise yüzde 26,8 artarak 74,7 milyar TL'den 94,7 milyar TL'ye yükseldi. Ancak satış kârlılığı oranı 1,2 puan düşüşle yüzde 9,4'ten yüzde 8,2'ye indi. Kârlılıktaki zayıf performans, kâr ve zarar eden kuruluşlar sayısında da kendini açıkça gösterdi.

İSO İkinci 500'de vergi öncesi dönem kâr ve zarar büyüklüğüne göre 2022 yılında kar eden kuruluş sayısı 457 iken, bu sayı 2023 yılında 428'e geriledi. Zarar eden kuruluş sayısı da 43'ten 72'ye yükseldi. Bu sayı, 2018 sonrasındaki en yüksek değer olarak dikkat çekti.

2023'TE 495 FİRMA KÂR AÇIKLADI

Diğer taraftan, operasyonel kârlılığı gösteren faiz, amortisman ve vergi öncesi kâr ve zarar büyüklüğü esas alındığında, kâr elde eden firma sayısının 495 ile aynı kaldığı ve yüksek seviyesini koruduğu görüldü. İSO İkinci 500'ün kârlılık bileşenlerini yansıtan bu tablo geçen yıl ile kıyaslandığında, 2023'ün en çarpıcı gelişmesinin, net kambiyo zararının neredeyse 5 katına çıkarak 4,1 milyar liraya ulaşması olduğu görülmüştür. Net kambiyo zararındaki bu yüksek oranlı artışa karşılık kambiyo işlemleri haricindeki diğer gelirlerden elde edilen net kâr 18,5 milyar liraya çıkarak kur zararını fazlasıyla telafi etti. Böylece net üretim faaliyeti dışı gelirlerin net satışlara oranı yüzde 0,8'den yüzde 1,2'ye çıktı.

Üretim faaliyeti dışı gelirler içerisinde faiz, temettü, iştirak, menkul kıymet, duran varlık satışı, komisyon vb. gibi pek çok kaleme yer alıyor.

İSO İkinci 500'ün üretim faaliyeti dışı gelirlerin dönem kar ve zarar toplamı içerisindeki payına bakıldığında; son 5 yılda oldukça dalgalı bir seyir izlediği görünüyor. 2022'de yüzde 8,7'ye gerileyen bu oran, 2023'te yeniden yüzde 15 bandının üzerine çıktı. Net kambiyo zararındaki artışın olumsuz etkisine rağmen, üretim faaliyeti dışı gelirlerin toplam karlılığa katkısı artmış durumda.

GİDERLER KÂRLILIKTA TEMEL BELİRLEYİCİ

Finansman giderleri 2023 yılında da; İSO 500'deki gibi, İSO İkinci 500'de de sanayi kuruluşlarının kârlılıklarında temel belirleyicilerden biri olmayı sürdürdü. İSO İkinci 500'ün finansman giderleri yüzde 103,1 oranında artarak 65,6 milyar TL'ye yükseldi. Aynı yılda faaliyet kârı yüzde 44,9 artışla 145,5 milyar TL'ye çıktı. Böylece finansman giderlerinin faaliyet kârına oranı 12,9 puan artışla yüzde 45,1'e yükseldi.

Son 12 yıllık ortalamasının yüzde 44 olduğu düşünüldüğünde; yıllardan beri hep işaret dildiği gibi sanayici elde ettiği kârın yarısına yakınına finansman giderlerine ayırmak gerçeğinden

kurtulamıyor. Şirketler faaliyet karlılığını büyük oranda korusa da artan finansman maliyetleri ve kambiyo zararları dönem kârlılığını zayıflatıyor.

ENFLASYON MUHASEBESİ ETKİSİ

Firmaların varlık ve kaynak yapısındaki gelişmeler incelendiğinde; 20 yıl aradan

sonra başlatılan enflasyon muhasebesi uygulamasının İSO İkinci 500'ün bilanço büyüklüklerini önemli ölçüde etkilediği görülüyor.

2023 yılında enflasyon düzeltmesi sonrası veriler ile İSO İkinci 500'ün aktif toplamı yüzde 110,4 oranında artarak 1,4 trilyon TL'ye ulaştı. Bu artışın 343 milyar

2021 ve 2022 yıllarına göre zayıf bir performansla işaret eden bu artışta yavaşlayan küresel talep, yaşanan deprem felaketi, uzun seçim dönemi ve ardından yeni ekonomi politikaları doğrultusunda uygulanan sıkılaştırma politikaları belirleyici olduğu görüldü.

TL'lik kısmi enflasyon düzeltmesinden kaynaklandı. Aktiflerin alt kalemlerine inildiğinde, enflasyon düzeltmesinden esas olarak etkilenen duran varlıkların yüzde 181,6 oranında artarak 668 milyar TL'ye çıktığı görüldü. Buna karşılık dönen varlıklardaki artış yüzde 70,1 ile çok daha sınırlı gerçekleşti. Pasif tarafta ise özkaynaklar 2023'te enflasyon düzeltmesi sonrası verilerle yüzde 152,1 oranında artarak 740 milyar TL'ye yaklaştı. Bu kalemden enflasyon düzeltmesinin etkisi 339 milyar TL oldu. Toplam borçlardaki etki ise, düzeltmenin parasal olmayan kıymetlere uygulanmış olması nedeniyle çok daha düşük düzeyde gerçekleşti. Şöyle ki; düzeltme sonrası verilerle toplam borçlar yüzde 76,7 oranında artarak 641 milyar TL'ye çıkarken, düzeltmenin etkisi 4 milyar TL ile sınırlı kaldı.

ÖZKAYNAK YAPISI OLUMLU

Borç/özkaynak ilişkisi tablosuna bakıldığında, enflasyon düzeltmesinin etkisiyle İSO İkinci 500'ün kaynak yapısında özkaynaklar lehine önemli bir gelişme sağlandığı gözleniyor.

İSO İkinci 500 Sıra No:		Kuruluşlar	Bulunduğu konum
2023	2022		
1	-	Biska Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Gaziantep
2	107	Karel Elektronik San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul
3	-	Küçükçalık Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	İnegöl
4	+	Bor Şeker A.Ş.	Bor
5	-	Dioki Petrokimya Sanayi A.Ş.	Adana
6	-	Klimasan Klima San. ve Tic. A.Ş.	Manisa
7	57	Çukurova İnşaat Makinaları San. ve Tic. A.Ş.	Mersin
8	-	Orta Anadolu Ticaret ve Sanayi İşletmesi T.A.Ş.	Kayseri
9	121	Palmye Dokuma İplik Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Adana
10	-	Kahramanmaraş Kağıt San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul
11	+	Elsan Elektrik Gereçleri San. ve Tic. A.Ş.	Denizli
12	247	T.K.G. Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	Bursa
13	-	-	Gaziantep
14	70	Telateks Tekstil Ürünleri San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul
15	137	Chryso-Kat Katkı Malzemeleri San. ve Tic. A.Ş.	Kocaeli
16	237	Seluz Kimya Kozmetik Tic. ve San. A.Ş.	İstanbul
17	167	Beşler Et Gıda San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul
18	18	Söke Değirmencilik San. ve Tic. A.Ş.	Aydın
19	-	Kaltun Madencilik Sanayi Nakliye ve Akaryakıt Ticaret A.Ş.	Aydın
20	-	Coreal Alüminyum Kablo San. Tic. A.Ş.	Kayseri
21	+	Sukkar Şeker Üretim A.Ş.	Erzurum
22	15	Superlit Boru Sanayi A.Ş.	İstanbul
23	161	Baylan Ölçü Aletleri San. ve Tic. A.Ş.	Ege Bölgesi
24	+	Constantia Propak Ambalaj Üretim ve Pazarlama A.Ş.	Düzce
25	-	Europen Endüstri İnşaat San. ve Tic. A.Ş.	Eskişehir
26	+	Baştaş Hazır Beton San. ve Tic. A.Ş.	Ankara
27	52	RTM Tarım Kimya San. ve Tic. A.Ş.	Konya
28	125	Eltaş Transformatör San. ve Tic. A.Ş.	Ege Bölgesi
29	-	Ege Kimya San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul
30	294	Ahmet Ak Gıda ve Tüketim Maddeleri Sanayi ve Pazarlama Ltd. Şti.	Giresun
31	253	Çelikaşlan Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Gaziantep
32	2	Safa Tarım A.Ş.	Konya
33	-	Ateş Çelik İnşaat Taahhüt Proje Mühendislik San. ve Tic. A.Ş.	Ege Bölgesi
34	+	Gold Harvest Kuruyemiş Gıda ve Tarım Ürünleri San. ve Tic. A.Ş.	Eskişehir
35	93	Kanca El Aletleri Dövme Çelik ve Makina Sanayii A.Ş.	İstanbul
36	181	Ekiciler Süt Gıda Tarım Hayvancılık San. ve Tic. A.Ş.	Antalya
37	179	Yıldız Pul Otomotiv Motor Parçaları Sanayi A.Ş.	Konya
38	20	Tat Nişasta San. ve Tic. A.Ş.	Adana
39	-	Park Cam San. ve Tic. A.Ş.	Bozüyük
40	-	Soyiğit Gıda San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul
41	+	Dinex Egzoz ve Emisyon Teknolojileri San. ve Tic. A.Ş.	Çerkezköy
42	338	Batıçim Batı Anadolu Çimento Sanayii A.Ş.	Ege Bölgesi
43	152	Konya Çimento Sanayii A.Ş.	Konya
44	-	TARFAŞ Tarımsal Faaliyetler Üretim San. ve Tic. A.Ş.	Karacabey
45	40	Kocaeli Lastik Sanayi A.Ş.	Kocaeli
46	116	Parsan Makina Parçaları Sanayii A.Ş.	İstanbul
47	273	Erçal Fındık Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	Samsun
48	-	-	İstanbul
49	239	Antepsan Kuruyemiş Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Gaziantep
50	225	S.S. Marmara Zeytin Tarım Satış Kooperatifleri Birliği	Bursa
51	29	Arslantürk Tarım Ürünleri San. İhr. ve İth. A.Ş.	Trabzon
52	326	Sirena Marine Denizcilik San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul
53	14	Empera Halı San. ve Tic. A.Ş.	Gaziantep

54	26	Epsan FZ Kimya Plastik San. ve Tic. A.Ş.	Gemlik
55	103	Sarıbekir Ambalaj San. ve Tic. A.Ş.	Balıkesir
56	-	Narteks Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Kahramanmaraş
57	156	Kayalar Kimya San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul
58	197	Dalgakıran Makina San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul
59	155	Pier Agro Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Adana
60	75	Kale Kilit ve Kalıp Sanayi A.Ş.	İstanbul
61	168	MST Construction Equipment Yatırım A.Ş.	Gaziantep
62	17	Silopi Elektrik Üretim A.Ş.	Şırnak
63	176	Şimşek Bisküvi ve Gıda Sanayi A.Ş.	Karaman
64	53	Norm Somun San. ve Tic. A.Ş.	Ege Bölgesi
65	-	Güney Çelik Hasır ve Demir Mamülleri San. Tic. A.Ş.	Adana
66	68	İspak Esnek Ambalaj Sanayi A.Ş.	İstanbul
67	3	Erdoğanlar Alüminyum San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul
68	48	Üniteks Tekstil ve Ticaret A.Ş.	İstanbul
69	135	AKA Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	Orhangazi
70	94	Oğuz Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Adana
71	308	İsopol Kimya A.Ş.	Mersin
72	204	Sürsan Su Ürünleri San. ve Tic. A.Ş.	Samsun
73	102	Opet Fuchs Madeni Yağ San. ve Tic. A.Ş.	Ege Bölgesi
74	28	Egesil Kimya San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul
75	119	ASAŞ Ambalaj Baskı San. ve Tic. A.Ş.	Ankara
76	-	TYH Uluslararası Tekstil Pazarlama San. ve Tic. A.Ş.	Ege Bölgesi
77	101	Teknika Plast Teknik Kalıp Plastik San. ve Tic. A.Ş.	Manisa
78	-	-	İstanbul
79	128	Aydın Mensucat Döşemelik Kumaş San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul
80	+	Öztürk Fındık Gıda Petrol Tarım Ürünleri San. ve Tic. Ltd. Şti.	Bulancağ
81	112	Gesbey Enerji Türbini Kule Üretim San. ve Tic. A.Ş.	Balıkesir
82	-	Meltem Kimya ve Tekstil San. İth. İhr. ve Tic. A.Ş.	Adana
83	31	Beşler Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Kayseri
84	194	Odelo Otomotiv Aydınlatma A.Ş.	Bursa
85	130	RBS Ravago İnşaat Yalıtım Ürünleri A.Ş.	Kocaeli
86	38	Orma Orman Mahsulleri İntegre San. ve Tic. A.Ş.	Isparta
87	316	Uzmar Gemi İnşa San. ve Tic. A.Ş.	Kocaeli
88	89	Unat Yağ Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Gaziantep
89	-	-	Bursa
90	324	Mey Alkollü İçkiler San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul
91	74	Mondi Kale Nobel Ambalaj San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul
92	276	Hacıoğulları Hazır Beton Saç ve Yapı Malzemeleri San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul
93	91	Ontex Tüketim Ürünleri San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul
94	134	Sunar Un ve Yem San. ve Tic. A.Ş.	Osmaniye
95	255	Ak-Pres Metal Yedek Parça Makine San. ve Tic. A.Ş.	Bursa
96	-	-	Çorlu
97	123	Atik Metal San. ve Tic. A.Ş.	Ege Bölgesi
98	97	Boskay Metal San. ve Tic. Ltd. Şti.	Karabük
99	4	ABC Deterjan San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul
100	-	Has Çelik ve Halat San. Tic. A.Ş.	Kayseri
101	-	Afşin Elbistan Elektrik Üretim ve Ticaret A.Ş.	Afşin
102	-	Ve-Ge Hassas Kağıt ve Yapıştırıcı Bant San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul
103	63	VİG Metal San. ve Tic. A.Ş.	Kocaeli
104	264	Birinci Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	Kocaeli
105	-	Bekaert Kartepe Çelik Kord San. ve Tic. A.Ş.	Kocaeli
106	-	Plastay Kimya San. ve Tic. A.Ş.	Kocaeli
107	288	Bambi Mobilya ve Yatak Sanayi A.Ş.	Ege Bölgesi
108	170	Soybaş Demir Çelik San. ve Tic. A.Ş.	Kocaeli
109	189	Demisaş Döküm Emaye Mamülleri Sanayi A.Ş.	Kocaeli

Üretimden satışlar baz alınarak yapılan 2023 yılı İSO ikinci 500 sıralamasına göre Biska Tekstil 2 milyar 958 milyon TL ile ilk sırayı aldı. Onu 2 milyar 949 milyon TL ile Karel Elektronik takip ederken Küçükçalık Tekstil 2 milyar 945 milyon TL ile üçüncü oldu.

2022'de yüzde 44,7 olan özkaynak payı, 2023'te enflasyon düzeltmesi yapılmaması halinde yüzde 38,6'ya düşecek iken, düzeltme sonrası yüzde 53,6'ya yükseliyor. Başka bir ifadeyle enflasyon düzeltmesi İSO ikinci 500'ün bilançosunda özkaynak payını 15 puan artırarak toplam borçların üzerine çıkarıyor. Bu noktada enflasyon düzeltmesi uygulamasının, işletme bilançolarının gerçeğe yaklaşması ve finansal göstergelerin daha sağlıklı bir şekilde yorumlanması açısından önemi de ortaya çıkmış oluyor.

KISA VADELİ BORÇLARIN PAYI YÜZDE 59

Borçların alt kalemleri incelendiğinde; İSO ikinci 500'de mali borçların yüzde 66 artışla 303 milyar TL'ye çıktığı görülüyor. Diğer borçlar ise yüzde 87,5 artışla 338 milyar TL'ye ulaşıyor. Enflasyon düzeltmesinin yalnızca parasal olmayan kıymetlere uygulanması nedeniyle mali borçlar hemen hemen hiç etkilenmezken diğer borçlardaki etki ise yüzde 1,2 ile oldukça sınırlı kalıyor. enflasyon düzeltmesinin, bilançoların aktif tarafında duran varlıklar, pasif tarafında ise özkaynaklar üzerinden önemli bir değişim

110	233	Bursa Beton San. ve Tic. A.Ş.	Bursa
111	-	Dünya Uluslararası Mücevherat ve Kuyumculuk San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul
112	-	Doruk Un Sanayi A.Ş.	Tekirdağ
113	160	T.T.L. Tütün San. ve Dış Tic. A.Ş.	Ege Bölgesi
114	229	Güney Süt Sanayi ve Gıda Maddeleri Ticaret A.Ş.	Tarsus
115	81	Gürsoy Yem Gıda ve Hayvancılık San. Tic. A.Ş.	Adana
116	202	Tayaş Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Kocaeli
117	95	Vezirköprü Orman Ürünleri ve Kağıt Sanayi A.Ş.	Vezirköprü
118	188	Corbus Çelik San. ve Tic. A.Ş.	Dörtöyol
119	258	Meysüt Meyve Süt ve Gıda Mamülleri San. Tic. A.Ş.	Ereğli/Konya
120	24	Kasar ve Dual Tekstil Sanayi A.Ş.	İstanbul
121	206	Akplas Plastik Kalıp San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul
122	141	Ünal Kablo San. ve Tic. A.Ş.	Çorlu
123	495	Yemekhane Yiyecek ve İçecek Hizmetleri San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul
124	364	Senur Elektrik Motorları San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul
125	158	Pilenpak Ambalaj San. ve Tic. A.Ş.	Manisa
126	136	Hekimoğlu Un Fabrikası Tic. ve San. A.Ş.	Konya
127	49	Agromey Gıda ve Yem San. Tic. A.Ş.	Ege Bölgesi
128	242	Maysan Mando Otomotiv Parçaları San. ve Tic. A.Ş.	Bursa
129	246	Ege Fren San. ve Tic. A.Ş.	Ege Bölgesi
130	-	-	Ege Bölgesi
131	33	Işıl Tekstil San. ve Tic. Ltd. Şti.	İstanbul
132	46	Anıkan Mensucat San. ve Tic. A.Ş.	Kahramanmaraş
133	126	Boytek Reçine Boya ve Kimya San. Tic. A.Ş.	İstanbul
134	113	RHI Magnesita Turkey Refrakter Ticaret A.Ş.	Eskişehir
135	-	-	İstanbul
136	279	ZF Lemförder Aks Modülleri San. ve Tic. A.Ş.	Ege Bölgesi
137	-	-	Ege Bölgesi
138	-	Varaka Kağıt Sanayi A.Ş.	Balıkesir
139	13	Panda Alüminyum A.Ş.	Ankara
140	105	Zafer Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Gaziantep
141	77	Zer Yağ San. ve Tic. A.Ş.	Gaziantep
142	+	Sardunya Gıda Mutfak İşletmeleri Ticaret A.Ş.	İstanbul
143	-	-	Kocaeli
144	-	-	Çerkezköy
145	238	Amasya Şeker Fabrikası A.Ş.	Suluova
146	172	Al-San Gıda Tic. ve San. A.Ş.	Konya
147	+	Batıbeton Sanayi A.Ş.	Ege Bölgesi
148	100	Argon Kimya San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul
149	82	Beşan Nişasta Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Gaziantep
150	362	Aptiv Turkey Teknoloji Hizmetleri Ltd. Şti.	Bursa

oluşturduğunu ortaya koyuyor. Bu da, daha güçlü bir kaynak yapısının ortaya çıkmasını sağlamış durumda. Borçların gelişimine bakıldığında, 2021 ve 2022 yıllarına benzer şekilde 2023'te de diğer borçların mali borçlardan daha hızlı arttığı görülüyor. Bu durum muhtemelen geçtiğimiz yılın ikinci yarısında finansmana erişim koşullarında yaşanan sıkışmanın etkilerini yansıtıyor. Diğer taraftan vade yapıları incelendiğinde ise kısa vadeli mali borçlardaki artışın yüzde 59,4 ile uzun vadeli mali borçlardaki yüzde 76,4'lük artışın altında kaldığı dikkat çekiyor.

Bu durum, kısa vadeli mali borçların toplam mali borçlar içindeki payına da yansımış gözüküyor. 2021'in ardından 2022'de artışını sürdüren kısa vadeli mali borçların toplam borçlar içindeki payı, 2023'te yüzde 59,1'e geriledi. Ancak yine de bu oran 2021 ve öncesine göre oldukça yüksek düzeyde kalmaya devam etti.

KDV ALACAKLARI CİDDİ SORUN

Sanayicilerin son yıllarda makul bir çözüm bulunmasını beklediği konulardan biri olan devreden KDV alacakları, gerek İSO 500 gerekse İSO İkinci 500 şirketleri için ciddi bir sorun olmaya devam ediyor.

Hatırlanacağı üzere bu yük, İSO 500 için 2023 yılında enflasyon düzeltmesi sonrası veriler ile yüzde 36,5 artışla 66,8 milyar TL'ye yaklaşmıştı. İSO İkinci 500'de de devreden KDV, enflasyon düzeltmesi sonrası veriler ile bir önceki yıla göre yüzde 58,3 oranında artarak 14,1 milyar TL'ye yükseldi.

Bu gelişmeler sanayi kuruluşlarının sıfır faiz ve sonsuz vade ile devlete borç vermesi anlamına gelen devreden KDV sorununun azalmak yerine daha da arttığını gösterirken enflasyondaki yüksek seyrin de sorunu derinleştirdiği görülüyor. İstanbul Sanayi Odası, uzun yıllardır indirilemeyen KDV'nin işletmeler üzerinde oluşturduğu finansman yükünün azaltılması ve şirketlerin nakit finansman ihtiyacının karşılanması amacıyla, devreden KDV tutarının, Avrupa ülkelerindeki uygulamalara paralel bir şekilde mükellefe iade edilmesi ve sürecin kolaylaştırılmasına yönelik düzenlemeler yapılması gerektiğini savunuyor.

İSO İKİNCİ 500'DE İSTİHDAM ARTTI

Sanayi istihdamının nispeten durağan seyrettiği 2023 yılında İSO İkinci 500'ün istihdamı yüzde 9,1 artışla 285 bin kişiye ulaştı. Aynı yılda ödenen maaş ve ücretlerdeki artış ise yüzde 131,4 olarak gerçekleşti. İSO İkinci 500'de halka açık kuruluşların sayısı 2017-2022 arasında inişli çıkışlı bir seyir izledikten sonra 2023 yılında 4 adet artarak 30'a yükseldi.

Halka açılmalar, sermayenin tabana yayılması ve özellikle sanayi kuruluşlarının kaliteli finansal kaynağa erişimi açısından oldukça önemli. İSO 1000 içinde halka açık kuruluşlar sayısında yaşanan artış, sanayide halka açılma eğiliminin kuvvetlenmeye başladığını gösteriyor.

YABANCI SERMAYE PAYI DÜŞÜYOR

İSO İkinci 500'de yabancı sermaye paylı kuruluşların sayısı, 2018-2021 arasında yaşanan yükselişin ardından 2022 yılında duraklamış, 2023 yılında ise 7 adet azalarak 66'ya düşmüş bulunuyor. Yabancı sermaye paylı kuruluşların sayısındaki gelişmeler, firmaların sermaye yapılarındaki değişimlerin yanı sıra İSO 500 ile İSO İkinci 500 arasındaki geçişlerden de etkileniyor. İSO İkinci 500'de yer alan kuruluşlar bağlı olduğu oda bilgilerine göre sıralandığında, yıllar itibarıyla sanayideki Anadolu ağırlığının artmakta olduğu ve Türkiye'deki dağılımının daha dengeli bir gelişim göstermeye başladığı dikkat çekiyor.

TCMB 7'İNCİ PASTAN SONRA FAİZ DÜŞÜRMEYE NİYETLİ

Eylül ayı enflasyonunun sert bir düşüş göstereceği tahminleriyle TCMB'nin Ekim'de yapacağı toplantıda muhtemelen faizi indireceği öngörülüyor. TCMB'yi düşündüren sadece hizmet enflasyonundaki yüksek seyir ve katılık ile jeopolitik gelişmelerin canlı olması.

Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası (TCMB) Ağustos ayı Para Politikası toplantısında bir hafta vadeli repo faiz oranını piyasa beklentileri doğrultusunda yüzde 50 seviyesinde sabit bıraktı. En son Mart toplantısında faizleri artıran TCMB, üst üste 5 toplantıyı pas geçti. Karar sonrası yayımlanan politika metninde şahin tutumunu koruyan TCMB, Temmuz ayında bir önceki aya göre enflasyonda yukarı doğru seyrin izlendiğini belirtirken ikinci çeyreğe göre yurt içi talebin zayıflamaya başladığının altını çizdi. Mal enflasyonunun yanı sıra hizmet enflasyonu tarafının daha katı olduğuna dikkat çeken kurul, enflasyon beklentileri ve jeopolitik risklerin canlı olduğunu belirtti.

SIKI DURUŞTAN TAVİZ YOK

Gelecek projeksiyonlara dair yönlendirmelerde ise aylık enflasyonda belirgin bir düşüş eğilimi sağlanana kadar parasal sıkılığın korunacağı aktarıldı. Jeopolitik riskler veya fiyatlama davranışlarında değişiklik olması durumunda faiz artırımına gidebileceğini de eklerken bir önceki metne göre şahin tutumunu sürdürmüş oldu. Parasal aktarım mekanizmasının etkin şekilde kullanılacağını belirten kurul, sterilizasyon araçlarının dışında makro ihtiyati tedbirlerin de uygulanabileceğini belirtti. Kurum olarak Eylül'deki enflasyon verisi ile dezenflasyon seyrinin daha net bir resim çizebileceğini düşünmekle birlikte, TCMB'den Ekim toplantısından sonra küçük de olsa bir faiz indiriminin gelebileceği tahmin ediliyor.

TCMB Başkanı Fatih Karahan başkanlığında gerçekleştirilen PPK toplantı karar metninde, parasal aktarım mekanizmasının etkin şekilde kullanılacağı, sterilizasyon araçlarının dışında makro ihtiyati tedbirlerin de uygulanabileceği belirtildi.

3. ÇEYREKTE DÜŞÜŞ BELİRGİN OLACAK

TCMB Temmuz ayında aylık enflasyonun ana eğiliminin, önceki aya kıyasla sınırlı bir şekilde yükselirken ikinci çeyrek ortalamasının altında kaldığını, üçüncü çeyreğe ilişkin göstergelerin yurt içi talebin yavaşlamaya devam ederek enflasyonist etkisinin azaldığına işaret ettiğini belirtti. Kurul, enflasyon beklentileri ve fiyatlama davranışlarının öngörüler ile uyumunun dezenflasyon süreci açısından görece önemini arttığını da vurguladı.

Kredi ve mevduat piyasalarında öngörülenin dışında gelişmeler olması durumunda parasal aktarım

mekanizmasının ilave makroihtiyati adımlarla destekleneceğini belirten TCMB likidite koşullarının muhtemel gelişmelerin göz önünde bulundurularak yakından izlendiğini ve sterilizasyon araçlarının etkin şekilde kullanılmaya devam edileceğini bildirdi.

ENFLASYON YÜZDE 50'NİN ALTINA GELİR

Ağustos ayındaki kamu kaynaklı Doğal Gaz ve Köprü-Otoyol zamları da düşünülecek olursa; TCMB'nin sene sonu için öngördüğü yüzde 38'lik hedefin zora girdiğini belirten analistler, diğer yandan Temmuz ayında olduğu gibi, Ağustos ayında da oldukça yüksek baz etkisi

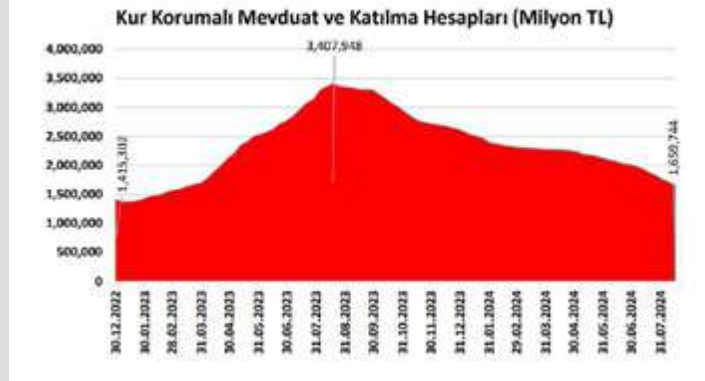

Yurtiçi talebin enflasyona sirayet ettiğini belirten TCMB, Ağustos ve Eylül ayları enflasyonunun beklentilerin altında bir yerde gerçekleşebileceğini, bankanın faiz indiriminden önce 3 aylık mevsimsellikten arındırılmış enflasyon trendine bakacağı gözleniyor.

olduğundan: Ağustos sonunda senelik TÜFE'nin yüzde 53,00'ün altına gelmesinin beklendiğini tahmin ettiler. Eylül ayında büyük bir bozulma olmaz ise, enflasyonun yüzde 50,00'nin altına indiğinin görülebileceğini ve bu durumun TCMB'nin faiz indirim patikasına geçmesine zemin hazırlayacağını öngördüler. Yine bu kapsamda, senenin son çeyreğinde kademeli olarak faiz indirimlerinin başlamasının beklendiğini ifade ettiler.

TEMMUZ'U 'BOZULMA' ŞEKLİNDE OKUMADI

Analistler, TCMB'nin Temmuz ayında aylık enflasyon rakamında bozulma olmasına karşılık bunu 'genel ana eğilimde bozulma' şeklinde okumadığını ve öngördüğü aşağı yönlü enflasyon patikası beklentisini sürdürdüğünü söylediler. Analistler, "TCMB karar metninde sözel yönlendirme, şahin yapısını korumakla birlikte ileriye koşullu iyimserlik sağlamış görünüyor. Şayet, enflasyonun ana eğiliminde beklentilere uyumlu bir eğilim gelmesi halinde sözel yönlendirmenin

KUR KORUMALI MEVDUATTA ERİME SÜRÜYOR

Kur korumalı mevduatlarda 16 Ağustos haftasında 55,2 milyar TL'lik düşüş kaydedildi. Böylece bir önceki haftaya göre çözülme hızlandı.

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) verilerine göre; 16 Ağustos ile biten haftada, Kur Korumalı Mevduat ve Katılma Hesapları'ndan (KKM) 55 Milyar 234 Milyon TL tutarında azalış yaşandı. Böylece; 18 Ağustos 2023 haftasında 3 trilyon 407 milyar 948 milyon TL ile zirve yapan KKM bakiyesi, sonrasındaki 52 haftalık seri boyunca yaşanan 1 trilyon 748 milyar 204 milyon TL'lik azalış ile 1 trilyon 659 milyar 744 milyon TL seviyesine indi.

Konuyla ilgili TCMB açıklamasında da, son dönemde yabancı mevduat tutarında görülen artışa rağmen bireysel ve kurumsal tasarruf sahiplerinin TL tercihinin devam ettiğini belirtti. Aynı açıklamada, döviz mevduat miktarındaki artışta KKM hesaplarının kapatılmasının etkisi bulunduğu ifade edilerek son iki ayda KKM bakiyesindeki 14 milyar dolar azalış karşılık bu tutarın sadece 4.7 milyar dolarının döviz veya altını tercih ettiğine dikkat çekilerek, "Döviz ve TL'ye geçişlerdeki bu gelişme TCMB beklentileri ve düzenlemelerin amaçları ile uyumlu" denildi.

kontrollü ve kademeli bir şekilde gevşemesi beklenebilir" yorumunu yaptılar.

FAİZ İNDİRİMLERİ 4. ÇEYREKTE BAŞLAR

Eylül'deki toplantıda faizi sabit tutup Ekim'den itibaren faiz indirimlerinin başlayabileceği üzerinde tahmin yürüten analistler, "TCMB'nin 19 Eylül'deki bir sonraki PPK toplantısında da politika faizini sabit tutma ihtimalinin güçlendiğini değerlendiriyoruz. TCMB'nin olası faiz indirimini için işaret ettiği iki kriter olan, (1) aylık enflasyonun ana eğiliminde belirgin iyileşme ve

(2) enflasyon beklentilerinin ile resmi tahminler ile yakınsaması kriterlerin 4'üncü çeyrek döneminden önce sağlanmasının kolay olmadığını değerlendiriyor. Bu doğrultuda, olası bir faiz indirimini yönündeki kararın Kasım PPK'dan önce alınmasının düşük bir ihtimal olduğunu; gerçekleşmelerin TCMB öngörülerile uyumlu olması durumunda politika faizinin yılsonunda yaklaşık yüzde 45 civarına gerileyebileceğini öngörüyoruz. Ancak, enflasyonda öngörülen iyileşmenin olmaması durumunda faiz indirimlerinin gelecek yıla kalabileceğini tahmin ediyoruz" dediler.

Orta Vadeli Program'dan çıkarılan düşündürücü sonuç:

GÜNLÜK 11 MİLYAR TL FAİZ BORCU ÖDÜYORUZ

2024 ikinci yarısından itibaren faiz ve enflasyonun düşmesine rağmen bireyler yılın tamamında 469 milyar TL, şirketler 2,15 trilyon TL ve kamu 1,27 trilyon TL yaklaşık 3,9 trilyon TL (120 milyar dolar) faiz ödeyecek. Bu da günlük 11 milyar TL (324 milyon dolar) faiz ödemesine denk geliyor.

SEDAT YILMAZ / ANALİZ

Enflasyondaki yükseklik, bütçe ve ödemeler dengesi açıkları sebebiyle artan faiz harcamaları bu yıl da Türkiye ekonomisinin en başta gelen meselelerinden biri olacağına benziyor. 2023 Eylül ayında hükümet tarafından yayımlanan 2023 – 2025 yılı Orta Vadeli Program'a (OVP) göre bu yıl bireysel, şirket ve kamu olarak toplamda faiz harcaması olarak 3,9 trilyon TL faiz ödemesi gerçekleştirilecek. Faiz, ekonomi biliminde iki anlamda kullanılıyor. Birinci anlamda faiz, bir borç anlaşmasının satışı sonucu elde edilen gelir oranı. İkinci anlamda ise üretim amaçlı girdi olarak kullanılan sermayenin gelir oranı. Bu iki anlam iktisadi açıdan birbirlerinden farklı değiller ve iktisatçılar tarafından faiz olarak nitelendiriliyor. Faiz oranı, nominal ve reel olmak üzere ikiye ayrılıyor. Nominal oran, bankalar gibi organizasyon ve kurumlar tarafından açıklanan faiz oranı. Reel faiz oranı ise enflasyona göre düzeltilmiş faiz oranı ve nominal orandan enflasyon oranının çıkarılması sonucu ortaya çıkıyor.

KREDİ OLAYI PARANIN BULUNUŞUNDAN ÖNCE ÇIKTI

Kredi olayının, madeni paranın varlığından binlerce yıl önce ortaya çıktığı düşünülüyor. Kaydedilen ilk kredi örneği, hem tahlil hem de metal ödünç vermek için sistematik kredi kullanımını gösteren MÖ 3000'den kalma eski

Sümer belgeleri. Faizin bir kavram ve zaman olarak ortaya çıkışı tam olarak bilinmiyor. Belgeler Sümerliler zamanını gösteriyor. Tarihçiler ise krediyle birlikte faizin heyvan veya tohum kiralanmasından doğmuş olabileceğini tahmin ediyor. Satın alınan tohumların ve hayvanların kendilerini yeniden üretebileceği düşüncesi faizi haklı çıkarmak için kullanıldığı söyleniyor.

TÜM KUTSAL DİNLERDE FAİZ ALIŞVERİŞİ YASAK

325'teki Birinci İznik Konsili'nden sonraki dönemlerde faiz alışverişi bir sapkınlık olarak kabul edildi. Katolik Kilisesi'nin önde gelen ilahiyatçısı Aziz Thomas

Aquinas, faiz almanın yanlış olduğunu çünkü bunun "çifte ücretlendirme" anlamına geldiğini, hem bir şey hem de o şeyin kullanımı için ücretlendirme anlamına geldiğini savundu. Orta Çağ ekonomisinde borçlar tamamen zorunluluğun bir sonucuydu ve bu koşullar altında faiz almak ahlâki açıdan ayıp sayılıyordu. Ayrıca, borç para verilerek herhangi bir mal üretilmediği ve bu nedenle demircilik veya çiftçilik gibi doğrudan fiziksel çıktısı olan diğer faaliyetlerden farklı olarak telafi edilmemesi gerektiği için ahlâki açıdan da şüpheli görüldü. Aynı nedenle, riba denilen faiz İslâm medeniyetinde kötü görüldü ve tüm

akademisyenler Kur'an-ı Kerim'in faiz almayı açıkça yasakladığı konusunda birleşti.

FAİZ EKONOMİNİN BİR ÇEŞİT KANSERİDİR

İlahiyatçı Prof. Dr. Osman Eskicioğlu, "İslam Ekonomisinde Gelir Dağılımı, Ücret, Kar ve Faiz" başlıklı yazısında, "Aristo, faiz almayı en ağır kelimelerle itham eden görüşler ileri sürmüştür. Aslında faiz, 16. Asra kadar bütün dinler, felsefeler ve görüşler tarafından yasaklanmış bir konudur. Faizi Tevrat, İncil, Zebur ve Kuran olmak üzere bütün kutsal kitaplar yasaklamıştır" bilgisini veriyor.

Prof. Dr. Eskicioğlu aynı yazısında, "Ekonomide de vermeden alırsan iş hayatında, reel ekonomide ve finans alanında boşluklara, arızalara ve krizlere sebebiyet verirsin. İşte faiz böyle bir şeydir. Serahsi'nin tarifine göre faiz, alışverişte şart koşulmuş ivazdan hali olan bir fazlalıktır. Kuran'da faiz, riba kelimesi ile ifade edilir. Bunun manası da fazla olmak, ziyadeleşmek, artmak demektir. Buna göre faiz, karşılığı, bedeli olmayan bir fazlalıktır" diyor.

Prof. Dr. Eskicioğlu, liberal ve kapitalist görüşlerin ücret kâr, kira ve faiz konularında tam isabet sağlayamadıklarını, ücret, kâr ve kiraya 'evet' derken ekonominin bir çeşit kanseri olan faizi meşru görmelerinin uygulamada krizlere sebep olduğunu dile getiriyor. Eskicioğlu, "Faize Batıda ilk defa cevaz veren Jean Kalvin olmuştur. Netice olarak faiz, ekonomiye bir katkıda bulunmaz daha zararı vardır. Fakat bugün insanlık hâlâ daha bunu anlamış değildir" ifadesini kullanıyor.

Prof. Dr. Osman Eskicioğlu, İslâm ekonomisinin bilimsel olduğunu, aynı hukuk gibi kendine mahsus kanun ve kuralları olduğundan bahsettiğini ve "İslâm dininde ahlâklı insanın önemi, ekonominin artı avantajı olmaktadır. Bu demektir ki, ekonomi dini; ahlâki, vicdani ve ihtiyari bir davranıştan ziyade şeri, hukuki, kâzi ve mecburi esaslara dayanır, diyebiliriz" diyor.

TARİH BOYUNCA FAİZİ MEŞRU GÖSTERME ÇABALARI

Orta Çağ hukukçuları, sorumlu borç vermeyi teşvik etmek ve faiz yaşağını aşmak için çeşitli finansal araçlar geliştirdi. Bu araçlardan biri "Contractum trinius" olarak adlandırılan yöntem; faiz yaşağına tâbi olan Orta Çağ toplumlarında kullanılan bir finansal

Faiz harcamaları, ülkelerin borçlanma maliyetleri ve ekonomik koşullarıyla alâkalı. Gelişmiş ülkeler genellikle daha düşük faiz oranlarına sahipken, Türkiye gibi gelişen ülkelerde faiz oranları daha yüksek seyrediyor. Bu sistem gelişmişlere sermaye taşıyor, faiz verenlerin milli gelirini düşürüyor.

düzenlemeydi. Bu düzenleme, üç ayrı sözleşmenin kombinasyonunu içeriyordu. İlk olarak, borçlu, bir mülkünü borç verene sattığını açıkça beyan ederdi. İkincisi, satışı takiben mülkü tekrar geri kiralar ve bu kira bedelini öderdi. Son olarak, borçlu ve borç veren, bir kâr paylaşımı anlaşması yaparak borçlu mülkünü geri satın alır ve bu süreçte borç verene bir miktar ödeme yapar. Bu şekilde, formel olarak üç ayrı işlem gerçekleşirken, bu alışverişten aslında borç verenin faiz kazanması hedefleniyordu. Rönesans döneminde insanların daha fazla hareket kabiliyetine sahip olması ticaretin artmasını ve girişimcilerin yeni, kazançlı işler kurması için uygun koşulların ortaya çıkmasını kolaylaştırdı. Ödünç alınan para artık sadece tüketim için değil, üretim için de kullanıldığından faiz haksız bir kazanç olmasına karşılık insan arasında makul bir alışveriş olarak algılanmaya başladı.

BUGÜNKÜ KREDİ VE FAİZ ÜZERİNE DÜŞÜNCELER

Faiz hukuki olarak asıl alacaktan ayrı fakat ona bağlı bir yan edinim. Faiz asıl alacağın varlığına bağlı olduğundan, asıl alacak sona erdiğinde faiz borcu da sona eriyor. Faiz alacaklısı bu alacağın anaparadan ayrı olarak talep edebiliyor. Sona ermiş bir alacağın faizini talep edebilmek için bu hakkı daha önceden saklı tutmak gerekiyor. Asıl alacağın zamanaşımına uğramış olması, faizi de zamanaşımına uğratarıyor. Alacaklı asıl alacağı devrettiğinde işlemiş ve işleyecek faizi de devretmiş oluyor. Fakat aksinin kararlaştırılarak, faiz alacağının anaparadan ayrı devredilmesi de mümkün oluyor. Asıl alacak ile faiz genellikle farklı zamanaşımı sürelerine tâbi. Bu nedenle faiz alacaklarının asıl alacaktan önce zamanaşımına uğraması mümkün. Asıl alacak yönünden zamanaşımının kesilmiş olması faiz alacağı için de kesildiği anlamına gelmiyor.

Bugün maalesef tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de ekonominin temelini faiz oluşturuyor. İslâm dahil tüm dinlerde ve dini inançlarda yasaklanmasına karşılık faiz (riba) bir ticaret müessesesi olarak görülüyor.

MERKEZ BANKALARI VE POLİTİKA FAİZİ

Ekonominin nabzını tutan ve dalgalanmaları etkileyen önemli bir gösterge olan politika faizi merkez bankaları tarafından belirlenen bir oran. Ekonomiyi yönlendirmek için kullanılan bu oranlar para arzını ve harcamaları kontrol ediyor, enflasyonla mücadelede rol oynadığı, döviz kurlarını ve yatırımları da etkilediği söyleniyor. Son yıllarda Türkiye ekonomisinde enflasyonla mücadele ve ekonomik istikrar için bir araç haline gelen politika faizini merkez bankasının kullandığı önemli bir enstrüman olarak yanıtlamak mümkün. Politika faizi oranı, genellikle bir yıllık devlet tahvillerinde uygulanıyor ve merkez bankasının mali hedeflere ulaşması için kullanılıyor. Denildiğine göre politika faizinin amacı para arzını düzenleyerek ekonomik büyümeyi ve fiyat istikrarını korumak.

FAİZ GERÇEKTEN FİYAT İSTİKRARINI KORUYOR MU

Dünyada faiz harcamaları, ülkelerin borçlanma maliyetleri ve ekonomik koşullarıyla alâkalı olduğu görülüyor. Faiz harcamaları genellikle devletlerin

borçlanma maliyetlerine ve kamu borçlarına bağlı olarak değişiyor. Dünyada, gelişmiş ülkeler genellikle daha düşük faiz oranlarına sahipken, Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde faiz oranları daha yüksek oluyor. Bu durum, gelişmekte olan ülkelerin ekonomik durumlarına ve kredi derecelendirmelerine bağlı olarak değişebiliyor.

Türkiye'de faiz harcamaları da benzer şekilde ekonomik koşulların etkisi altında geliyor. Türkiye'nin kamu borcu ve dış borçlarındaki artışlar faiz harcamalarını etkileyebiliyor. Aynı artışlar hanehalkı ve şirketleri de olumsuz bir sürece itebiliyor. Bu durumda faiz oranlarını belirleyen faktörler olarak öne çıkıyor.

Sabah yazarı ve Ekonomik Kalkınma ve İş Birliği Örgütü'nün (OECD) Türk temsilcisi Kerem Alkin konuyla ilgili, "Fiyat istikrarı salt arz-talep dengesizliğiyle açıklanabilecek; salt para politikası tedbirleri ile çözülebilecek bir konu değil. Sadece küresel ölçekte değil, her önde gelen ekonominin enflasyonunun altı katmanlarında farklı enflasyon türlerinin kümülatif etkisi, farklı yapısal sorunların grift yapısı söz konusu. Bu nedenle, enflasyonla mücadele para, maliye ve hükümetlerin direkt kontrol politikaları üçlüsüyle ancak baş edilebilecek bir sorun" yorumunu yapıyor.

YILDA YAKLAŞIK 120 MİLYAR DOLAR FAİZ ÖDÜYÖRÜZ

Son yıllarda Türkiye'de yaşanan ekonomik dalgalanmalar nedeniyle faiz harcamalarında artışlar görülüyor.

Türkiye ekonomisindeki belirsizlikler ve döviz kurlarındaki dalgalanmalar, faiz oranlarının yükselmesine neden oluyor. Bu durum da Türkiye'nin kamu bütçesini olumsuz etkileyerek faiz harcamalarının artmasına sebep oluyor.

Türk ekonomideki belirsizlikler ve döviz kurlarındaki dalgalanmalar, faiz oranlarının yükselmesine neden oluyor. Bu durum da Türkiye'nin kamu bütçesini olumsuz etkileyerek faiz harcamalarının artmasına sebep oluyor.

Faiz ödemeleri sürekli bir şekilde değişebileceği için önemli olan ekonominin istikrarlı bir şekilde büyümesi ve bu sayede kamu borcunun azaltılması. Ancak bu sayede gelecekteki faiz harcamalarının kontrol altında tutulması mümkün olabiliyor. Faiz ödemeleri enflasyonun yükselmesine, bütçe ve cari açığa direkt olumsuz etki ediyor.

Analist yazar Ferda Besli'nin de ifadesiyle OVP'ye göre bu yıl kamu 1 trilyon 277 milyar TL faiz ödemesi yapacak. Söz konusu artış 2023 yılına göre yüzde 90'ın üzerinde olacak. Bu yılın ikinci yarısından itibaren enflasyon ve faiz oranlarındaki düşümlere ve kredi büyümesindeki daralmaya karşılık bireyler bu yıl 469 milyar TL, şirketler 2 trilyon 153 milyar TL faiz ödemesi yaparak kamu ile birlikte toplamda 3 trilyon 899 milyar TL (yaklaşık 120 milyar dolar) faiz ödemesi yapacak. Genel anlamda düşünüldüğünde

Türkiye ekonomisi günde 11 milyar TL (324 milyon dolar) faiz ödemek zorunda kalacak.

FAİZ EKONOMİLERİN YÜKSELEN ATEŞİ VE HASTALIK BELİRTİSİ

Faizi tasarrufların yatırıma dönüşmesini teşvik eden, kişilerin gelecekteki kazançlarından bugünkü tasarruflarını artırmalarını sağlayan yanlış bir algı yine 'Her zaman kasa kazanır' diyenlerin ekmeğine yağ sürecektir. Faiz elde tutulan bir sıcak demir olduğundan hiç ele alınmaması gerekir ki toplumun genel refahı ile oynanmasın. Gelişmiş ülkeler hem enflasyonlarını hem de faizlerini düşük tutarak fiyat istikrarını korurlar. Dolayısıyla ekonomist Şevket Sayılğan'ın ifadesiyle faiz ekonomilerin yükselen ateşi ve hastalık belirtisidir. Faiz ve enflasyon hanehalkı ve şirket gelirini belli bir kesime aktarmaktan başka işe yaramıyor.

Trading Economics verilerine göre, dünyada en yüksek faiz oranına sahip ülke yüzde 130 ile Zimbabve, ikinci ülke yüzde 100 ile Arjantin, üçüncü ülke yüzde 56,3 ile Venezuela olurken dördüncü ülke ise yüzde 50 ile Türkiye. Ülke aynı zamanda yüzde 50 ile Avrupada politika faizinin en yüksek olduğu ülke. Savaşta olan Rusya ve Ukrayna ise yüzde 16 ve 15 faiz oranlarıyla ilk üçe girdi.

FAİZ VE ENFLASYON KAYNAKLI GELİR ADALETSİZLİĞİ

İsviçreli banka UBS Küresel Servet Raporu'na göre milyoner sayısında en yüksek ikinci artış Türkiye'de. Milyoner sayısında artışın yüzde 47 ile en yüksek Tayvan'da görüleceğinin belirtildiği raporda Tayvan'ı yüzde 43 ile Türkiye takip ediyor. Bu arada Türkiye'de 2023 yılında ultra zengin sayısında yüksek artış yaşandı. Knight Frank 2024 Servet Raporu'na göre Türkiye, dünyada 30 milyon dolar ve üstü servete sahip kişi sayısının oransal olarak en çok arttığı ülke oldu. Türkiye ultra zengin sayısında yaklaşık yüzde 10'luk artışla ülkeler arasındaki sıralamada başı çekerken, onu yaklaşık yüzde 8 artışla ABD takip etti.

Buna göre, Türkiye'de en zengin yüzde 5'lik kesim servetin yüzde 59,2'sine sahip. En zengin yüzde 10'luk kesim ise servetin yüzde 69,8'ine sahip. İsviçreli Credit Suisse ve UBS'nin verilerine göre, Türkiye'de en zengin yüzde 1'lik kesim ülkedeki servetin yüzde 40'ını alıyor. Halkın yüzde 71'inin serveti ise 10 bin dolardan (yaklaşık 332 bin TL) az.

Tümay MERCAN

Kocaeli Üniversitesi
İletişim Fakültesi
Öğretim Görevlisi

Mobbing Üreten Şirketler ve Kurumlar

Soruyu baştan sorayım...
Mobbing üreten bir şirket/kurum musunuz?
Bir şirket bile bile mobbing üretir mi?
Şirket değil ama bireyler üretir, diyeceksiniz.
Şirketi bireyler yönettiğine göre şirketler / kurumlar mobbing üretir bu durumda.

Bireysel Mobbing Üretme Dereceniz Nedir?

Bir yönetici olarak düşünün lütfen; bireysel olarak mobbing üretme dereceniz nedir?
Sizin mobbing üretme derecenize göre (sizden cesaret alarak, örnek alarak) diğer yönetici ve çalışanların mobbing üretme derecesi nedir?
Şirketinizin mutluluk, verimlilik ve hedefe ulaşma derecesi nedir?
Nasıl da hepsi birbirine bağlı. Bilmiyor muyuz?
Biliyoruz.
Peki bu durumda neden hâlâ mobbing var?
Neden uyguluyor ve önlem alamıyorsunuz?
İşte bütün mesele bu?

Mobbingde Tepe Yönetici Sorumluluğu

Mobbing uygulanan işletmelerde önce tepe yöneticinin sorumluluğu ön planda.
Mobbing çeşitli sebeplerle kişiler tarafından üretiliyor. Birçok sebebi var...
En başta; insanı sevmeme, kötü ruha sahip olma. Kötü olma yani.
Kendinize bir sorun; ben neden kötüyüm? Elbette kötü olduğunuzun farkına varacak bir parça insanlığınız kalmışsa şu soruları sorabilirsiniz.
-Eğitim, bilgi, imkânlar, çevre, vs. her şey var, neden başkasına kötülük yapıyorum?
-Başkasının mutsuzluğundan beslenmeye neden ihtiyacım var?
-Neden sürekli başkasının hayatını zorlaştırmaktan mutlu oluyorum?
-Ben nasıl bir insanım? İnsan mıyım?

Mobbing Ülkeye de Zarar Veriyor

Daha bütünsel ve geniş düşünüldüğünde bu mobbing konusu tümenden ülkenin verimsizliğine neden oluyor.
Tepe yöneticiden en alta kadar mobbing bir zincir. İşletmelerde mobbinge yönelik toplantılar yapılmalı ve mobbing unsurları konuşulmalı.
Mobbing yapmıyorsanız, mobbing konusunda masumsanız, cesaretiniz varsa yapabilirsiniz. Hodri meydan!
Ülkesini ve insanını seven mobbing yapmaz, bir diğerine yardımcı olur, hayatını kolaylaştırır.
Sözün özü; İyi yönetilen kurumlarda mobbing olmaz. Sizde mobbing varsa kurumunuzu/ şirketinizi iyi yönetemiyorsunuz demektir.
Not: Bu yazı yazarı tarafından organik zekâ ile yazılmıştır.

Riskli ancak sermaye çekmenin en kestirme yolu

KÜRESEL GÜÇLER 2 TRİLYON DOLARLIK KRIPTO PARA PİYASASINA GÖZ DİKTİ

Dijital para çıkarma konusunda çalışmalarını yavaşlatan devletler, küresel kripto piyasasındaki devasa küresel parayı kendilerine çekmek ve siyasi olarak kullanmak istiyor. Son dönemdeki resesyon ve jeopolitik kriz ortamıyla atağa kalkan kripto paralar başta ABD ve İsrail gibi devletlerin zorlayıcı gücü olarak ortaya çıkıyor.

SEDAT YILMAZ/ANALİZ

Kripto paralar, son yıllarda dünya genelinde hızla yaygınlaşan ve yatırımcılar arasında büyük ilgi gören dijital varlıklar hâline geldi. Blockchain teknolojisine dayalı olan bu paralar, merkezi otoritelerden bağımsız olarak işlem görüyor. Dünyadaki kripto paraların popülaritesi artarken, dünya genelinde hangi ülkelerde daha çok kullanıldığı, hangi devletlerin kripto parayı yönettiği, hangi ülkelerin kripto paraya sahip olmak istediği, yasal durumları ve Türkiye'deki durumu gibi sorular da gündemden düşmüyor. Dijital para çıkarma konusunda çalışmalarını yavaşlatan devletler,

küresel kripto piyasasındaki devasa küresel parayı kendilerine çekmek ve siyasi olarak kullanmak istiyor. Son dönemdeki resesyon ve jeopolitik kriz ortamıyla atağa kalkan kripto paralar başta ABD ve İsrail gibi devletlerin zorlayıcı gücü şeklinde ortaya çıkıyor. ABD'İN Wyoming eyaletindeki Jackson Hole'de gerçekleştirilen ekonomi toplantısında FED Başkanı Jerome Powell'in faiz indirimine yönelik küresel piyasaları yeniden belirleyecek mesajlar vermesi 2024 yılı itibariyle 15'inci yaşına giren kripto para piyasasını hareketlendirdi. Powell'in konuşmasıyla birlikte lider kripto para birimi Bitcoin (BTC) yükselişini sürdürerek 26 Ağustos 2024 itibariyle 65 bin dolar seviyelerine

çıkarken Ethereum (Ether) ise 2.800 dolar seviyelerinde işlem görmeye başladı. Bitcoin şu anda 63.800 dolar civarında seyrediyor. Kripto para kazanmak isteyenlere kripto para madencisi, bu alana ise kripto para madenciliği deniliyor. Bugün itibariyle kripto paraların toplam değeri 2 trilyon doları geçti. Sayısı 12 bini geçen para birimleri dünya genelinde 965 borsada işlem görüyor.

BITCOİN PİYASININ YÜZDE 49'UNA SAHİP

Kripto para piyasasının yaklaşık yarısı Bitcoin'e ait. Paranın değeri 1 trilyon dolar civarında. Sistemde dolaşıma giren Bitcoin sayısı 19,6 milyona

ABD Merkez Bankası (FED) Başkanı Jerome Powell, para politikasında güvercin mesajlar vermesi sonucu piyasalarda yumuşak bir seyir oluştu. Kripto para piyasasında faiz indirimi mesajı sonrası pozitif bir seyir hâkim. Bitcoin 65 bin doları test ederken, Ethereum 2 bin 800 doların üzerini gördü.

ulaşmış durumda ancak sistem şartları gereği en fazla 21 milyon üretilebilecek. Kripto paralar, getirisi ve gündemi ile her gün yeni kullanıcıları ağına katıyor. Dünya genelinde genişleyen kullanım ağı ile birlikte kripto para madenciliği de hem bireyler hem şirketler için ilgi çekici bir gelir kaynağı oldu. Ancak elektriğe ödenen bedel, madencilikte kârlılığını etkileyen kritik bir faktör oluyor. Maliyetin yüksek olduğu madencilikte, bazı madenciler genel maliyetleri düşürmenin bir yolu olarak elektriğin daha ucuz olduğu ülkeleri tercih ediyor.

ENERJİSİ UCUZ ÜLKELER DAHA AVANTAJLI

Orta Doğu ülkeleri bu bakımdan pozitif ayrışıyor. Son verilere göre Lübnan, kripto para madenciliği için en avantajlı ve ucuz ülkelerin başında geliyor. Bu ülkede bir Bitcoin üretiminin

maliyeti ortalama 270 dolar civarında seyrediyor. Lübnan'ı İran, Suriye, Etiyopya ve Sudan takip ediyor. Öte yandan Kazakistan gibi ülkeler kripto madenciliğini desteklemekte ve bu faaliyeti teşvik etmektedir. Ülkede elektrik tüketiminin nispeten makul seviyelerde olması Bitcoin madenciliği gibi enerji yoğun işlemlere olanak sağlamaya devam ediyor. Ek olarak Kazakistan hükümeti bu potansiyeli değerlendirerek yerel kripto madencileri desteklemekte ve ülkenin ekonomisine katkı sağlamayı hedefliyor. İtalya bir Bitcoin üretimi için gerekli olan 200.000\$'ı aşkın maliyetle en pahalı ülke olurken Avusturya, Belçika, Almanya, Hollanda ve İngiltere listenin devamında yer alıyor. Bu sebepten listedeki ülkelerde yapılacak madencilik faaliyetleri yüksek maliyetli ve karsız bir işlem oluyor.

YÜKSEK ELEKTRİK MALİYETLERİ BÜYÜK ENGEL

Madencilik faaliyetleri ile elektrik fiyatları arasındaki ilişki, kripto para piyasasındaki rolü çok önemlidir. Madenciler, elektrik maliyetlerini dikkate alarak faaliyetlerini yönlendiriyor ve ülkeler madencileri çekmek veya engellemek için enerji politikalarını şekillendiriyorlar. Madencilikteki bu maliyet farklılıkları, ülkelerin yeni madencileri çekmek veya engellemek için kullandıkları bir rekabet unsuru haline geldi. Bazı ülkeler düşük elektrik maliyetleri ve

teşvik programlarıyla madencileri çekmeye çalışırken, diğerleri yüksek elektrik maliyetlerini engel olarak kullanarak madencilik faaliyetlerini sınırlıyorlar. Özellikle İran ve Çin gibi ülkelerde enerji tüketiminin yüksek olması kripto madenciliğinin yasaklanmasına yol açtı. Yüksek enerji talebi nedeniyle yerel elektrik ağlarına zarar verebileceği düşünülen kripto madenciliği, bu ülkelerde yasaklandı. Kripto paranın yasal olduğu ülkeler; Kanada, ABD, İngiltere, Japonya, Avustralya, İspanya, Meksika, Venezuela, Arjantin, Almanya, Avusturya, Fildişi Sahili, Türkiye, Rusya, Ukrayna, Özbekistan, Kazakistan, Hong Kong, G. Kore, Brezilya, Polonya, Hindistan, Portekiz, İran, El Salvador şeklinde sıralandı. Kripto parayı yasaklayan ülkeler; Çin, Cezayir, Fas, Mısır, Nepal, Bolivya, Tunus, Umman, Bangladeş.

KRİPTO PARA PİYASASI 15'İNCİ YAŞINA GİRDİ

İlk olarak 2009 yılında hayata giren ve "Açık kaynak kodlu, P2P para birimi" olarak lanse edilen Bitcoin 15 yaşında. Bitcoin, ilk olarak Satoshi Nakamoto mahlaslı bir kişi ya da geliştirici grubu tarafından hayata geçirildi. İlk Bitcoin transferi ise PGP Corporation'da yazılım geliştirici olarak çalışan Harold Thomas Finney ile Satoshi Nakamoto arasında gerçekleşti. İlk ticari işlem ise Floridada yerel bir pizza restaurantında 10 bin Bitcoin karşılığında 2 pizza alınmasıyla

yapıldı. 2013 yılından itibaren Kaliforniya Finansal Kurumlar Departmanı, Bitcoin Foundation'a lisans ve yetkisi olmadan para transferi ticareti yürüttüğü iddiası ile eyalet sınırları içerisinde faaliyetlerini durdurmasına yönelik bir uyarı mektubu gönderdi. İlk adımlar vergilendirmeye yönelik olsa da yasal kurumlar ve bir süre sonra devletler yavaş yavaş Bitcoin'i tanıma adımları atmaya başladı. ABD, Bitcoin'i mahkeme kanalı ile anlamaya çalışırken, Almanya Almanya Bitcoin'i özel bir para birimi olarak tanısa da kullanım koşulları konusunda kısıtlamalar getirdi.

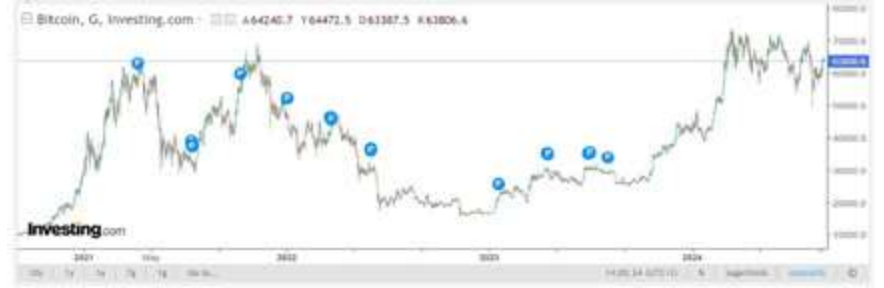
ÇİN YASAKLADI BÜTÜN DÜNYAYA YAYILDI

Ülkeler Bitcoin'i anlamaya gayret ederken, Çin Bitcoin'i yasaklamakta gecikmedi. Günümüzde getirdiği kripto para yasaklarıyla sıkça gündeme gelen Çin, 2013 yılının Aralık ayının ilk günlerinde Bitcoin'i yasakladı. Aynı dönemde Fransa Merkez Bankası'nın Bitcoin yatırımcılarını uyarması ile Bitcoin yeniden 1000 doların altına düştü. Ocak 2014'te Avrupa'da ilk Bitcoin ATM'si kuruldu. 16 Haziran 2014'te Bloomberg, Apple, Google, Wikipedia ve Microsoft Bitcoin transferi yapan uygulamaları kabul ettiğini açıkladı.

Takvimler Şubat 2015'i gösterdiğinde ABD'nin popüler ödeme sistemi Stripe da Bitcoin'e kapılarını açtı. 2015'in öne çıkan gelişmelerinden biri de Bitcoin odaklı girişimler için inkübasyon merkezi Chicago Bitcoin Center'in kurulması oldu. Eylül 2015'e geldüğümüzde ise aralarında Barclays, BBVA, Commonwealth Bank of Australia, Credit Suisse, JPMorgan, State Street, Royal Bank of Scotland ve UBS'in yer aldığı dünyanın önde gelen 9 bankası bitcoin'e ilişkin işlem esaslarını çalışmak üzere bir araya geldi. Aynı yıl Avustralya hükümeti, el koyduğu 16 milyar dolar Avustralya doları yani 34 milyon TL değerindeki bitcoin'i açık artırmaya çıkardı. Bu açık artırma ABD dışındaki ilk Bitcoin açık artırması oldu. 2016 yılında dolaşımdaki Bitcoin'lerin değeri 16 milyar doları geçti.

BİTCOİN'DEN SONRA ETHEREUM PİYASALARDA

2017'nin Haziran ayında ise bitcoin 3 bin dolara ulaştı. Üstelik Bitcoin kripto para sahnesini Ethereum gibi iddialı bir isimle paylaşmaya başlamıştı.

Piyasadaki pek çok kişi Ethereum'u Bitcoin'in rakibi olarak nitelendirmeye başlamıştı. Hatta Vladimir Putin'den Ethereum'a özel ilgi gösterdi. Temmuz 2017'de kripto para dünyası, 110 milyar dolar pazar büyüklüğüne ulaşması ile daha geniş kitleler tarafından talep gördü.

1 Ağustos 2017'de ise Bitcoin'in "çatallanması" yani ikiye ayrılması bekleniyordu. Temmuz ayında başlayan paniğe ve 1 Ağustos'a rağmen Bitcoin yükselişe devam etti. Aynı yılın Temmuz ayının ortalarında Bitcoin'in çatallanması konusunda fikir birliğine varıldı.

Bu süreçte bitcoinin çatallanmasına karşı, Bitcoin madencilerinin neredeyse tamamı Bitcoin Improvement Proposal 91 (BIP91) etrafında birleştiler. Segwit2x'in ilk bölümü BIP91'in 1 Ağustos için planlanan BIP148'den önce aktive edilmesi, planın gerçekleşmeyeceğine dair insanları ikna etti. Buna karşın, BIP91'in blok büyüklüğü limitlerini arttırıp işlem kapasitesini yükseltmek konusunda ihtiyaca cevap veremediği de bir gerçekti. Bitcoin Cash bu sorunu adresleyen yeni bir teklif olmasıyla

hızlı bir şekilde destekçi topladı. Çatallanmanın nihayetinde Bitcoin Cash ilk işlem gününde uçuşa geçti.

2017 YILINDA GÜNEY KORE BİTCOİN'İ TANIDI

Temmuz 2017'de Güney Kore, resmi olarak bitcoin'i tanıdığını duyurdu. Güney Kore, uluslararası Bitcoin transferlerini resmen yasallaştırdı ve Bitcoin ile ticaret yapan platformlar ve borsa konusunda da düzenlemeler getirme konusunda çalışmalara başladığını duyurdu. 2017'nin Ağustos ayında Bitcoin'in değerinin 3 bin 300 doları aşmasıyla beraber Coinmarketcap.com verilerine göre bitcoin'in piyasa değeri 54 milyar doları aştı. Bitcoin'in bu yükselişine karşılık, Bitcoin Cash (ayrılma sonucu ortaya çıkan yeni kripto para birimi) yüzde 30 değer kaybetti. Çatallanma ve Bitcoin rekorunun ardından kripto paraların piyasa değeri de yeni bir rekora ulaştı. CoinMarketCap verilerine göre kripto paraların toplam piyasa değeri, 12 Haziran'da ulaştığı bir önceki rekor olan 116.2 milyar doları aşarak 116.9 milyar dolarla yeni bir zirveye ulaştı.

İSLÂM HUKUKU KRIPTO PARAYA SICAK BAKMIYOR

Kripto para birimi, güvenlik için kriptografiyi kullanan ve merkez bankasından bağımsız olarak çalışan dijital veya sanal bir para birimi. Çevrimiçi işlemler, yatırım ve diğer finansal faaliyetler için kullanılabilir. Ancak kripto para biriminin kullanılışı İslâm alimleri tarafından sıcak karşılanmıyor. İslâmi finans, finansal işlemlerde faiz alınmasını veya ödenmesini (riba), kumar (meysir) ve belirsizlik veya belirsizliği (garar) yasaklayan İslâm hukuku ilkelerine dayanıyor. Bir finansal ürünün veya işlemin İslâm hukukuna göre helal veya izin verilebilir olarak kabul edilebilmesi için söz konusu şartlara uyması gerekiyor. Bugünkü kripto piyasası İslâmi usullere uymuyor. Şayet İslâm hukukuna uygun, gerçek varlıklarla desteklenen, meşru ticari işlemlere dayalı helal kripto ürünler geliştirilirse hukuk buna cevaz verebiliyor.

2017'nin Eylül ayı Çin'in getirdiği Bitcoin yasaklarıyla çalkalandı. Bitcoin, Çin'in ICO yasağıyla birlikte düşüşe geçerken, Çin'in Bitcoin borsalarını kapatacağı haberi sonrasında tüm kripto paralar düşüş yaşadı. Çin'in kripto para alım-satımını tamamen yasaklama kararı Bitcoin'de dalgalanmalara neden oldu. Çin'in yasakları Bitcoin'in önlenemez yükselişini pek etkilemedi. 13 Ekim 2017'de Bitcoin 5840 dolar ile tarihinin en yüksek seviyesine ulaştı. 10 günden kısa bir sürede ise ilk defa 6 bin dolar barajını geçti. Yine ilk defa Bitcoin 100 milyar dolar pazar değerini aşmayı başardı.

TÜRKİYE VE İRAN'DAN KRIPTOYA OLUMLU BAKIŞ

Kripto para kullanımının en yoğun olduğu ülkeler arasında ABD, Hindistan, Nijerya, Vietnam, ve Filipinler gibi ülkeler. Bu ülkeler, yüksek enflasyon, zayıf bankacılık altyapısı veya para birimlerinin dalgalanmasından dolayı kripto paralara yoğun ilgi gösteriyor. Nijerya, kripto paralara olan ilgisiyle öne çıkan ülkelerden biri olup, özellikle Bitcoin ve Ethereum gibi popüler kripto paralar yaygın bir şekilde kullanılıyor. Dünya genelinde en çok tercih edilen kripto paralar, piyasa değeri, işlem hacmi ve kullanıcı sayısı gibi kriterlere göre sıralanıyor. İşte 2024 yılı itibarıyla en popüler kripto paralar şöyle: Bitcoin

(BTC), Ethereum (ETH), Tether (USDT), Binance Coin (BNB), USD Coin (USDC), Ripple (XRP), Cardano (ADA), Solana (SOL), Dogecoin (DOGE), Polygon (MATIC).

Türkiye kripto varlıklara ilginin en yoğun olduğu ülkelerden biri. Öyle ki kripto para piyasalarının son dönemde Borsa İstanbul'un en önemli rakiplerinden biri haline geldiği düşünülüyor. Uzmanlara göre bu ilginin sebebi, kripto yatırımların güvenli bir liman olarak öne çıkması.

KRIPTOYA EN FAZLA YATIRIM YAPILAN ÜLKE TÜRKİYE

Dünya çapında internet kullanıcılarının davranışlarını inceleyen GlobalWebIndex (GWI) araştırma şirketinin BBC Türkçe ile paylaştığı anket sonuçlarına göre Türkiye, 12 Haziran itibarıyla dünyada kripto varlıklara yatırım oranının en yüksek olduğu ülke konumunda. GWI'nin anketine katılan 8 bin kullanıcının yüzde 24'ü kripto varlıklara yatırım yaptığını söylüyor. İnternet trafik verilerini analiz eden SimilarWeb'e göre Türkiye, dünyanın en büyük kripto borsalarından Binance'e en yüksek trafik gönderen ülke. Türkiye'yi takip eden Güney Afrika ve Brezilya'da kripto yatırımı olduğunu söyleyenlerin oranı yüzde 20.

Yükselişin akabinde İran, Bitcoin'i ülke içinde kullanabilmek için altyapı

hazırlıklarına başladı. O dönemdeki Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Başkanı ise "Dijital paralar istikrara katkı sağlayabilir" açıklamasını yaptı. Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı 11 Ocak 2018'de yaptığı basın açıklamasıyla Finansal İstikrar Komitesi'nde kripto paralara ilişkin düzenlemelerin geliştirilmesi için bir çalışma grubunun oluşturulmasına karar verildiğini duyurdu. Bu arada Goldman Sachs, "Bitcoin 8000 dolar olabilir" tahminini paylaştı. Bir kaç gün içinde Malezya'nın menkul kıymetler düzenleyicisi, kripto para birimleri için düzenleyici bir çerçeve üzerinde çalıştıklarını açıkladı. Jack Dorsey'nin ödeme girişimi Square, Cash uygulaması üzerinden Bitcoin alım satımını test etmeye başladı. Kasım 2017'de ABD'deki internet aramalarında Bitcoin satın almaya olan ilgi altın satın almaya olan ilgiyi geçerken, Bitcoin yeni rekoru 8315 dolar ile gündeme yerleşti. Bitcoin 10 bin dolar barajını aştı. 2019'u düşüşle kapatan 2020'de Bitcoin 20 bin doları geçerek yeni rekorunu kırdı.

BİTCOİN 2021'DE ELON MUSK İLE 68 BİN \$'I AŞTI

Bitcoin 2021'de kurumsal yatırımlarla, Lightning Network'teki geliştirmelerle ve El Salvador'un resmi para birimi olarak kabul etmesiyle gündeme

Orta Afrika Cumhuriyeti'nin Bitcoin'i resmi para birimi olarak kabul etmesi, ABD'li iş adamı Elon Musk'ın kripto para birimlerine olan yakınlığından bahsetmesi ve elektrikli araç şirketi Tesla'ya 1,5 milyar dolarlık Bitcoin alması kripto paranın yıldızını parlattı.

geldi. Bu gelişmeler esnasında en çok tartışılan figürlerden biri ise Elon Musk oldu. Şubat 2021'de 1,5 milyar dolarlık Bitcoin alan Tesla, kripto paraları ödeme yöntemi olarak kabul etme yönünde açıklamalarda bulundu. Bu gelişmeden 8 gün sonra Bitcoin ilk defa 50 bin doların üzerine gördü. Tesla'nın Bitcoin yatırımı şirkete, 2020'deki otomobil satışlarından daha fazla kâr getirdi. Tesla ve Square'in dışında Michael Saylor'ın şirketi Microstrategy de yıl boyunca önemli seviyelerde Bitcoin alımı yaptı. Jack Dorsey ve Elon Musk'ın The B Word oturumu da yıla damgasını vuran gelişmelerden biri oldu. Çin'in yasaklarıyla bir miktar düşen Bitcoin 10 Kasım'da tüm zamanların en yüksek seviyesine ulaşmıştı.

KRİPTO PARALARIN KÂR VE ZARAR DÖNEMLERİ

Kripto paralar yatırımcılara yüksek volatilité dönemlerinde, piyasa manipülasyonlarında, düzenlemeler ve yasal riskler döneminde, siber güvenlik ve dolandırıcılık, yatırımcıların yetersiz bilgisi ve piyasa spekülasyonu zarar ettirebiliyor.

2017, kripto para piyasasında en çok bilinen ve unutulmaz yıllardan biridir. Bitcoin, bu yıl boyunca yüzde 1,300'den fazla değer kazanarak yaklaşık 1,000 dolardan 20,000 dolar seviyesine kadar yükseldi. Altcoin'ler (Ethereum, Ripple, Litecoin gibi) de büyük yükselişler yaşadı. Bu dönemde ICO (Initial Coin Offering) çılgınlığı da başlamış, birçok yeni kripto para piyasaya sürüldü. Bitcoin'in bu kadar yükselmesinin arkasında, artan ana

akım benimseme, medyada geniş yer bulması ve ICO'ların popüleritesi gibi faktörler yer alıyordu.

2020 yılındaki COVID-19 pandemisi, küresel ekonomiyi büyük ölçüde etkiledi. Hükümetlerin ve merkez bankalarının uyguladığı parasal genişleme politikaları ve düşük faiz oranları, yatırımcıların alternatif varlıklara yönelmesine yol açtı. Bu dönemde, Bitcoin ve diğer kripto paralar, dijital altın olarak görülmeye başlandı. Bitcoin, Mart 2020'deki büyük düşüşünden sonra yıl sonunda 29,000 dolara kadar yükseldi. Ayrıca,

KRİPTO VARLIK KANUNU TEMMUZ'DA YÜRÜRLÜĞE GİRDİ

2 Temmuz 2024 2 Temmuz 2024 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan ve kamuoyunda "Kripto Varlık Kanunu" olarak bilinen düzenleme, kripto varlıkların Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) tarafından düzenlenmesini öngörüyor. Düzenleme; kripto varlık tanımından lisanslamaya, faaliyetlerin kapsamından yaptırımlara kadar birçok hüküm içeriyor. Konunun detayları ve KHVS'lerin faaliyetlerine ilişkin kurallar ise SPK tarafından çıkarılacak ikincil düzenlemeler ile belirlenecek. Thodex vurgunu sonrasında ihtiyaç duyulduğuna kanaat getirilen kripto varlık düzenlemesi 3 yıllık çalışmanın ardından yürürlüğe girdiği görüldü. 2 Temmuz itibarıyla yasal olarak yürürlüğe giren kripto yasası kapsamında planlanan sürecin kusursuz ilerlediğini belirten Gate.TR CEO'su Kafkas Sönmez, "Yenilenen geçici listede kripto varlık hizmet sağlayıcı olarak başvuran toplam 76 kuruluş olduğu görülüyor. Regülasyonun rekabete etkisini görmeye başladık, ilerleyen süreçte bu rekabetin kullanıcı deneyimindeki iyileşmeyi teşvik ettiğini ve Türkiye'de kripto para bilinirliğinin daha da geniş kesimlere yayıldığını göreceğiz" dedi. ("Burada yazılanlar asla yatırım tavsiyesi niteliğinde değildir. Konu ile ilgili bilgi verme amaçlı olarak kaleme alınmıştır.")

merkeziyetsiz finans (DeFi) projeleri bu dönemde büyük bir yükseliş yaşadı ve yatırımcılara yüksek getiri sağladı.

2021 NFT'LER İÇİN ZİRVELER İLE DOLU ÖNEMLİ BİR YIL

NFT'ler: 2021, kripto para piyasası için olağanüstü bir yıl oldu. Bitcoin, yılın ilk yarısında 64.000 doların üzerine çıkarak yeni bir zirve yaptı. Ayrıca, Ethereum gibi altcoinler de büyük kazançlar sağladı. 2021'de kurumsal yatırımcıların kripto paralara ilgisi artmış, Tesla gibi büyük şirketler Bitcoin'e yatırım yapmıştı. Ayrıca, NFT (non-fungible token) piyasası bu yıl patlama yaşadı.

Bitcoin'in zirveye ulaşması, El Salvador'un Bitcoin'i yasal para birimi olarak kabul etmesi ve NFT pazarının hızla büyümesi bu yılı öne çıkaran faktörler arasındaydı.

2013, Bitcoin'in ilk büyük boğa koşusunu yaşadığı yıldır. Yıl başında 13 dolar civarında olan Bitcoin, yıl sonunda 1.000 doları aşarak büyük bir artış gösterdi. Bitcoin'in ilk kez bu kadar geniş kitlelerce tanınması, birçok kişinin kripto para kavramını ilk kez duyması bu döneme denk gelir. Ayrıca, 2013'teki büyük Mt. Gox borsası olayı, piyasada dalgalanmalara yol açtı.

2019 KRİPTO PİYASASININ TOPARLANMA YILI

2018'deki büyük düşüşten sonra, 2019 kripto piyasası için toparlanma yılı oldu.

Bitcoin, yıl boyunca dalgalanmalar yaşasa da, yıl ortasında 3.800 dolardan 12.000 dolara kadar yükseldi. Bu dönemde, kurumsal yatırımların arttığı ve blockchain teknolojisinin daha fazla benimsendiği gözlemlendi. 2019'da Facebook'un Libra projesini duyurması ve kurumsal yatırımcıların kriptoya olan ilgisinin artması dikkat çekti. Kripto para birimleri, yüksek volatilité nedeniyle yatırımcılara zaman zaman büyük zararlar da verebiliyor. 2017'deki büyük yükselişin ardından Bitcoin 2018'de büyük bir düşüş yaşadı. Bitcoin, 2017 sonunda yaklaşık 20.000 dolarla zirveye ulaşmıştı, ancak 2018'in sonunda 3.000 doların altına geriledi. Bu dönem, yatırımcılar için büyük kayıplara neden oldu.

68 BİN DOLARDAN 16 BİN DOLARA SERT DÜŞÜŞ

2021'de 68.000 dolar civarındaki zirvesinden sonra, 2022'de küresel ekonomik belirsizlikler ve düzenleyici baskılar nedeniyle Bitcoin fiyatı ciddi şekilde düştü ve 16.000 doların altına gördü. Bu durum, yatırımcılar arasında büyük zararlara yol açtı. 2017'deki büyük yükselişin ardından Ethereum da 2018'de Bitcoin gibi büyük bir düşüş yaşadı. Ethereum, Ocak 2018'de 1.400 dolardan Haziran 2018'de 80 dolar civarına düştü. Bu dönemde Ethereum'a yatırım yapanlar büyük zararlar gördü. 2022'deki genel kripto para düşüşü sırasında Ethereum

da büyük kayıplar yaşadı ve fiyatı 4.800 dolardan 1.000 dolar civarına düştü. ABD Menkul Kıymetler ve Borsa Komisyonu (SEC), Ripple Labs'a karşı menkul kıymet satışı suçlamasıyla dava açtı. Bu davanın ardından birçok borsa XRP'yi listelerinden çıkardı ve fiyatı dramatik şekilde düştü. Bu olay, XRP yatırımcılarına büyük zararlar getirdi.

26 AĞUSTOS 2024'TE 65 BİN DOLARI TEST ETTİ

ABD Merkez Bankası (FED) Başkanı Jerome Powell, para politikasında güvercin mesajlar vermesi sonucu piyasalarda yumuşak bir seyir oluştu. Kripto para piyasasında faiz indirimi mesajı sonrası pozitif bir seyir hâkim. Bitcoin 26 Ağustos 2024 itibarıyla 65 bin dolari test ederken, Ethereum 2 bin 800 doların üzerini gördü. Bitcoin gelen satışlarla 63.800 dolar seviyesine geriledi. Ethereum da 2.735 dolardan işlem gördü.

Powell'in açıklamaları sonrası ABD'de faiz indirimi beklentileri güçlendirdi. Para piyasasında FED'in yıl sonuna kadar toplamda 100 baz puanlık faiz indirimi fiyatlanıyor. Piyasalarda 18 Eylül'deki politika toplantısında 25 baz puanlık faiz indirimine kesin gözüyle bakılıyor. 50 baz puan büyüklüğünde indirim için yüzde 38 olasılık veriliyor. Uzmanlar teknik analizlerinde, "Kripto para dünyasının lideri Bitcoin son günlerde önemli bir yükseliş trendi içinde hareket ediyor. 64 bin dolar seviyesine ulaşan Bitcoin, piyasalarda yeni bir altın keşişimin yani golden cross'un sinyallerini veriyor. Bitcoin'in MVRV oranı ve 365 günlük basit hareketli ortalaması (SMA) önemli bir keşişim noktasına yaklaşıyor. Keşişim gerçekleşirse Bitcoin'in 103 bin - 200 bin dolar arasında yeni bir zirveye ulaşma potansiyeli gündeme gelebilir" yorumları yapıyor.

Kripto para fon yöneticisi Merkle Tree Capital'in baş yatırım sorumlusu Ryan McMillin de Bitcoin'in Eylül ayında zirve tazeleyebileceğini söyledi. BTC'deki artışın spot tarafta desteklendiğini belirten McMillin, 64.000 dolar bandını kritik bir seviye olarak görüyor. Yıl sonundan önce kripto para piyasasında güçlü yükselişlerin yaşanacağını ifade eden analist, yatırımcıların Eylül ayına odaklandığını kaydetti.

("Burada yazılanlar asla yatırım tavsiyesi niteliğinde değildir. Konu ile ilgili bilgi verme amaçlı olarak kaleme alınmıştır.")

Ünlü Kripto Borsası, İsraililere açıktan destek veriyor

“BİNANCE” İSRAİL’İN TALİMATIYLA FİLİSTİNLİLERİN PARASINA EL KOYDU

İsrail Gazze ve Lübnan’da katliamlarını sürdürürken kripto para piyasasının ünlü popüler borsası Binance’a Filistinlilerin tüm varlıklarına el koyması için emir verdi. Borsa aldığı talimat üzerine çok sayıda hesabı kapattı. El konulan kripto paranın miktarı bilinmiyor.

Kripto para borsası Binance, İsrail’den gelen talimatla Filistinlilerin borsaya erişimi engellendi, mal varlıklarına el koydu. Binance tarafından fonların iade edilmesi talepleri reddedildi. Kararın gerekçesi olarak gösterilen

bir mektup sosyal medyaya düştü. Gelişme üzerine Bitcoin ve kripto para piyasasında düşüşler yaşandı. İsrail’in bu yaklaşımı büyük tepki çekerken, kripto para yatırımcıları İsrail’in emriyle mal varlıklarına el konulup hesapların kapatılabileceği uyarısı yaptılar. 7 Ekim 2023’ten bu yana gerçekleştirildiği ağır bombardıman ve işgal ile 41 binden fazla Filistinliyi şehit eden, 100 bin kişiyi yaralayan İsrail, şimdi de Filistinlilerin kripto para hesaplarını bloke edip, mal varlıklarına el koyuyor.

BİNANCE KATLİAMA DESTEK VERİYOR

İsrail’in talimatıyla Binance Filistinlilerin kripto mal varlıklarına el koydu. Tüm dünyanın gözü önünde aylardır Gazze’de masum sivilleri katleden İsrail’in yanında duran ve destek veren Binance’in bu hamlesi büyük tepki çekti. Sosyal medyada “Binance SOYKIRIM’ın yanında duruyor” anlamına gelen “Binance stands with GENOCIDE!” başlığıyla boykot etiketi açıldı. Binance ise yalnızca bazı Filistinlilerin erişiminin kısıtlandığını belirtti ancak detay vermeyi kabul etmedi.

MEKTUP HERŞEVİ ORTAYA KOYUYOR

Binance’ın skandal hamlesiyle ilgili iddiayı dijital para borsası Paxful’un kurucu ortağı Ray Youssef Twitter’da (X) gündeme getirdi. Youssef, Binance’ın İsrail Savunma Kuvvetleri’nin (IDF) talimatı üzerine tüm Filistinlilerin fonlarına el koyduğunu, fonların iadesi yönündeki tüm itirazların reddedildiğini öne sürdü. Youssef kararın gerekçesi olarak İsrail Ulusal Terör Finansmanı Mücadele Bürosu’ndan gelen bir mektubu paylaştı.

Sosyal medya platformu X ve uluslararası medyada yer alan haberlerde, İsrail Savunma Bakanlığı’na ait olduğu öne sürülen İbranice belgeye yer verildi. Söz konusu belgede, 5 maddede terörle mücadele öne sürülerek kripto varlıklara el koyma emrine yer verildi.

KRİPTO CÜZDANLARI ENGELLENDİ

Bitcoin P2P pazar yeri NoOnes’un CEO’su Ray Youssef tarafından paylaşılan resmi belgede, Terörle Mücadele Kanunu’na göre bir kişinin mal varlığına el konulması kararının olduğu görüldü. İsrail Savunma Kuvvetleri’ne ait belgede “Savunma

Bakan’ının yetkisi doğrultusunda bu kişilerin kripto para cüzdanlarına el konulmuştur. El koyma kararının gerekçesi, söz konusu cüzdanlarda bulunan kripto paraların bir terör örgütü tarafından transfer edilmesi ve terör suçu işlemek için kullanılmasıdır. İddiaların incelenmesi sonucunda, el koyma kararının geçerli olduğu ve mal varlıklarının müsadere edileceği belirtilmiştir” ifadelerine yer verildi.

BİNANCE CEO’SUNDAN TUHAF AÇIKLAMA

Binance CEO’su Richard Teng, X hesabından konuyla ilgili yaptığı paylaşımda, “Sadece yasa dışı fonlara bağlı sınırlı sayıda kullanıcı hesabının işlem yapması engellendi. Bu konuda bazı yanlış ifadeler oldu. En önemlisi bölge genelinde kalıcı bir barışın sağlanmasını ümit ediyoruz” ifadesine yer verdi. Binance kurucu ortağı Yi He ise X hesabındaki paylaşımında, “Küresel bir kripto borsası olarak, diğer tüm finansal kuruluşlar gibi uluslararası kabul görmüş kara para aklamayı önleme mevzuatına uyuyoruz. Kullanıcıları platformumuzda güvenli ve emniyetli bir şekilde işlem yapma konusunda eğitmeye devam edeceğiz” dedi. İsrail’in talimatıyla Filistinlilerin hesapları bloke edilip kripto paralarına el konulma haberinden sonra Binance’da günlük yüzde 8 kayıp yaşadı ve tüm coinler de satış pozisyonu aldı. Bitcoin’de (BTC) yüzde 8’e yakın düşüş yaşandı. Dün 63 bin dolara çıkan BTC’nin değeri 58 bin 200 dolara kadar geriledi.

YURTDIŞINDA 10 YENİ MAĞAZA AÇAN 'ORKA' ÖZ KAYNAKLARIYLA BÜYÜYOR

Damat Tween ve D'S damat ile erkek modasında dünya markalarıyla zirvenin ortağı olan Orka Holding, 2024 yılında da global büyümesini sürdürüyor. Lüks segmentte kalite ve şıklığı, konfor ve fonksiyonellik ile

buluşturan grup, başta modanın kalbi İtalya olmak üzere Avrupa ve Orta Doğu'da da yoğun ilgi görüyor. Global moda kuruluşu, bu yılın Ocak-Temmuz döneminde Damat Tween markasıyla Azerbaycan ve Özbekistan'da birer, D'S damat markasıyla İtalya, Polonya ve Romanya'da ikişer, Hollanda ve Dubai'de de birer olmak üzere toplam 10 yeni mağaza açtı. Dünya çapında 400'ün üzerinde mağazaya sahip grup, yılın kalan yarısında aralarında Amerika Birleşik Devletleri'nin de olduğu dört ülkede toplam altı yeni mağaza daha açacak.

TEKNOLOJİ İLE GELEN DÖNGÜSEL MODA

Orka Holding Yönetim Kurulu Başkanı Süleyman Orakçioğlu, sürdürülebilirlik felsefesi ve döngüsel moda odaklı ilerleyen iş süreçlerini üretken yapay zeka, sanal evren ve süper uygulamalar

gibi stratejik teknoloji trendleri ile bütünleştirmenin çok ciddi uzmanlık gerektiren bir iş olduğuna dikkat çekti. Orakçioğlu "Bunu başarıyoruz. Global moda endüstrisinde Türkiye Cumhuriyeti'nin bayrak taşıyıcısı bir kuruluşu olarak elde ettiğimiz her başarı, bizim için en büyük gurur kaynağıdır" dedi.

İTALYA'DAN ORKA KALİTESİNE ÖVGÜ

Geçen yıl Haziran'da modanın kalbi İtalya'da Avrupa Genel Merkezi ve global showroom olan Orka Global'in açılışını yaptıklarını hatırlatan Orakçioğlu "Bologna'da eş zamanlı açılışını yaptığımız iki önemli yatırımımız olan Orka Global ve Avrupa Lojistik Merkezimiz, lüks erkek giyimdeki köklü mirasıyla zirvede yer alan İtalyan moda endüstrisinde de büyüye heyecan yarattı" ifadesini kullandı.

HOLLANDA'DA İLĞİYLE KARŞILANDI

Bu yıl Hollanda pazarına ilk kez giriş yaptıklarını vurgulayan Orakçioğlu "Hollanda, dünyada sürdürülebilirlik talebinin en yüksek olduğu ülkelerden biri. Başkent Amsterdam'da açtığımız D'S damat mağazamıza ilk günden itibaren yoğun bir ilgi söz konusu. Bu anlamda önemli bir aşamayı daha geride bıraktık" bilgisini verdi.

Orka Holding Yönetim Kurulu Başkanı Süleyman Orakçioğlu, "Modanın kalbi İtalya, en iyi kalite işçiliğimiz ve benzersiz tasarımlarımızı övgüyle karşılıyor. Hollanda'da ilk günden yoğun ilgi gördük" dedi.

Azerbaycan ve Dubai başta olmak üzere Orta Doğu'daki müşterilerinin de markaların modern sofistikasyon ve zamansız zarafet karışımından çok etkilendiğini aktaran Orakçioğlu "Yılın kalan yarısında şimdiden planlanan ABD'de Damat Tween, Polonya'da üç D'S damat, Irak'ta Damat Tween ve Romanya'ya da D'S damat olmak üzere toplamda altı yeni mağaza daha açacakları bilgisini de paylaştı.

FENERBAHÇELİ FERDİ KADIOĞLU 30+5 MİLYON EUROYA İMZA ATTI

Fenerbahçe Kulübü, Ferdi Kadioğlu'nun 30 milyon Euro artı 5 milyon Euro bonus ve bir sonraki transferinden yüzde 10'luk pay karşılığında İngiliz futbol takımı Brighton'a satıldığını açıkladı. Sarı lacivertlilerin resmi sitesinden yayınlanan duygu dolu veda mesajında, "İz bırakanlar unutulmazlar, yolun açık olsun Ferdi'miz" ifadesi kullanılırken, altına 'Fenerbahçe Spor Kulübü ve milyonlarca taraftarı' imzası atıldı. Ferdi de Instagram'dan yayınladığı mesajda taraftarlara, "Beni her zaman Fenerbahçeli Ferdi olarak hatırlayın, hepimizi çok seviyorum" diye seslendi.

FERDİ KADIOĞLU İLE PREMIER LİG'DE DAMAT TWEEN ŞIKLIĞI

Fenerbahçe'den İngiltere Premier Lig ekiplerinden Brighton & Hove Albion'a transfer olan Ferdi Kadioğlu, yalnızca futbol sahasındaki yetenekleriyle değil, aynı zamanda tarzıyla da göz dolduruyor. Yeni takımına katılmadan önce, erkek modasında öncü markalardan Damat Tween'in şık kıyafetleriyle objektiflerin karşısına geçen Ferdi, futbolundan önce şıklığını konuşturdu. Başta Türkiye A Millî Futbol Takımı olmak üzere, Beşiktaş, Trabzonspor ve Atletico Madrid takımlarının da resmi moda sponsoru olan Damat Tween, yeşil sahalarda da erkek modasında trendleri belirlemeye devam ediyor.

Dr. Beyhan YASLIDAĞ
İstanbul Aydın Üniversitesi
İİBF Ekonomi ve Finans Bölümü
Öğretim Üyesi

Kripto Paralar Servet Aracı mı Yoksa Servet Düşmanı mı?

Günümüzde insanların en büyük düşünceleri arasında kısa sürede kolay yoldan büyük paralar kazanmak yatmaktadır. Tabii ki bu büyük

kazanımların küçük birikimler karşısında elde edilmek istenmesi ve en kısa zamanda hedeflenen büyük rakamlara ulaşmak istenilmesi de önemli bir düşüncedir.

Çok fazla yatırım aracı alternatifinin bulunduğu günümüz finans piyasaları ortamında beklentiler, söylentiler ve hatalı bilgiler sonrasında ise yatırımcılar genellikle çok kısa zaman ve olağanüstü beklentiler ile kripto paralara yönelmektedirler. Bu durum bazı zamanlarda kazançlar ile sonuçlansa bile çoğu zamanda kayıplar ve çeşitli usulsüzlükler, yolsuzluklar gibi istenmeyen sonuçların ortaya çıkmasına neden olabilmektedir.

Peki bu kripto paralar nedir ve getirileri nelere bağlıdır? Kripto paralara yatırım yapılmasının avantajları ve dezavantajları nelerdir? Kripto paralara yatırım yaparken nelere dikkat edilmesi gerekir? Biraz incelemekte fayda vardır.

KRİPTO PARA NAKDE ALTERNATİF BİR DEĞİŞİM ARACI

Kripto paralar son yıllarda yeni bir alternatif değişim aracı

olarak karşımıza çıkmaktadır. Kripto paraların temelinde yer alan Blockchain teknolojisinin en önemli özelliği ise merkezi olmayan bir kimlik doğrulama sistemine sahip olmasından kaynaklanmaktadır. Kripto paralar, işlemleri güvenceye almak için kriptografi yani şifreleme kullanan, çalışma şekli nakde alternatif bir değişim aracı olarak tasarlanmış bir dijital varlık, bir sanal unsurdur. Kripto paralar bir tür dijital döviz, alternatif döviz ve sanal döviz olarak da tanımlanabilmektedir. Bitcoin, güvenli şifreleme ile birleştirilmiş blok zinciri olarak bilinen paylaşılan bir defter veri teknolojisi kullanan merkezi olmayan, dağıtılmış ağlar aracılığıyla çevrimiçi olarak var

olan kripto para birimleri, dijital para ve ödeme sistemleri olarak bilinenlerin ilki ve en popüler olanıdır. Son yıllarda tüm dünyada giderek popülerleşen kripto paralara ilişkin çarpıcı gelişmeler meydana gelmeye devam etmektedir. Bilinirliğini giderek artan kripto paralara yönelik başta devletler olmak üzere düzenleyici kurumlar tarafından da önemli adımlar atılmaktadır.

SİSTEMİN TEMELİNDE BLOCKCHAIN TEKNOLOJİSİ YATILIYOR

Kripto paraların temelinde yatan Blockchain teknolojisi ise bir merkezi bulunmamasına rağmen ortak bir veri ağının olduğu kayıt sistemi ile belirli

bir ağdaki işlemleri kayıt altında tutarken sahip olunan varlıkların kolay takibi, paylaşımı yapılıp değişikliğine izin verilmeyen dağınık bir defter olarak düşünülebilir. Bu varlıklar nakit para ya da soyut değerler olabilir. Blockchain sisteminde işlem gören her şeyin bir değeri vardır. Böylece çevrimiçi işleyen bu sistemde yatırımcılar riski azaltarak maliyet giderlerini de düşürmüş olurlar. Blockchain birbirine bağlı blokların adeta zincir halinde tutulduğu ve işlem hacminin kullanıcıların sayısının artması ile giderek büyüme kaydeden dağınık bir kayıt defteridir. Bu yazılım her türlü bilgiyi takip edebilmek için birçok alanda kullanılmaktadır.

Ekim 2008'de Satoshi Nakamoto adında kişi ya da grup tarafından yayımlanan dökümanda BTC altyapısının bütünüyle Blockchain teknolojisine dayandığını belirtmiştir. Geçen zaman içerisinde kripto paralar ve kullanım alanları da giderek yaygınlaşmıştır.

MERKEZİ BİR OTORİTE TARAFINDAN KONTROL EDİLMİYOR

Kripto para, merkezi bir otorite tarafından kontrol edilmeyen, herhangi bir başka otoriteye ihtiyaç duyulmadan kişiden kişiye değer aktarımına izin veren, çevrimiçi ağlar yani internet aracılığıyla finansal işlemleri gerçekleştirmek için kriptografik işlemler kullanan, bir dijital para türü, değişim ve takas aracı olarak kabul edilmiştir. Kripto paralar 15 yıl önce hayatımıza girmiş olmalarına rağmen bu yeni para birimleri bir süre sessiz sedasız geliştirilse de, birkaç yıldır bireysel yatırımcılardan kurumsal büyük yatırım şirketlerine kadar herkesin çok fazla dikkatini çekmiş durumdadır. Günümüzde kripto para birimleri çok geniş bir kitle tarafından duyulmuş ve çok fazla dikkatini çekmiş durumda olan aynı zaman da bilinmeyen çok

olan bir olgudur. Bir kripto paranın ;

- Merkeziyetsizlik,
- İşlem ve sahip kayıtları,
- Yeni arz oluşturma kuralları,
- Sahipliğinin kriptografik tekniklerle sadece sahibi tarafından ispat edilebilmesi,
- Paranın sadece sahibinin emri ile el değiştirebilmesi
- Aynı anda aynı kripto para için birden fazla işlem yapılırsa sadece birinin yerine getirilmesi.

özelliklerini taşıması gerekmektedir.

KRİPTO PARALARIN AVANTAJLARI VE DEZAVANTAJLARI

Kripto paraların avantajları;

- Dünyanın her yerine transfer etmek mümkündür.
- Gündelik ödemelerde kullanılabilir.
- Sistem özel şifreleme yöntemiyle korunduğundan dışarıdan manipüle edilemez.
- Arz miktarları sabittir.
- İşlem ücretleri düşüktür.
- İşlemler şeffaf olduğundan

yapılan işlemlerin hepsine isteyen kullanıcılar ulaşabilir.

- Hiçbir merkez bankasına bağlı olmadığından ülkelerin ekonomik durumundan etkilenmemesi ve hesabın dondurulması ya da hesaba el konulmasının mümkün değildir.
- İnternete erişebilecek bir cihazı olanlar hesap cüzdanı oluşturup hesabını istediği zaman istediği yerde kullanabilir.
- Yatırımcılar açısından ise 7 gün / 24 saat kripto para işlemleri ile kazanç elde edilmeye çalışılması avantaj olarak görülmekle birlikte kayıplar kısmının da dikkate alınması gerekliliği dezavantaj olarak nitelendirilir.
- Kripto para alım / satım işlemleri uzun ve karmaşık bir hesap açma / kayıt sürecinden geçmeyi gerektirmemesi, global olarak erişilebilir olması ve işlem limitinin olmaması gibi özellikleriyle yatırımcılar tarafından avantajlı olarak görülür.

Kripto paraların dezavantajları;

- Dijital para birimi teknolojisinin

karmaşık olması.

- Kripto para madenciliği hakkında bilgi ve işlem yetersizlikleri .
- Fiyatlarda yaşanan aşırı dalgalanmalar.
- Kripto paraların güvence merkezi olan yasal bir resmi kurum.
- Kripto para temin edilmesi sırasında yanlış cüzdan adresi girilmesi.
- Piyasa hareketlerinin çok hızlı ve büyük çaplı olması.
- Yasallığı konusundaki belirsizlikler.
- Söylentiler, dedikodular ve asılsız

haberler ile bunların yayılma hızları.

BITCOIN'İN ÇIKIŞINDAN BU YANA ÇİZDİĞİ TREND

Günümüzde Bitcoin başta olmak üzere çok fazla sayıda altcoin bulunuyor. Aralık 2023 itibari ile toplam kripto para sayısı 20.000 ancak bunların tamamının aktif veya önemli bir değere sahip olmadıklarını da dikkate almak gerekir. Çok sayıda aktif olmayan altcoini dikkate aldığımız zaman 2024 yılı başı itibari ile kayda değer

büyükte yaklaşık 9.000 tane altcoin olduğu düşünülebilir. Bu para birimlerinin Ocak 2024 piyasa değeri ise yaklaşık \$ 1,6 trilyon civarında.

Dünya genelinde kripto paralara yatırım yapanların sayısı 500 milyonu aşarken 18 bine yakın işletme ise kripto parayla ödeme kabul etmeye başlamış durumdadır. Aralık 2023 itibari ile Türkiye'de yaklaşık 170 milyar \$ işlem hacmi gerçekleşmiş durumda.

YILLARA GÖRE BİTCOİN FİYATLARI

2009-	Bitcoin fiyatı: 0 \$
2010-	Bitcoin fiyatı: 0,06 \$
2011-	Bitcoin fiyatı: 6,05 \$
2012 -	Bitcoin fiyatı: 8,46 \$
2013-	Bitcoin fiyatı: 189,54 \$
2014-	Bitcoin fiyatı: 526,02 \$
2015 -	Bitcoin fiyatı: 272,36 \$
2016-	Bitcoin fiyatı: 567,27 \$
2017 -	Bitcoin fiyatı: 4.001,16 \$
2018-	Bitcoin fiyatı: 7.558,21 \$
2019-	Bitcoin fiyatı: 7.196 \$
2020-	Bitcoin fiyatı: 29.000 \$
2021-	Bitcoin fiyatı: 44.337 \$

2022- Bitcoin fiyatı: 16.587 \$
 2023- Bitcoin fiyatı: 42.092 \$
 2024-Bitcoin fiyatı: 63.800 \$

YÜKSEK KÂR VE ZARARLARA SEBEP OLABİLİYOR

Dünya genelinde Bitcoin başta olmak üzere tüm alt coinlerde yaşanan fiyat dalgalanmaları bu alanlara yatırım yapacaklar için cazip ortamları oluştururken aynı zamanda kayıplarında olabileceği çoğu zaman yatırımcılar tarafından gözardı ediliyor. 2024 yılında özellikle Bitcoin'de yaşanan tarihi zirve olarak ifade edilen fiyat hareketleri yüzde 50'leri geçen getirilerin oluşmasına neden oluyor ama aynı zamanda bu getirilerin zararlara da neden olduğu dikkate alınması gereken bir unsur olarak karşımıza çıkıyor. 11 Ocak 2024 tarihinde ABD'de Menkul Kıymetler ve Borsa Komisyonu'nun (SEC), yatırım şirketlerinin müşterileri adına Bitcoin yatırımı yapmalarını onaylaması ile Grayscale, Black Rock ve Fidelity gibi yatırım bankalarının milyonlarca dolarlık yatırımları da fiyatlarda meydana gelen anormal hareketlerin nedeni olarak görülüyor. Piyasadaki bu güçlü kurumlar "Bitcoin Balinaları" olarak adlandırılırken bunların Şubat 2024 sonu itibarı ile yaklaşık 1,6 milyon \$, bankaların da 933 bin \$ tutarında bir hacme sahip oldukları biliniyor. Sadece 21 milyon adet Bitcoin arzının olduğu ve bunun 19 milyonluk kısmının çıkartılmış olduğu piyasada diğer alt coinlerin de fiyatları üzerinde arz miktarlarının büyük bir etkisi olduğu da görülüyor.

FAİZ İNDİRİMLERİ KRIPTO PARAYI HAREKETLENDİRDİ

2024 yılında borsa yatırım fonlarının (EFT) onaylanması ve bazı merkez bankalarının faiz oranlarını indirmeye başlayacaklarının beklentilerinin ortaya çıkması ile ilk çeyrek dönemde kripto paralarda yaşanan güçlü fiyat hareketleri

yatırımcılar için cazip ortamlar oluşturdu. Olumlu beklentiler ve piyasa hareketlerinin devam edeceği düşüncesi ile getirilerin devam edeceği varsayımının yanı sıra fiyat dalgalanmalarından olumsuz yönde etkilenmemek için piyasaların çok iyi bir şekilde takip edilmesi, beklentilerin uygun seviyelere getirilmesi, kripto piyasalarda yatırılacak olan birikimlerin iyi ayarlanması ve en önemlisi de fiyatlar ile ilgili oluşan dedikodular, söylentiler konusunda dikkatli olunması gerekiyor.

Aynı zamanda günümüzde çok sık rastladığımız birikimlerin bir elden değerlendirilmesi düşüncesi ve belli bir getiri vaadi ile bir kişi ya da kuruma verilmesi ve anaparanın bile kaybedilmesine neden olabilecek vurgunların, usulsüzlüklerin olmaması adına düzenlemelerin yapılması gerekir. Buradaki en önemli sorumluluk ise yatırımcının kendisine düşüyor. Paramızı kripto piyasasında çok iyi değerlendirip bize %..... sınırsız bir getiri sağlayacağını vaat eden kişilere ya da kurumlara karşı şu sorunun cevabını almak istediğimizi bildirmeliyiz... "Madem bu kadar fazla para kazandırabiliyorsun neden sadece kendin kazanmıyorsun da bizleri de bu kazanca ortak etmek istiyorsun?.." ("Bu makalede yazılanlar asla yatırım tavsiyesi niteliğinde değildir. Konu ile ilgili bilgi verme amaçlı olarak kaleme alınmıştır")

Borçlu şirketler alacaklı firmaları da batırıyor

YÜKSEK FAİZ DÖNEMLERİNİN KARA TAHTASI 'KONKORDATO'

Konkordatoların artmasının nedeni ekonomik krizin yanında yüksek enflasyon ve yüksek faizler. Borçluluktan kurtulmak isteyen şirketler konkordatoya sığınıyor. Türkiye'de bu yıl konkordato sayısında yüzde 50 artış oldu. Borçlu konkordato isteyen şirketler alacaklı firmaları da zora sokuyor.

Yüksek faiz dönemlerinde konkordatoların artışı dikkat çekiyor. İflas eşiğine gelen firma veya şirketler konkordatoya başvurarak şirketlerini iflastan kurtarmaya çalışıyor. Konkordato simsarlığı ise bu dönemlerde en

fazla baş gösteren gelişmelerden. Şirket kendini kurtarıyor ancak bu şirketlerden alacaklı olan firmalar ise iflasa sürükleniyor. İflas, kanunlarda tacir statüsündeki bir borçlunun artık borçlarını ödeyememesi hali olarak tanımlanıyor. Konkordato ise, herhangi bir sebeple işleri bozulan ve ödeme gücünü çeken iyi niyetli borçluları koruma amacı güden bir kavram. İflasın gerçekleşmesinin aynı zamanda cezai yönden sorumluluklar doğurması da mümkün olup, iflasla birlikte iflasın ne şekilde gerçekleştiğine ilişkin yapılacak yargılamada, iflasın taksirli iflas ya da hileli iflas olarak sınıflandırılması ve bu şekilde hüküm kurulması da mümkün oluyor. Konkordato ise borçlu ve alacaklılar arasında anlaşma sağlanabilmesi kritik bir nokta olup, anlaşma sağlandığı takdirde, diğer bir deyişle alacaklıların belirli bir çoğunluğunun kabul edeceği bir plan üzerinde uzlaşılması halinde, borçların bu plana göre ödenmesi sağlanabiliyor.

SEBEBİ YÜKSEK ENFLASYON VE FAİZ

Konkordatoların artmasının nedeni ekonomik krizin yanında yüksek

KONKORDATO KAMU VE FİNANSAL ALACAKLAR İÇİN GEÇERLİ OLMALI

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçıvan, 2018 ve 2019 yıllarını hatırlatarak konkordatonun istismar edilmesi yoluyla birtakım acı tecrübelerin yaşandığına dikkat çekerek, bu konunun hukuki olarak daha farklı ele alınması için son 1 yıldır gerek TOBB bünyesinde gerek İSO olarak Adalet Bakanlığı ile görüşmeler yaptıklarını söyledi.

Önerilerinin konkordato müessesinin reel sektör alacaklarını kapsamaması yönünde olduğu işaret eden Bahçıvan, "Sadece kamu alacakları ve finansal alacaklar için geçerli olmalı. Bu teklifimizi 1 yıldır dile getiriyoruz. Zira çok rahat konkordato kararı verilebiliyor. Bir firma kendine konkordato ile can simidi takarken yüzlerce firma suyun altında kalabiliyor. Her firmanın da konkordato başvurusu yapması mümkün olmadığı için burada adalet ve vicdan duygunuzu etkileyen örnekler görülebiliyor. Bir firma yaşatılacaksa, karşısındaki muhatapları da yaşatılarak bu yapılmalı" ifadelerini kullandı.

enflasyon ve yüksek faizler. Borçluluktan kurtulmak isteyen şirketler konkordatoya sığınıyor.

Türkiye'de bu yıl konkordato sayısında yüzde 50 artış oldu. Borçlu konkordato isteyen şirketler alacaklı firmaları da

Konkordato Aylık İlan Tablosu						
Aylık Konkordato Değişimi	Geçici Mühlet Kararı	Kesin Mühlet Kararı	Konkordatonun Reddi Kararı	İflas Kararı	Tasdik Kararı	Genel Toplamı
2018	1.384	100	54	13		1.551
2019	1.387	1.634	552	91	27	5.691
2020	419	561	643	121	363	2.107
2021	451	351	595	116	401	1.914
2022	404	307	546	69	261	1.587
2023	519	355	408	65	171	1.516
2024	788	311	534	55	66	1.551
2024-01	95	36	41	7	8	185
2024-02	65	13	37	6	15	131
2024-03	58	58	36	10	11	173
2024-04	105	29	57	12	11	211
2024-05	172	66	62	9	11	320
2024-06 (Kurban Bayramı)	114	43	42	4	3	206
2024-07	183	66	59	7	7	322
Genel Toplam	5.352	3.617	5.132	530	1.289	15.920

zora sokuyor. Konkordato ilan eden her türlü korunuyor ama alacaklı firmalar zor durumda kalıyor. Konkordato olaylarını artıran gelişme ise simsarlık. 'Kısa sürede işinizi hallederiz' diye ortaya çıkarlar şirketleri hak etmediği halde konkordatoya sürüklüyor. Bu durum ekonomide dengeyi daha fazla bozuyor.

2024 YILINDA KONKORDATO HIZ KAZANDI

Yüksek faiz ve enflasyon ile baş edemeyen şirketlerin sayısı her geçen gün artıyor. Yüksek enflasyon ile mücadele etmek için şahin politikayı benimseyen Türkiye ekonomisi zor bir dönemeçten geçiyor. Merkez Bankası'nın faiz kararını sabit tutmasıyla bir kez daha sıkı para politikasında kararlı olduğu ispatlandı. Türkiye ekonomisindeki bu sert duruş ise şirketleri olumsuz etkilemeyi sürdürüyor.

2024 yılının ilk 7 ayında 1554 firma konkordato başvurusu yaptı. Geçen yılın tamamında 1516 firma konkordato istemişti. Hayat pahalılığı ile sürekli gündemde olan İstanbul en çok konkordato ve iflas başvurusu yapan şirketlere sahip oldu. Yılın ilk yarısında ise 55 şirket iflas kararı aldı. Konkordato Takip sitesinin verilerine göre geçen yıl toplam 1.516 konkordato talebi olurken 2024'ün ilk 7 ayında bu rakam 1554 oldu. En çok konkordato ve iflas alan illerin başında İstanbul geliyor. İstanbul'u, Ankara izlerken üçüncü sırada ise Bursa yer aldı. En riskli sektörler listesinde ise ilk sırayı 398 firma ile inşaat sektörü aldı. İkinci sırada tekstil yer alırken, üçüncü sırada ise akaryakıt istasyonları görüldü.

İNŞAATÇI VE TEKSTİLCİLER SIKINTI YAŞIYOR

Alınan bilgilere göre Müteahhitler Birliği eski başkanı Mithat Yenigün'ün şirketi Yenigün İnşaat 5 milyar TL'yi bulan borçları nedeniyle konkordato istedi. Yenigün İnşaat

AŞ ve Yenigün Enerji Üretim AŞ için, Ankara 3. Asliye Ticaret Mahkemesi 12 Ağustos'tan itibaren üç aylık geçici mühlet verdi. Bu süreçte anılan şirketlere yönelik olası bir haciz işlemi yapılamayacak. Mahkeme, şirket faaliyetlerinin denetimi için de 3 kişilik geçici konkordato komiser heyeti ataması yaptı.

Temeli 50 yıl önce atılan Yenigün İnşaat, aile şirketi konumunu sürdürüyor. Dünyanın en büyük 250 müteahhitlik firması listesinde yer alan Yenigün İnşaat, Rusya, Afganistan, Suudi Arabistan ve Cezayir başta olmak üzere birçok ülkede milyarlarca dolarlık işlere imza attı. Türkiye'de de bir dizi projeyi üstlenen şirket Kadıköy Kozyatağı Metro Projesi'ni yapan konsorsiyumda da yer almıştı. Yine Muş'ta bulunan Alpaslan II Barajı, Kayseri'de bulunan Sarıoğlan Barajı ile Eskişehir'deki Yenice Barajı, Yenigün İnşaat'ın imzasını taşıyan projeler arasında yer aldı. Bu arada ünlü giyim mağazalarının tedarikçiliğini yapan Fi Triko Sanayi Ticaret de konkordato istedi.

KONKORDATOLAR BORSAYA SIÇRADI
Son dönemde Türkiye ekonomisinin kritik gelişmelerinden biri olan

SANAYİCİ KENDİNİ KORUMAYA ALDI
Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) Deri ve Deri

Mamulleri Sektör Kurulu Başkanı ve İstanbul Deri ve Deri Mamulleri İhracatçıları Birliği (İDMİB) Yönetim Kurulu Başkanı Güven Karaca, Türkiye'de mevcut ekonomik şartlar gereği yatırım yapmanın zorlaştığını söyledi. Karaca, "Şu anda deri ve deri mamulleri sektöründe yeni yatırım yapılmıyor. Yatırım yapabilmek için gerekli olan krediye yüzde 60 faizle ulaşabiliyorsunuz. Öngörülebilir bir ortam görmeyen sanayici kendini korumaya alıyor. Çünkü, talep azalıyor, rakipler bizden daha uygun fiyata ürün üretebiliyor. Burada küresel riskleri de göz ardı etmemek gerekiyor. Özellikle Rusya - Ukrayna savaşı sektörümüzü derinden etkiledi. İsrail-Filistin savaşı ve Orta Doğu'daki gelişmeler de eklenince işler zorlaşmaya başladı" dedi.

konkordato furyası borsaya da sıçradı. Ana pazarda işlem gören Mega Polietilen konkordato ilan etti. Mega Polietilen, Kamuyu Aydınlatma Platformu'na (KAP) yaptığı açıklamaya göre alacaklılar tarafından başlatılacak haciz işlemleri sebebiyle, üretim faaliyetlerinin aksaması için Cuma günü konkordato başvurusunda bulundu. Mahkeme aldığı karar ile 3 ay süreli konkordato kararı verdi. Şirket konkordato döneminde bankalar başta olmak üzere alacaklılara olan borçlarının yeniden yapılandırılması için görüşmeler yürütecek. Şirket ayrıca sermaye artırım sürecinin devam ettiğini ve Sermaye Piyasası Kurulu'na (SPK) başvuruda bulunacağını belirtti. Mega Polietilen hisseleri 9 Mayıs'ta 10.84 lira ile tarihi zirveyi gördükten sonra Ağustos ayına kadar kademeli geriledi. Ağustos ayından sonra ise

SİRA NO	ŞİRKETİN TİCARİT SİCİLİNDEKİ İSİMİ
1.	Kızılçık Holding Anonim Şirketi
2.	İpek Doğal Enerji Kaynakları Arayış ve Üretim Anonim Şirketi
3.	Koza Anonim Metal Madencilik İşletmeleri Anonim Şirketi
4.	ATP İspat ve Ticaret Anonim Şirketi
5.	ATP Havaoluğu Ticaret Anonim Şirketi
6.	ATP Koza Tarım Sıyama ve Ticaret Anonim Şirketi
7.	REN-TUR Tekstil Pazarcılığı ve Ticaret Limited Şirketi
8.	Koza Proje ve Ticaret Anonim Şirketi
9.	İpek Online Satış Hizmetleri Limited Şirketi
10.	Koza Ailesi İşletmeleri Anonim Şirketi
11.	Özmen Metal Madencilik Anonim Şirketi
12.	Koza İpek Tekstil Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi

düşüş hızlandı. Hisseler 2 Ağustos'tan 19 Ağustos'a kadar yüzde 38 gerileyerek 4,67 liraya indi. Şirket konkordato açıklamasının ardından yaptığı ikinci açıklamada da hakim ortak Eda Özhan'ın 16 Mayıs'ta SPK'ya yaptığı pay satışı başvurusunun SPK tarafından olumsuz karşılandığını belirtti.

KREDİ VE MEVDUAT FAİZLERİ ÇOK YÜKSEK

İnşaat Müteahhitleri Konfederasyonu (İMKN) Genel Başkanı Tahir Telliöğlü, "Alınan işlerle ilgili en az iki kat fiyat farkı ortaya

çıkıyor. Krediyeye ulaşma imkânları çok zorlaştı. Krediyeye ulaşsanız bile faiz oranları çok yüksek. Umarız bu durum daha fazla bir sarmala girmez. Müteahhidi iflasa sürüklemekten çok koşulsuz tasfiye hakkı (iş bırakma) tanınmalı. Çünkü işi kendi başına bıraksa teminat mektubu yanıyor veya ceza alıyor" diye konuştu. Temmer Mermer'in de yakın zamanda konkordatoya gittiğini hatırlatan Anadolu Yakası İnşaatçıları Derneği Başkan Yardımcısı Ahmet Erkutoğlu da "Yanlış politikalar yüzünden şirketler batıyor. Kredi ve mevduat faizleri çok yüksek. Zaten Yenigün İnşaat devlete iş yapıyordu. Devlet müteahhitlere ödemeyi tam yapamıyor. Bugün kentsel dönüşümde de birçok firma sıkıntıda. Mevduat faizlerinin artmasından dolayı satışlar durdu. Ayrıca piyasada para yok" ifadesini dedi.

KAPANAN HER 1 ŞİRKETİN YERİNE 4 FİRMA KURULDU

Ticaret Bakanı Prof. Dr. Ömer Bolat, Merkezi Sicil Kayıt Sistemi (MERSİS) verilerine göre, 2024'ün ilk 6 ayında kapanan her 1 şirkete karşılık 4'ün üzerinde yeni şirket kurulduğunu bildirdi. Bolat, İYİ Parti Grup Başkanvekili Buğra Kavuncu'nun, IMF'nin "zombi şirketler" raporuna ilişkin yazılı soru önergesini cevapladı. Bolat, "Ülkemizde yaklaşık 1,5 milyon şirketimiz ve 600 bini aşkın ticari işletmemiz bulunmaktadır. Her geçen yıl ciddi manada artan bir sayıda yeni şirketlerimiz piyasaya girmekteyken bazı şirketlerimiz ise faaliyetlerini sonlandırarak kapanışlarını gerçekleştirmektedir. Ülkemizdeki, şirketleşerek ekonominin bir aktörü olma eğilimi bu alanda gerçekleştirdiğimiz reformlarla artmaktadır" dedi.

Bu arada İstanbul'da ofis doluluğu açısından yüzde 89,7 ile son 12 yılın en yüksek oranına ulaşıldı. Cushman & Wakefield ITR International tarafından hazırlanan ve 2024'ün ilk yarısını ele alan "Gayrimenkul Pazarı Görünümü" başlıklı raporda yılın ilk yarısında uluslararası yatırımcıların Türkiye'ye güvenini artıran gelişmeler yaşandığı ifade edildi. Ocak-Haziran döneminde ana caddeler ve AVM'lerdeki yüksek doluluk oranlarına ve kısıtlı arza rağmen markalar büyüme stratejilerini sürdürdü. Aynı zamanda depo alanı kiralama faaliyetlerinde yılın ilk yarısında 2023'ün aynı dönemine göre yüzde 138 artışla toplam 179 bin 700 metrekarelik kiralama işlemi gerçekleşti.

ŞİRKETLER TÜRKİYE VARLIK FONU'NA AKTARILDI

Bu arada Resmi Gazete'de bazı şirketlerin Türkiye Varlık Fonu'na aktarıldığı belirtildi. Aktarılan şirketlerin Koza-İpek Grubu'na ait olduğu şirketler dikkati çekerken, Borsa İstanbul'da işlem gören bu şirketlerin hisse senetlerine yatırım yapan yatırımcılar, hisse senetlerini bu durumun nasıl etkileneceğini merak ediyor. Hazine'ye ait hisselerin Türkiye Varlık Fonu Anonim Ortaklığı'na devri ile ilgili, Borsa İstanbul'da işlem gören üç şirket bulunuyor. Bunlar; Koza Altın (KOZAL), Koza Anadolu Metal ve Madencilik (KOZAA) ile İpek Doğal Enerji (İPEKE).

Yönetim Kurulu Başkanı'nın Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan olduğu TVF'nin Yönetim Kurulu

Başkan Vekili Erişah Arıcan, Genel Müdürü ise Selim Arda Ermut. Prof. Dr. Erişah Arıcan ise aynı zamanda Borsa İstanbul'un da yönetim kurulu başkanı görevini yürütüyor. Türk Hava Yolları, Borsa İstanbul, Halkbank ve Ziraat Bankası gibi büyük kurum ve kuruluşların da bulunduğu Varlık Fonu'na devir işlemi, devredilen şirketlerin yönetimlerinin mevcut yönetimden alınarak Varlık Fonu'na aktarılması anlamına geliyor. Türkiye Varlık Fonu, yönetim kurulunun belirlediği kriterler çerçevesinde şirketleri yönetme veya satma yetkisine sahip oluyor.

EMLÂK KATILIM TEK ÇEYREKTE YÜZDE 158 ORANINDA KÂR ETTİ

Emlak Katılım'ın net kârı ise geçtiğimiz yılın aynı dönemine göre yüzde 73, bir önceki çeyreğe göre de yüzde 158 oranında artarak 5,2 milyar TL oldu. Emlak Katılım, 2024 yılı ilk yarısında geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 70 artışla ülke ekonomisine 113 milyar TL kaynak sağladı.

Ekonomik büyümeye ve istihdama katkısı yüksek olan sektörlerle, sürdürülebilir ve erişilebilir finansman modelleri sunmak üzere çalışmalarını sürdüren Emlak Katılım, 2024 yılı ilk yarı finansal sonuçlarını açıkladı.

Emlak Katılım yılın ilk yarısı itibarıyla; aktif büyüklüğünü geçtiğimiz yılın aynı dönemine göre yüzde 59 oranında artırarak 203,7 milyar TL'ye, toplanan fonlarını da yüzde 60 artırarak 160,1 milyar TL'ye yükseltti. Emlak Katılım'ın 2024 yılı ilk yarısı itibarıyla ülkemiz ekonomisine sağladığı nakdi ve gayri nakdi finansman toplamı 113 milyar TL olurken kullanılan fon büyümesi yüzde 64 düzeyinde gerçekleşti.

ÖZKAYNAKTA SEKTÖR LİDERİ

Özkaynak kârlılığında sektör liderliğini koruyan Emlak Katılım, operasyonel faaliyetleri sonucunda özkaynak kârlılığını yüzde 81 seviyesine çıkarttı. Emlak Katılım'ın takibe dönüşüm oranı yüzde 0,52 olup seyirini sektör ortalamasının altında sürdürerek 2024 yılı ilk yarısında sorunlu alacak yönetimi konusunda başarılı bir sonuç elde etti. Emlak Katılım'ın sermaye yeterlilik oranı ise 21,43 seviyesinde gerçekleşti. Emlak Katılım, reel sektöre sunduğu katkılar ile geçtiğimiz yılın aynı dönemine göre yüzde 73, bir önceki çeyreğe göre de yüzde 158 oranında artışla 5,2 milyar TL net kâr sağlayarak istikrarlı büyümesini sürdürdü.

KATKI SUNMAYI SÜRDÜRECEĞİZ

Emlak Katılım Genel Müdürü Onur Gök, "Stratejik önceliğimiz olan sürdürülebilir büyüme vizyonu ile,

Emlak Katılım Genel Müdürü Onur Gök, "Stratejik önceliğimiz olan sürdürülebilir büyüme vizyonuyla, ülkemiz ekonomisine katkı sağlamaya devam ediyoruz" dedi.

ülkemiz ekonomisine katkı sağlamaya devam ediyoruz. Bu başarımızı ve elde ettiğimiz kazanımları verimli kullanarak uzun vadeli hedeflerimize ulaşma noktasında kararlıyız. Emlak Katılım

olarak ülkemiz için sürdürülebilir bir gelecek inşa etme sürecinde sadece ekonomiye değil; yaşadığımız çevreye ve topluma da katkı sunmaya devam edeceğiz" ifadelerini kullandı.

Jackson Hole'den küresel piyasalara ayar geldi

FAİZ İNDİRİMLERİNE HAZIR OLUN!

Uzun vadeli ekonomik politikaları ele almak için her yıl gerçekleştirilen Jackson Hole toplantısından merkez bankalarının faiz indirimi sinyalleri verdiği görüldü. FED Başkanı Powell, "Para politikası için ayarlama zamanı geldi" dedi. FED'den yılsonuna kadar en az bir faiz indirimi bekleniyor.

ABD Merkez Bankası (FED) Başkanı Jerome Powell, "İstihdam piyasasındaki yavaşlama normalleşmeyi gösteriyor. Şu anki faiz seviyesi bize yeteri kadar alanı sağlıyor. Para politikası için ayarlama zamanı geldi.

Önümüzdeki veriler faiz indirimin hızını ve miktarını belirleyecek" dedi.

Merkez bankası başkanları, akademisyenler ve hükümet temsilcileri, uzun vadeli politika konularını ele almak için Jackson Hole Ekonomi Politikası Sempozyu'munda bir araya geldi. Toplantıda konuşma yapan ABD Merkez Bankası (FED) Başkanı Powell, "Koşullar biraz daha sıkışmış durumda. İstihdam piyasasındaki yavaşlama normalleşmeyi gösteriyor. Şu anki faiz seviyesi bize yeteri kadar alanı sağlıyor. İstihdam piyasasında daha büyük bir yavaşlama beklemiyoruz" ifadesini kullandı.

ARTIK HEDEFE DAHA YAKINIZ

Gelecek verilerin faiz indiriminin hızını ve miktarını belirleyeceğini, enflasyonun önemli ölçüde düştüğünü, enflasyon beklentilerinin çıpalandığını dile getiren Powell, "İstihdam piyasasında çok fazla bozulma olmayacak. Dezenflasyon süreci sadece enflasyon beklentilerinin çıpalanmasıyla gerçekleşebilir. Talebin tekrardan mallardan hizmet tarafına geldiğini gözlemledik. Artık hedefe çok daha yakınız" diye konuştu.

ÇEKİRDEK ENFLASYON GERİ ÇEKİLDİ

Şu anda çekirdek enflasyon oranlarına bakıldığında 2021'in Nisan ayından Eylül ayına kadar adım adım geri çekilme olduğunu gözlemlediklerini, sonrasında yılın ortasında sözel yönlendirme çerçevesinde aşağı geldiğini hatırlatan Powell, "2022'nin başında manşet

enflasyon yüzde 6'nın, çekirdek enflasyon yüzde 5'in üzerindeydi. Tedarik zinciri sıkıntıları oldu. Rusya'nın Ukrayna'ya saldırısı enerji fiyatlarını yükseltti. Çin'deki kısıtlamaların olması

enflasyonda yükselişi getirdi. Tedarik zincirindeki dar boğazlar ve enerji fiyatlarındaki yükseliş; bunların hepsi 1970'lerden beri görülmemiş şekilde enflasyonu tetikleyici bir rol oynadı" dedi.

Gelecek ekonomik verilerin faiz indiriminin hızını ve miktarını belirleyeceğini dile getiren FED Başkanı Powell, enflasyonun önemli ölçüde düştüğünü, hedefe çok yakın olduklarını, enflasyon beklentilerinin çıpalandığını ve istihdam piyasasında çok fazla bozulma olmayacağını söyledi.

POLİTİKAMIZ ENFLASYON BASKISINI AZALTTI

2 yıl önce "Enflasyonla mücadelede işsizliği artırabilir" dediklerini, ayrıca bunun bir noktada resesyona sebep olabileceğini dile getirdiklerini belirten Powell, "Federal Açık Piyasa Komitesi (FOMC) burada kendi görevlerinden ödün vermedi. Temmuz itibarıyla enflasyon tepe noktasına ulaştı ve işsizlik seviyesinde de tarihi düşük seviyelerdeyiz. Para politikamız enflasyonist baskıları azalttı ve bir noktada büyümenin de sağlıklı bir şekilde devam etmesinin önünü açtı. Şu an itibarıyla uzun vadeli para politikası hedeflerimize baktığımızda burada gerekli ayarlamalar yapılıyor" ifadesini kullandı.

ABD Merkez Bankası (FED) Başkanı Jerome Powell, dezenflasyon sürecinin sadece enflasyon beklentilerinin çıpalanmasıyla gerçekleşebileceğini söyledi.

BİRDEN FAZLA İNDİRİM OLABİLİR

Atlanta FED Başkanı Raphael Bostic, ABD Merkez Bankası'nın (Fed) yıl sonuna kadar birden fazla faiz indirimine ihtiyaç duyulabileceğini söyledi. Bostic, Jackson Hole'da CNBC'ye verdiği röportajda "İlk faiz oranı hamlemizi öne çekmek uygun olabilir" dedi. Enflasyonun beklediğinden daha fazla yavaşladığını belirten Atlanta FED başkanı "Verileri görmezden gelemezsiniz" diye konuştu. Yayınlanan Federal Açık Piyasa Komitesi Temmuz toplantısının tutanaklarına göre, FED politika yapımcılarının "büyük çoğunluğu", veriler beklediği gibi gelirse Eylül ayında para politikasının gevşetilmesinin muhtemelen uygun olacağını bekliyordu.

KÜRESEL MERKEZ BANKALARINDAN FAİZ MESAJI

Jackson Hole Ekonomi Politikası Sempozyumu'nda konuşan dünyanın önde gelen 3 Merkez Bankası'nın yetkilileri, faiz indirimine başlayacakları veya gelecek aylarda indirimde devam edecekleri sinyalini verdi ve böylece küresel ekonominin Covid 19 pandemisi sonrası enflasyonun pençesinden kurtulmasıyla beraber yüksek borçlanma maliyetleri döneminin

sonuna geldiği açıklaması yapıldı. Küresel Merkez Bankalarının temel endişe kaynağı enflasyon olmaktan çıkarken ana öncelikleri istihdam oldu.

EYLÜL'DE İNDİRİM İHTİMALİ YÜKSEK

Finlandiya MB Başkanı Olli Rehn, Litvanya MB Başkanı Martins Kazaks, Hırvatistan Merkez Bankası Başkanı Boris Vujcic, Portekiz MB Başkanı Mario Centeno Haziran'da gerçekleşen indirimden sonra gelecek ay da indirim destekleyeceklerini belirttiler. Olli Rehn, Euro Bölgesi'nde dezenflasyon sürecinin yolunda olduğunu ancak Avrupa'da büyüme ve özellikle imalat sanayi görünümünün olumsuz olduğunu belirterek, "Bu da Eylül'de indirim ihtimalini güçlendiriyor" yorumunu yaptı. İngiltere Merkez Bankası Başkanı Andrew Bailey enflasyonist risklerin ortadan kaybolduğunu, ancak daha fazla faiz indirimine açık olduğu sinyalini verdi. Banka, geçen ay 25 baz puan indirimle faizi yüzde 5'e düşürmüştü. Böylece faizde Ağustos 2023'ten beri ilk indirime gidildi. Kanada, Yeni Zelanda, Çin de faiz indirimine giden diğer ülkeler arasında yer alıyor. Japonya ise farklı politika uygulayarak, yendeki düşüşü durdurmak amacıyla referans faizi 17 yıl sonra ilk kez artırdı.

Av. Ahmet Burak YALÇIN

Ortaklığın Giderilmesi (İzale-i Şuyu) Davası

Vaktiyle ortaklaşa aldığınız veya miras yoluyla ortağı olduğunuz malın satış veya kiralanmasında zorluk mu yaşıyorsunuz? Huzurlarınızda, Ortaklığın Giderilmesi, nâm-ı diğer, İzale-i Şuyu Davası... Malumunuz olduğu üzere, bilhassa miras yoluyla intikal eden malvarlıklarına yönelik ortaklar,

yapılacak tasarruflar yönünden çoğu zaman birlikte hareket edememekteler. Ortaklı malın taraflarının anlaşamama ihtimalini gözetken kanun koyucu, bu ihtilafı gidermek için çeşitli hukuki yollar düzenlemiştir.

İki ayrı bölüm olarak ele alacağımız "Ortaklığın Giderilmesi", nam-ı diğer İzale-i Şuyu davasının ilk bölümünde Ortak Mülkiyetin Tanımı'ndan başlayarak, Ortaklığın Giderilmesi Davasının Hukuki Temeli ve Dava Şartları gibi konuları inceleyeceğiz.

İkinci bölümünde ise, dava sonunda verilebilecek kararları ve Ortaklığın Giderilmesi Davasında Satış prosedürüne yer vereceğiz. Ortaklığın Giderilmesi Davası'na geçmeden evvel, ortak mülkiyetin tanımıyla başlamakta fayda görüyorum.

ORTAK MÜLKİYET NEDİR?

Bir malvarlığının mülkiyet hakkı, tek bir kişiye ait olabileceği gibi, aynı anda birden fazla kişiye de ait olabilir. Mülkiyet hakkının birden fazla kişi arasında paylaşılması durumunda, "ortak mülkiyet" kavramından söz edilir. Ortak mülkiyet, üç ana türde incelenir:

İlk olarak Paylı Mülkiyet, birden fazla kişinin bir malvarlığı unsuruna belirli oranlarda sahip olduğu durumu ifade eder. Ekip arkadaşım Av. Berkay KARAKAŞ'ın kaleminden, "Paylı Mülkiyet ve Detayları" başlıklı içeriğimize, aşağıdaki linkten ulaşabilirsiniz.

(<https://youtu.be/c9a0VeNPYcE?si=O54xMNfGaB7qzP12>)

Elbirligi Mülkiyeti ise, belirli paylar olmadan malvarlığı unsuru üzerinde ortak mülkiyete sahip olma durumunu ifade eder. "Elbirligi Mülkiyeti ve Detayları" başlıklı içeriğimiz de, yine arşivimizde mevcut. (<https://youtu.be/>

wjcvl3cwBjQ?si=AJ4dMuDpRmFmHRUs) Son olarak Kat Mülkiyeti ise tamamlanmış bir yapı içerisindeki kat, daire, iş bürosu, dükkân, mağaza, mahzen, depo gibi ayrı ayrı kullanılabilir alanların, gayrimenkulün mâlikleri ve / veya mâlikleri tarafından bağımsız mülkiyet hakları olarak tesis edildiği bir sistemdir.

ORTAKLIĞIN GİDERİLMESİ DAVASI

Taşınır veya taşınmaz malların paylı veya elbirligi mülkiyetine tâbi olduğu durumlarda, ortaklar veya paydaşlar arasındaki birlikte mülkiyet ilişkisi sona erdirilmesini ve bireysel mülkiyete geçişi sağlayan ya da malın satışıyla elde edilen bedelin adil bir şekilde dağıtılmasını amaçlayan özel bir hukuki süreçtir. İzale-i şuyu da olarak da bilinen bu davada, ortak mülkiyete konu malın paylı veya elbirligi mülkiyetine tâbi olup olmamasına bakılmaksızın, paydaşlardan (ortaklardan) her biri malın paylaşılmasını talep edilebilir.

Ortaklığın giderilmesi davasında talep halinde öncelikle, ortak mülkiyete konu olan malın, ortaklar arasında pay oranlarına göre bölünmesi (aynen taksimi) yani aynen taksim yöntemiyle ortaklığın sona erdirilmesi seçeneği değerlendirilir. Ancak, hem ortak mülkiyet konusu malın niteliği hem de paydaşların durumu gibi faktörler, ortak malın doğru bölünmesini (aynen taksimi) engelliyorsa, bu durumda ortak mülkiyet konusu malın satılmasına ve elde edilen bedelin, paylara uygun şekilde ortaklar arasında paylaşılmasına karar verilir.

ORTAK MÜLKİYETİN SONA ERME USULLERİ

Elbirligi Mülkiyeti, malın devri, topluluğun dağılması veya paylı mülkiyete geçilmesi halinde sona erer. Paylı Mülkiyet'e tâbi mal, paydaşlardan birine veya bir üçüncü kişiye devredilirse Paylı Mülkiyet tüm paydaşlar için sona erer. Paylı malın yok olması, kamulaştırılması veya cebri icra yolu ile satışının yapılması halinde de Paylı Mülkiyet sona erer. Bu hallerde sona erme, paydaşların iradesi dışında gerçekleşmektedir.

Yukarıda sayılan sona erme halleri tek kişi mülkiyetinde de geçerlidir. Bu sayılanlara ek olarak paylı mülkiyetin kendisine özgü olan bir

diğer sona erme hali ise paylaşma veya taksimdir. Tüm paydaşlar paylaşmaya rıza gösterirse, dava açılmadan ortak malın paylaşımı gerçekleştirilir. Ancak sadece bir paydaş bile paylaşmaya rıza göstermezse, paylaşmanın gerçekleştirilmesi için ortaklığın sona erdirilmesini talep eden bir dava olan "ortaklığın giderilmesi davası" açılması gerekmektedir.

ORTAKLIĞIN GİDERİLMESİ DAVASININ ŞARTLARI:

Ortaklığın Giderilmesi Davası'nda, kişiler birlikte mülkiyete zorlanamayacağından, özellikli bir koşul öngörülmemiştir. Ancak, Ortaklığın Giderilmesi Davası'nın kabul edilmesi için bir kısım şartlar gerekmektedir. Öncelikle, Elbirliği veyahut Paylı Mülkiyete konu bir malın bulunması gerekmektedir. Bu mal, taşınmaz olabileceği gibi taşit, hisse senedi, ziynet eşyası gibi çeşitli varlıklar da olabilir.

Davacının, dava açarken ortaklığın tüm taraflarını da dava dosyasına dâhil etmesi gerekmektedir. Tüm paydaşlar davada temsil edilmelidir. Ortaklığın sona erdirilmesi istenen malın bilgileri eksiksiz bir şekilde belirtilmelidir.

Taşınmaz ise ada ve parsel bilgisi, araç ise plaka numarası, patent belgesi ise detaylar belirtilmelidir. Dava konusu mal üzerindeki ortaklığı gösteren belgenin sunulması gerekmektedir. Örneğin, miras yoluyla kalan bir taşınmazın intikali gerçekleşmemiş olsa dahi, Ortaklığın Giderilmesi Davası açılabilir. Ancak taşınmazın sahibine ait olan, mirasçılık belgesinin, eski ifade ile veraset ilamının alınmış olması önemlidir.

ORTAKLIĞIN GİDERİLMESİ DAVASINDA ZORUNLU ARABULUCULUK

1 Eylül 2023 tarihinden itibaren ortaklığın giderilmesi davası açılmadan önce arabuluculuk yolunun kullanılması zorunlu hâle getirilmiştir. Anılan tarihten sonra açılacak olan ortaklığın giderilmesi davalarında, arabuluculuk yoluna başvurulmamışsa dava, dava şartı eksikliği gerekçesiyle, usulden reddedilecektir.

DAVANIN TARAF LARI

Malın paylı veya elbirliği mülkiyete tâbi olması fark etmeksizin bir paydaş/ortak veya birkaç paydaş/ortak birlikte, ortaklığın giderilmesi davası açabilir. Ortaklığın giderilmesi davası açabilmek için tek şart, paydaş olmaktır. Paydaş gerçek kişi olabileceği gibi tüzel kişi de olabilir. Paydaşlardan bir kısmının, müşterek hareket ederek, birlikte dava açmaları da mümkündür. Burada dikkat edilmesi gereken husus, davayı açan taraf veya tarafların dışında kalan tüm paydaşlara karşı davanın açılması gereklidir. Paydaş veya ortaklardan biri ölmüşse, belgesi alınarak, mirasçılarının davaya katılımı sağlanmalıdır. Mirasçılar da, miras bırakandan geriye kalan mal veya gayrimenkul üzerindeki ortaklığın giderilmesi davasını, mirasçılara karşı açmalıdır. Diğer mirasçılar davaya dâhil edilmeden, davaya devam edilemez.

ORTAKLIĞIN GİDERİLMESİ DAVASININ

AÇILAMAYACAĞI ZAMANLAR VE ZAMANAŞIMI

Ortaklığın Giderilmesi Davası bazı sınırlamalar hariç olmak her zaman açılabilen bir dava olup herhangi bir zaman aşımı süresine tâbi değildir. Ancak TMK hükümlerine göre hukuki bir işlem gereğince paylı mülkiyeti devam ettirme yükümlülüğü bulunması hâlinde, paylı malın sürekli bir amaca özgülenmiş olması sebebiyle paylı mülkiyeti devam ettirme yükümlülüğü bulunması hâlinde, uygun olmayan zamanda, Ortaklığın Giderilmesi istenilemez.

Paylaşmayı isteme hakkı, hukuki bir işlemle en fazla on yıllık süreyle sınırlandırılabilir. Taşınmazlardaki paylı mülkiyetin devamına ilişkin sözleşmeler, resmî şekle bağlıdır ve tapu kütüğüne şerh edilebilir. Uygun olmayan zaman hususu ise dürüstlük kuralı uyarınca, her paydaşın çıkarına göre mahkemeye belirlenir. Örnek vermek gerekirse, bir taşınmazda Aile Konutu Şerhi varsa, bu şerh terkin edilmedikçe, ortaklığın giderilmesi yine istenemez. (<https://www.youtube.com/watch?v=aS7mtoKdFGY>) Taşınmazı kiracının kullanması veyahut kentsel dönüşüm alanında kalması hâli uygun olmayan zaman olarak öngörülmemiş olup, bu hallerde dava açılabilir.

ORTAKLIĞIN GİDERİLMESİ DAVASI, ZAMAN AŞIMINA TÂBİ MİDİR?

Ortaklığın Giderilmesi Davası için bir zamanaşımı süresi öngörülmemiş olup, dava her zaman açılabilir. Miras yoluyla ya da diğer işlemler sonucunda, birden fazla kişinin aynı malın mülkiyetine ortak bir şekilde sahip olma durumu ortaya çıkabilir. Taraflar arasında ortak malın paylaşımı konusunda anlaşmazlık yaşanır, paydaşlardan biri dava açarak ortaklığın sona erdirilmesini talep edebilir. Bu dava uygulamada "izale-i Şuyu Davası" veya "Ortaklığın Giderilmesi Davası" olarak adlandırılır.

ORTAKLIĞIN GİDERİLMESİ DAVASINDA GÖREVLİ VE YETKİLİ MAHKEME

Taşınır veya taşınmaz mallara ilişkin mal ve hak paylaşımı ile ortaklığın giderilmesi uyuşmazlıklarında, tutar veya değere bakılmaksızın, görevli mahkeme, Sulh Hukuk Mahkemesi'dir. Taşınmazlarla ilgili davaların yetkili mahkemesi, ilgili taşınmazın bulunduğu yerdeki Sulh Hukuk Mahkemesi'dir. Eğer birden fazla taşınmaz söz konusu ise, taşınmazların hepsi için Ortaklığın Giderilmesi Davası, ilgili taşınmazların bulunduğu yerdeki Sulh Hukuk Mahkemesi'nde açılabilir. Taşınır mallar bakımından ise genel yetki kuralları, Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nda öngörülen esaslara göre uygulanacaktır.

Ortaklığın Giderilmesi Davası'nın ilk bölümüne burada son verirken, ikinci bölümde, dava sonunda verilebilecek kararları ve Ortaklığın Giderilmesi Davası'nda satış prosedürünü mercek altına alacağız.

JAPON EV KADINLARININ YATIRIM TERCİHİ YİNE TÜRKİYE PİYASALARI

Türkiye'deki yüksek faizi kazanç fırsatı olarak gören Japon ev kadınlarının yıl başından bu yana Yen borçlanıp TL almak favorisi haline geldi. Bazı Japon yatırımcılar ise Avustralya doları ve İngiliz sterlini almak için Japon yeni satıyor.

Japonya'da özellikle ev kadınları bireysel yatırımcı olarak yeniden Türk Lirası (TL) ve Meksika pezosuna yöneldi. Tokyo Financial Exchange'in Click 365 platformundaki verilere göre hafta başı itibarıyla Türk Lirası ve Meksika

Pezosu karşısında Japon yeni net kısa pozisyonları 2 Ağustos'ta görülen seviyelere yükseldi.

Türk Lirası'nın yen karşısında değer kazanmasına yönelik pozisyonların 5 Ağustos'tan itibaren yüzde 4 artarak 655.539 kontrata çıktığı gözlemlendi. Söz konusu kontratlar 5 Ağustos'ta carry işlemlerinin çözülmesiyle yüzde 17 düşüş göstermişti.

Japon yeni borçlanıp, yüksek getirili ülkelerin para birimlerine yatırım yapmayı öngören carry trade pozisyonları, Japonya Merkez Bankası'nın 31 Temmuz'da ikinci kez faiz artırımını yapması ve yenin değer kazanmasının ardından çözülme yaşamıştı.

Tokyo'daki Traders Securities'den Yoshio Iguchi, bireysel yatırımcıların carry işlemlerine geri dönmelerinin "yaralarının zaman geçtikçe iyileştiğini" gösterdiğini, ancak toparlanmanın yavaş olduğunu çünkü "yatırımcıların piyasaya temkinli bir şekilde geri döndüğünü, kaldıracı düşük ve riski kontrol altında tuttuğunu" söyledi.

GELİŞEN ÜLKELER ARASINDA TÜRKİYE ÖNDE

Küresel piyasalardaki faiz ortamı yatırım alışkanlıklarını farklı yöne çekmeye devam ediyor. Japon 'ev kadınları' üzerinden açıklanan carry trade işlemlerinde ilginç veriler gelirken, Citi doların carry trade gözdesi olarak yeniden sahnede olduğunu açıkladı.

Citigroup'a göre; carry trade işlemleri geri döndü ve Japon yeni yerine dolar cinsinden borçlanmak tercih ediliyor. Citigroup'tan Kristjan Kasikov, hedge fonlarının ABD ve Japonya'daki faiz oranlarının farklılaşması ihtimalini göz önünde bulundurarak, fonlama para birimi olarak Japon yeni yerine doları seçtiğini ifade etti.

Kasikov'a göre; hedge fonları ABD dolarını 5 Ağustos'tan bu yana Brezilya realı ve Türk Lirası da dahil olmak üzere gelişmekte olan piyasa para birimlerini satın almak için kullanıyor. Nomura International Plc'ye göre de son dönemde bazı yatırımcılar gelirlerini daha yüksek getirili varlıklara yatırmak için yeniden Japon yeni borçlanmaya başladı. Şirketin G-10 spot işlemler direktörü olan Antony Foster, geçen haftanın verilerini değerlendirirken, ABD perakende satışlarının tahminleri aşmasına dikkat çekti. Buna bağlı olarak carry işlemlerine kayda değer bir geri dönüş olduğunu belirtti. Çok sayıda

hesabın Avustralya doları ve İngiliz sterlini almak için Japon yeni sattığını ifade etti.

TÜRK YATIRIM ARAÇLARIYLA CARRY TRADE

Japon kadınlar, faizlerin yüksek, döviz kurlarının düşük olduğu dönemlerde Borsa İstanbul'da hisse senedi, TL tahvil ve bono işlemleriyle 'carry trade' yani ülkeler arası faiz oranı farklılıklarından kâr elde etmek amacıyla işlem yapıyor. "Japon ev hanımları" yüksek faizli Türk tahvillerini tercih eden yatırımcıların sembolik ismi olarak biliniyor. "Japon Ev Hanımları" ülkelerinde sıfır faize yakın borçlanabildiklerinden, yatırımlarında da yüksek faizli Türk tahvillerini tercih ediyor.

Japon kadın yatırımcılar bireysel ağırlıklı olmasıyla Financial Times'in tabiriyle "Bayan Watanabe" olarak anılıyor. Kimonolu kadınlarla sembolize edilen bu kadınlar Türk varlıklarına olan ilgileri dönem dönem artıyor.

TÜRKİYE PİYASALARI NİÇİN CAZİP

Japon ev kadınlarının Türkiye yatırım kararında ise Türk Lirası'nın "carry trade" cazibesi yatıyor. Carry trade görünümü de faizlerin yanı sıra volatiliteye karşı da hassas. Japonya Merkez Bankası (BoJ) 2016 başında politika faizini eksi yüzde 0,10'a çekmişti. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) ise yüzde 12 civarında efektif faiz uyguluyordu. 2 yıllık TL tahvil getirisi yüzde 11'ken aynı vadede Japonya tahvili eksi yüzde 0,12 getiri veriyordu. Bu yıl başından (2024) beri yen borçlanıp TL almak Japon ev kadınlarının favorisi haline geldi. Carry trade, herhangi bir düşük faize sahip para biriminde borçlanarak bu parayı, yüksek faiz getiren bir para birimine yatırarak anızla elde edilen kazançtır. Carry Trade yapmak için önce parayı dolara yatırıp daha sonra, istediğiniz ülke para birimine çevirmeniz gerekiyor.

HAVADAN YÜZDE 50 KAZANIYORLAR

Merkez Bankası gösterge faizini 50 de sabit tuttu. Merkez Bankası'nın faizleri bu seviyede tutması yeni carry trade yatırımlarının da önünü açış oldu. Merkez Bankası'nın hem doları

32 seviyesinde hem de faizi tutması en çok Japon yatırımcılarını sevindirdi. Japonya'da faizlerin yüzde 1 ve altı olması orada binlerce ev hanımının bankalardan kredi çekip Türk tahvillerini almalarına neden oldu. Yani yüzde 1 ile kendi ülkesinde kredi çeken Japon kadınlar internet üzerinden Türk tahvili alıp, doların da artmaması ile havadan yüzde 50 para kazanmış oluyor.

TÜRKİYE'DE DÖVİZ İŞTAHI YÜKSELİYOR

Bu arada Türkiye'de ilk faiz indiriminin Eylül ayında gerçekleşeceğini öngören Goldman Sachs, dolara yönelimin ivme kazanması ve enflasyonist baskılardaki artışın, faiz indirim döngüsünde gecikmeye yol açabileceğini bildirdi. Bloomberg'in haberine göre, Goldman Sachs ekonomistleri Clemens Grafe ve Başak Edizgil, dolarizasyonun başlamasının "bozulan beklentilerin göstergesi" olduğunu söyledi. İlk faiz indiriminin Eylül ayında gerçekleşmesini

bekleyen Goldman Sachs, dolara yönelimin ivme kazanması ve enflasyonist baskılardaki artışın, faiz indirim döngüsünde gecikmeye yol açabileceğini kaydetti.

GÜVEN GELDİKÇE REZERVLER ARTIYOR

Barclays Ekonomisti Ercan Ergüzel de, bunun "önemli bir trend değişikliği" olabileceğini söyledi. Mart ayından bu yana, yerel para birimi varlıklarına ve yetkililerin Türk Lirası'nı nispeten istikrarlı tutma becerisine olan güven arttıkça döviz mevduatları yaklaşık 24 milyar dolar düşmüştü. Türk Lirası bu yıl dolara karşı yaklaşık yüzde 13 değer kaybetti ve aylık kayıplar enflasyon oranının altında kaldığı için para birimi reel anlamda değer kazandı. Morgan Stanley Ekonomisti Hande Küçük ise TCMB'nin son faiz kararı ile yayımladığı açıklamanın yılın kalanında politika faizinin sabit kalacağı tahminini desteklediği değerlendirmesini yaptı.

Japon kadınlar, faizlerin yüksek, döviz kurlarının düşük olduğu dönemlerde Borsa İstanbul'da hisse senedi, TL tahvil ve bono işlemleriyle 'carry trade' yani ülkeler arası faiz oranı farklılıklarından kâr elde etmek amacıyla işlem yapıyor.

Yeliz ALBAYRARK
İstanbul Aydın Üniversitesi
Öğretim Görevlisi

3. Dünya Savaşı Kapıda mı? “Orta Doğu Yangını” Dünya Geneline mi Yayılıyor?

Yıl: 1914, 1939, 202...
Bir süredir hepimizin lügatine giren ve oldukça gündemde olan birçok yeni kavram var; vekalet savaşları, güç dengelerinin değişmesi, konvansiyonel savaş, nükleer tehdit ve en nihayetinde 3. dünya savaşı ihtimali... 1914, 1939 dünya savaşlarından 3. dünya savaşı ihtimali söylenmiş bir konu haline geldi. Zira dünya 20. yüzyılı yıkıcı çatışmaların ışığında geçirirken, küresel sistemin tarihsel temelli güç politikaları, vekalet savaşları ve ideolojik bölünmelerden oluşan karmaşık ağıyla şekillenen mevcut küresel tablo, potansiyel olarak büyük ölçekli çatışmalara dönüşebilecek riskleri de beraberinde getiriyor.

HERKESİN AKLINDA O BÜYÜK SORU

Peki bu ihtimali nasıl konuşur olduk ve herkesin aklında olan o büyük soru yani 3. dünya savaşının çıkması meselesi ne kadar muhtemel? 7 Ekim olayları ile ayyuka çıkan gerilimle bir süredir hâli hazırda tabiri caiz ise “yangın yeri”ne dönen Orta Doğu’nun dosyası aslında oldukça kabarıktır. Bu karmaşanın izlerini 1900’lerin başına hatta çok daha evveline kadar dayandırmak mümkün. Tarihsel bağlamda jeopolitik

konumu ve sahip olduğu enerji kaynakları bakımından egemen güçlerin yakın markajında olan bölgenin süregelen çatışmaların öznesi olması da bu sebeple şaşırtıcı bir durum değil. Hatırlayalım, 1948, 1967 ve 1973 Arap-İsrail savaşlarından tutalım da Suriye ve Yemen’deki yakın tarihli iç savaşa kadar, bölge sürekli bir çatışma düzlemi içerisinde. Bölge yıllardır aslında gerçekten tatmin edici bir çözüme varılmayan antlaşmalar ile deyim yerinde ise bir “çatışmalar sarmalı” konumunda. Orta Doğu’nun şekillenmesinde önemli bir rol oynamış ve bölgenin jeopolitik ortamı açısından süregelen istikrarsızlığına katkıda bulunan 1956 Süveyş Krizi ve İsrail’in stratejik toprakların kontrolünü ele geçirdiği 1967 tarihli Altı Gün Savaşı, istikrarsızlığın devamını

getiren 1973 Yom Kippur Savaşı ve akabinde gerçekleşen 1980-1988 İran-İrak Savaşları...

VEKALET SAVAŞLARIYLA ARTAN YÜKSEK TANSİYON

Görüldüğü üzere aslında Camp David antlaşmasından, Filistin-İsrail geriliminin başarısız ve sözde çözüm önerisi kıvamındaki 1993 tarihli Oslo Antlaşması süreçleri de dahil olmak üzere, çok uzun süredir Orta Doğu sıcak çatışmalarının ve ideolojik meydan okumalarının hedefinde. Günümüze gelindiğinde ise 2010 yılında Tunus’ta fitili ateşlenen “Arap Baharı”nın bölgeye yayılması hasebi ile tek tek karışan ve hatta dağılan bölge ülkeleri ise yıllardır iç savaşlar ve neredeyse tüm bölge ülkelerinin iç bünyesinde hareket halinde olan paramiliter silahlı gruplar ile çatışmaların merkezinde kalmaya

devam ediyor. Hâli hazırda sıcak çatışma bölgesi olan İsrail - Filistin savaşı ise bölgede vekalet savaşları kavramının popüler olması ve savaşın yayılması senaryolarının baş müsebbibi olarak dünya gündeminde en üst sıralarda karşımıza çıkıyor.

ORTA DOĞU GERİLİMİNDE GÜÇLÜ PAYDAŞ İRAN

İsrail'in art arda gerçekleştirdiği Filistin davasının baş savunucularından Hamas yöneticilerine yönelik gerçekleştirdiği suikastlar zinciri ile bölge çözümsüzlüğün kucacağına geri dönüşü çok zor olacak şekilde attığı aşikâr. Özellikle Hamas ve el-Fetih temsilcilerinin yanında 12 Filistinli grubun temsilcilerinin katıldığı ve Pekin'de gerçekleşen toplantının ardından çıkan Gazze'de savaş sonrası sürecin yönetilmesi için "geçici ulusal mutabakat hükümeti" kurulması kararının hemen ardından İran'ın kalbinde gerçekleşen Hamas siyasi büro başkanı İsmail Haniyeh'nin suikasta kurban gitmesi ile bölgedeki diplomatik seçeneklerin rafa kalkmasının yanında ayrıca İran'ı da bu gerilime paydaş ettiğini de söylemek yanlış olmayacak.

İRAN'IN CEVABI YÜKSEK VOLÜMLÜ MÜ OLACAK?

İran'ın Filistin'de Hamas'a olan desteğinin yan ısıra Lübnan'da Hizbullah, Yemen'de Husiler, Irak'ta ise Şii odaklı Haşdi Şabi gibi silahlı gruplara verdiği destek ile direniş eksenini tanımladığı kuşak üzerinden bölgedeki tesiri azımsanamayacak kadar önemli bir yerde durmaktadır. Dünya nefesini tutmuş İran'ın dile getirdiği İsrail'e cevabını beklerken öte yandan İsrail'in devam eden şiddetli Batı Şeria ve Lübnan hedefli saldırıları ise ateşkes ve geri çekilme ihtimallerini boşa çıkarıyor. Ancak uzun bir devlet geleneğine sahip olan İran'ın vereceği cevaptaki

volümün yüksek perdeden olması durumunda, bölgede Akdeniz ve Yemen açıklarında konuşlanan ABD askeri güçlerinin İsraili korumak için yapacağı hamle ise savaşın tüm dünyaya yayılma riskini aklılara getiriyor...

AKDENİZ'DE NÜKLEER GÜÇLER ÇATIŞMASI İHTİMALİ

Aslından tam da bu noktada odağımızı Akdeniz'e çevirirsek, ABD donanmasının yanı sıra, Güney Kıbrısta artan hareketlilik ve lojistik üst soslü askeri yığınak yapılması dikkate değer bir durumdur. Tüm Avrupâ'nın bir süredir "hazırlıklı olun" mesajı altında ekseriyetle arttırdığı askeri kapasitesi ve zorunlu askerlik konularının da gündemde olduğu bir zamanda ABD Başkanı Joe Biden'in "çok gizli" olan Rusya, Çin ve Kuzey Kore'ye karşı nükleer çatışmalara hazırlanılması talimatını verdiği bir nükleer stratejiyi onayladığı bilgisi de 3. dünya savaşı ve nükleer güçler çatışması ihtimallerini körüklemiş gözüküyor.

DİĞER ATEŞ HATTI RUSYA – UKRAYNA SAVAŞI

Bir başka sıcak bölge olan Rusya – Ukrayna hattını da unutmamak gerekli...

Kursk saldırısı ve ilerlemesi ile savaşta kendine yeni bir cephe açan Ukrayna'nın Zaporijya Nükleer Santrali'nde çıkan yangının sorumlusu olarak Rusya'yı göstermesi ve Rusya'nın Ukrayna'yı Kursk nükleer santraline saldırmakla suçlamasını da "nükleer tehdit" hanesine yazmak yanlış olmayacak. Rusya -Ukrayna savaşının ABD destekli bir başka Avrupa ülkesi ile daha fazla büyümesi ihtimali, küresel güçlerin kamplaşmasının had safhada olduğu bu günlerde, 3. dünya savaşının Orta Doğu veya Rusya- Ukrayna ekseninde çıkabilmesi de 3. dünya savaşı olası senaryolarında muhtemel çıkış noktalarının arasında gösterilebilir. Putin'in Kursk mücadelesi yaşanırken Kafkaslara ziyarette bulunması da çatışmanın eskalasyonu ve yayılmasına yönelik bir el güçlendirme olarak değerlendirilebilir. Adeta bir satranç tahtasına dönen Orta Doğu ve Rusya- Ukrayna ekseninde devam eden sıcak çatışmalar ve 3. dünya savaşının fitilinin nereden ateşleneceği ya da bu ihtimalin gerçekleştiği dünya kamuoyunu daha uzunca bir vakit meşgul etmeye devam edecek gibi gözüküyor.

Mahmud Abbas TBMM'den Dünyaya mesaj verdi

VAHŞETE DÜNYA NEDEN SESSİZ KALİYOR?

Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, TBMM'de Filistin Konulu Olağanüstü Oturum'da Genel Kurul'a hitabında, "Önümüzde hiçbir çözüm yolu kalmadı. Bu nedenle ben ve tüm Filistin yönetimi üyeleri Gazze'ye gitme kararı aldık" dedi.

Hamas'ın siyasi lideri İsmail Heniye'nin İran'da bir suikast sonucu şehit edilmesinden sonra hızlanan diplomasi trafiğinde Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas önce Rusya'ya ardından Türkiye'ye geldi ve Türkiye

Büyük Millet Meclisi'nde (TBMM) dünyaya seslendi. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın locadan izlediği TBMM Genel Kurulu, Filistin Konulu Olağanüstü Oturum için Kurtulmuş başkanlığında toplandı. TBMM Genel Kurulu'nda konuşan Abbas, "Önümüzde başka çözüm yolu kalmadı, bu nedenle ben ve Filistin yönetimi üyeleri Gazze'ye gitme kararı aldık. Bizim hayatımız Gazze'deki küçük bir çocuğun hayatından daha değerli değildir" diyen Mahmud Abbas, "Topraklarımızdan ayrılmayacağız. Halkımız ne olursa olsun oradaki gaspçıları defedecektir" ifadesini kullandı.

KUDÜS KIRMIZI ÇİZGİMİZ

Türkiye'nin Güney Afrika'nın Uluslararası Adalet Divanı'nda İsrail'e karşı açtığı "soykırım" davasına müdahil olma kararına değinen Abbas, "Türkiye'nin davaya müdahil olmasını kutluyorum. Aynı şekilde İsrail ile ticareti durdurmasını kutluyorum. Filistin davası Türkiye'de ana mesele haline gelmiştir, bu da Türk halkının ahlakının göstergesidir" dedi. Abbas, Türkiye'nin Gazze'ye gönderdiği insani yardımlardan memnuniyetini de ifade

etti. Abbas, "1948'den bu yana Nekbe yaşayan ve işgalin suçlarına ve uluslararası adaletin yokluğuna rağmen dimdik ayakta duran Filistin halkının acılarını size ulaştırmaya geldim" dedi. Başkenti Doğu Kudüs olan bağımsız Filistin devletinin gölgesinde Arap ve Müslüman ülkeler ile özgür dünya halklarının desteğiyle Gazze'yi yeniden inşa edeceklerini ve Filistin halkının yaralarını saracaklarını dile getiren Abbas, "Kudüs kırmızı çizgimizdir, ondan taviz vermeyeceğiz. Kudüs'ün kalbimizdeki ve Türk halkının kalbindeki yerini biliyoruz" diye konuştu.

DÜNYA NASIL SESSİZ KALİYOR

Konuşmasına Gazze, Batı Şeria ve

Kudüs'te İsrail'in saldırıları nedeniyle hayatını kaybeden binlerce Filistinli ve suikasta uğrayan Hamas lideri İsmail Heniye için Allah'tan rahmet dileyerek başlayan Abbas, "Uluslararası toplum, İsrail'in her gün barınma merkezlerine dönük işlediği bu katliamlara nasıl sessiz kalıyor" dedi. İsrail'in Gazze, Batı Şeria ve Kudüs'te yürüttüğü soykırımın amacının, Filistin halkını topraklarından söküp atmak olduğunu söyleyen Abbas, "1948 ve 1967'de yaşanan zorunlu göç dramının yeniden yaşanmasını istiyorlar. Ne yaparlarsa yapsınlar bu bir daha yaşanmayacak. Halkımız, ne pahasına olursa olsun topraklarını gaspçı işgalcilere terk etmeyecek" şeklinde konuştu.

Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas'ın TBMM'de 46 dakika süren konuşması, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, milletvekilleri ve davetliler tarafından ayakta alkışlandı.

İsrail hapishanelerindeki kötü muameleleri durdurmak ve 10 bin Filistinli tutuklunun serbest bırakılmasını sağlamak için herkesi harekete geçmeye çağıran Abbas, "Uluslararası meşruiyete göre Doğu Kudüs, Batı Şeria ve Gazze Şeridi bağımsız Filistin devletini oluşturan topraklardır" dedi.

ÇÖZÜM ULUSAL FİLİSTİN BİRLİĞİ

İsrail'in Filistin halkına karşı soykırım savaşı yürüttüğünü binlerce Filistinliyi öldürdüğünü kaydeden Abbas, "Ulusal Filistin birliği düşman karşısında zafere ulaşmanın en kısa yoludur. Ulusal birlik sağlanmadıkça huzura ermeyeceğiz" ifadelerini kullandı. Abbas, "7 Ekim'den bu yana çocuk, kadın, yaşlı 40 binden fazla şehit verdik, 80 binden fazla da yaralı. Ama biz yine de dimdik ayakta ve topraklarımızda kalıyoruz" şeklinde konuştu.

Türkiye'nin gönderdiği insani yardımlardan duydukları memnuniyeti dile getiren Abbas, "Gazze'deki halkımıza on binlerce ton insani yardım gönderen Türkiye'ye teşekkür ediyorum. Bunun yanı sıra Türkiye'ye Filistin'i savunmak için verdiği diplomasi savaşı için de müteşekkirim" dedi.

Uluslararası Adalet Divanı'nda (UAD) İsrail aleyhine açılan soykırım davasına

müdahil olmasından, Gazze'deki Filistin halkına sunduğu insani yardımların yanı sıra hastanelerine yaralı ve hastaları kabul etmesinden ötürü Türkiye'ye teşekkür eden Abbas, "Kudüs ve Filistin meselesini ana meselesi haline getiren Türkiye'deki kardeşlerimizin desteğine çok güveniyoruz" diye konuştu.

YA ZAFER YA DA ŞAHADET

ABD'nin Gazze'de ateşkes konusundaki tutumuna ilişkin ise Abbas, "İsrail'in Filistin halkını aç bırakmasına, öldürmesine, tüm yıkımlarına ve insani yardım kuruluşlarını hedef almasına rağmen ABD, BMGK'da savaşın durdurulmasını engellemek için 3 kez veto hakkını kullandı" dedi. Abbas, "Filistin halkı Batı Şeria ve Gazze'de bir karış toprağının dahi işgal edilmesini kabul etmeyecektir. Ebedi başkent Kudüs; Batı Şeria ve Gazze'de yetki sahibi olan Filistin devletidir" şeklinde konuştu. Filistin Devlet Başkanı Abbas, BMGK'dan ateşkesin ivedilikle sağlanmasını, işgal kuvvetlerinin Gazze'den çekilmesini, Uluslararası Adalet Divanı'nın önerilerinin uygulanmasını istedi. Müslüman ve Arap liderlere ve BM Genel Sekreteri'ne İsrail'in saldırılarını durdurmak için Gazze Şeridi'ni ziyarete katılmaları çağrısında bulunan Abbas, "149 ülke Filistin devletini tanıerken,

PUTİN'DEN FİLİSTİN DEVLETİ KURULMASINA TAM DESTEK

Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin, Moskova'daki Novo-Ogoryovo başkanlık rezidansında Filistinli mevkidaşı Mahmud Abbas'ı ağırladı. Abbas'ı Moskova'da görmekten duyduğu memnuniyeti dile getiren Putin, "Bugün Rusya'nın ne yazık ki çıkarlarını ve halkını elinde silah savunması gerektiğini herkes çok iyi biliyor. Ama Orta Doğu'da olup bitenler, Filistin'de yaşananlar elbette gözümüzden kaçmıyor. Genel olarak Arap dünyasıyla, özelde ise Filistin'le çok köklü, derin bağlarımız var ve buna çok değer veriyoruz" dedi. Rusya'nın her zaman barışçıl çözümü savunduğunu belirten Putin, "Sizinle ortak bir konumuz var. Bu sorunun kökleri çok eskiye dayanıyor ve önce uluslararası örgütler düzeyinde, özellikle BM düzeyinde bağımsız bir Filistin devletinin kurulmasına yönelik alınan kararların göz ardı edilmesiyle ilgili. Buradaki konumuz değişmedi. Bölgede uzun vadeli, güvenilir ve istikrarlı bir barışın sağlanması için Birleşmiş Milletler'in tüm kararlarının uygulanması ve her şeyden önce tam teşekküllü bir Filistin devletinin kurulması gerektiğine inanıyoruz" şeklinde konuştu. İnsani yardımın sürmesini ve Filistinlilerin yaşadıkları yerlerden zorla çıkarılması girişimlerine son verilmesini isteyen Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, "Mücadelemizi sürdürüyoruz, tüm zorluklara sabırla göğüs geriyoruz. Filistinlilerin 20. yüzyılda, daha önce birçok kez olduğu gibi Gazze Şeridi'nden, Batı Şeria'dan, Kudüs'ten sürülmesini kabul etmeyeceğiz. Sizin desteğiyle hedeflerimizize ulaşacağımıza inanıyoruz" ifadelerini kullandı.

yalnızca 50 ülke İsrail'i tanıyor. Dünya ülkeleri adaleti anlamaya başladı ve Filistin devletini tanımaya devam ediyorlar. ABD'yi de Filistin'i tanımayla zorlayacağız" dedi.

Dr. Hazar VURAL JANE

*İstanbul Aydın Üniversitesi
Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler
Bölümü
Öğretim Üyesi*

İsrail Gerçekten Ateşkes İstemiyor

7 Ekim'den bu yana İsrail'i 9 kez ziyaret eden ABD Dışişleri Bakanı Antony Blinken İsrail'in güvenliğine bağlılıklarını yineledi. Peki bu ziyaret perde arkasında neler var? Bölgede müzakere sürecinde son durum ne? Uzmanlar, Blinken'in ziyaretindeki zamanlamanın manidar olduğunu söyledi ve ABD Başkan adayı Kamala Harris detayına da vurgu yaptı. Savaşta 11'inci aya girildi. İsrail'in bölgede sinir uçlarıyla oynadığını ve var olan çatışmayı bir sonraki boyuta taşımaya gayret ettiğini görüyoruz. Bölgede İsrail dışındaki aktörlere bakıldığında savaşın genişletme ve yeni cepheler açma isteği hiç kimsede yok. Lübnan Hizbullah'ından Tahran'a kadar bunu bu şekilde okuyabiliriz. Fakat Netanyahu'nun ABD ziyaretinden dönmesi itibarıyla bölgede yaptığı birçok provoke edici eylemin sonuçlarının yansıdığını görüyoruz. Özellikle Haniye'nin Tahran'da öldürülmesi ve yapısı itibarıyla kongre konuşması, bu eylemlerle birlikte İsrail'in büyük ölçüde Orta Doğu'da, Gazze'de ateşkes gibi bir arzusu olmadığını açık bir şekilde bize gösteriyor.

BÖLGEDE PROVAKE EYLEMLERİ SÜRÜYOR

Bölgenin silahlandığını ve ABD'nin Ağustos ayı boyunca bölgeye ne kadar sert güçle, askerleriyle, teçhizatıyla geldiğini görüyoruz. Washington yönetimi İsrail'i korumak için her şeyi yapıyor. İlginç bir şekilde ABD, 15-16 Ağustos'u bir ateşkes görüşmesi olarak belirlemişti. Fakat Hamas buraya katılmayacağını açıkladıktan sonra ateşkesin ne kadar gerçekçi olduğu ve ne kadar olabilir tartışma konusu olmuştu. Eğer gerçekten ateşkes isteyen bir İsrail olsaydı bölgede bu kadar provoke edici bir eylemde bulunmazdı. Aslında 7 Ekim sonrasında İsrail, Gazze açısında askeri ve siyasi hedeflerini sıralıyor.

Siyasi hedeflerinden bir tanesi Hamas'ı yok etmektir. Bunu başaramadı. İsrail'in gerçekten ateşkes istemediğini söylemlerinden de biliyoruz. Netanyahu, Hamas ile bir ateşkesin İsrail'in başarısızlığı olduğunu da söylemişti. Fakat ABD bir şeyler yapar gibi görünmeye çalışıyor. Ama açıklamalara baktığımızda ABD'nin olumlu bir tablo çizdiği ve bunda yanılısama içerisinde olduğunu söylediklerini görüyoruz.

PHILADELPHIA KORİDORU'NDAN AYRILMAK İSTEMİYOR

Ateşkes görüşmelerinde anlaşmazlıklar var. Özellikle Refah Sınırı'nda Philadelphia Koridoru noktası, İsrail buradan

ayrılmak istemiyor. Bu 14 km'lik stratejik alan açısından çok önemli. Ama esirlere dair de soru işaretleri var. Netanyahu'nun gündeminde esirler hiçbir zaman öncelik olmadı. Bunu da aslında söylemlerinden okuyoruz. Özellikle koridorun boşaltılması noktasında geri adım atmayacağını söylüyor. 'Gerekirse esirler bile bu noktada ikinci sıraya düşer' beyanları arasında.

İSRAİL ZAMAN KAZANMAYA ÇALIŞIYOR

Washington-Tel Aviv hattında eylemsel ve söylemsel olarak Trump'tan da geldiği üzere bir toprak genişletme arzusu da var. İsrail bir beka sorunu yaşıyor. Gazze açısından, insanlık açısından durum çok vahim noktada. Tabii İsrail bu ateşkes görüşmeleriyle zaman kazanmaya çalışıyor. ABD'de de bu noktada büyük ölçüde İsrail'in lehine olacak şekilde bu konuyu gündemde tutuyor. 2 gün devam eden görüşmeler Mısır'da tekrar devam edecek. Fakat Hizbullah Fuad Şükür, Tahran da Haniye'nin öldürülmesi noktasında bir cevap vereceklerini günlerdir tekrar ediyorlar. Fakat çok zor bir denklem. Özellikle diplomasinin 20 gündür işlemesi insanlık açısından büyük bir kazanım. Diplomasinin durduğu noktada şiddet artıyor ve savaşlar başlıyor.

İRAN HEDEF HALİNE GELEBİLECEĞİNİN FARKINDA

Hiç kimse savaş istemiyor. Fakat İsrail'in eylemleri ve provokatif girişimleri bölgeyi sürekli çatışma altına alıyor. Fakat söylenildiği gibi Fuad Şükür'ün intikamı henüz alınmaya başlanmadı. İran açısından da zor bir denge. İsrail bir tarafta, ABD bir tarafta... 45 yıldır bir var oluş mücadelesi var. 45 yıldır silahlanma ve bugünlere hazırlanma noktası var. Öte yandan İran'ın düşünmesi gereken bir de vatandaşları ve onların güvenliği var. İran'ın kendi sınırlarını ve vatandaşlarını

tehlikeye atması olası değil. İran, İsrail'e cevap verdiği anda, orantısız bir güçle belki bir koalisyon tarafından hedef haline gelebileceğinin farkında. Blinken'in açıklamalarına baktığımızda bu ateşkesi 'son şans' olarak gösteriyor. Fakat Hamas ve İsrail'in ayrı noktalarda olduğu

ve talepler noktasında birbirlerine uzak olduğunu söyleyebiliriz. Ateşkes sıcak bakan tarafın eylemleri bu şekilde olamaz. Dolayısıyla bölgede bir taraftan yaratılan bu güvenlik sorunları bir taraftan da diplomasiyi öne çıkarma birbiriyle açıkçası çelişen ifadeler.

İAÜ DELIGHTFUL İSTANBUL'DA MEZUNİYET HEYECANI

İstanbul Aydın Üniversitesi (İAÜ), her yıl düzenlediği ve büyük ilgi gören Delightful İstanbul Yaz Okulu'nu 2024 yılını da başarıyla tamamladı. Bu yıl, program 34 farklı ülkeden 200 öğrenciye ev sahipliği yaparak uluslararası bir buluşma noktası haline geldi.

34 ÜLKEDEN 200 ÖĞRENCİYLE ULUSLARARASI BULUŞMA

İstanbul Aydın Üniversitesinin parlayan yıldızı olan Delightful İstanbul Yaz Okulu, 2024 yılında bir kez daha dünya genelinden gelen öğrencileri bir araya getirdi. 34 farklı ülkeden gelen 200 öğrenci, hem İstanbul'un büyüleyici atmosferini deneyimledi hem de akademik bilgi dağarcıklarını genişletti. Program, öğrencilerin farklı kültürlerle kaynaşmasını sağlarken, uluslararası dostlukların kurulmasına da olanak tanıdı.

ZENGİN AKADEMİK İÇERİK VE RENKLİ ETKİNLİKLER

Delightful İstanbul 2024 Yaz Okulu, katılımcılarına sadece akademik bilgi sunmakla kalmadı, aynı zamanda İstanbul'un tarihini ve kültürünü yakından tanımalarını sağlayan renkli etkinliklerle dolu bir program sundu. Öğrenciler, Dijital Pazarlama, Pazarlama İletişimi, Marka Yönetimi, Gastronomi, Çok Kriterli Karar Verme, Nörobilim, Genetik, Uluslararası Kuruluşlar ve Türk Sanatının Keşfi gibi geniş yelpazedeki derslerle bilgi birikimlerini artırdı.

Ayrıca, program boyunca Türkçe dil eğitimi de verilerek öğrencilerin dil becerilerini geliştirmeleri sağlandı. Bu, öğrencilerin hem Türkiye'de geçirdikleri süre boyunca günlük hayatta daha rahat iletişim kurmalarına hem de Türk kültürünü daha derinlemesine anlamalarına yardımcı oldu.

İSTANBUL'UN TARİHİ VE KÜLTÜREL ZENGİNLİKLERİYLE TANIŞMA

Yaz okulunun önemli bir parçası olan kültürel geziler kapsamında, öğrenciler İstanbul'un tarihi ve kültürel mekanlarını keşfetme fırsatı buldu. Topkapı Sarayı, Sultanahmet Meydanı, Boğaz Turu, Ortaköy, Çamlıca Kulesi, Koç Müzesi, Pier Loti Tepesi ve Taksim gibi İstanbul'un simge yerlerini ziyaret eden öğrenciler, rehberler eşliğinde bu mekanlar hakkında derinlemesine bilgi aldı.

MEZUNİYET HEYECANI VE KÜLTÜR ELÇİLERİ

Programın son gününde, Delightful İstanbul 2024 Yaz Okulu'na katılan öğrenciler için bir mezuniyet töreni düzenlendi. Mezuniyet töreni, öğrencilerin başarılarını kutlamak ve onların İAÜ ailesinin bir parçası olduklarını vurgulamak amacıyla büyük bir coşkuyla gerçekleştirildi. 200 öğrenci, İAÜ'den aldıkları eğitimle birlikte, ülkelerine geri dönerken birer kültür elçisi olarak İstanbul'da edindikleri bilgi ve deneyimleri paylaşmak üzere uğurlandı.

İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ TERCİHTE YİNE ZİRVEDE

İstanbul Aydın Üniversitesi, bir kez daha Türkiye'nin en çok tercih edilen vakıf üniversitesi olma başarısını gösterdi. Bu yıl da zirvedeki yerini koruyan İAÜ, 10 bin 154 öğrenci tarafından tercih edilerek, eğitim kalitesi ve sunduğu imkânlarla fark oluşturmaya devam etti.

İstanbul Aydın Üniversitesi (İAÜ), yıllardır süregelen başarı grafiği ile Türkiye'nin önde gelen vakıf üniversiteleri arasında yer alıyor. Eğitimde kaliteyi ön planda tutan üniversite, geniş akademik yelpazesi, donanımlı kampüsü ve uluslararası standartlarda eğitim anlayışıyla öğrencilerin ilk tercihi olmaya bu sene de devam etti.

SIRALAMADA İLK SIRADA

Bu yıl da üniversite tercihlerinde liderliği elden bırakmayan İstanbul Aydın Üniversitesi, 10 bin 154 yeni öğrenci tarafından tercih edildi. Üniversitenin sunduğu çeşitli programlar, alanında uzman akademik kadro ve öğrencilere sağladığı kariyer olanakları, İAÜ'yü Türkiye'nin en çok tercih edilen vakıf üniversitesi konumuna taşıdı. Üniversite tercihlerinde İstanbul Aydın Üniversitesi'ni ilk sırada tercih eden öğrenciler içinde 3 bin 244 öğrenci İAÜ'lü olmaya ilk sıradan hak kazanırken, tercihlerini ilk üç sırada İAÜ'den yana kullanan 6 bin 432 öğrenci ve tercih listelerinde ilk beş sırada İAÜ'yü seçen 7 bin 867 öğrenci de hedefine kavuştu.

ÖĞRENCİLERE SUNULAN FIRSATLAR

İstanbul Aydın Üniversitesi, öğrencilere sadece kaliteli bir eğitim sunmakla kalmıyor, aynı zamanda onların kişisel ve profesyonel gelişimlerine de büyük önem veriyor. Geniş burs imkanları, staj ve iş fırsatları, yurt dışı eğitim programları ve öğrenci kulüpleri, İAÜ'yü tercih eden öğrencilerin eğitim hayatlarını zenginleştiriyor.

KARİYEN OLANAKLARI VE GELİŞİM FIRSATLARI

İstanbul Aydın Üniversitesi, öğrencilere sunduğu kariyer ve staj olanaklarıyla da

İstanbul Aydın Üniversitesi'nin bu yıl da Türkiye'nin en çok tercih edilen vakıf üniversitesi olması, üniversitenin eğitimdeki liderlik rolünü pekiştiriyor.

dikkat çekiyor. Üniversite, öğrencilerinin akademik başarılarının yanı sıra, profesyonel hayata da güçlü bir başlangıç yapmaları için gereken tüm olanakları sunuyor. İş dünyasıyla olan güçlü bağlantıları, kariyer merkezleri ve mezunlara yönelik destek programları ile İAÜ, öğrencilerinin kariyer yolculuklarında da yanlarında oluyor.

GELECEĞİN LİDERLERİNİ YETİŞTİRİYOR

İstanbul Aydın Üniversitesi, her yıl binlerce öğrenciye kapılarını açarak, onların geleceğe hazırlanmalarına yardımcı oluyor. Eğitimde mükemmeliyeti hedefleyen İAÜ, öğrencilerini sadece akademik bilgi ile donatmakla kalmıyor, aynı zamanda onları küresel rekabete hazırlayan

liderler olarak yetiştiriyor.

EĞİTİMDE LİDER ÜNİVERSİTE

İstanbul Aydın Üniversitesi'nin bu yıl da Türkiye'nin en çok tercih edilen vakıf üniversitesi olması, üniversitenin eğitimdeki liderlik rolünü pekiştiriyor. Her yıl daha fazla öğrenci tarafından tercih edilmesi, İAÜ'nün eğitimde kalite, yenilikçilik ve öğrenci memnuniyeti odaklı yaklaşımının bir göstergesi olarak kabul ediliyor. Üniversitenin sunduğu geniş akademik yelpaze ve modern eğitim olanakları, öğrenciler tarafından büyük ilgi görüyor. Kurulduğu günden bu yana kaliteli eğitim anlayışını benimseyen İstanbul Aydın Üniversitesi, mezunlarına sağladığı kariyer fırsatlarıyla da öne çıkıyor.

Alışveriş yaparken...

“İADE VE DEĞİŞİM YOKTUR” TUZAĞINA DÜŞMEYİN!

Hem online satış yapan işletmelerin hem de fiziki işletmelerin 14 gün içerisinde yapılan alışverişteki iadeleri kabul etmek zorunda olduğunu belirten Avukat Özlem Şen, ikinci el ürün satışı yapılan internet sitelerinde de tüketicinin iade hakkı bulunduğunu söyledi.

“İade yoktur, değişim yoktur” ibaresini kullanan bazı işletmeler nedeniyle tüketiciler zor durumda kalabiliyor. Ancak tüketici haklarına göre, bazı istisnalar hariç, hem online alışveriş sitelerinde, hem fiziki işletmelerde hem de sosyal medya üzerinden satış gerçekleştiren işletmelerde iade ve değişim hakkı müşteriye tanınmak zorunda. “İade ve değişim yoktur” yazılarının ne Tüketiciyi Koruma Kanunu’nda ne de Mesafeli Satış Sözleşmesi’nde hukuki karşılığı olduğunu ifade eden İstanbul Aydın Üniversitesi Öğretim Görevlisi Avukat Özlem Şen, tüketicileri uyardı.

ÜRÜN DEĞİL HİZMETTE DE CAYMA HAKKI VAR

Ticaret Sicili Gazetesinde kayıtlı firmaların değişim ve iade yapmak zorunda olduğunu belirten Şen, ürünlerde olduğu gibi hizmet alışverişinde de tüketicilerin bu haklarını kullanabileceğini söyledi. Özlem Şen, “Satın alınan online kurs, ders gibi bir hizmet ise tüketici hizmet sözleşmesi kurulduğu andan itibaren cayma hakkını kullanabilir. Her ne kadar iade yoktur gibi durumlar söz konusu olsa da hukuk der ki, ‘14 gün içinde kişi hiçbir mazeret bildirmeden cayma hakkını kullanır.’ İstisnai durumlar şunlardır: Eğer kişiye özel ürün veya paket açıldığında hijyen koşulları bozulan bir ürün değilse iade almak zorundalar. İsmi özel hazırlanan hediye, resim baskılı hediyeler, hijyenik olması gereken ürünlerde değişim ve iade olmayabilir” dedi.

İstanbul Aydın Üniversitesi Öğretim Görevlisi Avukat Özlem Şen, “Tüketicinin mağdur olduğu, ürünün satıcıya kargo ile geri yolanmasına rağmen para iadesinin 10 gün içerisinde yapılması durumunda suç duyurusu yapılabilir” dedi.

E-DEVLET’TEN HAKEM HEYETİNE BAŞVURULABİLİR

Avukat Özlem Şen, satıcının iade ve değişim kabul etmediği durumlarda tüketicinin izlemesi gereken yolu şöyle anlattı:

“Satıcının iade talebini kabul etmediği durumlarda; alışverişin tutarı 2024 yılı içerisinde Resmî Gazetede yayımlandığı şekliyle, 104 bin TL’nin altında kalıyorsa önce Tüketici Hakem Heyeti’ne başvurulması gerekmektedir. Tüketici Hakem Heyetine e-Devlet üzerinden ürünün faturası, ürün, satıcı bilgileri gibi delil niteliğindeki belgeler sisteme yüklenerek başvuru yapılabilir. 104 bin TL’nin üzerindeyse Tüketici Mahkemesi’ne başvurularını gerekir. Tüketici Hakem Heyeti’ne yapılan

başvurular en fazla 6 ay içerisinde, başvurunun içeriğine bağlı olarak ise bu 6 aylık süre 3 ay daha uzatılarak karara bağlanmaktadır.”

PARA İADESİ YOKSA SUÇ DUYURUSU YAPIN

Tüketicinin mağdur olduğu, ürünün satıcıya kargo ile geri yolanmasına rağmen para iadesinin 10 gün içerisinde yapılmaması, iadenin kabul edilmemesi, sipariş edilen ürün yerine başka ürünün gönderilmesi gibi durumlarda tüketicinin satıcı hakkında suç duyurusunda bulunabileceğini belirten Avukat Şen, şu ifadeleri kullandı: “Instagram’dan ve Facebook’tan da alışverişler söz konusu. Bu platformlardan alışveriş yapanların en çok şikayet ettiği konu gönderilen ürünün farklı olması. Bu durumda nitelikli dolandırıcılık söz konusudur. Tüketici, böyle bir durumda savcılığa suç duyurusunda bulunabilir. Türk Ceza Kanunu’nun 158’inci Maddesi’ne göre 3 yıldan 10 yıla kadar hapis cezası öngörülür.”

CAYMA HAKKI İKİNCİ EL SATIŞLARINDA GEÇERLİ

İade süresinin uzaması halinde vatandaşın o tutara faiz işletebileceğini belirten Avukat Özlem Şen, ikinci el ürün satışı yapılan internet siteleriyle ilgili olarak, “Online ikinci el satış firmalarında satış yapan vatandaşlar ‘İade kabul edilmemektedir’, ‘Dikkatli inceleyin. Çünkü değişim yapmayacağım’ gibi ifadeler kullanıyor. Bu ibarelerin hiçbir hukuki karşılığı yoktur” şeklinde konuştu.

Türk Hava Kuvvetleri Komutanlığı envanterinden 2030'lu yıllardan itibaren F-16'ların devreden çıkarılması düşünülürken yerine geçecek olan 5. Nesil Milli savaş uçağı KAAN kabiliyetleriyle üstünlüğünü ortaya koyuyor.

ÇİN BASINI MİLLİ MUHARİP UÇAĞI KAAN'I ÖVE ÖVE BİTİREMİYOR

Çin ordu gazetesi Türkiye'nin 5'inci nesil savaş uçağı KAAN ile ilgili "ABD yaptırımları Türkiye'yi azimlendirdi. KAAN tam bir beşinci nesil savaş uçağı" başlığını attı ve "Türkiye savunmada dışa bağımlılığını yüzde 80'den yüzde 20'ye indirdi" değerlendirmesini yaptı.

Çin ordu gazetesi Türkiye'nin 5'inci nesil milli muharip uçağı KAAN ile ilgili tam sayfa makale yayınladı. 'Türkiye'nin 5. Nesil Uçağı KAAN'ın Ar-Ge'sinin Başlangıcı ve Sonu' başlıklı makalede, Türkiye'nin milli muharip uçağının geliştirilme sürecine

derinlemesine yer verildi. TRT Haber'in derlediği habere göre, Çin gazetesi yazısında "ABD'nin Türkiye'yi F-35 savaş uçağı projesinden çıkarması, Türkiye'yi savaş uçağı geliştirmede azimlendirdi. KAAN gerçek bir beşinci nesil savaş uçağı olarak adlandırılabilir. Dünyada beşinci nesil savaş uçağı

kulübüne giren az sayıda ülkeden biri olmak Türk halkını mutlu ediyor" değerlendirmesi yapıldı. Yazıda, KAAN'ın süper manevra, süpersonik seyir, radar gizliliği ve süper algılama kabiliyetlerini taşıdığına atıf yapıldı. Yazıda, KAAN'ın beşinci nesil savaş uçağı özelliklerinin hepsine sahip olduğu da kaydedildi. Aynı yazıda, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın "Türkiye beşinci nesil savaş uçağı üretiminde kritik bir eşiği daha aştı" ifadelerine de yer verildi. Çin ordu gazetesinde, Türkiye'nin savunma sanayisinin dışa bağımlılığının 2002'de yüzde 80 iken bugün bu oranın yüzde 20'ye gerilediğine dikkat çekildi.

2030'LU YILLARDA F-16'LARIN YERİNİ ALACAK

Türkiye'nin milli muharip uçağı KAAN 21 Şubat 2024 tarihinde kanatlarını Ankara semalarında açtı ve 13 dakika havada kaldı. Bu uçuşta 8000 feet irtifaya çıktı ve 230 knot hıza ulaştı. Uçuşta KAAN'da Volo Kompozit üretimi yerli kanopi kullanıldı.

Yeni nesil silahlarla havadan havaya muharebe, süpersonik hızda dahili silah yuvalarından hassas vuruş gerçekleştirebilecek KAAN, yapay zeka ve nöral ağ desteğiyle artırılmış muharebe gücü sağlayacak. KAAN programı kapsamında Yıldırım Test Tesisi, Radar Kesit Alanı Test Tesisi, Rüzgâr Tüneli Tesisi gibi dünyanın sayılı

büyükteki test merkezlerinin ülkeye kazandırılması hedefleniyor. Bu sayede test verilerinin işleme kabiliyetlerinin artırılmasının da önü açılmış olacak. Türk Hava Kuvvetleri Komutanlığı envanterinden 2030'lu yıllardan itibaren F-16'ların devreden çıkarılması düşünülürken yerine geçecek olan 5. Nesil Milli savaş uçağımız KAAN kabiliyetleriyle üstünlüğünü ortaya koydu.

5. NESİL SAVAŞ UÇAĞI ÜRETEN ÜLKELER ARASINDAYIZ

Projede yeni nesil bir uçakta olması gereken düşük görünürlük, dâhili silah yuvası, yüksek manevra kabiliyeti, artırılmış durumsal farkındalık ve sensör kazanımı gibi teknoloji alanlarındaki kazanılacak kabiliyetlerle Türkiye; dünyada ABD, Rusya, Çin gibi 5'inci nesil bir muharip uçağı üretebilecek altyapı ve teknolojiye sahip sınırlı sayıda ülkeler arasında yerini aldı. KAAN'ın Türk Hava Kuvvetleri Komutanlığının envanterinde bulunan diğer savaş uçakları, İnsansız Hava Araçları (İHA) ve Havadan İhbar ve Kontrol (HİK) gibi platformlar ve tedarik edilmesi planlanan diğer unsurlarla ortak çalışabilir şekilde görev yapması ve üretilecek uçakların Türk Hava Kuvvetleri Komutanlığı envanterinde yer alması öngörülüyor. KAAN üstün hava hâkimiyetini; Yeni Silahlarla Arttırılmış Havadan Havaya Muharebe Menzili, Yüksek/Süpersonik Hızda Dahili Silah Yuvalarından Hassas ve Tam Vuruş, Yapay Zekâ ve Nöral Ağ Desteğiyle Arttırılmış Muharebe Gücü

ile sağlıyor.

KAAN İHA VE SİHA'LARA KOMUTA EDEBİLİYOR

KAAN'ın kokpiti, insansız savaş araçları, İHA ve SİHA'lara da komuta edecek şekilde tasarlandığından bu yönüyle sadece bir avcı bombardıman uçağı değil aynı zamanda komuta kontrol uçağı. Türkiye'nin ilk yerli ve milli savaş uçağı olan ve insansız muharebelere de girebilecek olan KAAN; bünyesindeki süper seyir, yüksek manevra, düşük radar görünürlüğü, geliştirilmeye açık aviyonik mimari, artırılmış durumsal farkındalık, hassas hedefleme, birlikte çalışabilme gibi yeteneklerle, 5. nesil savaş uçaklarında olan bütün kabiliyetlere sahip bulunuyor.

KAAN PROJESİNDE 1000 KİŞİ ÇALIŞIYOR

Ocak 2023'te gerçekleştirilen bir basın toplantısında, MMU KAAN projesi kapsamında uçağın yapısının, ön kokpit, orta gövde, kanatlar ve kuyruk olmak kaydıyla dört ana bölüm üzerinde tasarlandı. İlk üretim aşamasında bu motorlar kullanılsa da, ilerleyen süreçte Rolls-Royce ile işbirliği yapılarak 35.000 pound-kuvvet güçteki motorlar kullanılması planlanıyor. Ayrıca boyutu F110'dan daha büyük olan yerli motorun da geliştirilme çalışmaları da devam ediyor. Projede şu anda yaklaşık 1000 kişi çalışıyor. Alt Sistem tedariki ve hizmet alımında, "ASELSAN, TÜBİTAK BİLGEM, TÜBİTAK MAM, TÜBİTAK SAGE, ROKETSAN,

TUSAŞ, KAAN ile ilgili teknik detayları internet sitesinde kamuoyuyla paylaştı. Buna göre özetle beşinci nesil savaş uçağının özellikleri özetle şöyle: Hem hava-hava, hem de hava-yer muharebelerinin gereksinimlerini sağlıyor. Kokpit tasarımı, beşinci nesil savaş uçaklarının sahip olması gereken kabiliyet ve donanımlar gözetilerek pilotun iş yükünü en aza indirmeye yönelik olarak geliştirilmiştir. Yüksek durumsal farkındalık, optimize edilmiş pilot iş yükü, muharebe hasar tespiti, yeni nesil görev sistemleri, diğer unsurlarla (insansız hava araçları, F-16'lar, TSK'nın hava, kara ve deniz unsurları) müşterek çalışabilirlik, düşük görünürlük ve kızılötesi iz sensör ve veri füzyonu destekli atış kontrol sistemi ile hassas vuruş, kısa dönüş süresi, dahili silah yuvası ve supercruise kabiliyeti. 14 metre kanat açıklığına sahip KAAN, 21 metre uzunluğunda ve 6 metre yüksekliğinde. KAAN'ın azami hızı ise 1,8 Mach (40.000 ft) olarak açıklandı.

MASTER DEFENCE, PAVOTEK, ASPİLSAN, TASECS, UDEA, TAAC, STG, TRMOTOR, VOLT, VOLO, ANDAR, EMGE, ANOVA, HAVELSAN, STM" kuruluşları başta olmak üzere toplamda yirmiminin üstünde Türk firması görev alıyor. Üretimde TUSAŞ dışında 100'ün üzerinde Türk yardımcı sanayi firması çalışıyor.

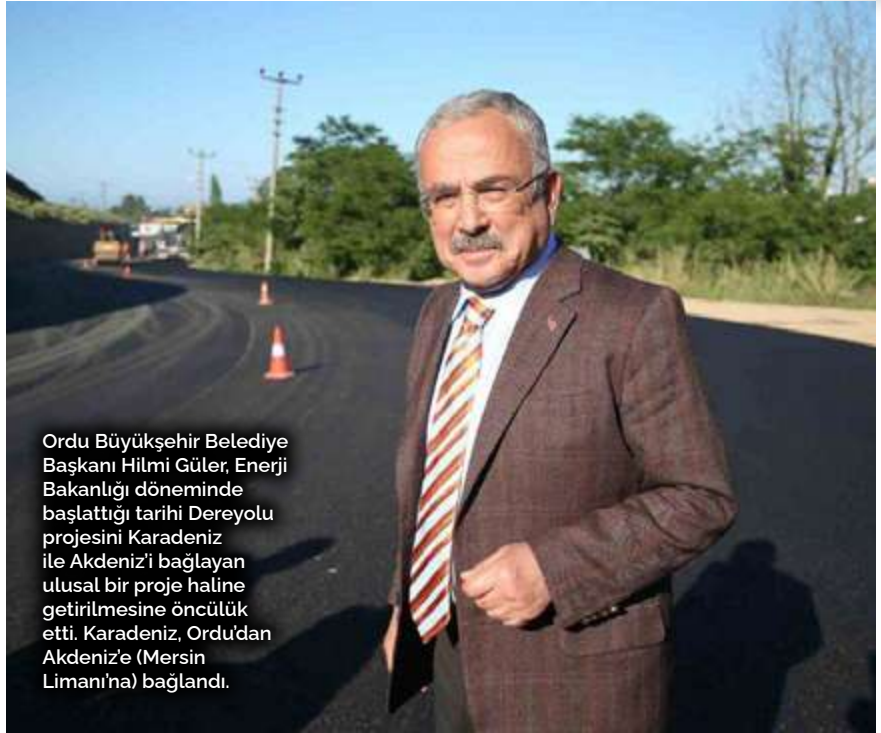
II. Abdülhamid Han'ın

150 yıllık rüyası

KARADENİZ-AKDENİZ OTOYOLU HİZMETE HAZIR

Osmanlı padişahı II. Abdülhamid Han zamanında projelendirilen, 2008 yılında Türkiye'nin kuzey ve güneyini birleştiren ulusal bir proje haline dönüştürülen Karadeniz-Akdeniz Otoyol projesi tamamlandı. Karadeniz - Akdeniz bağlantısını 6 saate düşüren proje 6 ili direkt, 50 ili dolaylı ilgilendiriyor

Osmanlı Padişahı Sultan Abdülaziz döneminde ilk kez gündeme gelen, 2. Abdülhamid Han zamanında projesi çizilen 150 yıllık rüya, Karadeniz-Akdeniz Otoyol Projesi tamamlandı. 6 ili direkt, 50 ili dolaylı ilgilendiren 818 kilometrelik otoyol projesi ile Karadeniz ile Akdeniz bağlantısı 6 saate indi. 1870'li yıllarda Abdülaziz Han döneminde Melet Irmağı çizgisini takip ettiği için 'Dereyolu' adıyla gündeme getirilen, 1877 yılında Osmanlı Padişahı Abdülhamid Han tarafından Fransız mühendislerle projesi çizdirilen ve Türkiye'nin Karadeniz ile Akdeniz Bölgelerini birleştiren 818 km'lik Karadeniz-Akdeniz yolunun son kalan Ordu etabının asfaltlanması bitirildi. Osmanlı Padişahı 2. Abdülhamid Han döneminde 1877 yılında projelendirilmesine rağmen savaşlar ve siyasi krizler sebebiyle bir türlü başlanılamayan, Adnan Menderes'in başbakanlığı döneminde Sovyet tanklarının sıcak bölgelere ineceği endişesiyle NATO tarafından yapılması engellenen, ancak tüm zorluklara rağmen Ordu Büyükşehir Belediye Başkanı Hilmi Güler'in, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı döneminde başlatılan 818 kilometrelik Karadeniz-Akdeniz yolunun son kalan Ordu etabı, Türk mühendislerinin Ferhat misali

Ordu Büyükşehir Belediye Başkanı Hilmi Güler, Enerji Bakanlığı döneminde başlattığı tarihi Dereyolu projesini Karadeniz ile Akdeniz'i bağlayan ulusal bir proje haline getirilmesine öncülük etti. Karadeniz, Ordu'dan Akdeniz'e (Mersin Limanı'na) bağlandı.

dağları delmesiyle ulaşım açıldı.

HİLMİ GÜLER'İN STRATEJİK PLANI
Ordu Büyükşehir Belediye Başkanı Hilmi Güler'in, Enerji Bakanlığı döneminde 2008 yılında tüm

zorluklara ve engellemelere rağmen 'yerel hizmet' kapsamında 'baraj yolu' olarak başlatılan tarihi Dereyolu projesi, daha sonra yine Güler tarafından ülkenin kuzey ve güneyini birleştiren Karadeniz-Akdeniz Otoyolu'

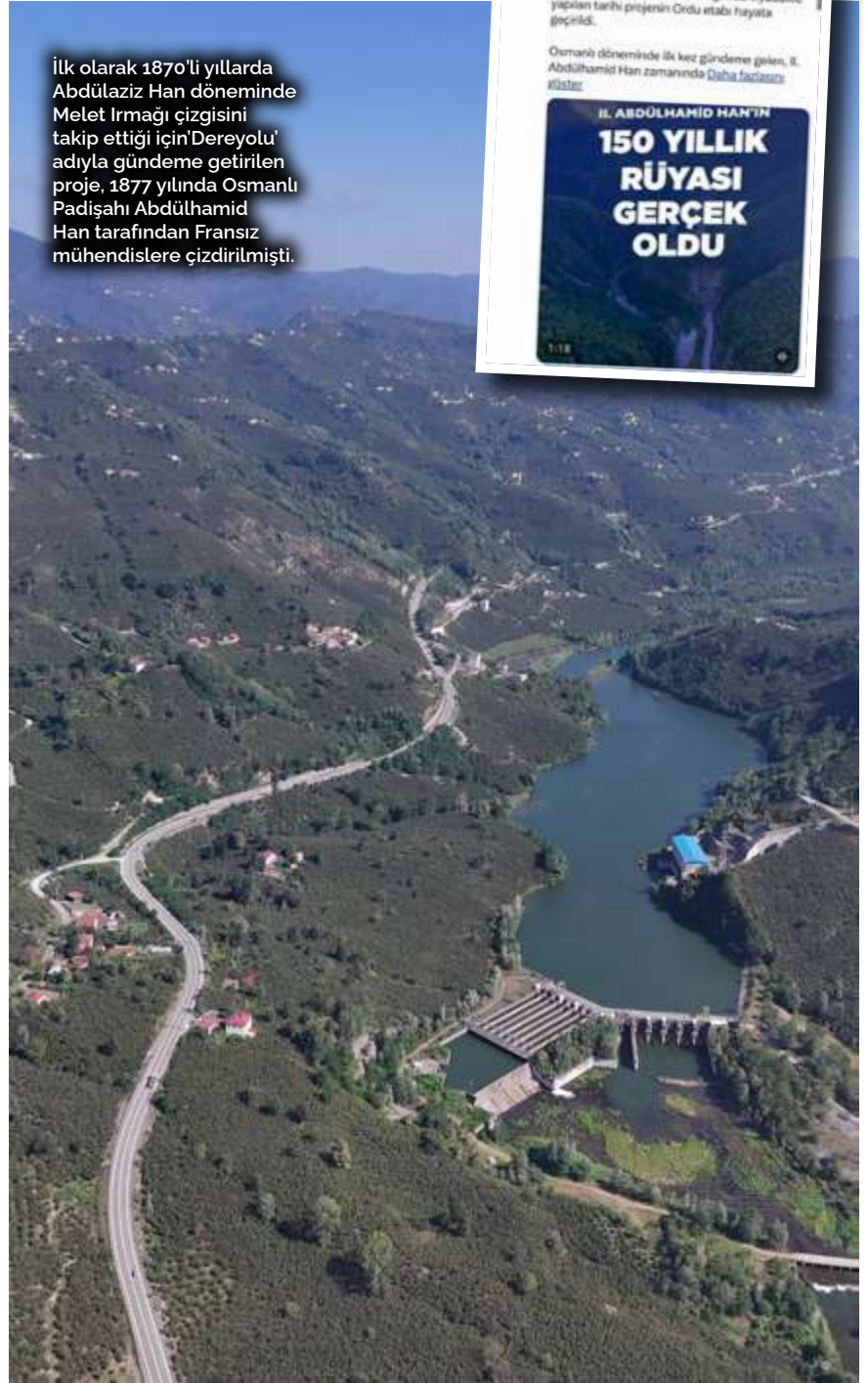
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı döneminde yolun başlatılmasını sağlayan Ordu Büyükşehir Belediye Başkanı Dr. Mehmet Hilmi Güler, "II. Abdülhamid Han'ın 150 yıllık rüyası gerçek oldu" dedi.

adıyla ulusal bir proje haline getirildi. 16 yıldır yapımı devam eden, 6 ili direkt, 50 ili dolaylı ilgilendiren 818 kilometrelik otoyolun coğrafi şartlar sebebiyle en zorlu etabı olarak bilinen Ordu etabında tüm asfalt çalışmaları bitirildi. 88 kilometrelik güzergahta 15,1 kilometre uzunluğunda 25 tek tüp tünel, çok sayıda köprü ve 330 metre uzunluğunda 1 viyadük yer alıyor.

150 YILLIK RÜYA HAYATA GEÇTİ

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı döneminde Karadeniz-Akdeniz yolunun başlatılmasını sağlayan ve bugün Türkiye'nin kuzey ve güneyinin otoyol ile birleşmesinin öncülüğünü yapan Ordu Büyükşehir Belediye Başkanı Dr. Mehmet Hilmi Güler, yolun tamamlanmasından dolayı sevincini dile getirdi. Başkan Güler, sevincini "II. Abdülhamid Han'ın 150 yıllık rüyası gerçek oldu" sözüyle dile getirdi. Başkan Güler, sosyal medya sayfasından şu görüşlere yer verdi: "Karadeniz'in engebeli coğrafyasını aşmak için 25 tünel ve 330 metre uzunluğunda viyadükle yapılan tarihi projenin Ordu etabı hayata geçirildi. Osmanlı döneminde ilk kez gündeme gelen, II. Abdülhamid Han zamanında projelendiren asrın projesi Karadeniz-Akdeniz Yolu, Karadeniz, İç Anadolu, Doğu Anadolu ve Akdeniz'i birbirine bağlayarak büyük bir ticaret limanı oluşturacak. Karadeniz Bölgesi ve Anadolu'nun

ilk olarak 1870'li yıllarda Abdülaziz Han döneminde Melet Irmağı çizgisini takip ettiği için 'Dereyolu' adıyla gündeme getirilen proje, 1877 yılında Osmanlı Padişahı Abdülhamid Han tarafından Fransız mühendislere çizdirilmişti.

ekonomisini olumlu yönde etkileyecek olan bu proje, aynı zamanda Doğu Akdeniz'in enerji kaynaklarının taşınması açısından da stratejik bir önem taşıyor. 6 ili direkt, 50 ili de dolaylı yollardan ilgilendiren proje Sivas ve Kayseri'yi adeta sahil kenti

yapıyor. Ordu'muzun marka değerini artırıyor. Ordu'nun geleceğe bakan vizyonuna ve Türkiye yüzyılına altın harflerle kazınacak bu büyük projeye hep birlikte tanıklık edelim."

Fiyat düşüklüğü, turizmdeki durgunluk ve sıcak hava sebebiyle üretici yılı zararla kapattı

ALICI BULAMAYAN ÜRETİCİNİN ÜRÜNLERİ TARLADA ÇÜRÜYÜR

Başta kavun, karpuz ve biber olmak üzere birçok ürün alıcı bulunmaması ve toplama ücretinin yüksek olması nedeniyle tarlalarda kaldı. Üretici, ürünlerin kuruş seviyelerine inmesi, turizmdeki durgunluk ve sıcak geçen havalar sebebiyle büyük zarara uğradı.

Yüksek seyreden enflasyon döneminde meyve ve sebze bol hasada karşılık ürünlerin tarladan tezgâha inememesi sebebiyle fiyatlar düşmüyor. Tezgâhtaki ürünlerin, tarladaki fiyattan 20 kat fazla satıldığı günümüzde üreticiler her yıl borçlandıklarını ve gelecek yıllarda üretim yapmayacaklarını söylüyor. Başta kavun, karpuz ve biber olmak üzere birçok ürün alıcı bulunmaması ve toplama ücretinin yüksek olması nedeniyle tarlalarda kaldı. Üretici, ürünlerin kuruş seviyelerine inmesi, turizmdeki durgunluk ve sıcak geçen havalar sebebiyle büyük zarara uğradı. Konya'nın Seydişehir ilçesinde karpuz-kavun üretimi yapan çiftçi Yunus Ünvar, ekonomik zorluklar ve düşük fiyat teklifleriyle mücadele ettiklerini belirterek ürünü tarlada bırakmak zorunda kaldığını söyledi. Üretici, "Buradaki herkes benim gibi kaliteli ürün yetiştirdik ama alıcı bulamıyoruz. 1 tane karpuz satamadım. Aracılar, alıcılar geliyor kilosuna 30 kuruş veriyor. Toplayıcılar ise 50 kuruş istiyor. Şu anda üretim sebebiyle esnafa, gübre ciye, mazotçuya 500 bin lira borcum var. Senet yaptık. Borcumuzu ödeyemezsek icralık olacağız. Karpuzu tarlada bırakmazsam daha çok borca gireceğim. Karpuzları mallar yiyecek" diyor.

DEVLETEN DESTEK BEKLİYORLAR

Türkiye'nin karpuz üretiminin önemli bir kısmını karşılayan Çukurova bölgesinde beklenen hasat gerçekleşirken üreticiler fiyatların düşüklüğünden dert yanıyor.

Türkiye'de ilk karpuz ekimi ve hasadının yapıldığı Çukurova bölgesinde, havaların çok sıcak gitmesi ve ürünün yanması nedeniyle tüketimin azlığı, karpuzun tarlada kilogram fiyatını 30 kuruşa kadar düşürdü. Fiyatların düşüklüğünden şikâyet eden üreticiler, devletten destek bekliyor. Ziraat Yüksek Mühendisi Mustafa Kızıl, Mersin'de sebze meyve gelirinin yüzde dördlük kısmına karşılık gelen karpuz üretimine, yetkililerin yeterince destek vermediğini söylüyor. Mustafa Kızıl, "Karpuzda üretim, Çukurova'da çok iyi şekilde gerçekleşiyor sadece çiftçi kazanamıyor. Tüketici çok yüksek fiyattan karpuzu alırken üretici ise çok düşük fiyattan satıyor. Bunun asıl nedeni aradaki araçların işgüzarlığıdır. Aracı

sayısının fazla olması ne üretimle ne de tüketimle alakası olmayan kişilerin kazanmasına neden oluyor" diyor.

ÜRETİCİ ÜRÜNÜNÜ SOKAKLARA DÖKTÜ

Bu sene düşük fiyatlar nedeniyle çok sayıda ürün tarlada kaldı. Ürünlerini satamayan çiftçilerin bazıları ücretsiz dağıtım yaptı, bazıları da sokaklara döktü. En çok düşük fiyatla karşılaşanlar ise domates, biber, kavun ve karpuz üreticileri oldu. Üreticiler yetiştirdikleri ürünlere maliyetin altında fiyat verilmesi ile şaşkına döndü. Özellikle Manisa'da domates krizi için içinden çıkılmaz bir hal aldı. Üretim maliyetlerine göre 3,5 liraya satılması beklenen domatese 1,7 liradan fiyatlar verildi. Manisalı bir çok

kavun ve karpuz üreticisi de düşük fiyat verilince satmayıp vatandaşa ücretsiz dağıttı.

Serhat bölgesinin soğuk iklimine rağmen coğrafi yapısı ve iklim şartları dolayısıyla birçok sebze, meyvenin yanında kavun ve karpuz üreticiliğinin yaygın olarak yapıldığı Iğdır'da hasat sürerken yıllık 40-50 bin ton karpuz ve yine 25-30 bin ton kavun üretilen kentte; üreticiler, yüksek maliyetlere karşı ürünlerini düşük fiyata satmak zorunda kalmaktan şikâyetçi.

TARLADA 30 KURUŞ MARKETTE 10 -15 TL

Ürünleri araçlarla pazarlara taşıdıklarını belirten üreticiler, "Karpuzun tarladaki fiyatı 20-30 kuruş. Bu karpuzlar marketlerde kilogramı 10 ile 15 TL arasında satılıyor. Burada da görüldüğü gibi ne üretici ne çiftçi ne de nakliyeciyi kazanıyor, kazanan marketler. Bunun yanında marketçiler ucuza alabilmek için 'Karpuzların rengi ve tadı iyi değil' diyerek bin bir bahane üretiyor" diye konuştu.

Yetiştiricinin maliyetinin artmasının nedenin mazot fiyatları olduğunu dile getiren üreticiler, "Limanlarda gemilere mazotun litresi 10 TL'den, bizlere 44 TL'den veriliyor. Biz, burada günlük olarak bir varil yani 200 litre mazot alıyoruz, traktördür, sondajdır, arabadır derken günlük 100 litre mazot gidiyor. Yani bir varil mazot için 9 bin TL gidiyor. Çözüm için baştakilerin değişmesi gerekiyor. Mazotta vergiler düşürülmeli ve çiftçiye destek sunulmalı ki çiftçi üretebilsin. Yoksa çiftçilik bitmiştir" şeklinde konuştu.

KİLO MALİYETİ 5 TL, BİZE 1 TL VERİYORLAR

Üretim maliyetinin her yıl arttığını, bu yıl da fiyat artışlarının devam ettiğini belirten üreticiler, "Ürettiğimiz karpuzun bir tanesinin maliyeti 5 TL. 500 dönüm karpuz var. Yanında 300 dönüm domates, patates ve kavun bulunuyor. Tanesine 1 lira veriyorlar. Onu da tüccar alırsa. Peki şehir tezgâhlarında karpuz ve kavunun kilosu nasıl 10-15 liraya satılıyor? Biliyoruz ki bu kadar bolluğa rağmen karpuz ve kavun girmeyen evler var. Fiyat düşürmemek için bu kadar insafsızlık olmaz.

Şu ana kadar 7 bin ton karpuz ihraç edildi ancak 30 bin ton da karpuz ithal edildi. Bizim karpuzlar tarlalarda çürürken yurtdışından karpuz almak neyin nesi" diye soruyorlar.

Yetiştiriciler, "Güzel yetiştirdik, iyi ama alıcı bulamıyorum. 1 tane karpuz satamadım.

Aracılar, alıcılar geliyor 30 kuruş veriyor. Toplayıcılar ise tanesine 50 kuruş istiyor. Esnafa, gübreceye, mazotçuya borcumuz var. Borcumuzu ödeyemez hale geldik. Büyük ihtimalle icralık olacağız" diyorlar.

BEZELYE, SOĞAN, KARPUZ TARLADA KALDI

Bandırmalı çiftçi de bezelye, soğan ve karpuzun tarlada kaldığını söylüyor. Ayrıca biber, pancar, mısır ve ayçiçeğinin ne olacağına belli olmadığından şikâyet ediyor. Ürünlerine maliyetin altında fiyat verilen, çoğu ürünleri ellerinde kalan Bandırmalı çiftçiler sorunlarına çözüm bulunmasını istiyor. Üreticiler, "İlk hasadımız buğday

ve arpaydı. Samanını zor kaldırdık. 2 bin 500 lira zarar ettik. Daha sonra bezelye tarlalarda kaldı. Soğan, karpuz tarlada kaldı. Şimdi biber, pancar, mısır ve ayçiçeğinin ne olacağı belli değil. Kaça satacağımız belli değil. Alıcılar ortada yok" sözleriyle tepkisini dile getirdiler.

BURSA BÜYÜKŞEHİR SAHİP ÇIKTI

Bursa Büyükşehir Belediye Başkanı Mustafa Bozbey, çiftçinin mahsullerinin tarlada kaldığını öğrenmesi üzerine harekete geçti. Bozbey'in talimatıyla tarlada kalan yaklaşık 700 ton kavun ve karpuz değerinde alınarak ihtiyaç sahiplerine ücretsiz olarak dağıtmaya başlandı.

Başkan Bozbey'in Mustafakemalpaşa'da çiftçilere verdiği sözü kamuoyuyla paylaşmasının ardından ertesi gün çiftçilerden alınan ürünler vatandaşlarla buluşturuldu. Çiftçiye her zaman destek vereceklerini ifade eden Bozbey, "Mustafakemalpaşa'da dernek ziyareti yaptığımızda bazı köylerde karpuzların tarlada kaldığı bilgisini aldık. Düşük fiyat verilmiş, fiyat daha da aşağıya çekilmeye çalışılmış. Dolayısıyla çiftçiler mahsullerini toplamak istememiş. 'Hiç merak etmeyin' dedim. Genel başkanımızın talimatı var, bize 'çiftçinin malını tarlada bırakmayın, alın ve ihtiyaç sahiplerine aktarın' demişti. Bizde bu kararı aldık ve hemen arkadaşlarımıza talimat verdim. Biz de Bursa Büyükşehir Belediyesi olarak onlara sahip çıktık, çıkmaya da devam edeceğiz" şeklinde konuştu.

Hava Kargo Taşımacılığı Ticareti Küresel Düzeyde Geliştiriyor

BILGEHAN ENGİN

Utikad Başkanı

Hava kargo taşımacılığı, hava yoluyla yapılan mal ve ürün taşımacılığı olarak ifade edilebilir. Hava kargo taşımacılığı, hız, güvenilirlik ve geniş kapsamıyla, işletmelerin ve ülkelerin ticaretini, lojistiğini ve ekonomik kalkınmasını destekleyen önemli bir taşıma yöntemi olarak küresel ekonomide önemli bir rol oynuyor.

Havayolu taşımacılığı, taşıma türleri arasında Türkiye'nin dış ticaret faaliyetlerinde değer bazında üçüncü sırada yer alıyor. Son 10 yıllık dönem değerlendirildiğinde ise havayolu taşımacılığında denizyolu ve karayolu taşıma türlerinde olduğu gibi bir eğilim tespiti yapılamıyor. İthalatta havayolu taşımacılığı 2012 ve 2019 yılları arasında yaklaşık yüzde 11-16 arasında pay alırken 2020 yılında yüzde 19,82'ye yükseldi. 2021 yılında ise yüzde 11,08'e düştü. 2022 yılında yüzde 13,09, 2023'e baktığımızda ise yüzde 13,93 oldu.

KAPANMA DÖNEMLERİNDE HAVA KARGONUN ETKİNLİĞİ

Tarihsel izlekte yakın zamanda COVID-19 koronavirüs salgınının yaşandığı 2020 yılı küresel bir krize neden oldu ve pek çok sektörde de etkilendi. Bu süreçte ise sağlık sektörüne yönelik malzemelerin taşınması ile hava kargo taşımacılığı ön plana çıktı. Hava kargo taşımacılığı hacim olarak küresel ticaretin

yüzde 1'inden azını, değer olarak ise yüzde 30'undan fazlasını oluşturuyor. Diğer taşıma modlarına kıyasla, uçaklar daha hızlı bir şekilde hedefe ulaşabiliyor. Tıbbi malzemeler, yüksek teknoloji ürünleri ve diğer acil ihtiyaçları olan ürünlerin taşınmasında hava yolu taşımacılığı hayati öneme sahiptir. Özellikle acil malzemelerin, yüksek değerli ürünlerin ve taze ürünlerin zamanında teslim edilmesine katkı sağlanabiliyor.

ULUSLARARASI TİCARETİ CANLANDIRIYOR

Kriz zamanlarında mücadelede tedarik zincirinin istikrarının sağlanması için yüksek hız ve hareketlilik önem arz ediyor. Hava kargo taşımacılığı sistemi dünya çapında geniş bir ağı kapsıyor. Bu, ürünlerin daha fazla pazara erişimine katkı sağlar ve ticaretin küresel düzeyde gelişmesine de olanak tanır. Hava limanları, uluslararası ticaretin merkezi haline geldi ve dünya genelinde ticaretin canlanmasına da katkı sağlıyor. Hava kargo taşımacılığının önemli bir özelliği de güvenilirliğidir. Modern hava taşıma standartları ve güvenilir protokolleri, yüklerin güvenli bir şekilde taşınmasını sağlar. Diğer yandan hava kargo taşımacılığının bazı dezavantajları da bulunuyor. Yüksek maliyetler ve çevresel etkiler gibi faktörler, tercih edilmesindeki engellerin başında yer alıyor. Bununla birlikte, teknolojik gelişmeler ve verimlilik artışları,

hava yolu taşımacılığının maliyetlerini azaltma ve çevresel etkilerini minimize etme çabalarını destekliyor. Verimlilik ve motor teknolojisi, yeni nesil uçak motorları ve daha verimli tasarımlar, yakıt tüketimini azaltarak işletme maliyetlerini düşürüyor. Daha hafif malzemelerin kullanımı ve aerodinamik iyileştirmeler de yakıt verimliliğine katkıda bulunuyor.

UÇUŞ PLANLAMA VE YÖNETİM SİSTEMİ

Aynı zamanda yakıt verimliliğine katkıda bulunan bir diğer teknolojik destek ise uçuş planlama ve yönetim sistemiyle sağlanıyor. Bu sistem sayesinde gelişmiş uçuş planlama yazılımları ve hava trafiği yönetim sistemleri, daha doğru rotalar belirlemeyi ve uçuş planlamasını optimize etmeyi sağlar. Bu da yakıt tüketimini azaltarak maliyetleri düşürür. Bu teknolojik gelişmeler, havayolu endüstrisinin daha verimli ve sürdürülebilir bir şekilde işlemesine yardımcı olurken, işletme maliyetlerini azaltarak havayolu taşımacılığının daha rekabetçi hale gelmesine katkı sağlıyor. Bu bağlamda, hava kargo taşımacılığı, günümüzün küresel ekonomisinde önemli bir konumda yer alıyor. Hız, güvenilirlik ve geniş kapsamıyla, ticaretin ve ekonomik faaliyetlerin canlanmasına katkıda bulunur ve dünya genelindeki işletmeler için hayati bir taşıma yöntemi olarak kabul edilir.

MAKALE

YY5 ve İzinli Gönderici Hizmeti ile SGS TransitNet farkını yaşayın

11 ÜLKEDE İZİNLİ GÖNDERİCİ, 6 ÜLKEDE YY5 HİZMETİ

SGS TransitNet, transit beyannameleri (Transit refakat belgesi/T1/T2/TR) oluşturmanızı, gümrüklere sunmanızı ve takip etmenizi sağlayan güvenli, çok lisanlı ve web tabanlı bir e-transit platformudur.

AB, Birleşik Krallık, Sırbistan, Makedonya ve Türkiye gümrüklerinde, NCTS Avrupa Ortak Transit bölgesinde ve ayrıca toplam 24 ülkede Asıl Sorumludur. SGS TransitNet'i kullanarak bu ülkelerdeki herhangi bir hareket noktasından, NCTS Ortak Transit, Avrupa Birliği yesi 36 ülkenin herhangi birine yönelik T1/T2/TR/BY beyannamesi oluşturabilirsiniz.

SGS TRANSİTNET TRANSİT SİSTEMİ DESTEK HİZMETLERİ A.Ő.

Merkez
Baęlar Mah. Osmanpařa Cad. No:95
İř İstanbul Plaza Güneřli Bağcılar - İstanbul
t +90 212 368 40 20
f +90 212 224 78 96
e transitnet.turkey@sgs.com

TransitNet Çerkezköy YY5/
İzinli Gönderici Deposu
Karamemet Mah. Emin Dede Cad.
No:81/1 (Tem Otoyol Hizmet Tesisi
İstanbul Edirne Yn) Ergene - Tekirdağ

Sienzi Lojistik Antrepo
ve Dış Ticaret Ltd.
Ömerli Mah. Sadullah Sok.
No:2 Arnavutköy
İstanbul Türkiye

HAVALİMANLARINDA SORUNSUZ YOLCU DENEYİMİ İÇİN KEYVAN HAVACILIK ÖNCÜ ROL OYNUYOR

Dünyada sertifikalı ve onaylı 4 havacılık veri üreticisinden biri olan KEYVAN Havacılık, veri üretirken Havalimanı & Havayolu Performans Ölçüm ve Yönetim Sistemi (APMMT) projesiyle havayolunda konforlu meşakkatsiz bir yolculuk ve yeşil dönüşüm için inovatif çözümler sunuyor.

HARUN REŞİT TIĞLI

KEYVAN Havacılık, dünyada sertifikalı ve onaylı 4 havacılık veri üreticisinden biri olup, Türkiye'de bu alandaki tek şirket olarak biliniyor. Bu durum, Türkiye'nin askeri ve sivil havacılığı için stratejik bir öneme sahip bulunuyor. Şirket sadece veri üretimi ile

sınırlı kalmıyor, elde edilen veriyi kullanarak yeşil dönüşüm için teknolojik ve inovatif çözümleri hayata geçiriyor. KEYVAN Havacılık CEO'su Mehmet Keyvan, şirketlerindeki hizmetleri Ekovitrin'e anlattı.

YOLCU BEKLEME SÜRELERİNİ EN AZA İNDİRDİK

Sunduğunuz hizmetler arasında Havalimanı & Havayolu Performans Ölçüm ve Yönetim Sistemi'nde (APMMT) yeşil dönüşümün yanı sıra müşteri memnuniyeti göze çarpıyor. Bu hizmeti anlatabilir misiniz?

Her gün yüzbinlerce insan havalimanlarını kullanıyor ve uçakların iniş-kalkışlarındaki uzun bekleme süreleri, yolcu geri bildirimlerinde sıkça dile getiriliyor. KEYVAN olarak, yeşil dönüşüm ve müşteri memnuniyetine odaklanan Havalimanı & Havayolu Performans Ölçüm ve Yönetim Sistemi (APMMT), projemizde, yolcu geri bildirimlerine dayalı olarak bekleme sürelerini minimize edecek yeni optimizasyonlar geliştirdik.

APMMT, havacılıkta yolcu memnuniyetini artırmak amacıyla uçak bekleme sürelerini azaltma, gecikmeleri en aza indirme ve genel operasyonel verimliliği artırma yeteneklerine sahip. Sistem, uçak

kapı atamasından kapıların kullanım sıklığı ve mesafesine kadar birçok prosedürü optimize ederek yolcuların daha hızlı terminallere ulaşmasını sağlıyor. Bu da yolcuların genel deneyiminin iyileştirilmesi ve dolayısıyla memnuniyetini artırıyor.

SİSTEM DAHA KONFORLU BİR SEYAHAT SUNUYOR

APMMT, yolcuların mutlu ve konforlu bir deneyim yaşamalarını nasıl sağlıyor? APMMT, yolcu deneyiminin uçağa binışıyle başlayan her aşamasını iyileştirmek için tasarlanmıştır. Uçak bekleme sürelerinin ve gecikmelerin azaltılması, geri dönüş sürelerinin hızlandırılması gibi özellikler, yolculara daha konforlu bir seyahat sunar. Örneğin, optimize edilmiş kapı tahsisi ve uçak taksi sürelerinin azaltılması, yolcuların uzun uçak içi bekleme süreleri önler. Ayrıca, zamanında kalkışlar ve daha hızlı geri dönüş süreleri, yolcuların bağlantılı uçuşların kaçırılma riskini azaltarak seyahat planlarını daha öngörülebilir hale getirir. Bu iyileştirmeler, yolcu memnuniyetinin artmasını ve yolcuların havayolu-havalimanı algısını olumlu yönde etkiler. APMMT'nin gelişmiş öngörülebilirlik yetenekleri, yolcuların seyahatlerini daha stressiz, planlı ve mutlu bir şekilde geçirmelerine olanak tanıyor.

OPERASYONEL MALİYETLERİ DÜŞÜRÜYÖRÜZ

APMMT, uygun fiyatlı biletlerin sunulmasına nasıl katkı sağlıyor? Sistemin havayolu

ŞİRKETLERİNİN GELİR OPTİMİZASYONUNA VE ÇEVRESSEL SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞE ETKİSİ NEDİR?

APMMT, havayolu şirketlerinin yakıt tüketimini optimize ederek operasyonel maliyetlerini düşürmelerine yardımcı oluyor. Sistem, uçakların yerde ve havada geçirdiği süreleri minimize ederek gereksiz yakıt harcamalarını azaltıyor. Örneğin, taksi sürelerinin kısaltılması ve kapı tahsislerinin optimize edilmesiyle uçaklar daha az yakıt tüketir. Bu maliyet tasarrufları, havayolu şirketlerinin genel giderlerini azaltır ve elde edilen tasarruflar, yolculara daha uygun fiyatlı biletler sunma imkanı yaratır. Sonuç olarak, APMMT'nin sağladığı verimlilik artışı ve maliyet düşüşü, havayolu şirketlerine rekabet avantajı kazandırırken yolcu memnuniyeti ve sadakatini artırır. Ayrıca uçaklardaki yakıt tüketiminin azalması karbon emisyonlarını minimize eder ve karbon ayak izi azaltımı sağlar. Böylece havayolu şirketlerinin de sürdürülebilirlik hedeflerine ulaşmasını sağlar, çevreye duyarlı bir yaklaşımı teşvik eder.

VERİNİN DOĞRU VE GÜVENLİ KULLANIMI ÖNEMLİ

KEYVAN'ın havacılık sektöründe dijitalleşme sürecindeki rolü nedir?

Şirketimiz, sahip olduğu veri tabanı ile havacılıkta dijitalleşme sürecinde önemli bir avantaja sahip. Geliştirdiğimiz projelerin temelinde veri kullanımını yer alır ve dijitalleşmenin özü de veriye dayanır. Havalimanları ve havayolları için geliştirdiğimiz veri analitiği ve performans ölçüm çözümleri, operasyonel verimliliği artıran bir projedir. Dijitalleşme ile birlikte, verinin güvenilirliği ve doğru kullanımı kritik önem taşır. Şirketimiz, güvenilir veri tabanı ile dijitalleşmeye önemli katkılar sunuyor. Gelecekte, dijitalleşmenin daha da hızlanacağına ve veri odaklı çözümlerin havacılık sektöründe kritik bir rol oynayacağına inanıyorum.

KEYVAN Havacılık CEO'su Mehmet Keyvan, "Hizmetimizle yolculuk deneyimini iyileştiriyor ve yolcu memnuniyetini artırıyoruz" dedi.

YOLCULARINIZ MUTLU MU?

Havalimanı & Havayolları Performans Ölçüm ve Yönetim Sistemi (APMMT)

İster iş için, ister tatil amaçlı olsun, her yolcu varış noktasına hızlı ve stressiz bir şekilde ulaşmak ister. KEYVAN Havacılık olarak geliştirdiğimiz APMMT çözümü ile havalimanları ve havayolları, uçuş rotalarını, kalkış ve iniş sürelerini, taksi sürelerini en verimli şekilde yönetebilir. Bu sayede, uçuşlarınızda gecikme yaşamadan, tam zamanında varış noktanıza ulaşabilirsiniz.

Daha da önemlisi, yakıt tüketimindeki azalma sayesinde uçak biletleriniz daha uygun fiyatlarla sunulur. Havalimanında daha az bekleyip, seyahatinize daha hızlı başlayabilirsiniz. Yolculuğunuz boyunca size sorunsuz bir deneyim sunmak için buradayız.

Daha uygun, daha hızlı, daha yeşil bir havacılık için birlikte çalışalım!

 www.keyvan.aero

 +90 212 271 9191

 apms@keyvan.aero

LİMA DENİZLİ, EGE BÖLGESİ'NDE GENİŞ HİZMET YELPAZESİ İLE ÖN PLANA ÇIKIYOR

Lima Logistics, Ege Bölgesi'nde Denizli Bölge ofisiyle üç yılı aşkın süredir hizmet veriyor. Bölgeye karayolu, denizyolu, demiryolu, intermodal, ekspres kurye, fuar ve etkinlik lojistiği alanlarında sunduğu alternatif hizmetlerle bölgedeki hizmet kalitesini güçlendiriyor.

Hava yolu başta olmak üzere karayolu, denizyolu, demiryolu, intermodal, ekspres kurye, fuar ve etkinlik lojistiği, bozulabilir kargo taşımacılığı ve proje taşımacılığı alanlarında hızlı, güvenli ve ekonomik çözümler üreten Lima

Logistics, sevkiyatlarını çift yönlü ihracat ve ithalat taşımalarını istenilen zamanda yerine ulaştırıyor. Lojistik sektöründe 30 yıllık tecrübeye sahip Lima Logistics Denizli Bölge İş Ortağı Mustafa Çimçek, "Havayolu, denizyolu, karayolu, minivan, fuar lojistiği konularında müşterilerimizin tüm ihracat ve ithalat lojistik ihtiyaçlarını tek bir noktadan çözebiliyoruz. Bu şekilde müşterilerimizin yükünü hafifletiyor, geniş bir yelpaze içerisinde bir nevi one-stop shopping hizmeti sunuyoruz" dedi.

FUAR LOJİSTİK HİZMETİ

Mustafa Çimçek, Lima Denizli Bölge olarak "Fuar Lojistik Hizmeti" ile ön planda olduklarını, firmaların ürettikleri ürünleri yurtdışı ve yurtiçi fuarlarında sergileyebilmeleri ve pazarlayabilmeleri amacı ile yapılan, içinde lojistiğin birçok çeşidini barındıran kapsamlı bir organizasyon ile müşterilerin fuar başarılarını garanti eddiklerini söyledi. Dünyanın en büyük tekstil fuarlarından olan Heimtextil Frankfurt Fuarı'na Denizli'den katılan 80 firmanın yüzde 90'ının taşınmasını Lima Logistics olarak gerçekleştirdiklerini belirten Mustafa Çimçek, yılın ilk yarısında özellikle Almanya ve Fransadaki fuarlarda hedeflerine ulaştıklarını kaydetti.

Lima Logistics Denizli Bölge İş Ortağı Mustafa Çimçek, "Tek bir noktadan geniş bir yelpaze içerisinde bir nevi one-stop shopping hizmeti sunuyoruz" dedi.

KARGO SEKTÖRÜNDE ÖNCÜ

Çimçek, "Lima Lojistik olarak hava kargo sektöründe öncü bir firmayız. Bölgemizde Çardak Havalimanı'nda uluslararası kargo gümrük bölümü bulunmadığı için yurtdışı kargo yüklemelerinde İzmir Adnan Menderes Havalimanı'na yakınlığımız sayesinde hızlı ve etkili hava kargo çözümleri sunabiliyoruz" bilgisini verdi. Hava yolu taşımacılığının üretim hattı bulunan fabrikaların tedarik süreçlerini kolaylaştırma aşamasında hacim gözetmeksizin acil kargoların zamanında hatlara yetişmesi ve katma değerli ürünlerin nihai tüketicilere ulaşması döngüsündeki akışı sağlamayı destekleyen önemli bir unsur olduğuna dikkat çeken Çimçek, "Söz konusu yükler için zaman yönetimi çok önemli. Gönderici firma, iç nakliye, havayolu firması, havalimanı ekibi gibi tüm birimler ile anlık iletişim ağıımız mevcut.

Lima Logistics olarak 7/24 hizmet veriyoruz" dedi.

HAVADA ÖZEL ÇÖZÜMLER

Hava kargo taşımacılığında özel çözümler ile hizmetlerini sürdürdüklerini belirten Mustafa Çimçek şöyle konuştu: "Global çapta taşınan kargoların büyük çoğunluğu yolcu uçaklarında yani valizlerimiz ile uçak altında taşınıyor olması. Lima Logistics olarak hava kargo taşımacılığında dünya ölçeğinde uçakların operatif anlamda işletilebildiği tüm hava limanlarına gerek uçak kiralama gerekse kargo gönderimi hizmetlerini rahatlıkla yapabiliyoruz. Uluslararası Hava Taşımacılığı Birliği (IATA) belgesi ile dünya çapında geniş acente ağı ile ithalat ve ihracat taşımalarında özel çözümler sunuyoruz."

KARBON NÖTR TESLİMAT

"LİMA GREEN" projesinden bahseden Lima Logistics Denizli Bölge İş Ortağı Mustafa Çimçek, "Sürdürülebilir lojistik alanında 'Lima Green' projemizle 2024'ün ilk fuarı Heimtextil Frankfurt ile ilk teslimatımızı gerçekleştirdik. Tüm fuar gönderilerimizin nakliye şekli ne olursa olsun dünyanın dört bir yanına karbon nötr teslimat yapıyoruz. Yürüttüğümüz bu proje kapsamında karbon ayak izi hesaplama ve denkleştirme yaparak taşımacılıktan kaynaklanan karbon ayak izini azaltıyoruz. İklim değişikliği ile mücadele alanında atılan bu adım, taşımacılıktan kaynaklanan karbon ayak izi ölçümleri yapılarak müşterilere karbon kredileri pazaryeri üzerinden 'karbon nötr' teslimat seçeneğini sunuyoruz" diye konuştu.

Lima farkyglá...

limalogistics.com

0850 203 54 62

/limalogistics

SUR YAPI'DAN ANTALYA'DA YENİ NESİL DEVRE MÜLK

Sur Yapı Tatil Evleri Antalya projesi tatilden para kazanmayı mümkün kılıyor. Yeni nesil devre mülk konsepti ile otel konforunda, full eşyalı olarak sunulan devre mülklerde ister tatil yapıyor istenirse kiraya verilerek gelir elde ediliyor.

Sur Tatil Evleri GYO'nun dünyanın cazip tatil destinasyonlarından biri olan Antalya'da hayata geçirdiği Sur Yapı Tatil Evleri Antalya projesi hem tatil yapma hem de tatilde para kazanma imkânı veriyor. Sıfır peşinat, sıfır faiz ve 24 aya varan ara ödemesiz taksit seçenekleriyle sunulan yeni nesil devre mülkler, otel konforunda ve full eşyalı olarak teslim ediliyor. Sur Tatil Evleri GYO peşinatsız ve ara ödemesiz modeline ek yeni kampanyası ile aynı taksit tutarına bir değil, iki hafta devre mülk sahibi olma avantajı sunuyor.

VADE FARKSIZ TAKSİTLENDİRME

Sur Tatil Evleri GYO Genel Müdürü Ömer Faruk Elmas, "Sur Yapı Tatil Evleri, Antalya'nın en gözde bölgelerinden birinde tatil anlayışına yeni bir soluk getiriyor. Proje, modern mimarisi, geniş sosyal olanakları ve doğa ile iç içe tasarımıyla öne çıkıyor. Tatil bütçenizle hem kendi tatil evinize sahip olabiliyor hem de ömür boyu tatil garantisi elde ediyorsunuz. Üstelik şimdi devre mülk alıcılarına cazip ödeme koşulları da sunuyoruz. Peşinatsız, ara ödemesiz ve 24 aydan başlayan taksit avantajlarıyla devre mülk alıcılarıyla buluşturuyoruz. Bu kampanyamız özelinde sizi kredisiz ve vade farksız olarak Sur Tatil Evleri GYO bünyesinde taksitlendirerek ödeme imkânı sağlıyoruz" dedi.

AYNI ZAMANDA YATIRIM ARACI

Projenin devre mülk sahiplerine kazanç

Sur Tatil Evleri GYO'nun dünyanın cazip tatil destinasyonlarından biri olan Antalya'da hayata geçti.

sağladığını belirten Elmas, "Projemiz, sadece tatil yapmak isteyenler için değil, aynı zamanda yatırım yaparak kazanç sağlamak isteyenler için de ideal bir fırsat sunuyor. Sur Yapı Tatil Evleri Antalya, sadece tatil yapmakla kalmayıp, tatil evinizi bir yatırım aracı olarak da kullanabileceğiniz bir fırsat veriyor. Devre mülk sahiplerinin tercihine göre sunulacak kişiye özel hizmetler, yeni nesil tatil evlerinin en önemli özelliklerinden biri olarak öne çıkıyor" diye konuştu.

AİLECE TATİL KEYFİ SUR'DA

Devre mülk sahiplerinin, tatil organizasyonlarını

yaparken bütçelerini kişi başına hesap etmek yerine bir kez ödeyerek geniş aileleriyle birlikte olmanın tadını çıkaracaklarını altını çizen Elmas, "Sur Yapı Tatil Evleri Antalya'daki geniş balkonlu evler, birçok kişinin konaklamasına imkân tanıyacak şekilde tasarlandı. 66 metrekareden 143 metrekareye kadar daire seçenekleri bulunan devre mülklerde 1+1 evler 4 kişi, 2+1 evler 6 kişi, 3+1 evler ise 8 kişi kapasitesine sahip. Devre mülk sakinleri, beyaz eşyalar, oturma grupları, küçük ev aletleri ve ev tekstili gibi her türlü ihtiyaca cevap veren eşyaları evlerinde kullanıma hazır halde bulacak" bilgisini verdi. Sur Tatil Evleri GYO Genel Müdürü Ömer Faruk Elmas, özel plajı, yeşil alanları, açık ve kapalı tematik yüzme havuzları, spa, fitness merkezi, spor ve çocuk oyun sahaları gibi birçok sosyal olanakla donatıldığını, Kepez kent ormanına komşu konumuyla ayrıcalıklı lokasyon fırsatı sunduğunu, projede bulunan restoranlar, kafeler ve alışveriş alanları sayesinde tatilciler, her türlü ihtiyaçlarını kolayca karşılayabileceğini söyledi.

Sur Tatil Evleri GYO Genel Müdürü Ömer Faruk Elmas, "Sur Yapı Tatil Evleri, Antalya'nın en gözde bölgelerinden birinde tatil anlayışına yeni bir soluk getiriyor" dedi.

YENİ İŞ VE YAŞAM MERKEZİ 'ORDU PARK MELET'

Ordu Büyükşehir Belediyesi tarafından "Sağlıklı Kentler İnşa Ediyor, Yeni Nesil Çözümler Sunuyoruz" sloganıyla kurulan ORKENT AŞ, yeni iş ve yaşam alanı Park Melet'i hayata geçiriyor. 154 iş yeri, 65 ofis, 45 konut ve 400 araçlık otoparktan oluşan Park Melet, ismini aldığı Melet Nehri'nin yanında inşa ediliyor.

Aftelere karşı daha dirençli, daha modern ve daha sağlıklı bir Ordu için çalışmalarını sürdüren ORKENT AŞ, Türkiye'de örnek alınacak işlere imza atıyor. Türkiye'de ilk kez kentsel dönüşümde kendi finansmanını oluşturarak projeleri hayata geçiren ve bu anlamda kentsel dönüşümün sağlıklı ilerlemesini sağlayan ORKENT AŞ, Melet Nehri'nin yanında hayata geçen Park Melet projesiyle yine adından söz ettiriyor. Ofisler, dükkanlar ve konutların yer aldığı proje her bir detayıyla titizlikle planlandı. İnşaatin en zor aşaması olan, hafriyat, yer altı su çalışması ve temel inşaatı tamamlanan projede bodrum kat betonarme inşaatı devam ediyor. Şehrin yaşam kalitesini artırmak için inşa edilen projelerden biri olan Park Melet, deprem ve imar yönetmeliğine uygun olarak bazalı sistem üzerinde depreme dayanıklı sağlam temeller üzerinde yükseliyor.

154 İŞYERİ VE ORTAK ALANLAR

İlk üç katı ihtisas çarşısı olup sonraki katlar 2 blok halinde biri ofis diğeri ise konut bloku olarak inşa ediliyor. İhtisas çarşısında değişik büyüklükte 154 iş yeri ve ortak alanlar bulunuyor. Ofis bloğunda ise içerisinde mutfak ve tuvalet bulunan 65 adet ofis yer alıyor. Konut blokunda da 1+1 ve 2+1 şeklinde 45 adet konut bulunuyor. Proje şehrin en büyük

ihtiyaçlarından biri olan otopark sorununun çözümüne toprak altında iki katlı 400 araçlık kapalı otopark ile katkı sağlanması hedefleniyor. Ayrıca yağmur hasat sistemi, gri su depolama, kısmi kendi enerjisini üreten akıllı bina ve otomasyon sisteminin de projede yer alınması planlandı.

PARK MELET PROJESİ NEREDE

Altınordu ilçesi ana cadde üzerinde bulunan Park Melet, havalimanına 8, üniversiteye 3, şehir hastanesine 4, vilayet binasına ve emniyet binasına 2, Ordu Büyükşehir Belediyesi'ne 3, şehir merkezine 4 dakika mesafede bulunuyor. Melet Irmağı kenarında yeşil alana yakın, geniş görüş alanına sahip. 3 tarafında da yol olan projenin çok yakınında sanayi sitesi de bulunuyor. Proje ile ilgili daha detaylı bilgi için Yeni Mahalle Atatürk Bulvarı üzerinde bulunan "Yeni Mahall Satış Ofisi" ziyaret edilebiliyor.

PROJEDE İLKLER GERÇEKLEŞTİRİLİYOR

ORKENT AŞ Yönetim Kurulu Başkanı ve Kentsel Dönüşüm Uzmanı Mimar Dr. Nihat Şen, "Türkiye'de kentsel dönüşüm denilince herhangi bir yatırımcı müteahhidin kat karşılığı sistemiyle mevcut binaların yıkılıp yerine yeniden yapılması veya eski bir binanın

yıkılıp yeniden yapılması olarak algılanmaktadır. Ancak kentsel dönüşüm bir binanın yıkılıp yeniden yapılması demek değildir. Kentsel dönüşüm bu toplumun yeniden öz değerleriyle yeni yaşam alanlarına alt ve üst yapısıyla bir dönüşüm modellemesidir" dedi. Kentsel dönüşümün vizyoner bir plan anlayışıyla şehirlerin kimlikli değeri yüksek çevresel faktörleri ön plana alan, doğal ve tarihi değerleri koruyan, mahalle kültürü ve beşeri ilişkileri güçlendiren bir dönüşüm modellemesi olduğunun altını çizen Nihat Şen, "ORKENT AŞ olarak biz de bunu yapmaya çalışıyoruz. Hem Türkiye'de kentsel dönüşümde ilkleri gerçekleştiriyoruz hem de atıl olan alanları işlevselliği ve tasarımıyla dikkat çeken yeni alanlara dönüştürüyoruz" diye konuştu.

ORKENT AŞ Yönetim Kurulu Başkanı ve Kentsel Dönüşüm Uzmanı Mimar Dr. Nihat Şen, "Kentsel dönüşüm bir binanın yıkılıp yeniden yapılması demek değildir" dedi.

100 Yıllık Marka 100 Yıllık Gurur

170'den fazla ÷lkede; yaşadığınız, ürettiğiniz, dinlendiğiniz, eğlendiğiniz her yerde, her iklimde, soluduğunuz her nefesteyiz. 100 yıldır çığır açan buluşlarımızla, yepyeni teknolojilerimizle bugün dünyanın 1 numarasıyız.

**Daikin, iklimlendirme teknolojilerinde
100 yıllık tecrübe.**

AVRUPA'NIN EN İYİSİYLE UÇUN

Avrupa'nın
En İyi Hava Yolu

Dünyanın En İyi
Business Class İkrarı

Güney Avrupa'nın
En İyi Hava Yolu

Skytrax Dünya Hava Yolu Ödülleri'nde, üç farklı kategoride bizi en iyisi seçerek onurlandırdığınız için teşekkür ederiz.

TURKISH AIRLINES

Parafly ile uç uçabildiğin kadar!

Yeni rotalar keşfetmek, yaptığın alışverişlerde ParafPara kazanmak ve kazandığın ParafPara'ları seyahatlerinde katlı kullanmak istiyorsan Parafly ile uç uçabildiğin kadar!

Çünkü Parafly, istediğin rotayı keşfetmen için var!

- Yurt dışı alışverişlerde **5 kat ParafPara**
- **Her Yer Lounge özelliği ile** iç ve dış hatlardaki tüm restoran harcamalarında **80 TL indirim**
- **Paraflytravel.com** ve **Seyahat Hattı**'nda katlı ParafPara kullanımı
- Avans ParafPara ve çok daha fazlası

Paraf Mobil'i indirin,
tüm Paraf fırsatlarına ulaşın!